

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Αξιολόγηση του σχεδιασμού και των έργων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των Ολυμπιακών Αγώνων στην πόλη του Βόλου, από την άποψη (α) της ύπαρξης συνολικής στρατηγικής, (β) των πραγματικών πολεοδομικών και άλλων επιπτώσεών τους, και (γ) των δυνατοτήτων μεταολυμπιακής αξιοποίησης».

Επιβλέποντες: **Οικονόμου Δημήτρης** Φοιτητής: **Τσιουμπής Χαράλαμπος**
Σκάγιαννης Παντολέων

Βόλος, Σεπτέμβριος 2005

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»

Αριθ. Εισ.: 3520/1
Ημερ. Εισ.: 13-10-2005
Δωρεά: Συγγραφέα
Ταξινόητικός Κωδικός: ΠΤ – ΜΧΠΠΑ
2005
ΤΣΙ

“Citius - Altius - Fortius”

(Ταχύτερα - Ψηλότερα - Δυνατότερα)

Ολυμπιακό Απόφθεγμα

Στην οικογένεια μου και
στην κοπέλα μου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το έτος 2004, η πόλη του Βόλου αντιμετώπισε μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της σύγχρονης ιστορίας της μέσα από την διοργάνωση των προκριματικών και ημιτελικών αγώνων ποδοσφαίρου της XXVIII (28^η) Ολυμπιάδας .

Υλοποιήθηκαν οι κατασκευές και βελτιώσεις αθλητικών υποδομών, οδικής υποδομής και υποδομής μεταφορών, έργων ανάπλασης πολιτιστικής και τουριστικής υποδομής. Γνωρίζοντας παγκόσμια προβολή κατά την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων, η πόλη του Βόλου λόγω των Ολυμπιακών έργων υπέστη έντονες μεταβολές κατά την προολυμπιακή περίοδο και θα συνεχίσει να υφίσταται στην μετά Ολυμπιακών Αγώνων εποχή.

Αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής είναι η «Αξιολόγηση του σχεδιασμού και των έργων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των Ολυμπιακών Αγώνων στην πόλη του Βόλου, από την άποψη (α) της ύπαρξης συνολικής στρατηγικής, (β) των πραγματικών πολεοδομικών και άλλων επιπτώσεών τους, και (γ) των δυνατοτήτων μεταολυμπιακής αξιοποίησης».

Αυτές οι τρεις συνιστώσες θα καθορίσουν σε μεγάλο βαθμό το αναπτυξιακό μέλλον της πόλης του Βόλου και θα της προσδώσουν μια νέα πτυχή στην αστική ανάπτυξη και τις πρακτικές σχεδιασμού.

Λέξεις- κλειδιά: Ολυμπιακοί Αγώνες, Ολυμπιακά έργα, Επιπτώσεις, Στρατηγική, Μεταολυμπιακή αξιοποίηση

ABSTRACT

In 2004 the city of Volos faced one of the biggest challenges of its contemporary history through the organization of Preliminary semi- final football games of the XXVIII (28th) Olympic Games.

There was materialization in constructions concerning athletic, road and transportation substructures as well as improvements in each of them. Also, works of reformation and touristic substructures were materialized. During the Olympic Games the city of Volos came to know universal publicity because of the Olympic works- there were great changes during the pre- Olympic period and also there will be ones in the after- Olympic period.

The objective of this work for the diploma examinations in the valuation of planning and works which were materialized in the context of the Olympic Games in the city of Volos concerning the aspect of: (a) the existence of total strategy, (b) as well as the real urban consequences, and (c) the abilities of an after Olympic period development.

These three factors will define in a great degree the developing future of the city of Volos and will offer a new era in the urban development and the practices of planning.

Key- words: Olympic Games, Olympic works, Consequences, Strategy of tactics, Materialization of the after Olympic era.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	x
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ - ΣΧΗΜΑΤΩΝ.....	xii
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ	xiii
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	xv
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	xvi

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΒΟΛΟΥ.....1 – 33

1.1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.2.ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	2
1.2.1. ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΣ ΒΟΛΟΥ.....	2
1.2.2. Η ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΣ ΒΟΛΟΥ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΜΑΓΝΗΣΙΑ, ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ & ΤΙΣ ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ.....	3
1.3.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	6
1.3.1. ΓΕΝΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	6
1.3.2. ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	8
1.3.3. ΑΝΕΡΓΙΑ.....	10
1.3.4. ΠΑΡΑΓΩΓΗ.....	11
1.3.5. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	12
1.3.6. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ.....	13
1.4.ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΘΕΣΗ / ΟΡΓΑΝΩΣΗ	14
1.4.1. ΤΟ ΠΣ ΒΟΛΟΥ ΑΠΟ ΜΙΑ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΜΑΤΙΑ.....	14
1.4.2. ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ.....	15
1.4.3. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΣΒ	16
1.4.4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	17
1.4.5. ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ.....	18
1.5.ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ	20
1.5.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ	20
1.5.2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ	23
1.5.3. ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ.....	25
1.5.4. ΔΙΚΤΥΑ ΑΣΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ.....	26
1.6.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	28
1.6.1. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	28
1.6.2. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ.....	30
1.6.3. ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΒΟΛΟΥ.....34 – 56

2.1.ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	
«ΕΛΛΑΔΑ 2004»	34
2.2.ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΣΒ.....	35
2.2.1. ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ.....	35
2.2.1.1. Πανθεσσαλικό Στάδιο Διεξαγωγής Προκριματικών Αγώνων Ποδοσφαίρου	35
2.2.2. ΕΡΓΑ ΟΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ.....	35
2.2.2.1. Περιφερειακός ΠΣΒ (από Α/Κ Λάρισας έως Κραυσίδωνα) και Συνδέσεις με Πανθεσσαλικό Στάδιο.....	35
2.2.2.2. Κατασκευή Γέφυρας στις οδούς Γ. Δήμου- Παρασκευοπούλου στο Χείμαρρο Κραυσίδωνα.....	35
2.2.2.3. Τουριστικός Λιμένας Βόλου (Αξιοποίηση αποθηκών)	35
2.2.3. ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	35
2.2.3.1. Αισθητική και Λειτουργική Αναβάθμιση της Κεντρικής Παράκτιας Ζώνης Βόλου από Τελωνείο έως Γορίτσα.....	35
2.2.3.2. Αναβάθμιση της Εισόδου της πόλης (κυκλοφοριακές ρυθμίσεις κατασκευές στον κόμβο Κραυσίδωνα, κέντρο τουριστικής προβολής μετά του περιβάλλοντα χώρου)	35
2.2.3.3. Επέκταση και Βελτίωση του Αρχαιολογικού Μουσείου Βόλου	35
2.2.3.4. Ολοκλήρωση Συνεδριακού Κέντρου Ιεράς Μητρόπολης Δημητριάδος	35
2.2.3.5. Αναστήλωση του Ιστορικού Ναού Αγίου Αθανασίου Μακρυνίτσας..	35
2.2.4. ΕΡΓΑ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ.....	35
2.2.4.1. Ολοκλήρωση Απαλλοτριώσεων στην υπόλοιπη έκταση του Πανθεσσαλικού Αθλητικού Κέντρου	35
2.2.4.2. Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο	35
2.2.4.3. Ξενώνας Αθλητών στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο.....	35
2.2.4.4. Εξοπλισμός Ξενώνα στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο	35
2.2.4.5. Διαμόρφωση Περιβάλλοντα χώρου στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο (πράσινο, προσπέλαση στο αθλητικό κέντρο)	35
2.2.5. ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΑ.....	35
2.2.6. ΠΡΟΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΑ	35
2.2.7. ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΝΟΜΟΥ.....	35
2.2.8. ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	35
2.2.9. ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΕΠΙΣΠΕΥΤΗΚΑΝ ΕΝΟΦΕΙ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ 2004.....	35
2.2.9.1. Αεροδρόμιο Νέας Αγχιάλου	35
2.2.9.2. Νομαρχιακό Γενικό Νοσοκομείο Βόλου	35
2.2.10. ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ ΕΝΟΦΕΙ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ 2004	35

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΤΟ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΒΟΛΟΥ.....57 – 75**

3.1.ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΧΡΟΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥΣ ΜΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	57
3.2.ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ.....	58
3.3.ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΡΙΝ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ.....	61
3.3.1.ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ- ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: ΑΜΕΣΕΣ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗ ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	61
3.3.2. ΑΕΠ	62
3.3.3. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	63
3.3.4. ΟΔΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ, ΥΠΟΔΟΜΕΣ, ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ.....	64
3.3.5. ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	64
3.3.6. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ	65
3.3.7. ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ	65
3.4.ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ.....	65
3.4.1. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΗ- ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΡΟΪΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	66
3.4.2. ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ	67
3.4.3. ΆΛΛΕΣ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΙΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ- ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ	68
3.4.4. ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	68
3.5.ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ.....	68
3.5.1. ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ, ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ	69
3.5.2. ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	69
3.5.3. ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	69
3.5.4. ΕΙΚΟΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	70
3.5.5. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ	70
3.6.ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ- ΟΦΕΛΟΥΣ.....	71

4.1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ	76
4.2.ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	76
4.3.ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΕΡΓΩΝ.....	77
4.3.1.ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ.....	77
4.3.1.1. Πανθεσσαλικό Στάδιο Διεξαγωγής Προκριματικών Αγώνων Ποδοσφαίρου	77
4.3.2.ΕΡΓΑ ΟΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ.....	78
4.3.2.1. Περιφερειακός Π.Σ.Β. (από Α/Κ Λάρισας έως Κραυσίδα) και Συνδέσεις με Πανθεσσαλικό Στάδιο.....	78
4.3.2.2. Κατασκευή Γέφυρας στις οδούς Γ. Δήμου- Παρασκευοπούλου στο Χείμαρρο Κραυσίδα.....	78
4.3.2.3. Τουριστικός Λιμένας Βόλου (Αξιοποίηση αποθηκών)	78
4.3.3.ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ.....	79
4.3.3.1. Αισθητική και Λειτουργική Αναβάθμιση της Κεντρικής Παράκτιας Ζώνης Βόλου από Τελωνείο έως Γορίτσα	79
4.3.3.2. Αναβάθμιση της Εισόδου της πόλης (κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, κατασκευές στον κόμβο Κραυσίδα, κέντρο τουριστικής προβολής μετά του περιβάλλοντα χώρου)	80
4.3.3.3. Επέκταση και Βελτίωση του Αρχαιολογικού Μουσείου Βόλου	80
4.3.3.4. Ολοκλήρωση Συνεδριακού Κέντρου Ιεράς Μητρόπολης Δημητριάδος	80
4.3.3.5. Αναστήλωση του Ιστορικού Ναού Αγίου Αθανασίου Μακρυνίτσας.....	80
4.3.4.ΕΡΓΑ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ.....	81
4.3.4.1. Ολοκλήρωση Απαλλοτριώσεων στην υπόλοιπη έκταση του Πανθεσσαλικού Αθλητικού Κέντρου	81
4.3.4.2. Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο	81
4.3.4.3. Ξενώνας Αθλητών στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο.....	81
4.3.4.4. Εξοπλισμός Ξενώνα στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο	82
4.3.4.5. Διαμόρφωση Περιβάλλοντα χώρου στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο (πράσινο, προσπέλαση στο αθλητικό κέντρο)	82
4.3.5.ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΑ	82
4.3.6.ΠΡΟΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΑ	82
4.3.7.ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΝΟΜΟΥ.....	83
4.3.8.ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	83
4.3.9.ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΕΠΙΣΠΕΥΤΗΚΑΝ ΕΝΟΦΕΙ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ 2004.....	83
4.3.9.1. Αεροδρόμιο Νέας Αγχιάλου	83
4.3.9.2. Νομαρχιακό Γενικό Νοσοκομείο Βόλου	83
4.3.10.ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ ΕΝΟΦΕΙ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ 2004	84
4.4.ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ.....	84
4.4.1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	96

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΜΕΤΑΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ.....99 - 125

5.1. ΝΟΜΟΣ 3342/2005 ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.....	99
5.1.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΝΟΜΟ 3342/2005.....	99
5.1.2. ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΓΓΟΑ).....	100
5.1.3. ΑΔΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.....	101
5.1.4. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΧΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	102
5.2.ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΜΕΤΑΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	104
5.2.1. ΜΟΝΤΕΛΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	104
5.2.2. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ.....	105
5.2.3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΝΘΕΣΣΑΛΙΚΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ	106
5.2.4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΗ	112
5.3.ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΠΟΛΗΣ (City Marketing)	115
5.3.1. ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΠΟΛΗΣ	115
5.3.2. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΒΟΛΟΥ.....	117
5.3.2.1. Βιωσιμότητα αθλητικών υποδομών	119
5.3.2.2. Οργάνωση της κυκλοφορίας στην πόλη- αποσυμφόρηση.....	120
5.3.2.3. Εκστρατεία της εικόνας της πόλης – Τουριστικής προβολής	122

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	126
--------------------	-----

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	130
ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	130
ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	132
ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΚΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ.....	133
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	133
ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ.....	135
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ	135

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	137
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	138
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΣΧΕΔΙΑ	167

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Πληθυσμιακή εξέλιξη Π.Σ. Βόλου '71-'01.....	2
Πίνακας 2: Η Δημογραφική εξέλιξη του ΠΣΒ.....	4
Πίνακας 3: Η Δημογραφική εξέλιξη του ΠΣΒ σε σχέση με τις υπόλοιπες ολυμπιακές πόλεις.....	5
Πίνακας 4: Τομεακή σύνθεση της απασχόλησης στο ΠΣΒ.....	7
Πίνακας 5: Η κατανομή του ΑΕΠ και το ύψος και η κατανομή του κατά κεφαλή ΑΕΠ του Ν. Μαγνησίας σε ευρώ (2001).....	8
Πίνακας 6: Ρυθμοί μεταβολής (%) του ΑΕΠ και του κατά κεφαλή ΑΕΠ στον ν. Μαγνησίας (1981-1991, 1991-2001, 1981-2001).....	9
Πίνακας 7: Δείκτες εισοδήματος και ευημερίας στην Ελλάδα, στην Π. Θεσσαλίας και στους Ν. Μαγνησίας, Λάρισας, Τρικάλων και Καρδίτσας (2001).....	10
Πίνακας 8: Αριθμός ανέργων και ποσοστό ανεργίας στο ν. Μαγνησίας.....	10
Πίνακας 9: Τομεακή Διάρθρωση του ΑΕΠ για τον ν. Μαγνησίας(1991).....	11
Πίνακας 10: Τομεακή Διάρθρωση του ΑΕΠ για τον ν. Μαγνησίας(2001).....	12
Πίνακας 11: Τομεακή Διάρθρωση της απασχόλησης για τον ν. Μαγνησίας (1991).....	13
Πίνακας 12: Τομεακή Διάρθρωση της απασχόλησης για τον ν. Μαγνησίας (2001).....	13
Πίνακας 13: Επίπεδο της παραγωγικότητας του πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα παραγωγής για τον ν. Μαγνησίας (1991, 2001).....	14
Πίνακας 14: Δήμοι και Δημοτικά Διαμερίσματα Π.Σ.Β.....	15
Πίνακας 15: Κατανομή χρήσεων γης ανά περιοχή.....	20
Πίνακας 16: Αφίξεις- Διανυκτερεύσεις ημεδαπών και αλλοδαπών στο Δήμο Βόλου από το 1995 έως το 2000.....	30
Πίνακας 17: Αθλητική υποδομή.....	31
Πίνακας 18: Εγκαταστάσεις ΠΑΚΘ.....	33
Πίνακας 19: Υποπρογράμματα του «Ελλάδα 2004».....	34
Πίνακας 20: Συγκεντρωτικός πίνακας Ολυμπιακών Παρεμβάσεων ΠΣΒ και Νομού Μαγνησίας.....	37
Πίνακας 21: Έργα του υποπρογράμματος «Δίκτυο Προπονητηρίων» στο Νομό Μαγνησίας.....	50

Πίνακας 22: Δομή της Ανάλυσης Κόστους- Οφέλους μιας Ολυμπιακής Διοργάνωσης.....	59
Πίνακας 23: Επίδραση στο ΑΕΠ του «Ελλάδα 2004» και των συμπληρωματικών έργων (%).....	62
Πίνακας 24: Επίδραση στην Απασχόληση του «Ελλάδα 2004» και των συμπληρωματικών έργων (%).....	64
Πίνακας 25: Κατηγορίες και αναμενόμενος αριθμός επισκεπτών κατά την διάρκεια των Αγώνων στο ΠΣΒ.....	66
Πίνακας 26: Αναμενόμενη τουριστική δαπάνη.....	67
Πίνακας 27: Εκτιμώμενες (πρόβλεψη-στόχος) παρακινούμενες συνολικές αφίξεις αλλοδαπών επισκεπτών στο διάστημα 2004-2009 (14 ημέρες η μέση διανυκτέρευση).....	71
Πίνακας 28: Εκτιμώμενη τουριστική δαπάνη από την παρακινούμενη τουριστική ζήτηση μετά τους Αγώνες (μέση δαπάνη 120 € / διανυκτέρευση).....	71
Πίνακας 29: Ανάλυση Κόστους- Οφέλους των επιπτώσεων στο ΠΣΒ.....	72
Πίνακας 30: Καίρια ζητήματα προς αξιολόγηση.....	85
Πίνακας 31: Αξιολόγηση Ολυμπιακών παρεμβάσεων.....	89
Πίνακας 32: Αξιολόγηση Ολυμπιακής Εγκατάστασης Πανθεσσαλικού Σταδίου.....	111

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ - ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1: Πληθυσμιακή εξέλιξη Π.Σ. Βόλου.....	3
Διάγραμμα 2: Πληθυσμιακή Εξέλιξη ΠΣΒ σε σχέση με Μαγνησία & Θεσσαλία.....	4
Διάγραμμα 3: Ποσοστιαίες αναλογίες, ανάμεσα στους πληθυσμούς ΠΣΒ, ν. Μαγνησίας, Θεσσαλίας και Ελλάδας.....	5
Διάγραμμα 4: Η Δημογραφική εξέλιξη του ΠΣΒ σε σχέση με τις υπόλοιπες ολυμπιακές πόλεις.....	6
Διάγραμμα 5: Ποσοστιαίες αναλογίες, ανάμεσα στους πληθυσμούς των ΠΣ των 5 ολυμπιακών πόλεων.....	6
Διάγραμμα 6: Υποπρογράμματα του «Ελλάδα 2004».....	35

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ

ΑΕΠ = Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

ΑΝΕΜ = Αναπτυξιακή Εταιρεία Μαγνησίας

ΒΙΟΠΑ = Βιομηχανικό Πάρκο

ΒΠΠΕ = Βιομηχανική Περιοχή

ΓΓΟΑ = Γενική Γραμματεία Ολυμπιακής Αξιοποίησης

ΓΠΣ = Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο

ΔΔ = Δημοτικό Διαμέρισμα

ΔΕΜΕΚΑΒ = Δημοτική Επιχείρηση Μελετών και Κατασκευών Βόλου

ΔΕΥΑΜΒ = Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης- Αποχέτευσης Μείζονος Περιοχής Βόλου

ΔΗΤΕΒ = Δημοτική Τουριστική Επιχείρηση Βόλου

ΕΑΚ = Εθνικό Αθλητικό Κέντρο

ΕΕ = Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΟΤ = Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού

ΕΠΟΑΠΠΘ = Εργαστήριο Περιφερειακών Οικονομικών Αναλύσεων και Προβλέψεων
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

ΕΣΥΕ = Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος

ΖΟΕ = Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου

ΚΕΚΑΝΑΜ = Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης και Απασχόλησης Νομαρχιακής
Αυτοδιοίκησης Μαγνησίας

ΚΕΠΕ = Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών

ΚΠΣ = Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης

ΚΥΑ = Κοινή Υπουργική Απόφαση

ΜΜΕ = Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

ΜΟ = Μέσος Όρος

NAM = Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας

ΟΑΚΑ = Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο

ΟΑΒ = Οργανισμός Λιμένος Βόλου

ΟΤΑ = Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ΠΑΘΕ = Εθνική Οδός Πάτρα- Αθήνα- Θεσσαλονίκη- Εύζωνοι

ΠΑΚΘ = Περιφερειακό Αθλητικό Κέντρο Θεσσαλίας

ΠΕΠ = Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΠΣΒ = Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου

ΡΜ = Ρυθμιστική Μελέτη

ΡΣ = Ρυθμιστικό Σχέδιο

ΣΔΙΤ = Σύμπραξη Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα

ΣΕΦ = Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας

ΤΕΕ = Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος

ΥΠΑ = Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας

ΥΠΕΧΩΔΕ = Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων

ΦΕΚ = Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα διπλωματική εκπονήθηκε κατά το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005, στα πλαίσια της φοίτησης μου στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Η εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας, θα ήταν αδύνατη χωρίς την συνεργασία και την πολύτιμη βοήθεια ορισμένων ανθρώπων τους οποίους θεωρώ υποχρέωση μου να ευχαριστήσω.

Αρχικά, οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στους επιβλέποντες καθηγητές μου κ.κ. Οικονόμου Δ. και Σκάγιανη Π., των οποίων η καθοδήγηση αλλά και η επίβλεψη της εξελικτικής πορείας της εργασίας μου υπήρξε πολύτιμη.

Η εργασία αυτή δεν θα είχε καταστεί δυνατή να ολοκληρωθεί χωρίς την παροχή στοιχείων και χρήσιμων συμβουλών από τους καθηγητές μου κ. Κότιο Α., κ. Δέφνερ Α., κ. Ψυχάρης Γ., τον Διευθυντή Τεχνικών Υπηρεσιών Δήμου Βόλου κ. Παντελή Δ., τον Πρόεδρο του ΕΑΚ Βόλου κ. Μαρινάγη Τ. και τον Συντονιστή Λειτουργιών της Ολυμπιακής Πόλης του Βόλου κ. Δερβένη Δ..

Στηριζόμενος κατά ένα μέρος σε προηγούμενες διπλωματικές εργασίες και εργασίες εξαμήνων, ολοκληρώνω τις ευχαριστίες μου προς τους παλαιότερα συμφοιτητές και νυν τελειόφοιτους- αποφοίτους Αντωνίου Ε., Ευμολπίδη Ι., Κακλίδη Α., Καρτσιούνη Α., Κυριακοπούλου Δ., Καλογήρου Α., Σγούρα Τ., Καρβούνη Α., Κουτσιανά Γ., Κρητικού Χ., Μαντίδη Α., Σίλελη Χ., Σολιδάκη Ι., για την ευγενική παραχώρηση των εργασιών τους.

Ιδιαίτερα, ευχαριστώ την οικογένειά μου, την Ματιάτου Μ. αλλά και τον συμφοιτητή μου Τσαμαντάνη Χ., για την στήριξη και συμπαράστασή τους, καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών μου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Βόλος και η Νέα Ιωνία, ως ενιαίο πολεοδομικό συγκρότημα ήταν μία από τις πέντε Ολυμπιακές πόλεις (συμπεριλαμβανομένης και της Αθήνας) στις οποίες διεξήχθη το ολυμπιακό αγώνισμα του ποδοσφαίρου κατά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Η επιτυχής τέλεση των Αγώνων προϋπέθετε την κατασκευή και βελτίωση σημαντικού αριθμού αθλητικών εγκαταστάσεων καθώς και την αναβάθμιση πολλών βασικών υποδομών της πόλης. Ένα χρόνο μετά, τόσο ολόκληρη η χώρα όσο και η πόλη του Βόλου, έχει μπει στον πυρετό της μεταολυμπιακής περιόδου και της αξιοποίησης των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων.

Στόχος αυτής της διπλωματικής εργασίας είναι η αξιολόγηση του σχεδιασμού και των έργων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των Ολυμπιακών Αγώνων στην πόλη του Βόλου, με βασικά κριτήρια την ύπαρξη συνολικής στρατηγικής, τις πραγματικές πολεοδομικές και άλλες επιπτώσεις που είχαν αυτές οι παρεμβάσεις καθώς και τις δυνατότητες μεταολυμπιακής αξιοποίησης τόσο της υλικής όσο και της άυλης κληρονομιάς.

Η επιλογή του θέματος της πτυχιακής μου εργασίας έγινε σε μια εποχή όπου τα μεγάλα έργα που υλοποιήθηκαν στον Βόλο, οδηγούν την πόλη σε μια καινούρια αναπτυξιακή πορεία αφήνοντας της σημαντική αξιοποιήσιμη κληρονομιά. Με την παραμονή μου στην πόλη τα τελευταία πέντε χρόνια έζησα από κοντά την οργάνωση, τον συντονισμό, τον προγραμματισμό και την υλοποίηση των μεγάλων έργων που άλλαξαν την εικόνα της. Αυτό αποτέλεσε και το εφελτήριο στην ενασχόλησή μου με ένα τέτοιο θέμα, προσπαθώντας να καταδείξω πέραν των ορθών αποφάσεων και τις ανεπιτυχείς ενέργειες, οδηγούμενος με γνώμονα την αποφυγή των ίδιων πάλι λανθασμένων επιλογών κερδίζοντας με αυτόν τον τρόπο το αναπτυξιακό στοίχημα που παρουσιάζεται για την πόλη του Βόλου.

Η διπλωματική εργασία αποτελείται από έξι κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο θεωρήθηκε αναγκαίο για την εξειδίκευση της εργασίας σε επίπεδο πολεοδομικού συγκροτήματος. Αποτελεί μια συνοπτική παρουσίαση της φυσιογνωμίας του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Βόλου, προσεγγίζοντας την οικονομικοκοινωνική και πολεοδομική ταυτότητα της περιοχής. Επίσης, παρουσιάζεται η εικόνα της πόλης και

παρατίθενται στοιχεία σχετικά με τους τομείς αθλητισμού, πολιτισμού και τουρισμού. Τα περιεχόμενα του κεφαλαίου δεν θεωρείται ότι καλύπτουν εξ' ολοκλήρου την φυσιογνωμία της περιοχής, η οποία είναι πολυδιάστατη και δυναμική. Ωστόσο, επελέγησαν οι συγκεκριμένοι τομείς για μια συνοπτική παρουσίαση αλλά και λόγω της συσχέτισής τους με την Ολυμπιακή διοργάνωση.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται αναλυτικά οι Ολυμπιακές Παρεμβάσεις στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου. Ξεκινώντας με μια συνοπτική παρουσίαση του προγράμματος «Ελλάδα 2004» και το τι συνεπάγεται η εφαρμογή και υλοποίησή του για την Ελλάδα αλλά και για τον Βόλο, ακολουθεί μια αναλυτική καταγραφή των Ολυμπιακών παρεμβάσεων που πραγματοποιήθηκαν στην Ολυμπιακή πόλη του Βόλου. Τα έργα παρουσιάζονται ομαδοποιημένα σύμφωνα με την κατηγορία που παραθέτει το Υπουργείο Πολιτισμού (π.χ. η περιφερειακή οδός ανήκει στην κατηγορία «Έργα οδικής υποδομής και υποδομής μεταφορών») και στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό, παρουσιάζονται λεπτομερή στοιχεία όπως ο προϋπολογισμός τους, ο αρμόδιος φορέας υλοποίησής τους, η πηγή χρηματοδότησής τους και η ακριβής τοποθεσία τους.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι επιπτώσεις των Ολυμπιακών Παρεμβάσεων στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου. Επιχειρείται μια ομαδοποίηση των επιπτώσεων με βάση την χρονική περίοδο που παρουσιάστηκαν ή που αναμένεται να παρουσιαστούν. Δηλαδή ταξινομήθηκαν σε τρεις περιόδους: (α) την περίοδο πριν την τέλεση των Αγώνων, (β) την περίοδο διεξαγωγής των Αγώνων και (γ) την περίοδο μετά την ολοκλήρωση των Αγώνων. Εξαιτίας της δυσκολίας που παρουσιάζει αυτό το εγχείρημα, σε ορισμένες περιπτώσεις οι επιπτώσεις είτε δεν θα μπορούν να παρουσιαστούν σε ποσοτικούς δείκτες είτε θα αποτελούν απλώς εκτιμήσεις.

Το τέταρτο κεφάλαιο θεωρείται πολύ βασικό στα πλαίσια αυτής της εργασίας. Σ' αυτό επιχειρείται αξιολόγηση της στρατηγικής που εφαρμόστηκε για την Ολυμπιακή πόλη του Βόλου. Η λογική που πρόκειται να ακολουθηθεί είναι η εξής «Σαφής οριοθέτηση των βασικών και ενδιαμέσων στόχων που έθεσε η στρατηγική- Λεπτομερής αναφορά στην σκοπιμότητα κάθε Ολυμπιακής παρέμβασης- Αξιολόγηση των Ολυμπιακών παρεμβάσεων με κριτήρια: (α) Συνάφειας, (β) Απόδοσης, (γ) Αποτελεσματικότητας, (δ) Χρησιμότητας, (ε) Διατηρησιμότητας και (στ) Χρηματοοικονομικής βαρύτητας- Εξαγωγή συμπερασμάτων». Όλα αυτά στόχο έχουν την εξαγωγή ενός γενικού και όσο το δυνατόν

γίνεται ασφαλέστερου συμπεράσματος για την στρατηγική των παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν για την Ολυμπιάδα.

Το πέμπτο κεφάλαιο χαρακτηρίζεται από την ίδια βαρύτητα με αυτή που παρουσιάζει και το τέταρτο, αφού στόχος του είναι να καταδείξει τις δυνατότητες μεταολυμπιακής αξιοποίησης των Ολυμπιακών παρεμβάσεων. Ξεκινώντας με συνοπτική παρουσίαση του Ν3342/2005 (περί μεταολυμπιακής αξιοποίησης των ολυμπιακών εγκαταστάσεων) και το τι συνεπάγεται η εφαρμογή του, ακολουθεί μια απλή μορφή πολυκριτηριακής αξιολόγησης του Πανθεσσαλικού Σταδίου με κριτήρια λειτουργικά, πολεοδομικά αλλά και υποδοχής νέων χρήσεων όπως παρουσιάζονται στο Ν3342/2005. Στόχος της είναι η εξαγωγή συμπερασμάτων για την επιλογή του λειτουργικού και βιώσιμου μοντέλου αξιοποίησης που πρέπει να εφαρμοστεί για το Πανθεσσαλικό Στάδιο. Ωστόσο, αυτοσκοπός του κεφαλαίου, δεν είναι η αξιοποίηση μόνο της αθλητικής κληρονομιάς. Προτείνοντας μια στρατηγική City Marketing για την πόλη του Βόλου επιχειρείται η αξιοποίηση και των υπόλοιπων Ολυμπιακών παρεμβάσεων, καταδεικνύοντας με αυτόν τον τρόπο την ανάγκη ύπαρξης συνολικού σχεδιασμού που στόχο θα έχει την επίτευξη της αναπτυξιακής ευκαιρίας που παρουσιάστηκε για τον Βόλο.

Στο έκτο και τελευταίο κεφάλαιο τονίζονται τα βασικά συμπεράσματα, όπως αυτά παρουσιάστηκαν στην παρούσα διπλωματική εργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΒΟΛΟΥ

1.1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα βασικά δομικά στοιχεία της φυσιognωμίας μιας πόλης εντοπίζονται στις εξής κατηγορίες, όπως αυτά ενυπάρχουν στην αντίληψη των ειδικών αλλά και στην κοινή συνείδηση των ανθρώπων:

- Φυσικά δεδομένα του χώρου (γεωγραφική θέση, φυσικό ανάγλυφο, κλίμα κ.α.)
- Άνθρωπος και κοινωνία (παραγωγικές και άλλες δραστηριότητες, κοινωνικές μορφές)
- Πολιτισμικά στοιχεία (ιστορία, μυθολογία, θρησκευτική παράδοση)
- Κτιστά κελύφη (πολεοδομική δομή και λειτουργίες, μορφή ιστού, ελεύθεροι χώροι, αρχιτεκτονικά στοιχεία)
- Λοιπά στοιχεία (χρωματική ατμόσφαιρα της πόλης, ακουστικά τοπία, οσμητικές και γευστικές ιδιαιτερότητες). (Στεφάνου, 2000: 18)

Με βάση την παραπάνω προσέγγιση επιχειρείται μια διαφορετική κατηγοριοποίηση η οποία περικλείει όλα τα παραπάνω με τρόπο που θεωρήθηκε ότι ταιριάζει περισσότερο στη φύση της εργασίας:

- Δημογραφικά χαρακτηριστικά.
- Οικονομικά χαρακτηριστικά.
- Χωροταξική θέση/ οργάνωση.
- Πολεοδομική ταυτότητα.
- Δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.

Στόχος ειδικότερα αυτής της κατηγοριοποίησης και γενικότερα αυτού του κεφαλαίου, είναι η οριοθέτηση ή αλλιώς παρουσίαση των στοιχείων εκείνων που δομούν τη φυσιognωμία του ΠΣ Βόλου. Παρακάτω επιχειρείται συνοπτική παρουσίαση των κυριότερων χαρακτηριστικών που αλληλεπιδρούν για να δημιουργήσουν την ταυτότητα του Βόλου.

1.2.ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ**1.2.1.ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΣ ΒΟΛΟΥ.**

Το ΠΣ Βόλου διαθέτει 124.639 κατοίκους (ΕΣΥΕ, απογραφή 2001) και αποτελείται από τον κύριο Δήμο του Βόλου, το Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Νέας Ιωνίας, καθώς και από 6 ακόμη μικρότερα Δημοτικά Διαμερίσματα, τα οποία είναι ο Άνω Βόλος, η Αγριά, το Διμήνι, ο Άγιος Ονούφριος, η Ανακασιά και η Άλλη Μεριά¹. (Κρητικού, 2003: 24)

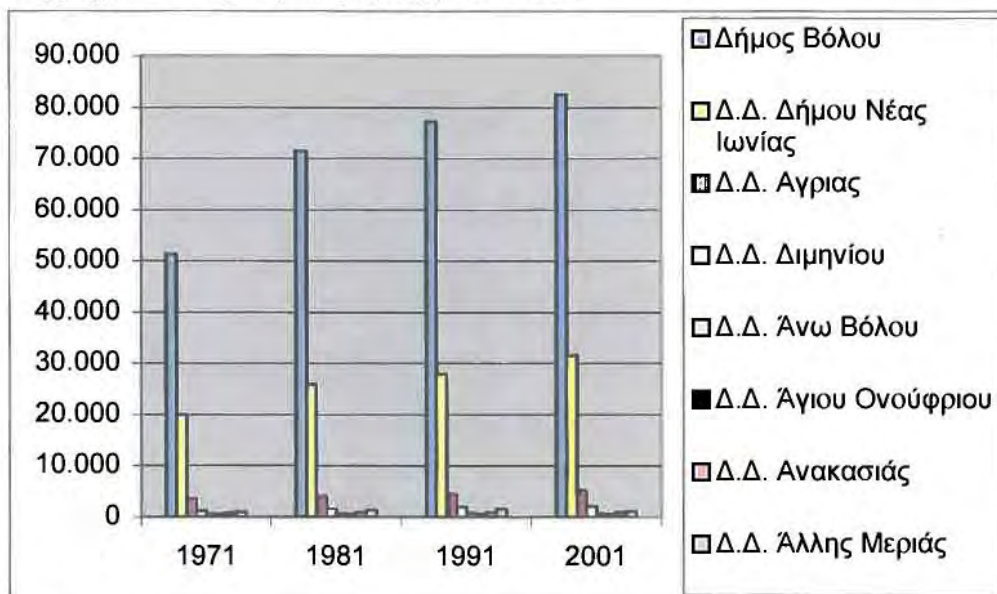
Στον πίνακα 1 και στο διάγραμμα 1, παρουσιάζεται η πληθυσμιακή εξέλιξη του ΠΣ Βόλου ανά δημοτικό διαμέρισμα, από το 1971 μέχρι σήμερα. Με μια πρώτη ματιά, παρατηρείται μια διαχρονική αύξηση του πληθυσμού του ΠΣ Βόλου με μια συνεχόμενη όμως μείωση του ρυθμού του. Αναλυτικότερα, σε επίπεδο δημοτικών διαμερισμάτων, ο Δήμος Βόλου και το ΔΔ του Δήμου Νέας Ιωνίας παρουσιάζουν μια συνεχή πληθυσμιακή αύξηση. Τα Δημοτικά Διαμερίσματα της Αγριάς, του Διμηνίου, του Άνω Βόλου και της Ανακασιάς παρουσιάζουν και αυτά με την σειρά τους μια αυξητική τάση αλλά με μικρότερους ρυθμούς ενώ τέλος, το ΔΔ Αγίου Ονούφριου και της Άλλης Μεριάς, παρουσιάζουν μικρή μείωση.

Πίνακας 1: Πληθυσμιακή εξέλιξη Π.Σ. Βόλου '71-'01.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	1971	1981	1991	2001
Δήμος Βόλου	51.290	71.378	77.192	82.439
ΔΔ Αγριάς	3.538	3.997	4.544	5.229
ΔΔ Διμηνίου	1.276	1.608	1.956	2.125
ΔΔ Άνω Βόλου	614	688	749	632
ΔΔ Αγίου Ονούφριου	494	527	519	506
ΔΔ Ανακασιάς	779	834	847	933
ΔΔ Δήμου Νέας Ιωνίας	19.955	25.873	27.904	31.612
ΔΔ Άλλης Μεριάς	976	1.322	1.661	1.163
Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου (Σύνολο)	78.922	106.227 ↑25,7%	115.372 ↑7,9%	124.639 ↑7,4%

Πηγή: ΕΣΥΕ (2001).

¹ Είναι πιθανό να υπάρχουν μικρές αποκλίσεις στα στοιχεία πριν και μετά την εφαρμογή του σχεδίου «Καποδίστριας».

Διάγραμμα 1: Πληθυσμιακή εξέλιξη Π.Σ. Βόλου.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία.

1.2.2. Η ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΣ ΒΟΛΟΥ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΜΑΓΝΗΣΙΑ, ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ & ΤΙΣ ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ

Στον πίνακα 2 και στα διαγράμματα 2 και 3, παρουσιάζονται τα πληθυσμιακά μεγέθη, η εξέλιξή τους και οι ποσοστιαίες αναλογίες τους συνολικά, για το ΠΣ Βόλου, τον νομό Μαγνησίας, την Περιφέρεια Θεσσαλίας και το σύνολο της χώρας. Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού του νομού Μαγνησίας συγκεντρώνεται στο ΠΣΒ κάτι που επιβεβαιώνεται και από το ποσοστό κατ' αναλογία των πληθυσμών Βόλου και Μαγνησίας που αγγίζει το 60,1%. Σε επίπεδο περιφέρειας το ποσοστό μπορεί να εμφανίζεται μικρότερο (16,5%), κρίνεται ωστόσο άκρως ικανοποιητικό και με αυξητικές τάσεις από το 1971 και έπειτα. Όσο για την αναλογία με τον πληθυσμό της χώρας, αυτή αγγίζει το 1,13% και χαρακτηρίζεται από σταθερή τάση τις τελευταίες δύο δεκαετίες.

Στον πίνακα 3 και στα διαγράμματα 4 και 5, παρουσιάζονται τα πληθυσμιακά μεγέθη, η εξέλιξή τους και οι ποσοστιαίες αναλογίες τους συνολικά, για τα Πολεοδομικά Συγκροτήματα των 5 ολυμπιακών πόλεων. Παρατηρούμε ότι ο πληθυσμός και των 5 Πολεοδομικών Συγκροτημάτων κατά την διάρκεια των 3 τελευταίων δεκαετιών αυξάνεται συνεχώς. Αναλογικά τώρα, ο πληθυσμός του ΠΣΒ έναντι αυτών της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, εμφανίζει αυξητική τάση, έναντι

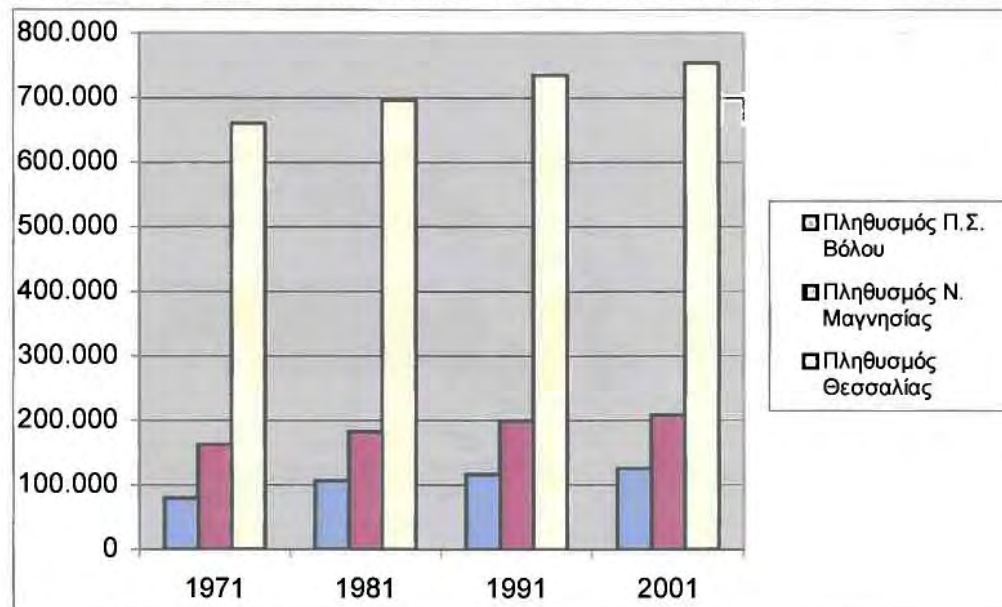
του πληθυσμού του Ηρακλείου κατά την τελευταία εικοσαετία παρουσιάζει μείωση ενώ έναντι του πληθυσμού της Πάτρας εμφανίζει μια διαρκή αυξομείωση.

Πίνακας 2: Η Δημογραφική εξέλιξη του ΠΣΒ.

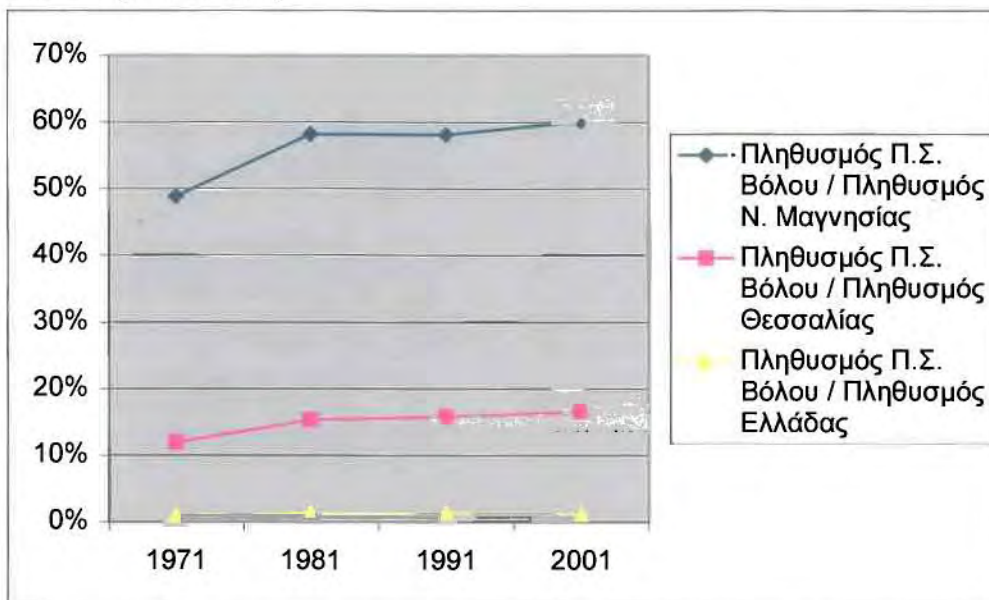
	1971	1981	1991	2001
Πληθυσμός ΠΣ Βόλου	78.922	106.227	115.372	124.639
Πληθυσμός Ν. Μαγνησίας	161.392	182.222	198.393	207.336
Πληθυσμός Θεσσαλίας	659.913	695.654	734.846	753.888
Πληθυσμός Ελλάδας	8.768.372	9.379.589	10.252.580	10.964.020
ΛΟΓΟΙ				
Πληθυσμός ΠΣ Βόλου / Πληθυσμός Ν. Μαγνησίας	48,9%	58,2%	58,1%	60,1%
Πληθυσμός ΠΣ Βόλου / Πληθυσμός Θεσσαλίας	11,9%	15,3%	15,7%	16,5%
Πληθυσμός ΠΣ Βόλου / Πληθυσμός Ελλάδας	0,90%	1,13%	1,12%	1,13%

Πηγή:Κρητικού, 2003: 26-27, Ιδία επεξεργασία.

Διάγραμμα 2: Πληθυσμιακή Εξέλιξη ΠΣΒ σε σχέση με Μαγνησία & Θεσσαλία.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία.

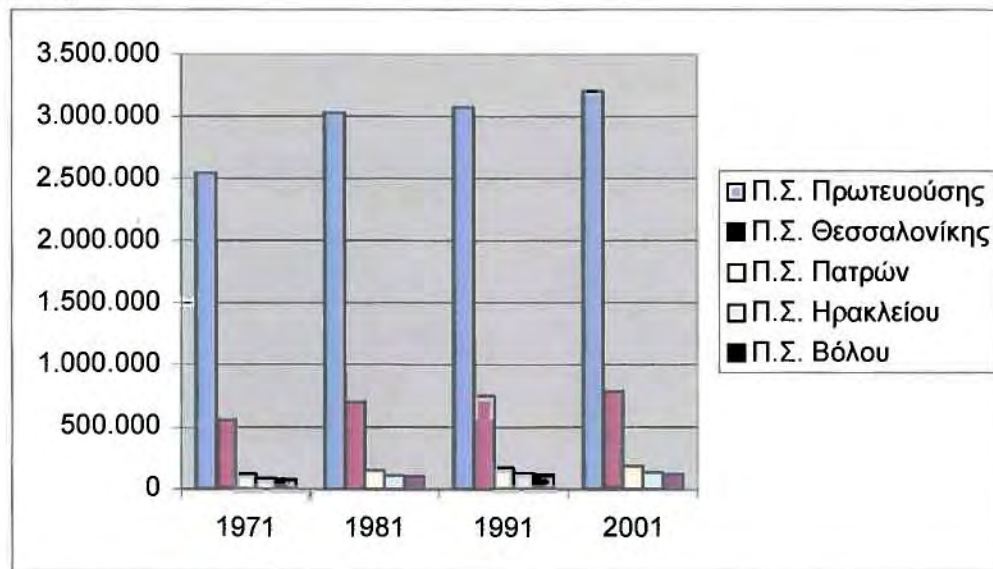
Διάγραμμα 3: Ποσοστιαίες αναλογίες, ανάμεσα στους πληθυσμούς ΠΣΒ, ν. Μαγνησίας, Θεσσαλίας και Ελλάδας.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

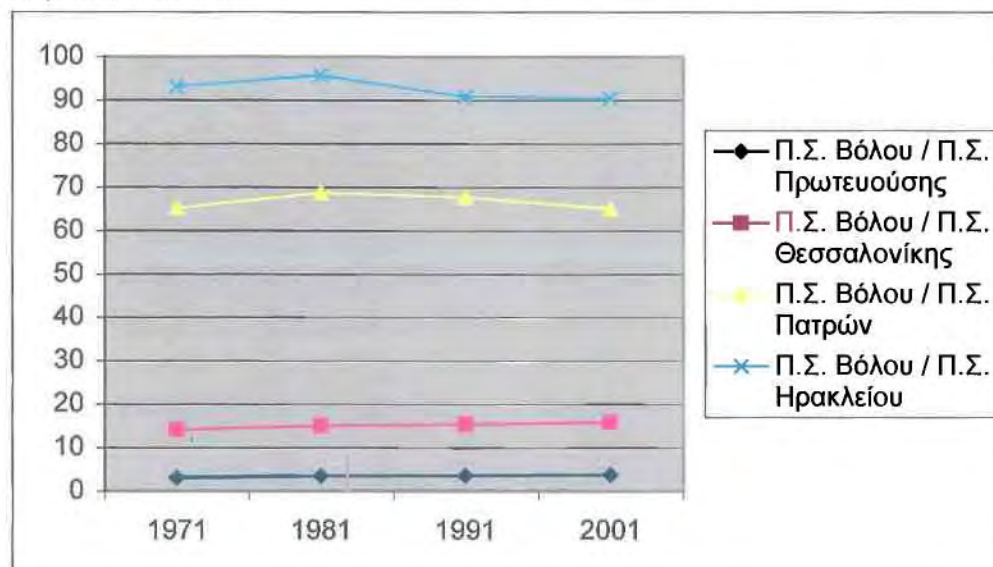
Πίνακας 3: Η Δημογραφική εξέλιξη του ΠΣΒ σε σχέση με τις υπόλοιπες ολυμπιακές πόλεις.

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ	1971	1981	1991	2001
ΠΣ Πρωτευούσης	2.540.241	3.027.331	3.072.922	3.206.280
ΠΣ Θεσσαλονίκης	557.360	706.180	749.048	786.550
ΠΣ Πατρών	120.847	154.596	170.462	191.508
ΠΣ Ηρακλείου	84.710	110.958	126.907	137.766
ΠΣ Βόλου	78.922	106.227	115.372	124.639
ΛΟΓΟΙ				
ΠΣ Βόλου / ΠΣ Πρωτευούσης	3,11%	3,51%	3,75%	3,89%
ΠΣ Βόλου / ΠΣ Θεσσαλονίκης	14,16%	15,04%	15,40%	15,85%
ΠΣ Βόλου / ΠΣ Πατρών	65,31%	68,71%	67,68%	65,08%
ΠΣ Βόλου / ΠΣ Ηρακλείου	93,17%	95,74%	90,91%	90,47%

Πηγή: ΕΣΥΕ (2001), Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 4: Η Δημογραφική εξέλιξη του ΠΣΒ σε σχέση με τις υπόλοιπες ολυμπιακές πόλεις.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 5: Ποσοστιαίες αναλογίες, ανάμεσα στους πληθυσμούς των ΠΣ των 5 ολυμπιακών πόλεων.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

1.3.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1.3.1.ΓΕΝΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το ΠΣ Βόλου χαρακτηρίζεται γενικότερα από πολυτομεακή παραγωγική δραστηριότητα με κυριότερους τομείς ανάπτυξης τον τριτογενή και τον δευτερογενή

ενώ συμμετοχή στο ΑΕΠ έχει και ο πρωτογενής (www.periferiakianaptixi.gr/periferies/thessalia/index.html).

Η τομεακή διάρθρωση της οικονομίας έχει αλλάξει σημαντικά για το ΠΣ Βόλου από τις δεκαετίες του '70 και του '80. Ο δευτερογενής τομέας παρουσίασε κρίση κατά την συγκεκριμένη περίοδο και από τότε ξεκίνησε η αποβιομηχάνιση της περιοχής. Εκμεταλλευόμενος την παρακμή του και κυρίως λόγω της επέκτασης του δημόσιου τομέα, ο τριτογενής απορρόφησε την συρρίκνωση του δευτερογενούς τομέα και γνώρισε μια περίοδο άνθισης. (Τσεγενίδη, 2001: 87-88)

Σύμφωνα με την Μαντίδη (2003: 68), κατά τους Μαλούτα και Συνεργάτες (1995) το ΠΣ Βόλου εμφανίζει τα εξής οικονομικά χαρακτηριστικά:

- Σαφή στροφή της απασχόλησης στις υπηρεσίες και, παράλληλα, έντονη μείωση της απασχόλησης στο δευτερογενή τομέα (ωστόσο βασική ιδιομορφία ο συνδυασμός βιομηχανίας και τουρισμού).
- Περιορισμένη ανεργία (το 3,1% του ενεργού πληθυσμού για το 1995).
- Στασιμότητα στην αγορά εργασίας.
- Αύξηση της γυναικείας απασχόλησης.
- Αυξημένο ποσοστό ευέλικτων τύπων απασχόλησης (μερική απασχόληση, μειωμένο ωράριο και εποχική απασχόληση).

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της ΕΣΥΕ η τομεακή σύνθεση της απασχόλησης στο ΠΣ Βόλου διαρθρώνεται ως εξής:

Πίνακας 4: Τομεακή σύνθεση της απασχόλησης στο ΠΣΒ

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
Πρωτογενής τομέας	3,37%
Δευτερογενής τομέας	26,68%
Τριτογενής τομέας	69,95%

Πηγή: ΕΣΥΕ (2001), Ιδία επεξεργασία

Σε επίπεδο νομού αξίζει να αναφερθούμε σε οικονομικά χαρακτηριστικά όπως το επίπεδο ανάπτυξης, το ποσοστό ανεργίας και τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά παραγωγής, απασχόλησης και παραγωγικότητας:

1.3.2.ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στον πίνακα 5 παρουσιάζεται ο βασικότερος δείκτης αξιολόγησης του μεγέθους και της αποτελεσματικότητας μιας οικονομίας (ΑΕΠ) και ο πλέον συνήθης δείκτης αξιολόγησης του επιπέδου ανάπτυξης και ευημερίας (κατά κεφαλήν ΑΕΠ). Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Πίνακα 5, ο Νομός Μαγνησίας παράγει το 1,8% του ΑΕΠ της χώρας, καταλαμβάνοντας την 9^η θέση από άποψη μεγέθους μεταξύ των νομών της. Επίσης, παράγει το 29,6% του ΑΕΠ της Περιφέρειας Θεσσαλίας, καταλαμβάνοντας τη 2^η θέση (μετά το Νομό Λάρισας) στη σχετική κατάταξη. Το κατά κεφαλή ΑΕΠ του Νομού Μαγνησίας ανέρχεται στα €11.552, ποσό ίσο με το 96% του ΜΟ (μέσου όρου) της χώρας, το 49% του ΜΟ της ΕΕ-15 και το 56% του ΜΟ της ΕΕ-25. Εν συγκρίσει με τους υπόλοιπους νομούς της χώρας, ο Νομός Μαγνησίας καταλαμβάνει τη 19^η θέση στην εθνική ιεραρχία. Ωστόσο κατέχει την πρωτοκαθεδρία στο πλαίσιο της Περιφέρειας Θεσσαλίας με κατά κεφαλή ΑΕΠ μεγαλύτερο κατά 7% του αντιστοίχου του Νομού Λάρισας και κατά 14% των Νομών Καρδίτσας και Τρικάλων.

Πίνακας 5: Η κατανομή του ΑΕΠ και το ύψος και η κατανομή του κατά κεφαλή ΑΕΠ του Ν. Μαγνησίας σε ευρώ (2001).

Γεωγραφική Ενότητα	(%) στο ΑΕΠ της χώρας	ΑΕΠ σε ευρώ			
		κατά κεφαλή		(%) ΕΕ-15 =100	(%) ΕΕ-25 = 100
ΕΕ-25		20.456		88	100
Ελλάδα	100,00	12.007		51	59
Θεσσαλία	6,08	10.771	9	46	53
Μαγνησία	1,80	11.552	19	49	56
Λάρισα	2,33	10.806	24	46	53
Τρίκαλα	1,02	10.074	32	43	49
Καρδίτσα	0,93	10.129	31	43	50

Πηγή: Εργαστήριο Περιφερειακών Οικονομικών Αναλύσεων και Προβλέψεων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, 2005: 2-3.

Στον πίνακα 6 παρουσιάζονται οι ρυθμοί μεταβολής του ΑΕΠ και του κατά κεφαλή ΑΕΠ, προκειμένου να αποκτηθεί μια σαφέστερη εικόνα αναφορικά με την αναπτυξιακή πορεία του ν. Μαγνησίας. Η παρακολούθηση των διαχρονικών μεταβολών του ΑΕΠ, αποκαλύπτει ότι ο ν. Μαγνησίας οφείλει εν πολλοίς το υψηλό αναπτυξιακό του επίπεδο στις επιδόσεις του πριν το 1981, αλλά και στη θετική μεταβολή η οποία καταγράφηκε την περίοδο 1981-1991. Στην εν λόγω περίοδο, ο νομός βρέθηκε στην 9^η θέση της κατάταξης των νομών της χώρας αποτελώντας έναν

από τους πιο δυναμικούς νομούς της. Στη συνέχεια ωστόσο οπισθοχώρησε σημαντικά, ακόμα και στο πλαίσιο της Περιφέρειας Θεσσαλίας, καθώς ξεπεράστηκε από τους Νομούς Λάρισας και Τρικάλων. Σε όρους μεταβολής του κατά κεφαλή ΑΕΠ στην περίοδο 1981-2001, ο ν. Μαγνησίας βρίσκεται στην 27^η θέση στην κατάταξη των νομών της χώρας παρουσιάζοντας θετικούς ρυθμούς πραγματικής μεταβολής και στις δύο επιμέρους περιόδους υπό ανάλυση, 1981-1991 (14^η θέση) και 1991-2001 (33^η θέση). Ωστόσο, η αύξηση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ γίνεται με φθίνοντα ρυθμό με αποτέλεσμα ο νομός να γνωρίσει σημαντική επιβράδυνση, παραμένοντας, ωστόσο, ανάμεσα στους 20 πρώτους νομούς της χώρας σε όρους απόλυτου κατά κεφαλή ΑΕΠ.

Πίνακας 6: Ρυθμοί μεταβολής (%) του ΑΕΠ και του κατά κεφαλή ΑΕΠ στον ν. Μαγνησίας (1981-1991, 1991-2001, 1981-2001).

	ΑΕΠ						κατά κεφαλή ΑΕΠ					
	1981-1991		1991-2001		1981-2001		1981-1991		1991-2001		1981-2001	
Ελλάδα	12,14		21,55		36,31		6,47		13,89		21,25	
Θεσσαλία	11,73	7	8,18	9	20,87	8	5,74	9	7,30	9	13,46	8
Μαγνησία	16,10	9	7,82	32	25,18	25	6,86	14	4,46	33	11,62	27
Λάρισα	1,59	27	25,44	18	27,43	23	-4,64	32	20,07	21	14,49	23
Τρίκαλα	-0,50	31	22,87	19	22,27	28	-3,79	30	28,23	11	23,37	18
Καρδίτσα	11,89	14	-10,55	48	0,09	37	9,78	11	-5,64	45	3,58	35

Πηγή: ΕΠΟΑΠΠΘ, 2005: 2-4.

Στον πίνακα 7 παρουσιάζονται και άλλοι δείκτες οι οποίοι εκφράζουν την ευημερία μιας περιοχής και είναι ενδεικτικοί του επιπέδου της ανάπτυξής της. Η συνολική εικόνα, η οποία προκύπτει για το ν. Μαγνησίας παρουσιάζει δύο στοιχεία. Πρώτον, ο νομός είναι από οικονομική, τουλάχιστον, άποψη ο πλέον ανεπτυγμένος στην περιφέρεια Θεσσαλίας. Δεύτερον, ο νομός βρίσκεται σε μια σειρά δεικτών εισοδήματος και ευημερίας κάτω από το μέσο όρο της χώρας. Το επίπεδο ανάπτυξης του θα ήταν ασφαλώς υψηλότερο, και ενδεχομένως πάνω από το μέσο όρο της χώρας, αν δεν είχε προηγηθεί η προβληματική, για την τοπική οικονομία, δεκαετία του '90.

Πίνακας 7: Δείκτες εισοδήματος και ευημερίας στην Ελλάδα, στην Π. Θεσσαλίας και στους Ν. Μαγνησίας, Λάρισας, Τρικάλων και Καρδίτσας (2001).

Γεωγραφική Ενότητα	Δηλωθέν εισόδημα ανά κάτοικο (€)	Αποταμιευτικές καταθέσεις ανά κάτοικο (€)	Οικιακή χρήση ηλεκτρικού ρεύματος ανά 100 κατοίκους (σε MWh)	Επιβατικά αυτοκίνητα IX ανά 100 κατοίκους	Κύριες τηλεφωνικές συνδέσεις ανά 100 κατοίκους
Ελλάδα	4.969	5.068	117	31	54
Θεσσαλία	3.873	3.704	92	21	45
Μαγνησία	4.430	4.205	99	24	50
Λάρισα	4.069	3.888	95	24	43
Τρίκαλα	3.358	3.285	84	20	44
Καρδίτσα	3.107	2.952	82	15	40

Πηγή: ΕΠΟΑΠΠΘ, 2005: 2-9.

1.3.3.ΑΝΕΡΓΙΑ

Στον πίνακα 8 επιχειρείται η αποτύπωση της ανεργίας στον ν. Μαγνησίας καθώς και της μεταβολής της κατά το διάστημα 1991- 2001. Με μια πρώτη ματιά, προκύπτει ότι η ανεργία στο ν. Μαγνησίας είναι υψηλή και διαχρονικά αυξάνεται ακόμη περισσότερο, από 8,8% το 1991 στο 11,7% το 2001. Το ποσοστό αυτό είναι μεγαλύτερο από αυτό της χώρας (8,1% και 11,1% αντίστοιχα), αλλά και πάνω από αυτό της περιφέρειας Θεσσαλίας (7,7% και 10,7% αντίστοιχα). Ο ν. Μαγνησίας έχει το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας από τους νομούς της περιφέρειας μετά τον νομό Καρδίτσας. Σε απόλυτους αριθμούς το 1991 είχαν καταγραφεί 6.110 άνεργοι, ενώ το 2001 ο αριθμός των ανέργων έφτασε τους 9.586, δηλαδή ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε κατά 3.476, και ως ποσοστό κατά περίπου 57%.

Πίνακας 8: Αριθμός ανέργων και ποσοστό ανεργίας στο ν. Μαγνησίας

	Αριθμός ανέργων 1991	Αριθμός ανέργων 2001	Μεταβολή αριθμού ανέργων 1991-2001	Ποσοστιαία μεταβολή αριθμού ανέργων (%) 1991-2001	Ποσοστά ανεργίας 1991 (%)	Ποσοστά ανεργίας 2001 (%)
Ελλάδα	314.200	514.737	200.537	63,8	8,1	11,1
Θεσσαλία	20.460	32.757	12.297	60,1	7,7	10,7
Καρδίτσα	3.073	6.727	3.654	118,9	6,8	12,8
Λάρισα	7.272	11.088	3.816	52,5	7,1	9,5
Μαγνησία	6.110	9.586	3.476	56,9	8,8	11,7
Τρίκαλα	4.005	5.356	1.351	33,7	8,2	9,8

Πηγή: ΕΠΟΑΠΠΘ, 2005: 8-2.

1.3.4. ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Στους πίνακες 9 και 10, παρουσιάζεται η συμμετοχή του νομού στο ΑΕΠ του κάθε τομέα και η συμμετοχή του κάθε τομέα στο ΑΕΠ του νομού, για τα έτη 1991 και 2001, αντίστοιχα. Όπως φαίνεται, ο ν. Μαγνησίας παράγει το 3,22% του ΑΕΠ του πρωτογενή τομέα της χώρας (12^η θέση μεταξύ των νομών από άποψη μεγέθους), το 2,38% του ΑΕΠ του δευτερογενή τομέα (9^η θέση μεταξύ των νομών από άποψη μεγέθους) και το 1,59% του ΑΕΠ του τριτογενή τομέα (9^η θέση μεταξύ των νομών από άποψη μεγέθους). Στη διαμόρφωση του ΑΕΠ του νομού συμβάλει κατά 11,16% ο πρωτογενής τομέας, κατά 24,61% ο δευτερογενής και κατά 64,23% ο τριτογενής. Σε σχέση με τους άλλους νομούς της Θεσσαλίας, η Μαγνησία διαθέτει μεγαλύτερη παρουσία και εξειδίκευση στον δευτερογενή τομέα, ενώ ο πρωτογενής και τριτογενής τομέας της έχουν συγκριτικά μικρότερη συμμετοχή στο νομαρχιακό ΑΕΠ. Είναι επίσης ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε ότι η σχετική βαρύτητα του δευτερογενή τομέα στο νομό είναι μεγαλύτερη από αυτή της χώρας, γεγονός που υποδηλώνει ότι η Μαγνησία εξακολουθεί να είναι ένας από τους λίγους νομούς της χώρας με σχετική εξειδίκευση στην μεταποίηση.

Πίνακας 9: Τομεακή Διάρθρωση του ΑΕΠ για τον ν. Μαγνησίας(1991).

Γεωγραφική Ενότητα	Πρωτογενής τομέας				Δευτερογενής τομέας				Τριτογενής τομέας			
	Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα		Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα		Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα		Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα		Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα		Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα	
Ελλάδα	100,0		13,47		100,0		28,52		100,0		58,01	
Θεσσαλία	10,83	3	26,16	3	6,52	4	30,31	7	5,33	3	43,53	10
Μαγνησία	2,00	22	12,97	42	3,05	7	41,91	4	1,43	8	45,12	34
Λάρισα	4,12	2	23,30	15	2,14	8	25,65	20	2,16	6	51,05	36
Τρίκαλα	1,49	25	20,60	24	0,69	28	20,05	36	1,01	21	59,35	19
Καρδίτσα	3,22	11	36,29	1	0,64	32	15,22	50	0,73	28	48,49	43

Πηγή: ΕΠΟΑΠΠΘ, 2005: 2-11.

Πίνακας 10: Τομεακή Διάρθρωση του ΑΕΠ για τον ν. Μαγνησίας(2001).

Γεωγραφική Ενότητα	Πρωτογενής τομέας				Δευτερογενής τομέας				Τριτογενής τομέας			
	Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα		Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα		Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα		Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα		Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα		Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα	
Ελλάδα	100,0		6,38		100,0		19,03		100,0		74,59	
Θεσσαλία	16,47	2	16,00	1	6,58	5	18,87	6	5,19	4	65,13	9
Μαγνησία	3,22	12	11,16	24	2,38	9	24,61	8	1,59	9	64,23	42
Λάρισα	6,56	1	17,02	13	2,96	8	22,91	14	1,98	6	60,07	41
Τρίκαλα	3,13	14	20,22	7	0,66	25	12,62	34	0,89	21	67,16	27
Καρδίτσα	3,56	8	25,82	2	0,58	28	12,61	36	0,73	30	61,57	35

Πηγή: ΕΠΟΑΠΠΘ, 2005: 2-11.

1.3.5. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Στους πίνακες 11 και 12, απεικονίζεται το σχετικό βάρος του κάθε τομέα παραγωγής στην απασχόληση του ν. Μαγνησίας, για τα έτη 1991 και 2001, αντίστοιχα. Γίνεται αμέσως αντιληπτό ότι στη Μαγνησία εργάζεται το 1,99% της συνολικής απασχόλησης της χώρας στον πρωτογενή τομέα, το 1,82% της συνολικής απασχόλησης στο δευτερογενή τομέα και το 1,63% της συνολικής απασχόλησης στο τριτογενή τομέα. Ο νομός κατέχει την 8^η θέση από άποψη μεγέθους και σημασίας τόσο στην απασχόληση του δευτερογενή τομέα, όσο και στην απασχόληση του τριτογενή τομέα της χώρας. Από το σύνολο των απασχολούμενων στη Μαγνησία το 2001, το 18,62% εργάζεται στον πρωτογενή τομέα παραγωγής, το 25% στον δευτερογενή τομέα και το 55,72% στον τριτογενή τομέα παραγωγής. Συγκρινόμενος με τους άλλους νομούς της Θεσσαλίας, ο νομός Μαγνησίας έχει την μικρότερη συμμετοχή στην απασχόληση του πρωτογενή τομέα και την μεγαλύτερη συμμετοχή στην απασχόληση του δευτερογενή και του τριτογενή τομέα παραγωγής. Στο βαθμό που ο τύπος της απασχόλησης συνδέεται με το επίπεδο ανάπτυξης, θα λέγαμε ότι η τομεακή σύνθεση της Μαγνησίας υποδηλώνει ένα παραγωγικό σύστημα το οποίο βρίσκεται σε πιο προωθημένη φάση ανάπτυξης σε σχέση με την υπόλοιπη Θεσσαλία. Ωστόσο, το «παράδοξο» να αυξάνει τη συμμετοχή της στην απασχόληση του πρωτογενή τομέα και να την μειώνει στην απασχόληση του δευτερογενή και τριτογενή τομέα της χώρας, υποδηλώνει μια υστέρηση σε σχέση με τις εξελίξεις στο εθνικό επίπεδο σε δύο τομείς παραγωγής οι οποίοι είναι ιδιαίτερα σημαντικοί και κρίσιμοι για την ανάπτυξη του νομού.

Πίνακας 11: Τομεακή Διάρθρωση της απασχόλησης για τον ν. Μαγνησίας (1991).

Γεωγραφική Ενότητα	Πρωτογενής τομέας				Δευτερογενής τομέας				Τριτογενής τομέας			
	Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα		Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα		Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα		Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα		Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα		Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα	
Ελλάδα	100,00		20,97		100,00		25,27		100,00		53,76	
Θεσσαλία	11,35	3	34,23	5	5,77	3	20,96	6	5,80	3	44,81	9
Μαγνησία	1,57	29	18,59	47	1,96	4	27,94	11	1,76	7	53,46	10
Λάρισα	4,59	2	35,02	28	2,54	7	23,30	14	2,13	5	41,69	36
Τρίκαλα	2,31	17	39,06	20	0,77	26	15,61	27	1,05	20	45,33	27
Καρδίτσα	2,88	11	50,64	6	0,51	34	10,75	45	0,86	26	38,62	41

Πηγή: ΕΠΟΑΠΠΘ, 2005: 2-17.

Πίνακας 12: Τομεακή Διάρθρωση της απασχόλησης για τον ν. Μαγνησίας (2001).

Γεωγραφική Ενότητα	Πρωτογενής τομέας				Δευτερογενής τομέας				Τριτογενής τομέας			
	Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα		Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα		Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα		Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα		Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα		Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα	
Ελλάδα	100		16,56		100		24,98		100		58,46	
Θεσσαλία	12,58	2	29,97	5	5,80	5	20,84	9	5,5	3	49,19	8
Μαγνησία	1,99	24	18,62	42	1,82	8	25,66	12	1,63	8	55,72	18
Λάρισα	5,21	3	31,33	23	2,35	6	21,36	21	2,18	5	47,31	31
Τρίκαλα	2,42	19	32,35	17	1,01	33	20,31	38	0,96	20	47,34	22
Καρδίτσα	2,96	11	41,17	3	0,62	44	13,01	51	0,73	28	45,82	36

Πηγή: ΕΠΟΑΠΠΘ, 2005: 2-18.

1.3.6. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ

Ο πίνακας 13 παρουσιάζει τα επίπεδα τομεακής παραγωγικότητας του ν. Μαγνησίας, για τα έτη 1991 και 2001, αντίστοιχα. Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι και για τα δύο έτη υπό ανάλυση, ο ν. Μαγνησίας εμφανίζει την υψηλότερη παραγωγικότητα μεταξύ των θεσσαλικών νομών, στον πρωτογενή και στο δευτερογενή τομέα παραγωγής με επίπεδα υψηλότερα των αντιστοίχων της Περιφέρειας Θεσσαλίας καθώς και του εθνικού μέσου όρου. Αντιθέτως η παραγωγικότητα του νομού παρουσιάζεται χαμηλή στον τριτογενή τομέα σε σύγκριση με τους υπόλοιπους νομούς της Χώρας με επίπεδα χαμηλότερα αυτών της Περιφέρειας Θεσσαλίας και του εθνικού μέσου όρου. Η παραγωγικότητα του νομού αυξάνεται διαχρονικά και στους τρεις τομείς παραγωγής με αυτή του δευτερογενούς να είναι υψηλότερη.

Πίνακας 13: Επίπεδο της παραγωγικότητας του πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα παραγωγής για τον ν. Μαγνησίας (1991, 2001).

Γεωγραφική Ενότητα	Πρωτογενής τομέας				Δευτερογενής τομέας				Τριτογενής τομέας			
	1991		2001		1991		2001		1991		2001	
Ελλάδα	2.444		4.510		7.601		7.889		4.467		9.531	
Θεσσαλία	2.641	6	5.104	5	8.488	7	9.155	4	4.232	7	9.029	11
Μαγνησία	2.969	12	5.798	16	10.461	19	11.686	8	3.969	45	8.850	45
Λάρισα	2.324	24	5.267	21	7.112	41	9.836	14	4.337	24	8.336	49
Τρίκαλα	2.271	25	4.864	23	7.524	37	4.422	39	4.297	28	9.659	29
Καρδίτσα	3.267	10	4.547	28	9.216	21	6.862	22	4.431	20	10.675	16

Πηγή: ΕΠΟΑΠΠΘ, 2005: 2-20.

1.4.ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΘΕΣΗ / ΟΡΓΑΝΩΣΗ

1.4.1.ΤΟ ΠΣ ΒΟΛΟΥ ΑΠΟ ΜΙΑ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΜΑΤΙΑ

Ο Βόλος είναι η μεγαλύτερη πόλη του ν. Μαγνησίας και ένα από τα σπουδαιότερα αστικά και βιομηχανικά κέντρα της Ελλάδας. Βρίσκεται πάνω στον αναπτυξιακό άξονα «S» της χώρας και στο νοτιοδυτικό άκρο της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Συνδέεται, σε μικρή απόσταση, με τον κύριο οδικό άξονα της χώρας (ΠΑΘΕ), στις περιοχές του Βελεστίνου και των Μικροθηβών. Γεωγραφικά, είναι περίπου στη μέση από τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα, της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. (Κρητικού, 2003: 33)

Η πρόσβαση στο ΠΣΒ επιτυγχάνεται:

▀ *Οδικώς.* Η ΠΑΘΕ περνάει 15χλμ. δυτικά της πόλης. Συνολικά, ο Βόλος απέχει περίπου 326χλμ. (4 ώρες) από Αθήνα και 215χλμ. (2,5 ώρες) από Θεσσαλονίκη.

▀ *Σιδηροδρομικώς.* Απέχει περίπου 5 ώρες από την Αθήνα (με ταχεία intercity) και η σύνδεση γίνεται μέσω Λαρίσης, με γραμμή μονής κατεύθυνσης (στο μεγαλύτερο μέρος της διαδρομής).

▀ *Αεροπορικώς.* Για την αεροπορική σύνδεση της πόλης με το εξωτερικό χρησιμοποιούνται τα δύο αεροδρόμια της περιοχής. Πρόκειται για το πολιτικό αεροδρόμιο της Σκιάθου και το στρατιωτικό αεροδρόμιο της Νέας Αγχιάλου. Το αεροδρόμιο της Νέας Αγχιάλου δέχεται μόνο μη τακτικές διεθνείς πτήσεις (charter), αλλά η γενική υποδομή του, όσον αφορά την υποδοχή διεθνών τουριστών, θεωρείται μάλλον ελλιπής. Ωστόσο, λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων

του 2004, αναβαθμίστηκε, ώστε να αποτελέσει το βασικό αεροδρόμιο για την κάλυψη των αναγκών της Θεσσαλίας. Η Νέα Αγχίαλος απέχει περίπου 15χλμ. από το Βόλο. Το αεροδρόμιο της Σκιάθου δέχεται και αυτό μη τακτικές διεθνής πτήσεις(charter) από πολλές ευρωπαϊκές πόλεις και συνδέεται αεροπορικώς με την Αθήνα με καθημερινές πτήσεις, αλλά αυτό ισχύει μόνο το καλοκαίρι.

☛ *Δια θαλάσσης.* Το λιμάνι συνδέει την πόλη με άλλα σημαντικά λιμάνια της χώρας, κυρίως για εμπορικούς σκοπούς. Μάλιστα, το λιμάνι του Βόλου παλιότερα συνδεόταν με λιμάνια της Μέσης Ανατολής, κάτι που αργότερα σταμάτησε να ισχύει. Πρόσφατα, υπογράφηκε η επαναλειτουργία του πορθμείου Βόλος- Συρία. Επιβατικά δρομολόγια πραγματοποιούνται προς τις Β. Σποράδες και προς άλλα νησιά του Αιγαίου, τα οποία πληθαίνουν το καλοκαίρι. Ο Βόλος συνδέεται με το νησί της Σκιάθου τακτικά με πλοίο (απέχει περίπου 3 ώρες) και ιπτάμενα δελφίνια (απέχει περίπου 75 λεπτά). (Μαντίδη, 2003:67-68)

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονίσουμε πως ολόκληρη η Περιφέρεια Θεσσαλίας, κατ' επέκταση κι ο Βόλος, δεν βρίσκεται ακόμη σε άμεση επαφή με τους νεώτερους άξονες ανάπτυξης του ελληνικού χώρου (Εγνατία, άξονας Ηγουμενίτσας- Πάτρας), κάτι που δημιουργεί εμπόδια στη σύνδεση της πόλης με τις Βαλκανικές, Ανατολικές και δυτικο-ευρωπαϊκές χώρες. (Σολιδάκης, 2002: 79-81)

Συνολικά, το ΠΣΒ θα λέγαμε ότι διαθέτει σε μεγάλο βαθμό, δυναμισμό και λειτουργική αυτονομία. Θεωρείται «οικιστικό κέντρο 2^{ου} επιπέδου και ενισχυμένης μορφής», δηλαδή με άλλα λόγια, αποτελεί νομαρχιακό κέντρο έχοντας όμως και περιφερειακού (1^{ου}) επιπέδου εξυπηρετήσεις. Ως νομαρχιακό κέντρο λοιπόν, ο Βόλος, βρίσκεται στην κορυφή της οικιστικής πυραμίδας του ν. Μαγνησίας, ο οποίος αποτελεί και την περιοχή επιρροής του. (Κρητικού, 2003: 33-34)

1.4.2.ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Πίνακας 14: Δήμοι και Δημοτικά Διαμερίσματα Π.Σ.Β.

ΔΗΜΟΙ	ΕΔΡΑ ΔΗΜΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ
Αγριάς	Αγριά	Αγριά *
		Δράκεια
Αισωνίας	Διμήνι	Διμήνι *
		Σέσκλο
Βόλου	Βόλος	Βόλος *
Ιωλκού	Ιωλκός	Άνω Βόλος *
		Αγίος Ονούφριος *
		Ανακασιά *

Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου		
Νέας Ιωνίας	Νέα Ιωνία	Γλαφυρών
		Νέα Ιωνία *
Πορταριάς	Πορταριά	Άλλη Μεριά *
		Κατωχώρι
		Πορταριά
		Σταγιάτες
Με * τα Δημοτικά Διαμερίσματα από τα οποία απαρτίζεται το Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου		

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ιδία επεξεργασία

Το ΠΣ Βόλου περιλαμβάνει δύο οικισμούς 2^{ου} επιπέδου (Βόλος- Νέα Ιωνία), από τους οποίους ο Βόλος αποτελεί πρωτεύουσα του νομού Μαγνησίας και συγκεντρώνει τις δημόσιες υπηρεσίες νομαρχιακού επιπέδου, έναν οικισμό 3^{ου} επιπέδου (Αγριά), δύο οικισμούς 4^{ου} επιπέδου (Διμήνι- Πορταριά) ενώ οι υπόλοιποι αποτελούν οικισμούς 5^{ου} επιπέδου, με τον ρόλο τους στην τοπική οικονομία να είναι περιορισμένος. (ΕΠΟΑΠΠΘ, 2005: 10-10).

1.4.3.ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΣΒ

Όπως προαναφέρθηκε (>>1.2.2.) το ΠΣΒ αποτελείται από τον Δήμο Βόλου, το Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Νέας Ιωνίας, καθώς και από κάποια άλλα, μικρότερα Δημοτικά Διαμερίσματα. Η ίδια η πόλη αντιμετωπίζεται διοικητικά σαν υποσύνολο μιας ευρύτερης περιοχής και όχι σαν ένα ενιαίο πολεοδομικό συγκρότημα, με ανάγκες ενιαίου σχεδιασμού, συλλογικής αντιμετώπισης προβλημάτων και συλλογικής νοοτροπίας. (Κρητικού, 2003: 36)

Γενικότερα, τίθεται ζήτημα διοικητικού κατακερματισμού. Βλέπουμε πως δεν υπάρχει συλλογικός σχεδιασμός ούτε και κοινές αναπτυξιακές πολιτικές. Δεν υπάρχει ούτε καν ενιαίος πολεοδομικός σχεδιασμός, παρά την ύπαρξη ενιαίου ΓΠΣ για τον Βόλο. Φυσικά, αν και αυτή είναι μία κατάσταση που αποφασίζεται από το ΥΠΕΧΩΔΕ και όχι από τους δήμους, είναι παράλογο πρωτοβουλίες του Δήμου Βόλου, για παράδειγμα, να μην επεκτείνονται και στο Δήμο Νέας Ιωνίας, ενώ στην ουσία πρόκειται για την ίδια πόλη.

Ενδεικτικά, αναφέρουμε την έλλειψη «συνεργασίας» σε θέματα συγκοινωνίας στην πόλη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το έργο του περιφερειακού δρόμου, όπου την υλοποίησή του ανέλαβε τελικά η Νομαρχία Μαγνησίας, μιας και δεν υπήρξε ενιαία πολιτική των δήμων που απαρτίζουν το ΠΣ Βόλου. Έλλειψη «συνεργασίας» παρατηρείται επίσης και σε προβλήματα ασυνεχειών που αντιμετωπίζει η πόλη. Ο

διαχωρισμός που προκαλούν ο χειμαρρος του Κραυσίδωνα και οι σιδηροδρομικές γραμμές, είναι θέματα κοινής συγκοινωνιακής πολιτικής μεταξύ των Βόλου και Νέας Ιωνίας, διότι επηρεάζουν την καθημερινή ζωή τόσο των δύο δήμων όσο και του ΠΣΒ γενικότερα.

Ωστόσο, υπάρχουν και κάποιες διαδημοτικές επιχειρήσεις που προωθούν την συνεργασία μεταξύ των Δήμων και των ΔΔ του ΠΣΒ, όπως η ΔΕΥΑΜΒ, ο Σύνδεσμος Διάθεσης Απορριμμάτων και ο Σύνδεσμος Διαδημοτικού Κοιμητηρίου. Επιπλέον, «συνεργασία» επετεύχθη στα πλαίσια του κοινοτικού προγράμματος *Urban* (διαχείριση και υλοποίηση σημαντικών έργων για την βελτίωση της ζωής στην πόλη) αλλά και στα πλαίσια του προγράμματος *Ολοκληρωμένες Αστικές Παρεμβάσεις μικρής Κλίμακας* μέσα από το ΠΕΠ Θεσσαλίας.

Ενθαρρυντικό στοιχείο αποτελεί το ότι, το θεσμικό πλαίσιο για ευρύτερη κλίμακα αντιμετώπισης ζητημάτων υπάρχει και είναι το λεγόμενο Ρυθμιστικό Σχέδιο. Προς το παρόν, μόνο η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη διαθέτουν θεσμοθετημένο, ενώ είναι έντονο το αίτημα και για το ΡΣ του Βόλου. (Κρητικού, 2003: 37-38)

1.4.4.ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οι βασικές πηγές κοινωνικής πόλωσης, άρα και κοινωνικού διαχωρισμού, μπορούν να συνοψισθούν σε εκείνες που οδηγούν στην εισοδηματική πόλωση. Όσον αφορά τον Βόλο κατά την τελευταία δεκαετία, ως τέτοιες πηγές εντοπίζονται οι παρακάτω:

- Η βιομηχανική κρίση.
- Ο περιορισμένος αριθμός νέων θέσεων εργασίας.
- Η αποδυνάμωση των προστατευτικών πολιτικών.
- Η αυξανόμενη εισροή φτώχειας με τη μορφή οικονομικών μεταναστών.
- Η αντοχή της μικρο-επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- Οι πολιτικές «αυτό-ρύθμισης» της κοινωνικής αναπαραγωγής.
- Τα δίκτυα οικογενειακής αλληλοβοήθειας.
- Οι στεγαστικοί μηχανισμοί

Αν και ο κοινωνικός διαχωρισμός και η περιθωριοποίηση δεν είναι τόσο οξυμένα στο Βόλο, λόγω των αντι-διαχωριστικών μηχανισμών που προαναφέρθηκαν, σοβαρά προβλήματα έχουν προκύψει από τη παρατεταμένη λειτουργία των

μηχανισμών αυτών. Όμως η ανάλυση αυτή δε σημαίνει ότι δεν υπάρχουν προβλήματα κοινωνικού διαχωρισμού στο Βόλο. Οι διαχωριστικές πιέσεις προέρχονται κυρίως από τα υψηλότερα κοινωνικά στρώματα, τα οποία παρουσιάζουν αυξανόμενη στεγαστική κινητικότητα και δημιουργούν κοινωνικά ομοιογενείς γειτονίες σε ορισμένα προάστια και σε ορισμένες περιοχές του κόσμου.

Όσον αφορά τη γεωγραφική μορφή του διαχωρισμού, η κατάσταση παρουσιάζεται συνοπτικά ως εξής:

- τα υψηλά και τα μεσαία προς υψηλά κοινωνικά στρώματα συγκεντρώνονται κατ' αρχάς στο κέντρο και μετά στις βόρειες και ανατολικές συνοικίες της πόλης.
- τα εργατικά- λαϊκά στρώματα συγκεντρώνονται, ως επί το πλείστον, στις δυτικές και βορειοδυτικές συνοικίες.
- σχετική απουσία των μεσαίων στρωμάτων παρατηρείται στα «Παλαιά» και στην ευρύτερη περιοχή τους. (Σίλελη, 2001: 38)

1.4.5.ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Οι σημαντικότερες λειτουργίες της πόλης είναι ειδικές, χωρίς βέβαια να παραβλέπεται η ύπαρξη των *κεντρικών*. Το χαρακτηριστικό αυτό προκύπτει από την βιομηχανική εξειδίκευση της περιοχής καθώς και από τους αξιολογους πόρους της. Οι κεντρικές λειτουργίες χωροθετούνται κυρίως γραμμικά κατά μήκος των μεγάλων οδικών αξόνων του αστικού ιστού καθώς και σε μία ευρεία περιοχή, τριγωνικού σχεδόν σχήματος, με κορυφές την Πλατεία Δημαρχείου, την Νομαρχία και την περιοχή «Κύματα». (Κρητικού, 2003: 34)

Ανά χρήση γης παρατηρούνται τα εξής:

- *Α' κατοικία*. Υπάρχει σχεδόν αποκλειστικά εντός των σχεδίων πόλεων και των ορίων των οικισμών του ΠΣΒ. Α' κατοικία εμφανίζεται και στην περιφερειακή ζώνη του Βόλου (Μελισσάτικα), ώστε η περιοχή να θεωρείται ότι πρέπει να πολεοδομηθεί.
- *Β' κατοικία*: Υπάρχει στις κοινότητες Πορταριάς και Αγριάς.
- *Βιομηχανία- βιοτεχνία*: Ο κύριος όγκος των βιομηχανικών- βιοτεχνικών μονάδων είναι εγκατεστημένος κατά μήκος του οδικού άξονα Βόλου- Βελεστίνου (Λάρισας) όπου βρίσκονται οι δύο ΒΠΠΕ καθώς και οι βιομηχανικές ζώνες που ορίστηκαν από το ΓΠΣ. Σε επέκταση της α' ΒΠΠΕ Βόλου και εκατέρωθεν του

οδικού αυτού άξονα δημιουργείται ΒΙΟΠΑ. Εντός της α΄ ΒΠΠΕ δημιουργείται τεχνολογικό πάρκο. Σημαντική βιομηχανική δραστηριότητα εντοπίζεται επίσης στον παραλιακό δρόμο προς το Πήλιο κυρίως λόγω ΑΓΕΤ.

■ **Γεωργία:** Κτηνοτροφικές ζώνες με βοοειδή και αιγοπρόβατα εντοπίζονται στο δήμο Αισωνίας. Μονάδες με χοιροειδή στα Μελισσάτικα (50). Προβλήματα όχλησης από την κτηνοτροφία δημιουργούν μεμονωμένες περιπτώσεις μονάδων με βοοειδή ή αιγοπρόβατα, που λειτουργούν χωρίς άδεια εντός ή στις παρυφές των οικισμών και πρέπει να απομακρυνθούν όπως ορίζει η σχετική νομοθεσία.

■ **Οικιστική χρήση:** ΓΠΣ στην περιοχή έρευνας έχουν οι δήμοι Βόλου, Ν. Ιωνίας, και Αγριάς. Λοιπές πολεοδομικά οργανωμένες περιοχές για χρήσεις εκτός κατοικίας είναι η κυρίως βιομηχανική περιοχή του Βόλου (2759 στρέμματα) που βρίσκεται στην περιοχή του Διμηνίου και σε απόσταση 6,5 χλμ.

■ **Αρχαιολογικοί χώροι:** Ο σημαντικότερος προϊστορικός οικισμός στο Διμήνι. Άλλοι σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι είναι η Δημητριάδα, η Γορίτσα, οι Παγασαί, η Ιωλκός στο ΠΣ Βόλου. (Σολιδάκης, 2002: 98-100)

■ **Τουρισμός:** Το σύνολο των ξενοδοχειακών μονάδων στο ΠΣΒ αγγίζει τις 32 με μόνο τις 5 από αυτές να ξεπερνούν τις 100 κλίνες. Όσον αφορά το σύνολο των κλινών και τον ΜΟ αυτών ανά μονάδα ανέρχονται σε 1813 και 57, αντίστοιχα. (ΕΠΟΑΠΠΘ, 2005: 10-27).

■ **ZOE:** Θεσμοθετημένη είναι η περιαστική ZOE Βόλου-Νέας Ιωνίας, που εγκρίθηκε με το ΦΕΚ 63/Δ/86 και τροποποιήθηκε με τα ΦΕΚ 228/Δ/89, 206/Δ/93, 475/Δ/96 και 702/Δ/97. Περιλαμβάνει την εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προ του 1923 περιοχή που εμπίπτει στα διοικητικά όρια των Δήμων Βόλου και Ν. Ιωνίας και των κοινοτήτων Διμηνίου, Αγριάς, Άλλης Μεριάς, Άνω Βόλου, Ανακασιάς και Αγ. Ονουφρίου του Νομού Μαγνησίας. (ΕΠΟΑΠΠΘ, 2005: 10-34).

Πίνακας 15: Κατανομή χρήσεων γης ανά περιοχή			ΕΛΛΑΔΑ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	Δ. Αγριάς	Δ. Αισωνίας	Δ. Νέας Ιωνίας	Δ. Πορταριάς	Δ. Βόλου	Δ. Ιωλκού (Ανακασιά)
Συνολική έκταση	τ. χιλ.	1	131957,4	14036,8	2636,3	25,2	75,5	63,3	23,1	26,6	2,7
Υψομετρικές ζώνες	Πεδινές	% σε συν. έκταση	2	28,7	37	30,1	13,9	49,2	34,9	25,8	100
	Ημιορεινές	% σε συν. έκταση	3	29	17,4	25,2	0	50,8	65,1	0	0
	Ορεινές	% σε συν. έκταση	4	42,3	45,6	44,7	86,1	0	0	74,2	0
Καλλιεργούμενη έκταση	Σύνολο	% σε συν. έκταση	5	29,9	35,9	34,1	37,6	34,2	21,5	21,6	29
	Αρδευόμενη γη	% σε συν. έκταση	6		25,6	18,4	4,2	1,4	0	0,4	1,4
Κτηνοτροφική γη		% σε συν. έκταση	7	39,6	37,4	41,5	27	60,3	64,6	45,4	34,6
Δασοκάλυψη	ΕΣΥΕ	% σε συν. έκταση	8	22,3	19,5	19,2	33,3	0	0	18,2	1,1
		% σε συν. έκταση	9		63,4	78,3	87,8	92,6	90	121,3	42,3
Οικιστική χρήση (σχέδια πόλης και οικισμοί)		% σε συν. έκταση	10		3,6	3,1	0	1,7	8,2	4,3	56,5
Λοιπές πολεοδομημένες περιοχές		% σε συν. έκταση	11		2,6	2,9	17,4	23,9	22,2	23,6	97,6
Εξωαστική ζώνη με σχέδιο χρήσεων γης		% σε συν. έκταση	12		0,1	0,2	0	3,5	0	0	0

Πηγή: ΕΠΟΑΠΠΘ, 2005: 10-29.

1.5.ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

1.5.1.ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Η πολεοδομική πορεία του Βόλου μέσα στο χρόνο χαρακτηρίζεται από έντονες ανατροπές του χαρακτήρα και της μορφής της πόλης και σηματοδοτείται από την έλλειψη σχεδιασμού η οποία αναπληρώνεται από την ιδιωτική πρωτοβουλία και τις σημειακές παρεμβάσεις. (Μαντίδη, 2003: 69)

Ως τα μέσα του 18^{ου} αιώνα στην περιοχή της σημερινής πόλης του Βόλου υπάρχει μόνο ο τουρκικός οικισμός του κάστρου και το λιμάνι, που αποτελεί σκάλα για τα Πηλιορείτικα χωριά της περιοχής του καθώς και για τη γεωργική παραγωγή της Θεσσαλίας. (Σολιδάκης, 2002: 107). Το 1841 όμως, ιδρύεται στην ανατολική ακτή του Παγασητικού, απέναντι από το μεσαιωνικό κάστρο, ένα νέο προάστιο-

αποβάθρα που κατοικείται κυρίως από Πηλιορείτες εμπόρους. Μέχρι το 1881 η πόλη είναι διαιρεμένη σε δύο πυρήνες: την παλιά πόλη γύρω από το κάστρο και το προάστιο των εμπορών. Η αύξηση της εμπορικής κίνησης και της σημασίας του λιμανιού μετατρέπει το μικρό προάστιο σε ακμαίο οικισμό- λιμάνι με μέτωπο στην παραλία και κανονικό πολεοδομικό ιστό σε μορφή καννάβου. (Μαντίδη, 2003: 70)

Στα χρόνια που ακολούθησαν μετά την απελευθέρωση, η πόλη έγινε το πεδίο έντονης βιομηχανικής δραστηριότητας και στο τέλος του 19^{ου} αιώνα μετατράπηκε στο δεύτερο μετά τον Πειραιά βιομηχανικό κέντρο της χώρας. Το 1882 εγκρίθηκε και το πρώτο πολεοδομικό σχέδιο του Βόλου που συνιστούσε ένα απλό ορθογωνικό κάναβο με ομοιόμορφα οικοδομικά τετράγωνα. Ενοποιούσε του δύο οικιστικούς πυρήνες της περιοχής- κάστρο και εμπορική συνοικία- και ομογενοποιούσε τον αστικό ιστό διευκολύνοντας την κυκλοφορία και την οικοδόμηση. Όμως, το νέο σχέδιο υστερούσε σε οργανωμένους δημόσιους χώρους και λειτουργίες, γεγονός που αποτελεί έλλειψη της πόλης μέχρι σήμερα. Επίσης, η νοοτροπία σχεδιασμού αντανάκλασε μία εμφανή υποτίμηση των ζητημάτων της ιστορικής κληρονομιάς της πόλης. Την εποχή εκείνη, ο τρόπος με τον οποίο συνδέθηκαν αστικοποίηση και εκβιομηχάνιση διαμόρφωσε την ιδιαίτερη φυσιognωμία της πόλης. (Μαντίδη, 2003: 70)

Με τη Μικρασιατική καταστροφή, περιορίστηκε σημαντικά η Ελληνική εμπορική δραστηριότητα και συρρικνώθηκε ο ρόλος του Βόλου ως διαμετακομιστικού κέντρου, με την εγκατάσταση στην περιοχή 12.000 προσφύγων. Ο πυρήνας αυτός, με περίπου 6000 πρόσφυγες, αποτέλεσε και τον πρώτο πυρήνα της Νέας Ιωνίας, η οποία και προήχθη σε δήμο το 1947 (Σολιδάκης, 2002:109). Η έλευση των προσφύγων είχε σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις για την πόλη αφού την τροφοδότησε με άφθονα εργατικά χέρια και έδωσε ώθηση στη βιομηχανία. Το 1930 εγκρίθηκε η αναθεώρηση του σχεδίου πόλεως η οποία όμως περιορίστηκε σε απλή επέκταση του ιστού της πόλης. Η ρυμοτομία του σχεδίου αυτού για την κεντρική περιοχή του Βόλου δεν έχει αναθεωρηθεί μέχρι σήμερα. (Μαντίδη, 2003: 70)

Το 1956 έγινε η προτελευταία επέκταση του σχεδίου πόλεως αρκετά εκτεταμένη για να καλύψει καταστάσεις που είχαν ήδη δημιουργηθεί. Πρέπει να σημειωθεί ότι η σχεδόν ολική ανοικοδόμηση δεν αποτέλεσε ευκαιρία για να αναπλαστεί ο πολεοδομικός ιστός της πόλης, η οποία και διατήρησε τον προ των

σεισμών χαρακτήρα της, ως προς τη διάταξή της, τα μεγέθη των οικοπέδων, τα πλάτη και τις διαστάσεις των οδών και βεβαίως τη χωροθέτηση των λειτουργιών και δραστηριοτήτων. Οι σεισμοί μαζί με τις διαδοχικές επεκτάσεις και μεταβολές των όρων δόμησης— με μεγάλη εκμετάλλευση των κεντρικών οικοπέδων— έδωσαν την ευκαιρία να καταστραφεί και το μεγαλύτερο μέρος του νεοκλασσικού οικιστικού πλούτου της πόλης (Σολιδάκης, 2002:109-110). Ωστόσο, η αρχιτεκτονική της πόλης εμφανίζεται πολύ πιο νεωτερίζουσα από την πολεοδομία της. Από το 1955 έως το 1967 χτίστηκαν τα περισσότερα από τα δημόσια κτίρια της πόλης των οποίων τα σχέδια ανατέθηκαν σε γνωστούς αρχιτέκτονες της εποχής εκείνης.

Στην δεκαετία του 1960 η πόλη επιχείρησε να δώσει ώθηση στην οικονομία της με δύο μεγάλα βήματα: την ίδρυση οργανωμένης Βιομηχανικής Περιοχής και την επέκταση του εμπορικού και επιβατικού λιμένα. Έτσι, πραγματοποιήθηκε σχετική ανάκαμψη κυρίως στη μεταποίηση αλλά και στην εμπορική και επιβατική κίνηση του λιμανιού το οποίο εξακολουθούσε να είναι το τρίτο μεγαλύτερο της χώρας.

Την ίδια δεκαετία άρχισε να συντάσσεται και η Χωροταξική και Ρυθμιστική Μελέτη Βόλου- μία από τις ελάχιστες που εγκρίθηκαν στην Ελλάδα- η οποία αν και δεν επαληθεύτηκε σε αρκετές από τις προβλέψεις της, αποτέλεσε μια στερεά βάση πολεοδομικού σχεδιασμού που αργότερα εναρμονίστηκε και με το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο του 1985. Αξίζει να σημειωθεί ότι και η ΡΜ- η οποία ολοκληρώθηκε το 1976- και το ΓΠΣ του '85 πρότειναν τη δημιουργία περιφερειακής οδού με σκοπό την αποφόρτιση της πόλης από την κυκλοφορία και τη διευκόλυνση της τουριστικής κίνησης προς το Πήλιο.

Στην τελευταία εικοσαετία, 1980-2000, ο πολεοδομικός σχεδιασμός συνοψίζεται σε δύο σχέδια: το Γενικό Πολεοδομικό και την Μελέτη Αναθεώρησης Σχεδίου Πόλης. Πρόκειται για την μείωση των συντελεστών δόμησης, τις μελέτες ανάπλασης για τους ιστορικούς πυρήνες του Βόλου και της Νέας Ιωνίας και την προσπάθεια διαφύλαξης της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. Πέρα από αυτά, επιχειρείται τόνωση των κοινωφελών και κοινόχρηστων χώρων στην πόλη και προβλέπονται ορισμένες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις. Ειδικότερα, η δεκαετία του 1990 στρέφει το ενδιαφέρον σε ζητήματα εικόνας της πόλης, πολιτιστικής υποδομής και αστικού σχεδιασμού για τα οποία αναλαμβάνονται σημαντικές πρωτοβουλίες και γίνονται προτάσεις μέχρι σήμερα.

Συμπερασματικά, όπως είναι αναμενόμενο, με την πάροδο του χρόνου εντείνεται η πολεοδομική ευαισθητοποίηση που οδηγεί στην συνειδητοποίηση της αναγκαιότητας πολεοδομικών αλλαγών. Ωστόσο, τίθεται το ζήτημα των αυτοτελών ιδιοτήτων του χώρου ο οποίος δρα ως ανεξάρτητος παράγοντας με δυνατότητα να ευνοήσει ή να εμποδίσει την πραγμάτωση των στόχων ενός σχεδίου ή μιας ανάπλασης. Το πολεοδομικό ιστορικό του ΠΣΒ επιβεβαιώνει την υπόθεση αυτή καθώς όπως είδαμε, η χωροθέτηση των αστικών λειτουργιών μέσα στον πολεοδομικό ιστό ακολούθησε μια αυτογενή διαδικασία που είτε ενθάρρυνε είτε υπέσκαψε την εκάστοτε ιδιωτική ή δημόσια πρωτοβουλία. Κατά συνέπεια η ιστορική κληρονομιά ενός χώρου και η «συμπεριφορά» του ως ανεξάρτητος παράγων στις πολεοδομικές αλλαγές θα πρέπει να αποτελεί κύριο γνώμονα σε κάθε πρόταση για ανάπλαση ή αναθεώρηση. (Μαντίδη, 2003: 71-72)

1.5.2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Οι δραστηριότητες εκτός από την κατοικία αναπτύσσονται στο πολυλειτουργικό κέντρο του Βόλου, εν μέρει στο κέντρο της Ν. Ιωνίας και κατά μήκος του ιστορικού ακτινικού ιστού της, δηλαδή των αξόνων:

■ εισόδου και εξόδου από αυτήν: Αθηνών, Λαρίσης, Ιωλκού ως τη γέφυρα Αγίου Γεώργη και Αγίας Παρασκευής, Πολυμέρη και στη συνέχεια μετά τη Γορίτσα στην παραλιακή λεωφόρο της Αγριάς.

■ που συνδέουν το κέντρο της Νέας Ιωνίας και των περιφερειακών οικισμών με αυτήν: 2ας Νοεμβρίου και στη συνέχεια διαμέσου της Μαιάνδρου των αξόνων προς τα Μελισσάτικα και το Φυτόκο, την Κύπρου προς την Άλλη Μεριά, την παραλιακή των Ν. Παγασών και εν μέρει αυτή που οδηγεί στο Διμήνι.

Η κεντρική περιοχή του Βόλου και της Νέας Ιωνίας μαζί με την παραλιακή (περιοχή του λιμανιού) ζώνη αναψυχής καλύπτουν τις καθημερινές ανάγκες των μικρών και μεσαίων εισοδηματικών τάξεων.

Τοπικά κέντρα περιορισμένης κλίμακας έχουν αρχίσει να εμφανίζονται κατά μήκος ορισμένων αξόνων, άλλων από τους προηγούμενους, που εξυπηρετούν τις εσωτερικές μετακινήσεις και που δεν αποτελούν τμήμα αυτού του ιστού, όπως στην Αναλήψεως – Αγίου Δημητρίου, στην αρχή της Μπότσαρη και στην οδό που συνδέει την Αγία Παρασκευή με τον Άγιο Γεώργη.

Όσον αφορά τη νόμιμη κατοικία αναπτύσσεται ομοκεντρικά γύρω από τον ιστό στις κεντρικές οικιστικές περιοχές, ενώ η αυθαίρετη ακολουθεί σε γενικές γραμμές ανάπτυξη περιφερειακά από το ισχύον σχέδιο πόλης (ιδιαίτερα στη δυτική και βορειοδυτική περιοχή της πόλης, στο δήμο Ν. Ιωνίας αλλά και στο δήμο Αγριάς). Στις περιοχές αυτές έχουν αναπτυχθεί θύλακες αυθαιρέτων είτε σε μεγάλη απόσταση από το ισχύον σχέδιο πόλης, σε ζώνες υψηλής γεωργικής παραγωγικότητας ή όχι, είτε ανάμεσα σε χρήσεις ασυμβίβαστες με την κατοικία. Το αντίστοιχο συμβαίνει στην κοιλάδα του Διμηνίου, όπου σε γη υψηλής παραγωγικότητας αναπτύσσεται διάσπαρτη ή συγκεντρωμένη χρήση κατοικίας.

Στον ανατολικό παραλιακό τομέα, η ασυνέχεια στην εξάπλωση του οικιστικού ιστού, που παλιότερα οφειλόταν στη σχετική αυτονομία του οικισμού της Αγριάς και βεβαίως στο λόφο της Γορίτσας, σήμερα δεν μπορεί να ξεπεραστεί εξαιτίας των οχλήσεων που προκαλούν οι ενδιάμεσα εγκατεστημένες βιομηχανικές χρήσεις. Παρόλα αυτά η υπάρχον οικιστική δόμηση σου δίνει την εντύπωση περιαστικού χώρου με πυκνούς θύλακες κατοικίας.

Διακοπή στο εσωτερικό της πόλης δημιουργεί το μονοσήμαντο οδικό δίκτυο τοπικών και υπερτοπικών μετακινήσεων, που μάλιστα δίπλα του αναπτύσσονται οι κύριοι πόλοι έλξης: το εκτεταμένο εμπορικό και το κέντρο υπηρεσιών της, τα δύο Δημοτικά μέγαλα και το Νομαρχιακό μέγαρο. Το αποτέλεσμα είναι ότι η διοχετευτική του ικανότητα είναι περιορισμένη και έτσι επιτείνεται ο φόρτος και οι τριβές από τις παράπλευρες λειτουργίες.

Η ασυνέχεια του φυσικού χώρου είναι αποτέλεσμα επίσης των ορίων που διαμορφώνουν τα κτίρια και οι γραμμές του σιδηροδρομικού σταθμού αλλά και μερικά κτίρια του Οργανισμού Λιμένος ανατολικά της περιοχής των Παλαιών (Τελωνείο, αποθήκη) που τέμνουν τον ιστό του κέντρου σε δύο τομείς: α) το δυτικό τομέα που συμπεριλαμβάνει την περιοχή του Κάστρου, τμήμα της παλιάς βιομηχανικής περιοχής βόρεια του Κάστρου και τα Παλαιά, και β) τον ανατολικό τομέα που είναι κατά πολύ εκτενέστερος και περιλαμβάνει όλο το υπόλοιπο κέντρο. Οι υπόλοιπες συνδέσεις μεταξύ των δύο τομέων είναι ελάχιστες – οι οδοί Ζάχου και Παγασών και η Λεωφόρος Λαμπράκη. Η άνιση σημασία και βαρύτητα των πολεοδομικών ενοτήτων του κέντρου είναι αποτέλεσμα της έντονης διαφοροποίησης τους ως προς τη διάρθρωση των χρήσεων γης, τους ρυθμούς ανάπτυξης και την κοινωνική ταυτότητα. (Σολιδάκης, 2002: 110-111)

Πρόσφατες σχετικές μελέτες² στοιχειοθετούν τη θέση ότι οι δυτικές και κεντροδυτικές πολεοδομικές ενότητες του κέντρου (Παλαιά, Κάστρο, Επτά Πλατάνια– Οξυγόνο, Μεταμόρφωση) χαρακτηρίζονται από τη συνύπαρξη κατοικίας με οχλούσες επαγγελματικές δραστηριότητες (βιομηχανίες, βιοτεχνίες, συνεργεία, εργαστήρια και καταστήματα χονδρεμπορίου), έχουν σχετικά χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και κατοικούνται από μεσαία και χαμηλά κοινωνικο– οικονομικά στρώματα. Αντιθέτως, οι κεντρικές, οι ανατολικές και οι βόρειες πολεοδομικές ενότητες του κέντρου (Αγ. Νικόλαος, Ανάληψη, Αγ. Κωνσταντίνος) χαρακτηρίζονται από τη μίξη κατοικίας και μη οχλουσών οικονομικών δραστηριοτήτων όπως εμπόριο, γραφεία παροχής υπηρεσιών και ψυχαγωγία, έχουν σχετικά υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης και κατοικούνται από μεσαία και υψηλά κοινωνικο– οικονομικά στρώματα. (Σίλελη, 2001: 39-40)

Ενώ η χωροθέτηση των τριών κέντρων μεταφορών επιβατών φαίνεται ικανοποιητική, γιατί είναι συγκεντρωμένη στην είσοδο και κοντά στο κέντρο της πόλης, στην πραγματικότητα δεν υπάρχουν δυνατότητες ομαλής λειτουργίας μετεπιβάσεων. Η αδυναμία συνλειτουργίας τους οφείλεται στο γεγονός ότι όλες οι άλλες δραστηριότητες της πόλης επιτελούνται στα κομβικά σημεία θεωρητικής σύνδεσής τους, που στην ουσία αποτελούν σημεία διάσπασης.

Πέρα από το κεντρικό δίκτυο εξυπηρέτησεως των μεγάλου και μικρού μήκους μετακινήσεων, απλώνεται διάχυτο το πυκνό και άμορφο δίκτυο οδών, που κάθε άλλο παρά οργανώνει την πόλη. Αντιθέτως τη διασπά, με την πλήρη έλλειψη ιεράρχησής του και δεν καθιστά δυνατή την οργάνωσή της, παρόλο που το μνημειακό σύστημά της θα μπορούσε να παίζει ενδεχομένως αυτό το ρόλο. (Σολιδάκης, 2002: 113)

1.5.3. ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Το πολεοδομικό συγκρότημα Βόλου είναι ιδιαίτερα αναγνώσιμο στην μεγάλη κλίμακα. Ο χώρος διατηρεί το ρυθμό του και ο επισκέπτης και ο κάτοικός του τον αναγνωρίζει οπτικά από τις εισόδους του, με τη βοήθεια είτε μεγάλης κλίμακας σημείων αναφοράς, που είναι το Πήλιο, οι οικισμοί του και η θάλασσα, είτε μικρότερης κλίμακας, όπως π.χ. η αρχαία Δημητριάδα, τα Πευκάκια, η Γορίτσα, η Επισκοπή, ο Σαρακηνός κλπ. Επίσης μέσα στο ΠΣ Βόλου υπάρχουν κτίρια– τοπόσημα που βοηθούν στον προσανατολισμό του κατοίκου (π.χ. δημαρχείο).

² Παπαγιάννης κ.ά., 1992 και Μαλούτας, 1995

Αντίθετα, η μορφολογία του αστικού τοπίου είναι εξαιρετικά δύσκολα αναγνώσιμη σε μικροκλίμακα, στην κυρίως πόλη του Βόλου και όχι φυσικά στους οικισμούς της, που παραμένει ικανοποιητική. Κύρια αιτία το Ιπποδάμειο σύστημα του ασυνήθιστα πυκνού οδικού δικτύου και ο τρόπος με τον οποίο έγινε η σταδιακή αντικατάσταση των μονοδιόροφων κτιρίων με πολυώροφα, δημιουργώντας ένα αδιαπέραστο οπτικό μέτωπο προς την παραλία. Το εσωτερικό μνημειακό σύστημα, πλατείες, ναοί, αξιόλογα κτίρια, δεν είναι ικανό να εξασφαλίσει σύστημα αναφοράς και ανάγνωσης, ιδιαίτερα στις κεντρικές περιοχές του Βόλου.

Αντίστοιχα στην κεντρική Ν. Ιωνία η άμορφη διάχυση του ιστού μονοδιόροφων κτιρίων σε μεγάλη έκταση, που διακόπτεται από το στρατόπεδο— που βρίσκεται στην καρδιά της— δεν εξασφαλίζει επίσης σύστημα αναφοράς. Ωστόσο, στην πυκνή περιοχή των προσφυγικών συνοικισμών δυτικά από τον Κραυσίδωνα διατηρείται ακόμα κάποια φυσιognωμία. (Σολιδάκης, 2002: 113-114)

Γενικότερα, θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι εκάστοτε σχεδιασμοί που στόχο είχαν την νομιμοποίηση απλώς των δεδομένων και όχι τον προκαθορισμό και την πρόβλεψη των εξελίξεων και των μελλοντικών λειτουργιών της πόλης συσώρευσαν στον Βόλο πολεοδομικά προβλήματα. Χαρακτηριστικά όπως η άναρχη δόμηση, η αισθητική αθλιότητα, η ανεπάρκεια υποδομών, η έλλειψη χώρων στάθμευσης, η ανυπαρξία διαχείρισης της καθαριότητας, οι συνθήκες κίνησης και κυκλοφορίας, μετέτρεψαν τον Βόλο σε πόλη η οποία ελάχιστα θυμίζει αυτήν του πρόσφατου παρελθόντος. (Σίλελη, 2001: 42-43)

Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα για το ΠΣΒ, αποτελεί το πολύ χαμηλό ποσοστό πρασίνου (πλατείες, πάρκα) στην πόλη του Βόλου (3%) όταν στην πόλη των Τρικάλων το αντίστοιχο ποσοστό είναι της τάξης του 5%. Το ποσοστό της οικοδομήσιμης γης και του οδικού δικτύου είναι αντίστοιχα 79% και 18% για την πόλη του Βόλου και 84%, 11% για τα Τρίκαλα. Όμως, στην πόλη του Βόλου αντιστοιχούν 7,03 μ² πράσινου ανά κάτοικο ενώ στα Τρίκαλα 12,81 μ² και υπάρχουν 5,027 κάτοικοι ανά στρέμμα τη στιγμή που στα Τρίκαλα βρίσκονται αντίστοιχα 4,185 κάτοικοι ανά στρέμμα. (Σολιδάκης, 2002: 114)

1.5.4.ΔΙΚΤΥΑ ΑΣΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

Οι τεχνικές υποδομές στο δήμο Βόλου βρίσκονται σε πολύ καλή κατάσταση. Σε ότι αφορά το οδικό δίκτυο αναφέρεται ότι η μορφή του δημιουργεί προβλήματα

στάθμευσης στο κέντρο της πόλης καθώς ο κύριος όγκος της κυκλοφορίας διαχέεται σε περιορισμένο αριθμό αξόνων (Ιωλκού, Ιάσωνος, Δημητριάδος) ενώ οι κυκλοφοριακές συνθήκες επιβαρύνονται από τη διέλευση της βαριάς κυκλοφορίας στις οδούς Παγασών, Αναλήψεως και Αγ. Δημητρίου με προορισμό το εργοστάσιο της ΑΓΕΤ και τις εγκαταστάσεις της BP στην Αγριά. Όσον αφορά τις υποδομές ύδρευσης και αποχέτευσης καλύπτουν 100% τις ανάγκες του δήμου, ενώ οι υποδομές για τη διαχείριση των απορριμμάτων κρίνονται ικανοποιητικές (λειτουργεί ΧΥΤΑ και μονάδα επεξεργασίας λυμάτων). Σχετικά με τις κοινωνικές υποδομές υπάρχει πλούσιο πολιτιστικό περιβάλλον (δημοτικό θέατρο, ωδείο, κέντρο τέχνης, κεντρικό στέκι των νέων «Δίαυλος»), όμως εμφανίζεται έλλειψη αθλητικών υποδομών.

Οι τεχνικές υποδομές στο δήμο Ν. Ιωνίας είναι σε αρκετά καλή κατάσταση. Ιδιαίτερης αναφοράς χρήζει το δίκτυο ύδρευσης το οποίο θεωρείται ότι πρέπει να αντικατασταθεί μερικώς (υπάρχουν απώλειες της τάξης του 40%). Όσον αφορά τη διαχείριση των απορριμμάτων αυτή γίνεται στο ΧΥΤΑ που υπάρχει στο Διμήνι. Σχετικά με τις κοινωνικές υποδομές υπάρχει ανεπάρκεια υποδομών εκπαίδευσης (φαινόμενα έλλειψης αιθουσών και διπλοβάρδιας).

Οι τεχνικές υποδομές στο δήμο Ιωλκού δεν βρίσκονται σε καλή κατάσταση. Το οδικό δίκτυο αν και είναι ασφαλτοστρωμένο στο σύνολό του εντούτοις χαρακτηρίζεται από μικρό πλάτος οδοστρώματος, μεγάλες κλίσεις και αδυναμία προσέγγισης στα φυσικά αξιοθέατα του δήμου. Επίσης το δίκτυο ύδρευσης είναι παλιό με αποτέλεσμα να υπάρχουν απώλειες της τάξης του 10%. Παραπέρα, η αποχέτευση πραγματοποιείται μόνο από βόθρους. Εξαίρεση αποτελεί η διαχείριση των απορριμμάτων καθώς αυτά μεταφέρονται στο ΧΥΤΑ Βόλου. Όσον αφορά τις κοινωνικές υποδομές υπάρχει ανάγκη για νέες αίθουσες στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Το ενδοδημοτικό οδικό δίκτυο του δήμου Αγριάς δεν βρίσκεται σε καλή κατάσταση, καθώς τα περισσότερα τμήματά του που συνδέουν τους διάφορους οικισμούς μεταξύ τους δεν είναι ασφαλτοστρωμένα. Σχετικά με το δίκτυο ύδρευσης θεωρείται ότι λόγω της παλαιότητας του δικτύου και των ακατάλληλων υλικών χρήζει αντικατάστασης στην κοινότητα Αγριάς.

Ο δήμος Πορταριάς εξυπηρετείται είτε από τον κύριο οδικό άξονα Βόλου – Ζαγοράς είτε από την τεχνική υποδομή του Βόλου για όσα δημοτικά διαμερίσματα εφάπτονται του Βόλου. Εξάλλου υπάρχει πρόβλημα στην ύδρευση του οικισμού όσον

αφορά την ποιότητα αλλά και την ποσότητα του πόσιμου νερού. Επίσης όσον αφορά τη στέγαση των υπηρεσιών του δημαρχείου.

Στο δήμο Αισωνίας η βατότητα του οδικού δικτύου είναι καλή με ανάγκη βελτίωσης στις επαρχιακές οδούς που συνδέουν το Σέσκλο με την έδρα του νέου δήμου καθώς και στις οδούς μεταξύ των οικισμών και των δημοτικών διαμερισμάτων. (Σολιδάκης, 2002: 114-116)

1.6.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Αναμφισβήτητα, οι θεσμοί και οι εκδηλώσεις του ελεύθερου χρόνου είναι αναπόσπαστο κομμάτι μιας κοινωνίας. Οι τρεις βασικές κατηγορίες του, εξαιρώντας τις δραστηριότητες της κοινωνικής ζωής(οι οποίες περιλαμβάνουν τις δραστηριότητες ποτού και φαγητού), είναι οι πολιτιστικές, οι τουριστικές και οι αθλητικές (Δέφνερ, 2002: 6). Παρακάτω εξετάζεται η φυσιογνωμία του ΠΣΒ αναφορικά με τις εν λόγω δραστηριότητες.

1.6.1.ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι πολιτιστικές δραστηριότητες αποτελούν την ζωντανή έκφραση των υλικών και πνευματικών δημιουργημάτων του ανθρώπου. Η πολιτιστική ζωή της πόλης εκτυλίσσεται στους καλλιτεχνικούς, πνευματικούς και άλλους πολιτιστικούς χώρους ψυχαγωγίας καθώς και στους χώρους αναψυχής. (Μαντίδη, 2003: 78)

Σύμφωνα με το Εργαστήριο Περιφερειακών Οικονομικών Αναλύσεων και Προβλέψεων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (2005: 5-10), τέτοιοι πολιτιστικοί χώροι στο ΠΣΒ είναι οι εξής:

- Το Δημοτικό Θέατρο (ΔΗΠΕΘΕ)
- Το Αθανασάκειο Αρχαιολογικό Μουσείο (Γραπτές στήλες της Δημητριάδος και νεολιθικής περιόδου ευρήματα, κυρίως από το Σέσκλο και το Διμήνι)
- Το Μουσείο Κίτσου Μακρή
- Το τραινάκι του Πηλίου
- Η αρχαία πόλη στο λόφο της Γορίτσας
- Οι νεολιθικοί οικισμοί στο Σέσκλο και το Διμήνι
- Το ανάκτορο, τα τείχη και το Θέατρο της αρχαίας Δημητριάδας

- Τα ερείπια της αρχαίας Ιωλκού στο Διμήνι
- Το Δημαρχείο Βόλου
- Το Δημοτικό Ωδείο
- Η Δημοτική Βιβλιοθήκη
- Η Δημοτική Πινακοθήκη
- Το Κτίριο της Κίτρινης Αποθήκης
- Το Κτίριο Παλιάς Ηλεκτρικής
- Το Κτίριο Εξωραϊστικής
- Το Κέντρο Τέχνης Giorgio De Chirico
- Ο Δίαυλος
- Ο Χειμερινός Κινηματογράφος Αχιλλείων
- Ο Χειμερινός Κινηματογράφος LIDO
- Ο Θερινός Κινηματογράφος Εξωραϊστικής
- Το Πνευματικό Κέντρο Ιεράς Μητρόπολης Δημητριάδος
- Η Εκκλησία Αγίου Νικολάου
- Η Εκκλησία Αγίου Κωνσταντίνου
- Η Καθολική Εκκλησία
- Τα Πανεπιστημιακά κτίρια

Ωστόσο, η πολιτιστική έκφραση ορίζεται περισσότερο με βάση τη συμμετοχή του κοινού στις πολιτιστικές δραστηριότητες. Έτσι άξια αναφοράς, εκτός των παραπάνω, αποτελούν οι χορευτικοί όμιλοι, τα παιδικά στέκια, το Δημοτικό ΙΕΚ, οι Περιβαλλοντικοί Σύλλογοι, το Δημαρχείο Νέας Ιωνίας, το Εκθεσιακό Κέντρο στο Πεδίον του Άρεως, τα Συνεδριακά Κέντρα και οι χώροι φιλοξενίας εκθέσεων ζωγραφικής.

Τέλος, μεγάλη σημασία για την πολιτιστική ζωής της πόλης έχει η χωροθέτηση των χώρων αναψυχής. Η χαρακτηριστική κατηγορία χώρων αναψυχής του Βόλου είναι τα τσιπουράδικα τα οποία στιγματίζουν τη φυσιognωμία της πόλης και αποτελούν την πρώτη προτεραιότητα μιας τουριστικής επίσκεψης. Διασπείρονται σε όλο τον ιστό του ΠΣ με έντονη συγκέντρωση στην παραλιακή ζώνη της πόλης. (Μαντίδη, 2003: 79)

1.6.2.ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Στο ΠΣΒ συνολικά εδρεύουν 21 γραφεία Γενικού Τουρισμού, 3 εταιρίες εκδρομικών πούλμαν και έχουν παραρτήματα 4 εταιρίες ενοικίασης αυτοκινήτων (Μαντίδη, 2003: 79). Επίσης, το ΠΣΒ αριθμεί 32 ξενοδοχειακές μονάδες- εκ των οποίων μόνο 5 ξεπερνούν τις 100 κλίνες- ενώ το σύνολο των κλινών και ο ΜΟ αυτών ανά μονάδα ανέρχονται σε 1813 και 57, αντίστοιχα ($>>1.4.5.$) (ΕΠΟΑΠΠΘ, 2005: 10-27). Τα ξενοδοχειακά καταλύματα του ΠΣΒ κατανέμονται ως εξής: 1 κατάλυμα Α' κατηγορίας, 7 καταλύματα Β' κατηγορίας, 10 καταλύματα Γ' κατηγορίας και 4 καταλύματα Δ' κατηγορίας, (Μαντίδη, 2003: 79-80)

Σε ότι αφορά την τουριστική ζήτηση για το Δήμο Βόλου, για τον οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία (πίνακας 16), προκύπτει ότι η τουριστική αγορά είναι η εγχώρια, αφού η συντριπτική πλειοψηφία των επισκεπτών του Δήμου είναι Έλληνες. Στην περίοδο των 5 ετών που καλύπτουν τα διαθέσιμα στοιχεία παρατηρείται μικρή αλλά σταθερή αύξηση στις αφίξεις και των Ελλήνων αλλά και των ξένων τουριστών. Το ίδιο ισχύει φυσικά και για τις διανυκτερεύσεις των επισκεπτών στον Δήμο.

Η σημερινή τουριστική ζήτηση κρίνεται μειωμένη κατά πολύ σε σχέση με άλλες χρονιές. Η κατάσταση αποδίδεται κυρίως στη γενικότερη τουριστική ύφεση λόγω των πολεμικών συρράξεων, της τρομοκρατίας αλλά και του παγκόσμιου ασταθούς κλίματος. Όσον αφορά το ΠΣΒ, η τουριστική κίνηση κρίνεται μειωμένη λόγω και των διαρροών σε μεγάλο βαθμό επισκεπτών στην ευρύτερη περιοχή (Πήλιο, Βόρειες Σποράδες). Οι αιτίες του φαινομένου αυτού εντοπίζονται στην ελλιπή προβολή και στην έλλειψη σημείων αναφοράς στην πόλη. Η έλλειψη ξενοδοχειακών μονάδων υψηλών προδιαγραφών, φυσικά δεν ευνοεί αυτήν την κατάσταση. (Μαντίδη, 2003: 81-82)

Πίνακας 16: Αφίξεις- Διανυκτερεύσεις ημεδαπών και αλλοδαπών στο Δήμο Βόλου από το 1995 έως το 2000.

	ΑΦΙΞΕΙΣ		ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ	
	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ
1995	121277	10497	191551	21631
1996	119951	10235	196608	18825
1997	124164	11372	197318	24700
1998	127904	12364	203523	28292
1999	128544	12190	220734	27963
2000	134309	14834	223114	36280

Πηγή: Μαντίδη, 2003: 82-83 ,Ιδία επεξεργασία

1.6.3.ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ένας σύντομος κατάλογος με την οργανωμένη αθλητική υποδομή της πόλης, παρουσιάζεται στον πίνακα 17.

Πίνακας 17: Αθλητική υποδομή

1. Εθνικό Αθλητικό Κέντρο (Ε.Α.Κ.) Νέα Δημητριάδα	<ul style="list-style-type: none"> • Κλειστό γυμναστήριο 1.200 θέσεων • Γήπεδο ποδοσφαίρου με χλοοτάπητα 13.000 θέσεων και βοηθητικό ξηρό • Στίβο έξι διαδρομών 400 μέτρων • Διάφορες αίθουσες για αθλητικές χρήσεις (άρση βαρών, στίβο κ.λ.π.) • Σκοπευτήριο (καραμπίνα και πιστόλι) • Κολυμβητήριο (ανοιχτή πισίνα 50 μέτρων και κλειστή) • Γήπεδα τένις
2. Αθλητικό Κέντρο Νεότητας Γ. Δήμου & Μεταμορφώσεως	<ul style="list-style-type: none"> • Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων • Αίθουσα βαρών γυμναστικής • Αίθουσες διαφόρων επί μέρους χρήσεων • Δύο γήπεδα μπάσκετ • Τρία γήπεδα τένις • Ένα γήπεδο βόλεϊ • Διάδρομο 400 μέτρων για τζόκιν
3. Αθλητικό Κέντρο Νεάπολης	<ul style="list-style-type: none"> • Γήπεδο ποδοσφαίρου με χλοοτάπητα και βοηθητικό • Στίβο έξι διαδρομών 400 μέτρων • Κλειστές αίθουσες γυμναστικής • Γήπεδο μπάσκετ και βόλεϊ • Στεγασμένος χώρος 2500τ.μ. με τεραίν αθλοπαιδιών, γραφεία ομάδων, αποδυτήρια, χώρος άθλησης παλαιστών του ΠΑΟΒ κ.λ.π.
4. Πλαζ Αλυκών	<ul style="list-style-type: none"> • Γήπεδο μπάσκετ, τένις και 2 μικρά γήπεδα ποδοσφαίρου • Δύο γήπεδα beach volley • Δύο γήπεδα beach football
5. Αθλητικό Κέντρο Καραγάτς	<ul style="list-style-type: none"> • Γήπεδο μπάσκετ • 1 γήπεδο τένις • 1 γήπεδο βόλεϊ • 1 γήπεδο μίνι ποδοσφαίρου
6. Γήπεδα ποδοσφαίρου σάλας 5x5	<ul style="list-style-type: none"> • Δύο γήπεδα 5x5 στις περιοχές Φυτόκο και Αγία Παρασκευή
7. Εγκαταστάσεις του Γυμναστικού Συλλόγου Βόλου Άγιος Βασίλειος	<ul style="list-style-type: none"> • Κλειστές αίθουσες γυμναστικής • Στίβο έξι διαδρομών 200 μέτρων • Ένα γήπεδο μπάσκετ και προπονητήριο
8. Εκθεσιακό Αθλητικό Κέντρο	<ul style="list-style-type: none"> • Κλειστό γυμναστήριο πολλαπλών χρήσεων, με χρήση λυομένων κερκίδων • Ανοιχτό γήπεδο μπάσκετ
9. Εγκαταστάσεις Ιππικού Ομίλου	<ul style="list-style-type: none"> • Στίβος εκμάθησης ιππασίας • Στίβος ιππασίας Ολυμπιακών

	προδιαγραφών
10. Ναυταθλητικές εγκαταστάσεις του NOB- Αργοναύτες	<ul style="list-style-type: none"> • Κλειστό κωπηλατήριο • Εντευκτήριο αθλητών • Λεμβαρχείο • Κτίριο ιστιοπλοϊκών σκαφών
11. Ναυταθλητικές εγκαταστάσεις του ΟΕΑ- NAB	<ul style="list-style-type: none"> • Δύο μικρά λεμβαρχεία
12. Αθλητικό Κέντρο Παλαιών	<ul style="list-style-type: none"> • Ένα γήπεδο ποδοσφαίρου με χλοοτάπητα • Ένα βοηθητικό γήπεδο ποδοσφαίρου • Με χλοοτάπητα • Ένα γήπεδο μπάσκετ
13. Εγκαταστάσεις Α.Σ. Σαρακηνού Αγία Παρασκευή	<ul style="list-style-type: none"> • Ένα γήπεδο ποδοσφαίρου με ξηρό τάπητα • Ένα γήπεδο μπάσκετ
14. Χιονοδρομικό Κέντρο Πηλίου Αγριόλευκες, 27 χλμ από τον Βόλο και σε υψόμετρο 1500 μέτρων	<ul style="list-style-type: none"> • Αναβατήρες: <ul style="list-style-type: none"> ο 2 με μονό κάθισμα ο 1 με διπλό κάθισμα ο 2 συρόμενοι • Πίστες: <ul style="list-style-type: none"> ο 3 κύριες πίστες κατάβασης ο πίστες κατάβασης αρχαρίων ο 1 πίστα δρόμων αντοχής 5 χ.λ.μ.
15. Περιφερειακές εγκαταστάσεις στις συνοικίες	<ul style="list-style-type: none"> • Νεάπολης (Άγιος Τρύφωνας): μπάσκετ, βόλεϊ • Αγίων Αναργύρων (πάρκο): μπάσκετ • Καλλιθέας (πάρκο): μπάσκετ • Νέας Δημητριάδας (πάρκο): μπάσκετ • Μεταμόρφωσης (πλατεία): μπάσκετ • Νέων Παγασών (Μαγιόρκα): μπάσκετ • Καραγάτς (Γ. Δήμου): δύο γήπεδα μπάσκετ • Νέων Παγασών (Αϊβαλιώτικα): γήπεδο ποδοσφαίρου • Γήπεδο της Ακαδημίας Ποδοσφαίρου Βόλου στο τέρμα της οδού Κύπρου

Πηγή: www.volos-m.gr, Ιδία επεξεργασία

Επιπλέον, λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 και της κάλυψης των αναγκών που αυτοί εμπεριέχουν, στα πλαίσια του Προγράμματος «Ελλάδα 2004», κατασκευάστηκε το **Περιφερειακό Αθλητικό Κέντρο Θεσσαλίας** στην περιοχή της Νέας Ιωνίας στοχεύοντας στην κάλυψη των αναγκών. Αναλυτικότερα, οι εγκαταστάσεις του ΠΑΚΘ παρουσιάζονται στον πίνακα 18.

Πίνακας 18: Εγκαταστάσεις ΠΑΚΘ

α/α	Εγκατάσταση	Χωρητικότητα (θέσεις θεατών)	Περιγραφή Εξυπηρετήσεις	Άλλες Βοηθητικές Εγκαταστάσεις
1	Πανθεσσαλικό Στάδιο	22.000	8 διαδρομές στίβου, νυχτερινός φωτισμός, τηλεοπτική κάλυψη, σκεπαστή κεντρική εξέδρα	Βοηθητικό γήπεδο
2	Κλειστό Κολυμβητήριο	4.500	Έκταση 5.500τ.μ. Τμήμα καταδύσεων	
3	Κλειστό Γυμναστήριο	2.500	Για τους τοπικούς συλλόγους	
4	5 ανοιχτά γήπεδα τένις		Πλαστικό χλοοτάπητα	Βοηθητικοί χώροι
5	Κλειστή αίθουσα γυμναστικής	5.500	Έκταση 7.000τ.μ.	Υπάρχον γυμναστήριο
6	Ποδηλατοδρόμο	5.000	Έκταση 20.500τ.μ.	
7	Ξενώνας αθλητών	200	Εξυπηρέτηση των αθλητών που προπονούνται	
8	2 εστιατόρια- αναψυκτήρια	Προορίζεται για αθλητές, θεατές και κατοίκους	Επιφάνεια 960τ.μ.	

Πηγή: Κουτσιανά, 2001:97, Ιδία επεξεργασία

Οι παραπάνω χώροι κρίνονται ικανοποιητικοί και επαρκείς για την κάλυψη της σημερινής ζήτησης. Αυτή συνίσταται στις ανάγκες των κατοίκων της πόλης για άθληση και στην εξυπηρέτηση της διοργάνωσης των αγώνων κάποιων ομαδικών, κυρίως, αθλημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΒΟΛΟΥ

2.1.ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΛΛΑΔΑ 2004»

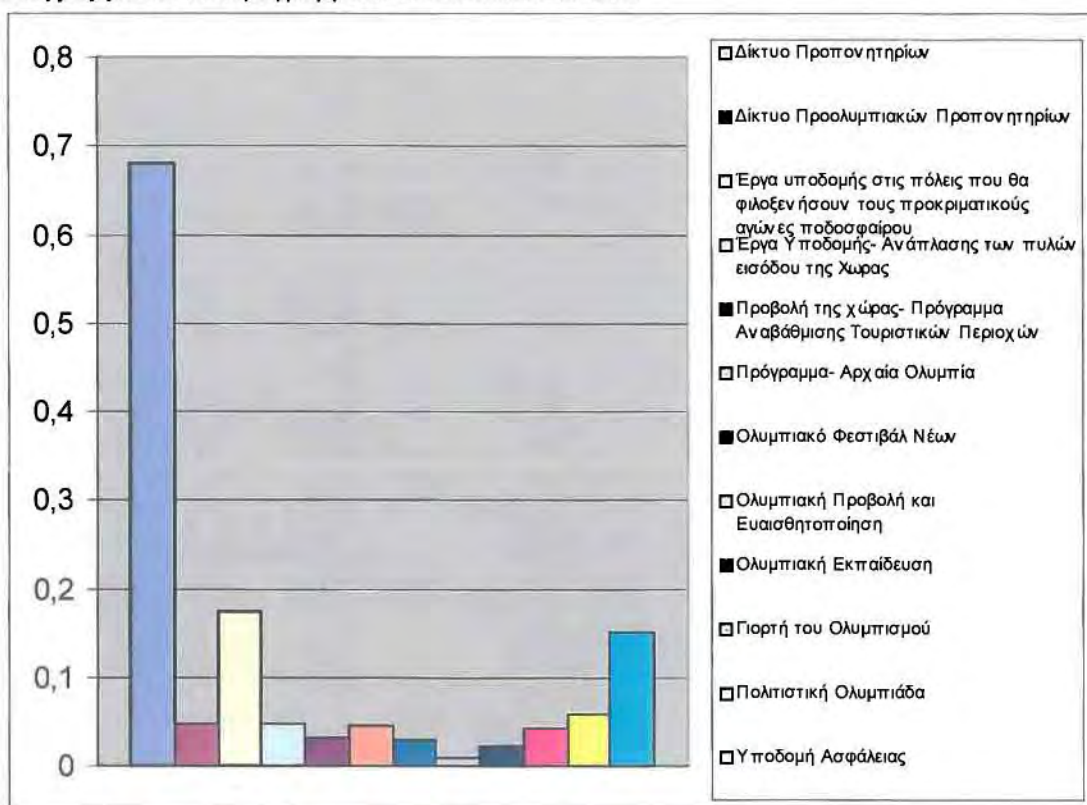
Το Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004», αποτέλεσε το βασικό πυλώνα της Ολυμπιακής προετοιμασίας, συνολικού προϋπολογισμού 458,1 δισεκατομμυρίων δραχμών. Επρόκειτο για μια παρέμβαση στις εκτός Αττικής περιοχές, που είχε και έχει σημαντική συμβολή στην περιφερειακή ανάπτυξη, μιας και θα διαχύσει τις θετικές επιπτώσεις από την διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων σε όλη τη χώρα και θα υπογραμμίσει την εθνική διάσταση των Αγώνων, εντάσσοντας την περιφέρεια στο Ολυμπιακό γίγνεσθαι. Αξίζει να σημειωθεί ότι για πρώτη φορά μια διοργανώτρια χώρα λαμβάνει αντισταθμιστικά μέτρα που να ενισχύουν και να ευνοούν άμεσα την υπόλοιπη χώρα. Συγκεκριμένα, το Πρόγραμμα στόχευε στο να αντισταθμίσει την πιθανή εύνοια της πρωτεύουσας, κυρίως στον τομέα των υποδομών, επιδιώκοντας η διοργάνωση των Αγώνων να ωφελήσει σημαντικά όχι μόνο την χώρα συνολικά αλλά και κάθε νομό της ξεχωριστά. (Μαντίδη, 2003: 92)

Το Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004» περιελάμβανε δώδεκα διαφορετικά και συμπληρωματικά υποπρογράμματα, διαφορετικής βαρύτητας. Αναλυτικότερα, παρατίθενται στον πίνακα 19 και στο διάγραμμα 6.

Πίνακας 19: Υποπρογράμματα του «Ελλάδα 2004».

α/α	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Π/Υ(εκατ.ευρώ)	Π/Υ(δισ.δρχ.)
1.	Δίκτυο Προπονητηρίων	0,681	0,232
2.	Δίκτυο Προολυμπιακών Προπονητηρίων	0,047	0,016
3.	Έργα υποδομής στις πόλεις που θα φιλοξενήσουν τους προκριματικούς αγώνες ποδοσφαίρου	0,175	0,060
4.	Έργα Υποδομής- Ανάπλασης των πυλών εισόδου της Χώρας	0,047	0,016
5.	Προβολή της χώρας- Πρόγραμμα Αναβάθμισης Τουριστικών Περιοχών	0,032	0,011
6.	Πρόγραμμα- Αρχαία Ολυμπία	0,045	0,015
7.	Ολυμπιακό Φεστιβάλ Νέων	0,029	0,010
8.	Ολυμπιακή Προβολή και Ευαισθητοποίηση	0,010	0,004
9.	Ολυμπιακή Εκπαίδευση	0,023	0,008
10.	Γιορτή του Ολυμπισμού	0,044	0,015
11.	Πολιτιστική Ολυμπιάδα	0,059	0,020
12.	Υποδομή Ασφάλειας	0,152	0,052
Σύνολο		1,344	0,458

Πηγή: www.business2005.gr, ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: 5, Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 6: Υποπρογράμματα του «Ελλάδα 2004».

Πηγή: www.business2005.gr, ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: 6, Ιδία επεξεργασία

Όπως προαναφέρθηκε, ο προϋπολογισμός του Προγράμματος για τις εκτός Αττικής περιφέρειες ανέρχεται σε 458,1 δις. δρχ., τάξη μεγέθους που υπερβαίνει πολλά επιχειρησιακά προγράμματα, τομεακά και περιφερειακά τόσο του Β' όσο και του Γ' ΚΠΣ. Είναι ενδεικτικό ότι αντιστοιχεί περίπου στο 12% των ποσών που θα διατεθούν μέσω του περιφερειακού σκέλους του Γ' ΚΠΣ στις εκτός Αττικής περιφέρειες, κατά την περίοδο 2000-2006 (ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: 3) και αν ληφθεί υπόψη ότι οι δαπάνες του «Ελλάδα 2004» αφορούσαν την περίοδο 2001-2003, ενώ αυτές των ΠΕΠ την περίοδο 2000-2006, η σύγκριση σε ετήσια βάση αυξάνει την σημασία του Προγράμματος για την περιφέρεια. (Μαντίδη, 2003: 92)

Επίσης, στους συνολικούς πόρους που κατευθύνθηκαν προς την περιφέρεια, ιδίως στις Ολυμπιακές πόλεις, πρέπει να προστεθούν και οι δαπάνες μεγάλων αθλητικών έργων (σταδίων), οδικής υποδομής και αστικών αναπλάσεων που χρηματοδοτήθηκαν από άλλα προγράμματα, πέραν του «Ελλάδα 2004». Επιπλέον, με αφορμή τους αγώνες δρομολογήθηκε η ολοκλήρωση συμπληρωματικών έργων (αεροδρομίων, νοσοκομείων) που θα αναβάθμιζαν συνολικά τις υποδομές και τις αστικές υπηρεσίες σε αυτές τις πόλεις. Πρέπει τέλος να σημειωθεί ότι πέρα από την

άμεση μεταφορά χρηματικών πόρων που έγινε μέσω του Προγράμματος, υπήρξαν και σημαντικές δευτερογενείς πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις στην περιφέρεια, μέσω π.χ. της αύξησης των τουριστικών ροών ως συνέπεια αρκετών προγραμμάτων. (Fotopoulos, G., Petrakos, G. & Psycharis, Y., 2002: 307)

Είναι φανερό, ότι το Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004» αποτέλεσε ένα σταθμισμένο συνδυασμό πολιτικών (α) επικεντρωμένης παρέμβασης και ενίσχυσης κεντρικών πόλων ανάπτυξης της περιφέρειας και (β) διασποράς των παρεμβάσεων στο σύνολο της επικράτειας, με επιδίωξη να συμβάλλει με ένα ισόρροπο τρόπο στην ανάπτυξη της περιφέρειας.

2.2.ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΣΒ

Στις 2 Νοεμβρίου 2001 υπογράφηκε Μνημόνιο Συναντίληψης και Συνεργασίας για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 μεταξύ του Δήμου Βόλου, της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μαγνησίας, της Περιφέρειας Θεσσαλίας και του Οργανισμού «Αθήνα 2004». Μεταξύ άλλων το Μνημόνιο περιελάμβανε:

- Συνεργασία στα προγράμματα επιλογής και κατάρτισης ανθρωπίνων πόρων και ειδικότερα επιλογής, κατάρτισης και φιλοξενίας εθελοντών.
- Αναβάθμιση και χρήση χώρων στο άμεσο περιβάλλον των Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων (αθλητικών και μη) και των προπονητικών κέντρων, καθώς και των εγκαταστάσεων φιλοξενίας, τουρισμού και αναψυχής του Δήμου και της Νομαρχίας για τις ανάγκες των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.
- Διερεύνηση καταλληλότητας, προϋποθέσεων και λοιπών όρων διάθεσης και χρήσης ξενώνων, κατασκηνώσεων, αδόμητων εγκαταστάσεων και λοιπών αντίστοιχων χώρων του Δήμου και της Νομαρχίας σε προγράμματα στέγασης και κάλυψης ποικίλων αναγκών σε χώρο της «Αθήνα 2004».
- Συνεργασία στη διαμόρφωση προγράμματος πολιτισμού, τελετών και λοιπών πολιτιστικών εκδηλώσεων, ιδιαίτερα όσων έχουν στόχο την ανάδειξη της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Συνεργασία σε θέματα μέριμνας και προσβασιμότητας των ατόμων με ειδικές ανάγκες, και γενικότερα των εμποδιζομένων ατόμων.

■ Συνεργασία στη διαδικασία προστασίας του ολυμπιακού συμβόλου (πέντε κύκλοι) και του εμβλήματος των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα (άσπρος κότινος με μπλε φόντο), όλων των χρήσεων και εφαρμογών τους.

■ Συνεργασία στην εφαρμογή προγράμματος αισθητικών παρεμβάσεων, αναπλάσεων, κυκλοφοριακών ρυθμίσεων, πεζοδρομήσεων, επεμβάσεων στον αστικό εξοπλισμό, εξυγίανσης του δημόσιου χώρου, οπτικής απορρύπανσης, και γενικότερα βελτίωσης της εικόνας της πόλης για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004.

■ Συνεργασία σε θέματα δράσεων και υπηρεσιών που είναι αναγκαία για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, όπως καθαριότητα, αστικό περιβάλλον, υπηρεσίες μεταφορών, φωτισμός, διαχείριση απορριμμάτων, γενική και ειδική σήμανση της πόλης, χάρτες, φιλοξενία και άλλα, στο μέτρο που αφορούν στις αρμοδιότητες του Δήμου και της Νομαρχίας. (www.volos-m.gr/volos2004/mnimonio.htm)

Ο σύνδεσμος μεταξύ της Οργανωτικής Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων, του «Ελλάδα 2004» και των Τοπικών Αυτοδιοικήσεων των δύο Ολυμπιακών Δήμων του ΠΣΒ είναι το Συντονιστικό Όργανο της Ολυμπιακής Πόλης του Βόλου το οποίο απαρτιζόταν από τους Δημάρχους των δύο Δήμων και έναν εκπρόσωπο της Οργανωτικής Επιτροπής. Το Συντονιστικό όργανο συστάθηκε τον Ιούλιο του 2003 και μέσω αυτού έρχονταν σε επαφή Κυβερνητικοί και Τοπικοί φορείς. (Μαντίδη, 2003: 96)

Πίνακας 20: Συγκεντρωτικός πίνακας Ολυμπιακών Παρεμβάσεων ΠΣΒ και Νομού Μαγνησίας.

α/α	ΕΡΓΟ	Π/Υ (εκατ. ευρώ)	Π/Υ (δισ. δρχ.)	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
1.	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ				
1.1.	Πανθεσσαλικό Στάδιο διεξαγωγής προκριματικών αγώνων ποδοσφαίρου	49,890	17	Υπουργείο Πολιτισμού-Ειδική Υπηρεσία Ολυμπιακών Έργων	Υπουργείο Πολιτισμού
2	ΕΡΓΑ ΟΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ				
2.1.	Περιφερειακός Π.Σ.Β. (από Α/Κ Λάρισας έως Κραυσίδωνα) και συνδέσεις με Πανθεσσαλικό Στάδιο	38,004	12,950	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»-Υποπρόγραμμα: «Έργα υποδομής στις πόλεις που θα φιλοξενήσουν τους προκριματικούς αγώνες ποδοσφαίρου»	ΥΠΕΧΩΔΕ-Δ/νση Δ11
2.2.	Κατασκευή γέφυρας στις Οδούς Γ. Δήμου-Παρασκευοπούλου στο χειμάρρο Κραυσίδωνα	0,587	0,200	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»-Υποπρόγραμμα: «Έργα υποδομής στις πόλεις που θα φιλοξενήσουν τους	Δήμος Βόλου

				προκριματικούς αγώνες ποδοσφαίρου»	
2.3.	Τουριστικός Λιμένας Βόλου (Αξιοποίηση αποθηκών)	2,113	0,720	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Προβολή της χώρας- Πρόγραμμα Αναβάθμισης Τουριστικών Περιοχών»	Οργανισμός Λιμένα Βόλου
3 ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ					
3.1.	Αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση της κεντρικής παράκτιας ζώνης Βόλου από τελωνείο έως Γορίτσα	1,174	0,400	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Προβολή της χώρας- Πρόγραμμα Αναβάθμισης Τουριστικών Περιοχών»	Δήμος Βόλου
3.2.	Αναβάθμιση της εισόδου της πόλης (κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, κατασκευές στον κόμβο Κραυσίδωνα, κέντρο τουριστικής προβολής μετά του περιβάλλοντα χώρου)	1,761	0,600	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Προβολή της χώρας- Πρόγραμμα Αναβάθμισης Τουριστικών Περιοχών»	Δήμος Βόλου
3.3.	Επέκταση και βελτίωση του Αρχαιολογικού Μουσείου Βόλου	2,809	0,957	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Προβολή της χώρας- Πρόγραμμα Αναβάθμισης Τουριστικών Περιοχών»	Δήμος Βόλου
3.4.	Ολοκλήρωση Συνεδριακού Κέντρου Ιεράς Μητρόπολης Δημητριάδος	0,880	0,299	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Προβολή της χώρας- Πρόγραμμα Αναβάθμισης Τουριστικών Περιοχών»	Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος
3.5.	Αναστήλωση του Ιστορικού Ναού Αγίου Αθανασίου Μακρυνίτσας	0,324	0,110	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Προβολή της χώρας- Πρόγραμμα Αναβάθμισης Τουριστικών Περιοχών»	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας
4. ΕΡΓΑ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ					
4.1.	Ολοκλήρωση απαλλοτριώσεων στην υπόλοιπη έκταση του Πανθεσσαλικού Αθλητικού Κέντρου	6,911	2,355	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Εργα υποδομής στις πόλεις που θα φιλοξενήσουν τους προκριματικούς αγώνες ποδοσφαίρου»	Δήμος Νέας Ιωνίας
4.2.	Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο	1,174	0,400	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Εργα υποδομής στις πόλεις που θα φιλοξενήσουν τους προκριματικούς αγώνες ποδοσφαίρου»	Δήμος Νέας Ιωνίας
4.3.	Ξενώνας αθλητών στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο	2,348	0,800	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Εργα υποδομής στις πόλεις που θα φιλοξενήσουν τους προκριματικούς αγώνες ποδοσφαίρου»	Δήμος Νέας Ιωνίας
4.4.	Εξοπλισμός ξενώνα στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο	0,382	0,130	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Προβολή της χώρας- Πρόγραμμα Αναβάθμισης Τουριστικών Περιοχών»	Δήμος Νέας Ιωνίας

4.5.	Διαμόρφωση περιβάλλοντα χώρου στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο (πράσινο, προσπέλαση στο αθλητικό κέντρο)	2,935	1,000	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Έργα υποδομής στις πόλεις που θα φιλοξενήσουν τους προκριματικούς αγώνες ποδοσφαίρου»	Δήμος Νέας Ιωνίας
5	ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΑ	2,639	0,899	Ολυμπιακός Προϋπολογισμός	Δήμοι Βόλου- Νέας Ιωνίας
6.	ΠΡΟΟΔΥΜΠΙΑΚΑ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΤΗΡΙΑ	1,576	0,537	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Δίκτυο Προολυμπιακών Προπονητηρίων»	Περιφέρεια Θεσσαλίας- Δήμοι Νομού Μαγνησίας
7.	ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΝΟΜΟΥ	16,294	5,552	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Δίκτυο Προπονητηρίων»	Περιφέρεια Θεσσαλίας- Δήμοι Νομού Μαγνησίας
8.	ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	29,35	10	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Υποδομές Ασφάλειας»	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης
9.	ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΕΠΙΣΠΕΥΤΗΚΑΝ ΕΝΟΨΕΙ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ 2004				
9.1.	Αεροδρόμιο Νέας Αγχιάλου	11,739	4	ΠΕΠ Θεσσαλίας	Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ)
9.2.	Νομαρχιακό Γενικό Νοσοκομείο Βόλου	39,618	13,5	ΠΕΠ Θεσσαλίας	ΔΕΠΑΝΟΜ ΑΕ- Υπουργείο Υγείας
10	ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ ΕΝΟΨΕΙ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ 2004	-	-	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Προβολή της χώρας- Πρόγραμμα Αναβάθμισης Τουριστικών Περιοχών»	Υπουργείο Ανάπτυξης

Πηγή: Υπουργείο Πολιτισμού, 2004: Β2-Β7, Μαντίδη, 2003:97-98, ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: 91, 102, 109, Ιδία επεξεργασία.

Στη συνέχεια παρατίθενται αναλυτικότερα οι Ολυμπιακές Παρεμβάσεις στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου αλλά και στον Νομό Μαγνησίας.

2.2.1.ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ**2.2.1.1.Πανθεσσαλικό Στάδιο Διεξαγωγής Προκριματικών Αγώνων Ποδοσφαίρου**

Τοποθεσία:	Νέα Ιωνία Βόλου
Αρμόδιος φορέας:	Υπουργείο Πολιτισμού
Προϋπολογισμός:	€ 49,890 εκατ.
Χρηματοδότηση:	Υπουργείο Πολιτισμού- Ειδική Υπηρεσία Ολυμπιακών Έργων

Περιγραφή

Αντικείμενο του έργου ήταν η κατασκευή σύγχρονου Περιφερειακού Αθλητικού Κέντρου (ΠΑΚΘ) στην Νέα Ιωνία Βόλου. Πρόκειται για ένα σύγχρονο και πλήρες αθλητικό συγκρότημα, το οποίο αποτελείται από δύο στάδια: ένα στάδιο Ολυμπιακών προδιαγραφών χωρητικότητας 22.000 θεατών, με στίβο ελαστικού τάπητα 8 διαδρομών και μεταλλικό στέγαστρο στο δυτικό τμήμα του και ένα μικρότερο, βοηθητικό στάδιο, επίσης, με στίβο ελαστικού τάπητα. Το Αθλητικό Κέντρο, το οποίο συνδέεται με τον περιφερειακό, περιλαμβάνει επιπλέον βοηθητικούς χώρους και εγκαταστάσεις καθώς επίσης και χώρους στάθμευσης. (Μαντίδη, 2003: 99)

Οι εργασίες άρχισαν στα μέσα του 2002 και ολοκληρώθηκαν τον Ιούνιο του 2004. Ανάδοχες εταιρίες ήταν η Τεχνική Ολυμπιακή ΑΕ- Μοχλός ΑΕ και η CYBARCO LTD- Αθηναϊκή Τεχνική ΑΕ.

Στο Πανθεσσαλικό Στάδιο διεξήχθησαν συνολικά 8 προκριματικοί αγώνες ποδοσφαίρου: 5 προκριματικοί ανδρών και 3 προκριματικοί γυναικών. Ρεκόρ θεατών: 21.597 στον προκριματικό αγώνα Ελλάδα- Μεξικό στις 17/08/2004. (www.stadia.gr)

2.2.2.ΕΡΓΑ ΟΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

2.2.2.1.Περιφερειακός ΠΣΒ (από Α/Κ Λάρισας έως Κραυσίδωνα) και Συνδέσεις με Πανθεσσαλικό Στάδιο

Τοποθεσία: Βόλος
Αρμόδιος φορέας: ΥΠΕΧΩΔΕ- Δ/νση Δ11
Προϋπολογισμός: € 38,004 εκατ.
Χρηματοδότηση: Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Έργα υποδομής στις πόλεις που θα φιλοξενήσουν τους προκριματικούς αγώνες ποδοσφαίρου»

Περιγραφή

Αντικείμενο του έργου ήταν η οδική σύνδεση του Πανθεσσαλικού Σταδίου με την οδό Λαρίσης, μέσω της οποίας συνδέεται ο Βόλος με την ΠΑΘΕ (και μέσω αυτής με την Αθήνα και την Θεσσαλονίκη). Περιλαμβάνει το τμήμα της Περιφερειακής Οδού του Βόλου από τον ανισόπεδο κόμβο με την οδό Λαρίσης έως τον ανισόπεδο κόμβο Κραυσίδωνα στα βορειοδυτικά όρια του πολεοδομικού συγκροτήματος Βόλου. Το έργο μήκους 5,8 χλμ. θα συνδεθεί με το τμήμα του περιφερειακού από Κραυσίδωνα έως Γορίτσα, τμήμα το οποίο ήδη κατασκευάζεται. Επιπλέον το έργο προέβλεπε όλες τις απαραίτητες συνδέσεις με το Πανθεσσαλικό Στάδιο, την αναβάθμιση του τοπικού οδικού δικτύου, τον ηλεκτροφωτισμό των κόμβων και τη σήμανση και ασφάλιση της οδού. (Ενημερωτικό φυλλάδιο Υπουργείου Πολιτισμού, 2004: Β3)

2.2.2.2.Κατασκευή Γέφυρας στις οδούς Γ. Δήμου- Παρασκευοπούλου στο Χείμαρρο Κραυσίδωνα

Τοποθεσία: Δήμος Βόλου
Αρμόδιος φορέας: Δήμος Βόλου
Προϋπολογισμός: € 0,587 εκατ.
Χρηματοδότηση: Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Έργα υποδομής στις πόλεις που θα φιλοξενήσουν τους προκριματικούς αγώνες ποδοσφαίρου»

Περιγραφή

Αντικείμενο του έργου ήταν η σύνδεση της οδού Γ. Δήμου με την οδό Παρασκευοπούλου, εξασφαλίζοντας κατά αυτόν τον τρόπο την σύνδεση μεταξύ ΠΑΚΘ και ΕΑΚ Βόλου. Η γέφυρα είναι λοξή και μήκους 30 μ. στην προέκταση της οδού Νεαπόλεως. (Υπουργείο Πολιτισμού, 2001: 17)

2.2.2.3.Τουριστικός Λιμένας Βόλου (Αξιοποίηση αποθηκών)

Τοποθεσία:	Λιμένας Βόλου
Αρμόδιος φορέας:	Οργανισμός Λιμένα Βόλου
Προϋπολογισμός:	€ 2,113 εκατ.
Χρηματοδότηση:	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Προβολή της χώρας- Πρόγραμμα Αναβάθμισης Τουριστικών Περιοχών»

Περιγραφή

Αντικείμενο του έργου ήταν η διαμόρφωση και αξιοποίηση με νέες χρήσεις των αποθηκών που βρίσκονται στην κεντρική προβλήτα Βόλου. Πιο συγκεκριμένα, προέβλεπε:

- βελτιώσεις της υπάρχουσας υποδομής σε θέματα εξυπηρέτησης επιβατών-εστιατόριο- αίθουσες επιβίβασης- αποβίβασης, χώροι στάθμευσης και στάσης επιβατών κλπ.
- εγκαταστάσεις για νέες γραμμές Πειραιά- Θεσσαλονίκης και νησιά Αιγαίου και
- βελτίωση υποδομών για υποδοχή κρουαζιερόπλοιων. (Ενημερωτικό φυλλάδιο Υπουργείου Πολιτισμού, 2004: Β3)

2.2.3.ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ**2.2.3.1.Αισθητική και Λειτουργική Αναβάθμιση της Κεντρικής Παράκτιας Ζώνης Βόλου από Τελωνείο έως Γορίτσα****Τοποθεσία:** Δήμος Βόλου**Αρμόδιος φορέας:** Δήμος Βόλου**Προϋπολογισμός:** € 1,174 εκατ.**Χρηματοδότηση:** Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Προβολή της χώρας- Πρόγραμμα Αναβάθμισης Τουριστικών Περιοχών»**Περιγραφή**

Αντικείμενο του έργου ήταν ο ανασχεδιασμός της κεντρικής παραλίας του Βόλου- που καθορίζεται από το πεζοδρομημένο τμήμα της οδού Αργοναυτών, από το κτίριο του Πανεπιστημίου «πρώην Παπαστράτου» μέχρι την οδό Κ. Καρτάλη, συνολικού μήκους 500 μ. και πλάτους 40 μ.- με στόχο την αισθητική αναβάθμιση του κεντρικού μετώπου της πόλης, τον καθορισμό της μορφολογικής ταυτότητας του χώρου, τη λειτουργική του ένταξη στον πολεοδομικό ιστό και την επανάκτηση του δημόσιου χώρου.

Η παρέμβαση περιελάμβανε κυκλοφοριακές ρυθμίσεις (επίλυση του ζητήματος στάθμευσης και της πρόσβασης των αυτοκινήτων στην περιοχή), χρήση υλικών και στοιχείων εξοπλισμού υψηλής ποιότητας και αισθητικής, διαμόρφωση «πολυχρηστικού» χώρου, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα για την υποδοχή διαφόρων δραστηριοτήτων και κοινωνικών εκδηλώσεων. Περιελάμβανε επίσης την ανάδειξη των υφιστάμενων δενδροστοιχιών και νέων φυτεύσεων, διαμόρφωση των χώρων που αναπτύσσονται τα τραπεζοκαθίσματα, δημιουργία χώρου στάθμευσης για τα αυτοκίνητα, οργάνωση πλατειών και χώρων κοινής χρήσης, βελτίωση και ενοποίηση όλης της προκυμαίας για τον περίπατο των πολιτών, αντικατάσταση της επίστρωσης και αστικός εξοπλισμός. (Ενημερωτικό φυλλάδιο Υπουργείου Πολιτισμού, 2004: B4)

2.2.3.2.Αναβάθμιση της Εισόδου της πόλης (κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, κατασκευές στον κόμβο Κραυσίδωνα, κέντρο τουριστικής προβολής μετά του περιβάλλοντα χώρου)

Τοποθεσία: Δήμος Βόλου
Αρμόδιος φορέας: Δήμος Βόλου
Προϋπολογισμός: € 1,761 εκατ.
Χρηματοδότηση: Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Προβολή της χώρας- Πρόγραμμα Αναβάθμισης Τουριστικών Περιοχών»

Περιγραφή

Αντικείμενο του έργου ήταν η διαπλάτυνση της υφιστάμενης γέφυρας στο χείμαρρο Κραυσίδωνα, η δημιουργία ενός νέου κόμβου στη συμβολή των οδών Αθηνών και Λαρίσης καθώς και η αναδιάταξη των κόμβων στο τρίγωνο που δημιουργείται στην είσοδο της πόλης μεταξύ των οδών Αθηνών- Λαμπράκη- Αλμυρού- Σέκερη, συνολικού εμβαδού 1.800 τ.μ. περίπου. Η παρέμβαση προέβλεπε και την ολοκλήρωση του κέντρου τουριστικής προβολής (κτίριο εμβαδού 470 τ.μ. και διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου έκτασης 4.500 τ.μ.) που βρίσκεται στην ίδια περιοχή. (Ενημερωτικό φυλλάδιο Υπουργείου Πολιτισμού, 2004: Β4)

2.2.3.3.Επέκταση και Βελτίωση του Αρχαιολογικού Μουσείου Βόλου

Τοποθεσία: Δήμος Βόλου
Αρμόδιος φορέας: Δήμος Βόλου
Προϋπολογισμός: € 2,809 εκατ.
Χρηματοδότηση: Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Προβολή της χώρας- Πρόγραμμα Αναβάθμισης Τουριστικών Περιοχών»

Περιγραφή

Αντικείμενο του έργου ήταν η επέκταση και βελτίωση του Αρχαιολογικού Μουσείου Βόλου (Αθανασάκειο Αρχαιολογικό Μουσείο), μέσα από την κατασκευή νέας πτέρυγας γραφείων, εκθεσιακών χώρων, αποθηκών και εργαστηρίων εμβαδού 2.885 τ.μ.. (Ενημερωτικό φυλλάδιο Υπουργείου Πολιτισμού, 2004: Β5)

2.2.3.4.Ολοκλήρωση Συνεδριακού Κέντρου Ιεράς Μητρόπολης Δημητριάδος

Τοποθεσία:	Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος
Αρμόδιος φορέας:	Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος
Προϋπολογισμός:	€ 0,880 εκατ.
Χρηματοδότηση:	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Προβολή της χώρας- Πρόγραμμα Αναβάθμισης Τουριστικών Περιοχών»

Περιγραφή

Αντικείμενο του έργου ήταν ο εξοπλισμός του Συνεδριακού Κέντρου της Μητρόπολης Δημητριάδος (αμφιθέατρο, φουαγιέ αμφιθεάτρου, αίθουσα συνεδρίων 180 ατόμων, αίθουσες συμβουλίων, καφετέρια, εστιατόριο, κ.λ.π.). Αφορά στην επίπλωση- εξοπλισμό, στις ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις και στη διακόσμηση του Συνεδριακού Κέντρου της Ιεράς Μητρόπολης. (Ενημερωτικό φυλλάδιο Υπουργείου Πολιτισμού, 2004: Β5)

2.2.3.5.Αναστήλωση του Ιστορικού Ναού Αγίου Αθανασίου Μακρινίτσας

Τοποθεσία:	Μακρινίτσα
Αρμόδιος φορέας:	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας
Προϋπολογισμός:	€ 0,324 εκατ.
Χρηματοδότηση:	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Προβολή της χώρας- Πρόγραμμα Αναβάθμισης Τουριστικών Περιοχών»

Περιγραφή

Αντικείμενο του έργου ήταν η συντήρηση, η αποκατάσταση και η αναστήλωση του ιστορικού Ναού του Αγίου Αθανασίου Μακρινίτσας Πηλίου. Το έργο προέβλεπε τα ακόλουθα:

- ανακατασκευή και αρμολόγημα εξωτερικών τοίχων
- ενίσχυση με τσιμεντενέσεις και περιμετρικά σενάζ
- ανακατασκευή κουφωμάτων, νέου περιμετρικού χαγιατού, εσωτερικών τοξοστοιχιών, κιόνων, εσωτερικών επιχρισμάτων επίπλωσης καθώς και ξύλινης

στέγης με συνδυασμό θόλων από επιχρισμένο νευρομετάλλ κ.α. (Ενημερωτικό φυλλάδιο Υπουργείου Πολιτισμού, 2004: Β5)

2.2.4.ΕΡΓΑ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

2.2.4.1.Ολοκλήρωση Απαλλοτριώσεων στην υπόλοιπη έκταση του Πανθεσσαλικού Αθλητικού Κέντρου

Τοποθεσία:	Νέα Ιωνία Βόλου
Αρμόδιος φορέας:	Δήμος Νέας Ιωνίας Βόλου
Προϋπολογισμός:	€ 6,911 εκατ.
Χρηματοδότηση:	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Έργα υποδομής στις πόλεις που θα φιλοξενήσουν τους προκριματικούς αγώνες ποδοσφαίρου»

Περιγραφή

Το Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο περιλαμβάνει ένα ενιαίο σύνολο αθλητικών εγκαταστάσεων με όλες τις απαραίτητες εξυπηρετήσεις τεχνικής υποδομής και κοινωνικού εξοπλισμού. Για την ολοκλήρωση του έργου, η εν λόγω παρέμβαση προέβλεπε απαλλοτριώσεις έκτασης 116 περίπου στρεμμάτων, εντός των οποίων είχαν προβλεφθεί να δημιουργηθούν χώροι στάθμευσης, χώροι πρασίνου και μία σειρά αθλητικών εγκαταστάσεων και κτιρίων εξυπηρέτησης. (Ενημερωτικό φυλλάδιο Υπουργείου Πολιτισμού, 2004: Β6)

2.2.4.2.Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο

Τοποθεσία:	Νέα Ιωνία Βόλου
Αρμόδιος φορέας:	Δήμος Νέας Ιωνίας Βόλου
Προϋπολογισμός:	€ 1,174 εκατ.
Χρηματοδότηση:	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Έργα υποδομής στις πόλεις που θα φιλοξενήσουν τους προκριματικούς αγώνες ποδοσφαίρου»

Περιγραφή

Το έργο αυτό περιελάμβανε τη διαμόρφωση χώρων στάθμευσης, συνολικού εμβαδού 20.000 τ.μ., στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο. Οι χώροι αυτοί κατανέμονται σε όλη την έκταση του Αθλητικού Κέντρου. (Ενημερωτικό φυλλάδιο Υπουργείου Πολιτισμού, 2004: Β6)

2.2.4.3. Ξενώνας Αθλητών στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο

Τοποθεσία:	Νέα Ιωνία Βόλου
Αρμόδιος φορέας:	Δήμος Νέας Ιωνίας Βόλου
Προϋπολογισμός:	€ 2,348 εκατ.
Χρηματοδότηση:	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Έργα υποδομής στις πόλεις που θα φιλοξενήσουν τους προκριματικούς αγώνες ποδοσφαίρου»

Περιγραφή

Το έργο αυτό περιελάμβανε την δημιουργία εγκαταστάσεων συνολικού εμβαδού 2.300 τ.μ., οι οποίες θα μπορούσαν να φιλοξενήσουν 150-200 αθλητές με όλους τους απαραίτητους χώρους εξυπηρέτησης στο χώρο του Πανθεσσαλικού Αθλητικού Κέντρου. (Ενημερωτικό φυλλάδιο Υπουργείου Πολιτισμού, 2004: Β6)

2.2.4.4. Εξοπλισμός Ξενώνα στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο

Τοποθεσία:	Νέα Ιωνία Βόλου
Αρμόδιος φορέας:	Δήμος Νέας Ιωνίας Βόλου
Προϋπολογισμός:	€ 0,382 εκατ.
Χρηματοδότηση:	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Προβολή της χώρας- Πρόγραμμα Αναβάθμισης Τουριστικών Περιοχών»

Περιγραφή

Αντικείμενο του έργου ήταν ο εξοπλισμός του ξενώνα αθλητών στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο. (Ενημερωτικό φυλλάδιο Υπουργείου Πολιτισμού, 2004: Β6)

2.2.4.5. Διαμόρφωση Περιβάλλοντα χώρου στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο
(πράσινο, προσπέλαση στο αθλητικό κέντρο)

Τοποθεσία:	Νέα Ιωνία Βόλου
Αρμόδιος φορέας:	Δήμος Νέας Ιωνίας Βόλου
Προϋπολογισμός:	€ 2,348 εκατ.
Χρηματοδότηση:	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Έργα υποδομής στις πόλεις που θα φιλοξενήσουν τους προκριματικούς αγώνες ποδοσφαίρου»

Περιγραφή

Αντικείμενο του έργου ήταν η δημιουργία χώρων πρασίνου και η κατασκευή δρόμων προσπέλασης σε μια έκταση 52.000 τ.μ στον χώρο του Πανθεσσαλικού Αθλητικού Κέντρου. (Ενημερωτικό φυλλάδιο Υπουργείου Πολιτισμού, 2004: Β7)

2.2.5. ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΑ

Τοποθεσία:	Βόλος- Νέα Ιωνία Βόλου
Αρμόδιος φορέας:	Δήμοι Βόλου- Νέας Ιωνίας Βόλου
Προϋπολογισμός:	€ 2,639 εκατ.
Χρηματοδότηση:	Ολυμπιακός Προϋπολογισμός

Περιγραφή

Αντικείμενο του έργου ήταν η αναβάθμιση, ανακαίνιση και βελτίωση των παρακάτω προπονητηρίων- γηπέδων, καθώς κατά την διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων θα χρησιμοποιούνταν για προπόνηση από τις ποδοσφαιρικές ομάδες.

Τα ολυμπιακά προπονητήρια έχουν επιλεγεί με βάση τις προδιαγραφές που θέτει η Διεθνής Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία (FIFA) και η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή:

- **Εθνικό Στάδιο Βόλου** (€ 0,843 εκατ.): Εργασίες στους χώρους κάτω από τις κερκίδες, Συμπλήρωση με υγιή χλοοτάπητα στα ξηραμένα τμήματα του γηπέδου, Καταπολέμηση του δυσεξόντωτου ζιζάνιου 'Κύπερη'.

■ **Γήπεδο Νεάπολης** (€ 1,060 εκατ.): Ανακατασκευή χλοοτάπητα, Επαύξηση ηλεκτρικής ισχύος, Επιδιόρθωση καθίζησης υποστρώματος με συμπλήρωση άμμου.

■ **Γήπεδο Νίκης Βόλου 'Παντελής Μαγουλάς'** (αναπληρωματικό Ολυμπιακό προπονητήριο) (€ 0,736 εκατ.): Ανακατασκευή χλοοτάπητα, Κατασκευή νέων αποδυτηρίων. (Μαντίδη, 2003: 101 & <http://62.103.162.162/ypponet.gr>)

2.2.6.ΠΡΟΟΛΥΜΠΙΚΑ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΑ

Τοποθεσία: Βόλος- Νέα Ιωνία Βόλου- Αλμυρός
Αρμόδιος φορέας: Περιφέρεια Θεσσαλίας- Δήμοι Νομού Μαγνησίας
Προϋπολογισμός: € 1,576 εκατ.
Χρηματοδότηση: Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Δίκτυο Προολυμπιακών Προπονητηρίων»

Περιγραφή

Αντικείμενο του έργου ήταν η κατασκευή ή αναβάθμιση των παρακάτω προπονητηρίων κατά την προολυμπιακή περίοδο:

■ **Δημοτικό Στάδιο Αλμυρού** (€ 0,366 εκατ.): Κατασκευή εγκαταστάσεων για τα αθλήματα: τοξοβολία, ποδόσφαιρο

■ **Κλειστό Γυμναστήριο Δήμου Αλμυρού** (€ 0,140 εκατ.): Κατασκευή εγκαταστάσεων για τα αθλήματα: πετοσφαίριση, χειροσφαίριση, άρση βαρών

■ **Γήπεδο Αντισφαίρισης ΕΑΚ Βόλου** (€ 0,202 εκατ.): Αντικατάσταση δαπέδου γηπέδων αντισφαίρισης, Αντικατάσταση αποδυτηρίων γηπέδου αντισφαίρισης, Διαμόρφωση χώρου φυσικοθεραπευτηρίου, Αποκατάσταση των όψεων του κτιρίου, Προμήθεια εξοπλισμού φυσικοθεραπευτηρίου

■ **Κλειστό Γυμναστήριο ΕΑΚ Βόλου** (€ 0,302 εκατ.): Επισκευή ξύλινου δαπέδου, Εγκατάσταση κλιματισμού, Συντήρηση ηλεκτρικής εγκατάστασης, Επισκευή αποδυτηρίων και διαμόρφωση χώρων για φυσικοθεραπευτήριο, Προμήθεια εξοπλισμού άρσης βαρών και πετοσφαίρισης

■ **Εθνικό Κολυμβητήριο ΕΑΚ Βόλου** (€ 0,223 εκατ.): Εγκατάσταση συστήματος υπερχείλισης πισίνας, Διαμόρφωση αίθουσας μυϊκής ενδυνάμωσης και χαλάρωσης αθλητών, Προμήθεια εξοπλισμού αίθουσας μυϊκής ενδυνάμωσης

και αίθουσας χαλάρωσης των αθλητών, Προμήθεια ειδικού εξοπλισμού ιατρείου και φυσικοθεραπευτηρίου, Προμήθεια πρόσθετου εξοπλισμού κολύμβησης, Προμήθεια πρόσθετου εξοπλισμού υδατοσφαίρισης

■ **Δημοτικό Κλειστό Γυμναστήριο Νέας Ιωνίας** (€ 0,343 εκατ.): Κατασκευή εγκαταστάσεων για τα αθλήματα: καλαθοσφαίριση, πετοσφαίριση. (Μαντίδη, 2003: 100-101 & <http://www.volos-city.gr>)

2.2.7. ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΝΟΜΟΥ

Τοποθεσία: Νομός Μαγνησίας
Αρμόδιος φορέας: Γενική Γραμματεία Αθλητισμού- Περιφέρεια Θεσσαλίας
Προϋπολογισμός: € 16,294 εκατ.
Χρηματοδότηση: Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Δίκτυο Προπονητηρίων»

Περιγραφή

Αντικείμενο του έργου ήταν η δημιουργία ενός δικτύου νέων αθλητικών εγκαταστάσεων για τον Νομό Μαγνησίας. Ο σχεδιασμός του προγράμματος είχε ολοκληρωθεί με τη συνεργασία της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, των Περιφερειών της Χώρας και των φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού. Το μέγεθος και το είδος των εγκαταστάσεων εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από τον πληθυσμό του Δήμου, την υπάρχουσα αθλητική υποδομή, την αθλητική παράδοση που έχει αναπτυχθεί και τα ιδιαίτερα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής (Μαντίδη, 2003: 100). Τα έργα του υποπρογράμματος «Δίκτυο Προπονητηρίων» στο Νομό Μαγνησίας ανέρχονται σε 59 και παρουσιάζονται λεπτομερώς στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 21: Έργα του υποπρογράμματος «Δίκτυο Προπονητηρίων» στο Νομό Μαγνησίας.

α/α		ΕΡΓΟ	Π/Υ (εκατ. ευρώ)	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ
Δήμος Αγριάς	1.	Κατασκευή κλειστού γυμναστηρίου	0,264	Γενική Γραμματεία Αθλητισμού
Δήμος Αισωνίας	2.	Βελτίωση υπάρχοντων υποδομών	0,088	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Αλμυρού	3.	Συμπλ. Έργα στο ανοικτό στάδιο Αλμυρού (ελαστικός τάπητας στίβου 6 διαδρομών)	0,528	Περιφέρεια Θεσσαλίας

	4.	Συμπληρωματικές εργασίες στο κλειστό στάδιο Αλμυρού (συμπλ. εργασίες)	0,146	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	5.	Μετατροπή του κλειστού γυμναστ. του Γυμνασίου σε χώρο πολλαπλών χρήσεων (για λουπά αθλήματα)	0,234	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	6.	Δ.Δ. Ευξεινούπολης: α) Ανακατασκευή χλοοτάπητα γηπ. (20 εκ.), β) Συμπλ. εργασίες γηπ. (10 εκ.), γ) Αποπεράτωση κλειστού	0,146	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	7.	Δ.Δ. Πλατάνου: α) Κατασκευή κερκίδων (30 εκ.) και β) Συμπληρωματικές εργασίες γηπ. (10εκ.)	0,117	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	8.	Δ.Δ. Κροκίου: κατασκευή γηπ. Μίνι ποδοσφαίρου 5x5 στην 111 πτέρυγα μάχης	0,117	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	9.	Αισθητικό δάσος Κουρί: κατασκευή γηπ. Μίνι ποδοσφαίρου 5x5 (40 εκ.)	0,117	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Αλωννήσου	10.	Κατασκευή κλειστού γυμναστηρίου	0,316	Γενική Γραμματεία Αθλητισμού
Δήμος Αργαλαστής	11.	Βελτίωση υπάρχοντος γηπέδου ποδοσφαίρου (περίφραξη, ηλεκτροφωτισμός, κερκίδες)	0,132	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	12.	Ευθεία στίβου μήκους 130μ., 6 διαδρόμων	0,044	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Αρτέμιδας	13.	Συμπληρωματικά έργα ολοκλήρωσης αθλητικού κέντρου Αρτέμιδας (κ. Λεχώνια)	0,146	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	14.	Αθλητικές εγκαταστάσεις στα Άνω Λεχώνια (Αρμαγέϊκο)	0,073	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	15.	Αθλητικές εγκαταστάσεις στον Αγ. Βλάσιο και Αγ. Λαυρέντιο	0,073	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Αφετών	16.	Κατασκευή υπαίθριου γηπέδου καλαθοσφαίρισης- πετοσφαίρισης στο Δ.Δ. Νεοχωρίου Δήμου Αφετών	0,058	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	17.	Αποπεράτωση γηπέδου ποδοσφαίρου στο Δ.Δ. Συκής Δήμου Αφετών	0,058	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	18.	Συντήρηση αθλητικών εγκαταστάσεων των Δ.Δ. του Δήμου Αφετών	0,058	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Βόλου	19.	ΕΑΚ Βόλου- κατασκευή μηχανοστασίου ανοικτού κολυμβητηρίου- ανακατασκευή συνθετικού τάπητα- χλοοτάπητα- ανακατασκευή κλειστού κολυμβητηρίου	2,870	Γενική Γραμματεία Αθλητισμού
	20.	Κλειστό γυμναστήριο βαρέων αθλημάτων- πολλαπλών χρήσεων	0,410	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	21.	Ναυταθλητικές εγκαταστάσεις Αναύρου	0,293	Περιφέρεια Θεσσαλίας

	22.	Συμπληρωματικές εγκαταστάσεις στο σκοπευτήριο	0,586	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Ζαγοράς	23.	Κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων στο Δήμο Ζαγοράς (βελτίωση αθλητικών εγκαταστάσεων «Λάκκας Κωλέτη»)	0,293	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	24.	Κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων στο Δήμο Ζαγοράς (διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου κλειστού γυμναστηρίου)	0,058	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Ιωλκού	25.	Κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων στη θέση Πλάϊ	0,146	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Κάρλας	26.	Αποδυτήρια στο Δ.Δ. Στεφανοβικείου Δ. Κάρλας	0,073	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	27.	Ανακατασκευή γηπ. Καλαθοσφαίρισης στο Δημοτικό Σχολείο Στεφανοβικείου Δ. Κάρλας	0,029	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	28.	Αποδυτήρια στο Δ.Δ. Ριζόμυλου Δ. Κάρλας	0,073	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	29.	Αποδυτήρια στο Δ.Δ. Καναλιών Δ. Κάρλας	0,073	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	30.	Επισκευή αποδυτηρίων στο Δ.Δ. Κερασιάς Δ. Κάρλας	0,058	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	31.	Βελτιώσεις λοιπών αθλητικών εγκαταστάσεων Δ. Κάρλας	0,058	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Μηλέων	32.	Βελτίωση αθλητικών εγκαταστάσεων Δ.Δ. Καλών Νερών: α) Κατασκευή γηπ. Καλαθοσφαίρισης- πετοσφαίρισης, β) κατασκευή κερκίδων	0,117	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	33.	Βελτίωση αθλητικών εγκαταστάσεων Μηλέων (αποστραγγιστικό, επίστρωση με χλοοτάπητα, ΗΦ νέου γηπ. Ποδοσφ.- περίφραξη)	0,146	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Μουρεσίου	34.	Δημοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατασκευή 1 γηπέδου μίνι ποδοσφαίρου 5x5, 1 γήπεδο καλαθοσφαίρισης)	0,220	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	35.	Γηπ. Μίνι ποδοσφαίρου 5x5 στο Δ.Δ. Κισσού	0,117	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Νέας Αγχιάλου	36.	Κλειστό γυμναστήριο εξωτερικών διαστάσεων 35μ. x 47μ.	0,763	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Νέας Ιωνίας	37.	Αποπεράτωση ημιτελούς κλειστού γυμναστηρίου	2,641	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Πορταριάς	38.	Συμπληρωματικές εργασίες στο Αθλητικό Κέντρο Δ.Δ. Πορταριάς (ανακατασκευή χλοοτάπητα, γηπ. μίνι ποδοσφαίρου 5x5)	0,102	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	39.	Συμπληρωματικές εργασίες στις αθλητικές εγκαταστάσεις Δ.Δ. Άλλης Μεριάς (χλοοτάπητας, αποδυτήρια, περίφραξη, γηπ. μίνι ποδοσφαίρου 5x5)	0,146	Περιφέρεια Θεσσαλίας

	40.	Βελτίωση αθλητικών εγκαταστάσεων	0,088	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Πτελεού	41.	Κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων Πτελεού	0,088	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	42.	Κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων Αχλλείου	0,088	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Σηπιάδας	43.	Βελτίωση- ολοκλήρωση του γηπέδου καλαθοσφαίρισης στον Πλατανιά	0,073	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Σκιάθου	44.	Κατασκευή κλειστού γυμναστηρίου T11	0,792	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	45.	Αναβάθμιση εθνικού σταδίου Σκιάθου (και προσθήκη νέων αθλητικών χώρων- γηπέδων)	0,146	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Σκοπέλου	46.	Κατασκευή ανοικτού κολυμβητηρίου	1,173	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Σούρπης	47.	Κατασκευή δημοτικού αθλητικού κέντρου στο Δ.Δ. Σούρπης	0,176	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	48.	Βελτιώσεις στο Δ.Δ. Βρύναινας	0,029	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	49.	Κατασκευή γηπέδου 5x5 Αμαλιάπολης	0,117	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Δήμος Φερρών	50.	Κατασκευή κλειστού γυμναστηρίου	0,792	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	51.	Αναβάθμιση Δημοτικού Σταδίου Βελεστίνου	0,293	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Κοινότητα Ανάβρας	52.	Ολοκλήρωση εργασιών γηπ. ποδοσφαίρου	0,088	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	53.	Ολοκλήρωση εργασιών γηπ. καλαθοσφαίρισης	0,029	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	54.	Ολοκλήρωση εργασιών γηπ. πετοσφαίρισης	0,014	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Κοινότητα Κεραμιδίου	55.	Αθλητικές εγκαταστάσεις	0,088	-- Περιφέρεια Θεσσαλίας
Κοινότητα Μακρυνίτσας	56.	Αποπεράτωση αθλητικών εγκαταστάσεων συνοικίας Αγ. Γεωργίου κοιν. Μακρυνίτσας	0,088	Περιφέρεια Θεσσαλίας
Κοινότητα Τρικερίου	57.	Βελτίωση- ολοκλήρωση του κοινοτικού γηπ. ποδοσφαίρου	0,102	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	58.	Βελτίωση, ολοκλήρωση κοινοτικού γηπ. καλαθοσφαίρισης, πετοσφαίρισης	0,029	Περιφέρεια Θεσσαλίας
	59.	Βελτίωση- ολοκλήρωση του γηπέδου καλαθοσφαίρισης, πετοσφαίρισης	0,014	Περιφέρεια Θεσσαλίας

Πηγή: Ενημερωτικό φυλλάδιο Υπουργείου Πολιτισμού, 2004: 106-109, Ιδία επεξεργασία

2.2.8.ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Τοποθεσία:	Βόλος
Αρμόδιος φορέας:	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης
Προϋπολογισμός:	€ 29,35 εκατ.
Χρηματοδότηση:	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Υποδομές Ασφάλειας»

Περιγραφή

Αντικείμενο του έργου ήταν η αγορά σύγχρονου υλικού και εξειδικευμένου τεχνολογικά εξοπλισμού (νέα οχήματα, σκάφη, πυροσβεστικά πλοία, εξειδικευμένες συσκευές ασφάλειας κ.α.) για την αρτιότερη και ασφαλέστερη διεξαγωγή των Αγώνων.

Το σύνολο των πόρων του προγράμματος κατανεμήθηκε στα εξής σώματα ασφαλείας:

- Ελληνική Αστυνομία (€ 6,985 εκατ.)
- Λιμενικό Σώμα (€ 12,356 εκατ.)
- Πυροσβεστικό Σώμα (€ 10,008 εκατ.) (Μαντίδη, 2003:111, ΕΠΟΑΙΠΠΘ, 2002: 109)

2.2.9.ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΕΠΙΣΠΕΥΤΗΚΑΝ ΕΝΟΨΕΙ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ 2004**2.2.9.1.Αεροδρόμιο Νέας Αγχιάλου**

Τοποθεσία:	Νέα Αγχιάλος
Αρμόδιος φορέας:	Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ)
Προϋπολογισμός:	€ 11,739 εκατ.
Χρηματοδότηση:	ΠΕΠ Θεσσαλίας

Περιγραφή

Αντικείμενο του έργου ήταν η ολοκλήρωση της κατασκευής νέου δαπέδου αεροσκαφών. Επιπλέον το έργο προέβλεπε το υφιστάμενο κτίριο της Πολεμικής Αεροπορίας να χρησιμοποιηθεί ως κτίριο επιβατών κατά την διεξαγωγή των

Ολυμπιακών Αγώνων ενώ η πρόσβαση από και προς το αεροδρόμιο να γίνεται από το υφιστάμενο οδικό δίκτυο. (Ενημερωτικό φυλλάδιο Υπουργείου Πολιτισμού, 2004: Β7)

2.2.9.2. Νομαρχιακό Γενικό Νοσοκομείο Βόλου

Τοποθεσία:	Βόλος
Αρμόδιος φορέας:	ΔΕΠΙΑΝΟΜ ΑΕ- Υπουργείο Υγείας
Προϋπολογισμός:	€ 39,618 εκατ.
Χρηματοδότηση:	ΠΕΠ Θεσσαλίας

Περιγραφή

Αντικείμενο του έργου ήταν η αποπεράτωση οικοδομικών- ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών του περιβάλλοντα χώρου, η προμήθεια και εγκατάσταση ιατρικού και ξενοδοχειακού εξοπλισμού της εργασίας. Η νέα πτέρυγα του νοσοκομείου αποτελείται συνολικά από δέκα ορόφους από τους οποίους οι δύο υπόγειοι και οι οκτώ υπέργειοι, ενώ έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να λειτουργήσει ως ανεξάρτητο νοσοκομείο. (Ενημερωτικό φυλλάδιο Υπουργείου Πολιτισμού, 2004: Β7)

2.2.10. ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ ΕΝΟΨΕΙ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ 2004

Τοποθεσία:	Νομός Μαγνησίας
Αρμόδιος φορέας:	Υπουργείο Ανάπτυξης
Προϋπολογισμός:	-
Χρηματοδότηση:	Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Υποπρόγραμμα: «Προβολή της χώρας- Πρόγραμμα Αναβάθμισης Τουριστικών Περιοχών»

Περιγραφή

Αντικείμενο του έργου ήταν- μέσω μιας μελέτης για λογαριασμό της Γενικής Γραμματείας Τουρισμού και με θέμα «Ανάπτυξη οικοτουριστικών διαδρομών και προορισμών πλησίον των 6 Ολυμπιακών Πόλεων»- η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου ανάπτυξης, οργάνωσης και προώθησης των οικοτουριστικών δραστηριοτήτων μεταξύ άλλων και στο Νομό Μαγνησίας. Επίσης

προέβλεπε την δημιουργία ολοκληρωμένου επιχειρησιακού σχεδίου με τις απαραίτητες θεσμικές, κανονιστικές και διοικητικές ενέργειες που απαιτούνται για την επιτυχή εφαρμογή των οικοτουριστικών δραστηριοτήτων και τη μακροχρόνια λειτουργία τους.

Για την ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλίας, με κέντρο το Βόλο έχουν συμπεριληφθεί στη μελέτη οι περιοχές:

- Μετέωρα- Ορεινός Τρικάλων
- Άγραφα
- Λίμνη Πλαστήρα
- Πήλιο
- Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Σποράδων (Μαντίδη, 2003:113)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΤΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΒΟΛΟΥ

3.1.ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΧΡΟΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥΣ ΜΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων αντιπροσωπεύει μια μακροχρόνια και δαπανηρή δέσμευση μιας πόλης για αυτό το μεγάλο γεγονός. Σύμφωνα με την Μαντίδη (2003: 138), κατά τον Cashman (2003) οι επιπτώσεις της διοργάνωσης των ΟΑ μπορούν να εξεταστούν με βάση τέσσερις διακριτές περιόδους:

- Την προετοιμασία της υποψηφιότητας και το δικαίωμα φιλοξενίας των Ολυμπιακών Αγώνων
- Την επταετή περίοδο προετοιμασίας για την διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων
- Τη μικρή χρονική περίοδο δύο εβδομάδων της διεξαγωγής των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων
- Τη μακροχρόνια μεταολυμπιακή περίοδο.

Σε αναλογία με αυτήν την χρονική κατάταξη των φάσεων της διοργάνωσης, ο Παπανίκος (1999:26) εντοπίζει τρεις διακριτές περιόδους επιπτώσεων για την Ελλάδα:

- 1998-2004: Περίοδος της προετοιμασίας
- Αύγουστο- Σεπτέμβριο 2004: Περίοδος διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων
- 2004-.....:Περίοδος μετά τους Αγώνες³

Σύμφωνα, τώρα, με το *Διεθνές Συμπόσιο για την Κληρονομιά των Ολυμπιακών Αγώνων* από το 1984 έως το 2000, που πραγματοποιήθηκε το Νοέμβρη του 2002 στο αυτόνομο Πανεπιστήμιο της Βαρκελώνης, η διοργάνωση των Ολυμπιακών επιφέρει τις εξής κατηγορίες επιπτώσεων:

- Αθλητικές
- Εκπαιδευτικές
- Κοινωνικές

³ Η μεταολυμπιακή περίοδος παραμένει απροσδιόριστη λόγω της δυσκολίας πρόβλεψης χρονικού ορίζοντα.

■ Οικονομικές

■ Πολιτικές

■ Πολιτιστικές

Ωστόσο, η σχετική επιστημονική έρευνα καθώς και η εμπειρία πόλεων και περιοχών που διοργάνωσαν κατά το παρελθόν Ολυμπιακούς Αγώνες, δείχνει ότι οι αγώνες αυτοί δύναται να επιδράσουν στην οικονομική, κοινωνική και χωρική εξέλιξη της περιοχής αναφοράς. Κατά συνέπεια, είναι λογικό να εξαιρεθούν ορισμένες κατηγορίες όπως οι πολιτικές, οι πολιτιστικές και οι εκπαιδευτικές. (ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: vi)

Με βάση τα όσα προαναφέρθηκαν, στόχος του κεφαλαίου αυτού, είναι να μελετήσουμε τις οικονομικές, κοινωνικές και χωρικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών παρεμβάσεων τόσο πριν όσο και κατά την διάρκεια αλλά και μετά την διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων.

3.2.ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Κατά τους Toohey και Veal (2000) και σύμφωνα με την Μαντίδη (2003: 146), η εκτίμηση των οικονομικών επιπτώσεων ενός γεγονότος όπως οι Ολυμπιακοί βασίζεται σε τέσσερα βήματα:

■ Προσδιορισμός όλων των δαπανών που αποδίδονται στο γεγονός, που δε θα υπήρχαν δηλαδή αν δεν πραγματοποιούνταν οι Ολυμπιακοί Αγώνες.

■ Υπολογισμός των δαπανών αυτών

■ Εκτίμηση των έμμεσων (πολλαπλασιαστικών) επιδράσεών τους

■ Μετασχηματισμός των συνολικών δαπανών σε ποσότητα αύξησης θέσεων απασχόλησης διαιρώντας τις συνολικές δαπάνες με ένα κατάλληλο ποσό που θα αντιστοιχεί στο επίπεδο του μέσου μισθού.

Ωστόσο, σύμφωνα με την παραπάνω λογική, απομονώνονται μόνο οι οικονομικές επιπτώσεις ενός γεγονότος. Μία άλλη μέθοδος εκτίμησης, και αν είναι δυνατόν αναγωγής σε χρηματικές μονάδες, των οικονομικών, αλλά και των συνολικών επιπτώσεων του γεγονότος είναι η Ανάλυση Κόστους- Οφέλους (Cost-benefit analysis) η οποία αποτελεί την κλασσική μέθοδο εκτίμησης της αποδοτικότητας προγραμμάτων επενδύσεων. Η λογική της είναι απλή και στηρίζεται στην αρχή ότι η καλύτερη λύση είναι αυτή που αποδίδει τη μεγαλύτερη συνολική

οικονομική ωφέλεια σε σχέση με το συνολικό οικονομικό της κόστος. Το πιο φανερό ελάττωμα της Ανάλυσης αυτής είναι η αδυναμία να εκτιμηθούν ορισμένοι σημαντικοί παράγοντες που ωφελούν το κοινωνικό σύνολο (Αραβαντινός, 1997: 73 & Μαντίδη, 2003: 147)

Για παράδειγμα μια ανάλυση κόστους- ωφέλειας θα μπορούσε να λάβει υπόψη της αρνητικούς παράγοντες όπως η κυκλοφοριακή συμφόρηση, η ηχορύπανση, το αυξημένο κόστος διαμονής καθώς και θετικά όπως η αναβάθμιση της εικόνας της πόλης, η αύξηση της συμμετοχής σε αθλητικές δραστηριότητες και άλλα. Ένα παράδειγμα Ανάλυσης Κόστους- Οφέλους για την Ολυμπιακή πόλη του Σίντνεϊ παραθέτουν οι Toohey και Veal (2000: 208).

Πίνακας 22: Δομή της Ανάλυσης Κόστους- Οφέλους μιας Ολυμπιακής Διοργάνωσης

	ΟΦΕΛΗ	ΚΟΣΤΟΣ
ΚΑΤΟΙΚΙΑ	Αυξημένη εκτίμηση κεφαλαίου	Υψηλό κόστος κατοικίας για αυτούς που αγοράζουν πρώτη φορά και χαμηλά ενοίκια
	Αυξημένη τάση εισοδήματος	Υψηλή πυκνότητα κατοικίας που οδηγεί σε συμφόρηση
	Αστική συνένωση	
	Χαμηλότερο κόστος κατοικίας κοντά στην πόλη	
	Αναβάθμιση της περιοχής	
ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	Αυξημένη χρήση των υπαρχόντων συγκοινωνιακών υποδομών που οδηγεί σε αύξηση εισοδήματος	Κόστος προμηθειών
	Αυξημένη χρήση των δημόσιων συγκοινωνιών που οδηγεί σε μείωση της ρύπανσης και υψηλή προσβασιμότητα	
ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	Ικανοποιητικότερη χωροθέτηση εγκαταστάσεων	Εγκαταστάσεις που υπολειτουργούν (π.χ. ενδεχόμενες απώλειες σε περίπτωση ζήτησης μικρότερης από την προσφορά)
	Ικανοποιητικότερη κατανομή εξυπηρετήσεων	
	Ικανότητα ανάληψης της διοργάνωσης εθνικών και διεθνών αθλητικών γεγονότων	
	Υψηλότερο επίπεδο αθλητικών υπηρεσιών	
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	Διεθνής προβολή της Ολυμπιακής χώρας και πόλης	Περιβαλλοντικό κόστος από το μεγάλο αριθμό επισκεπτών
	Μεγαλύτερος αριθμός θέσεων εργασίας στον τομέα του τουρισμού, οφέλη για τους ανέργους	Βραχυπρόθεσμη οργάνωση διαχείρισης απορριμμάτων παρά τις παρατεταμένες αφίξεις επισκεπτών και μετά τους Ολυμπιακούς

	Αύξηση ποσοστού των τουριστικών υπηρεσιών (εστιατόρια, καταστήματα) που είναι επίσης διαθέσιμα και για τους περίοικους	Αυξημένη συμφόρηση
	Υψηλό επίπεδο στις υπηρεσίες διαμονής που επιτρέπει τη φιλοξενία μεγάλου αριθμού επισκεπτών σε περίπτωση άλλων ειδικών γεγονότων	Εξωτερικές οικονομίες κλίμακας λόγω της αυξημένης ζήτησης που οδηγούν σε υψηλό κόστος για τους ντόπιους κυρίως σε τουριστικές περιοχές πρώτης ζήτησης
		Ενδεχόμενη υπερπροσφορά υπηρεσιών στέγασης μετά τους Ολυμπιακούς
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	Κτηθείσα τεχνογνωσία	Δεν έχουν εντοπιστεί
	Υψηλό επίπεδο επικοινωνιακών υποδομών και τεχνογνωσίας	
	Ανάπτυξη συστημάτων για υπηρεσίες διεθνούς εμβέλειας	
	Ταχύτερη ανάπτυξη νέων τηλεπικοινωνιών και ΜΜΕ τεχνολογιών	
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	Αύξηση της απασχόλησης εξαιτίας των αγώνων	Μεταολυμπιακή αποδιοργάνωση
	Μείωση της ανεργίας και κατά συνέπεια των κοινωνικών προβλημάτων που σχετίζονται με αυτή	
	Μεταφορά τεχνογνωσίας από την επαφή με ειδικευμένο τεχνικό προσωπικό	
	Ακμαιότερο αθλητικό ηθικό λόγω του διεθνούς ανταγωνισμού	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	Ευκαιρίες για εγκατάσταση επιχειρήσεων (ενδεχόμενες επενδυτικές προσφορές από τους επισκέπτες των Ολυμπιακών)	Πληθωριστικές επιπτώσεις της αυξημένης τουριστικής κίνησης
		Επενδύσεις σε Ολυμπιακές και άλλες παραγωγικές επιχειρήσεις
ΕΘΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ	Εθνική υπερηφάνεια	Δεν έχουν εντοπιστεί
	Προβολή της εθνικής κουλτούρας	

Πηγή: Μαντίδη, 2003: 147-148

Μία άλλη μέθοδος οικονομικής ανάλυσης των επιπτώσεων την οποία χρησιμοποιεί η μελέτη αναπτυξιακών και χωρικών επιπτώσεων του Προγράμματος «Ελλάδα 2004» του Εργαστηρίου Περιφερειακών Οικονομικών Αναλύσεων Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (2002: 161) είναι ο πίνακας εισροών- εκροών. Ο πίνακας αυτός προσφέρει ένα περιγραφικό πλαίσιο για να καταδείξει τις σχέσεις ανάμεσα σε κλάδους και ανάμεσα σε εισροές και εκροές στην παραγωγική διαδικασία και ένα αναλυτικό εργαλείο μέτρησης του αποτελέσματος αυτόνομων μεταβολών στην

παραγωγή και το εισόδημα της οικονομίας. Η χρησιμοποίηση ενός τέτοιου πίνακα θεωρείται επιβεβλημένη σε περιφερειακό επίπεδο καθώς ο πίνακας εισροών- εκροών προσφέρει εκτεταμένες πληροφορίες σχετικά με την κλαδική διάρθρωση της περιφερειακής οικονομίας, η οποία διαφοροποιείται σε σημαντικό βαθμό ανάμεσα στις περιφέρειες. Παρόλα αυτά, ένας τέτοιου είδους πίνακας δεν κρίνεται σκόπιμο να χρησιμοποιηθεί στην παρούσα μελέτη λόγω έλλειψης ειδικότερων οικονομικών στοιχείων για το ΠΣΒ.

Για την εκτίμηση των επιπτώσεων της Ολυμπιακής Διοργάνωσης στο ΠΣΒ προτιμήθηκε η κατασκευή πίνακα Ανάλυσης Κόστους- Οφέλους κατά το παράδειγμα των Toohey και Veal (2000: 208). Η μέθοδος αυτή επελέγη μετά από απόρριψη των υπολοίπων λόγω έλλειψης στοιχείων αλλά και ως η πιο παραστατική. Ο εν λόγω πίνακας παρατίθεται στο τέλος αυτού του κεφαλαίου συνοψίζοντας τις επιπτώσεις που αναλύθηκαν νωρίτερα στο κεφάλαιο.

3.3.ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΡΙΝ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ

Οι επιπτώσεις πριν την Ολυμπιάδα, συσχετίζονται κυρίως με την κατασκευή των έργων. Συνολικά, οι επιδράσεις αυτές αναφέρονται:

3.3.1.ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ- ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: ΑΜΕΣΕΣ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗ ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Τα έργα κατασκευών επέδρασαν θετικά στη συνολική ζήτηση πρώτων και ενδιάμεσων υλικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών. Οι άμεσες επιπτώσεις αναφέρονται στο ύψος της ζήτησης για την υλοποίηση των έργων. Οι έμμεσες επιπτώσεις προέκυψαν από τη διεύρυνση της παραγωγής των προμηθευτών πρώτων και ενδιάμεσων υλικών, οι οποίοι σε περίπτωση ύπαρξης ευέλικτης παραγωγής μπορούν να αυξήσουν την παραγωγή τους και ενδεχομένως τις επενδύσεις τους. Το μέγεθος της πολλαπλασιαστικής επίδρασης στην τοπική οικονομία αυξάνεται, όσο μεγαλύτερος είναι ο προϋπολογισμός των έργων, όσο υψηλότερη είναι η τοπική προστιθέμενη αξία των εισροών και όσο υψηλότερη είναι η ελαστικότητα της τοπικής παραγωγής να ανταποκριθεί χωρίς πληθωριστικές πιέσεις ή φαινόμενα Crowding out στην αύξηση της ζήτησης.

Στις πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις πρέπει να προστεθούν και οι αυξήσεις στην τοπική ζήτηση από την αύξηση του τουρισμού προ των αγώνων καθώς και από ενδεχόμενες επενδύσεις ιδιωτών. Επίσης, πρέπει να αφαιρεθούν τυχόν περιοριστικές επιδράσεις της ενδεχόμενης μείωσης των υπόλοιπων δημόσιων επενδύσεων. (Κότιος, 2005)

3.3.2.ΑΕΠ

Το ΑΕΠ των νομών και των περιφερειών της χώρας αυξήθηκε από την κατασκευή των αθλητικών έργων και των άλλων υποδομών. Σε επίπεδο χώρας η επίπτωση στο ΑΕΠ ήταν σχετική μικρή και παρουσίασε κορύφωση στην προ των αγώνων περίοδο (2002-2003). Το τελευταίο ήταν μάλλον αναμενόμενο στο βαθμό που κινητήριος μοχλός της όλης επίδρασης είναι ο κατασκευαστικός κλάδος.

Συγκεκριμένα, τα οκτώ υποπρογράμματα του «Ελλάδα 2004» τα οποία έχουν χωρική διάσταση οδήγησαν σε μια αύξηση του ΑΕΠ της χώρας της τάξης του 0,26% για το 2002 και 0,24% για το 2003. Εάν συνυπολογιστούν και οι επιπτώσεις των συμπληρωματικών έργων, τότε η αύξηση του ΑΕΠ υπολογίζεται στο 0,31% το 2002 και 0,32% το 2003. Το 2003 ευνοήθηκε περισσότερο από τα έργα, καθώς στην διάρκειά του ολοκληρώθηκαν τα περισσότερα από αυτά. Το 2004 η αύξηση του ΑΕΠ ήταν μικρότερη και ανήλθε στο 0,19% ενώ κατά τα έτη 2005 και 2006 θα παρατηρηθούν μικρές έως αμελητέες πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις, ενώ το 2007 θα εξαντληθούν χρονικά και οι τελευταίες επιπτώσεις στο ΑΕΠ. (ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: xi)

Σε επίπεδο νομών, οι επιπτώσεις στο ΑΕΠ παρουσιάζουν ακόμη μεγαλύτερη διαφοροποίηση. Αν συνυπολογιστούν οι επιπτώσεις του «Ελλάδα 2004» αλλά και των συμπληρωματικών έργων, ορισμένοι νομοί παρουσίασαν το 2003 αυξήσεις στο ΑΕΠ που ξεπερνούν την ποσοστιαία μονάδα. Για τον νομό Μαγνησίας το ποσοστό αυτό, σύμφωνα και με το Εργαστήριο Οικονομικών Αναλύσεων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, παρουσιάζετε στον πίνακα 23:

Πίνακας 23: Επίδραση στο ΑΕΠ του «Ελλάδα 2004» και των συμπληρωματικών έργων (%)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Νομός Μαγνησίας	0,003	0,551	1,575	1,960	0,928	0,059	0,009	0,003
Σύνολο Χώρας	0,001	0,179	0,314	0,327	0,198	0,033	0,005	0,001

Πηγή: ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: 211-212

3.3.3. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Η δαπάνη για την υλοποίηση του προγράμματος «Ελλάδα 2004» και των συμπληρωματικών έργων θα οδηγήσει σε μια πολλαπλασιαστική αύξηση της παραγωγής και του ΑΕΠ στην περίοδο 2002-2007, η οποία θα απαιτήσει συνολικά περί τα 64 χιλιάδες εργατο-έτη απασχόλησης. Το μέγεθος αυτό θα ισοδυναμεί με νέες θέσεις εργασίας, μόνο στην περίπτωση όπου οι επιχειρήσεις λειτουργούν σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης, και συνεπώς η αύξηση της παραγωγής μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με νέες προσλήψεις. Όσο υψηλότερος είναι ο βαθμός απασχόλησης του υφιστάμενου εργατικού δυναμικού κατά την περίοδο κατασκευής των έργων τόσο μεγαλύτερος αναμένεται να είναι ο αριθμός των νέων θέσεων εργασίας. Στην ακραία περίπτωση της πλήρους απασχόλησης των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, ο μέγιστος αριθμός των νέων θέσεων απασχόλησης θα μπορούσε να ανέλθει σε 64 χιλιάδες άτομα. Στο βαθμό που οι επιχειρήσεις υπολειτουργούν, ένα μέρος της ζήτησης θα το καλύψουν με την καλύτερη αξιοποίηση του υπάρχοντος δυναμικού και συνεπώς η συνολική δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης που θα προκύψει από το πρόγραμμα «Ελλάδα 2004» θα είναι μικρότερη. Επίσης, η αύξηση της απασχόλησης θα είναι μικρότερη στο βαθμό που οι επιχειρήσεις έχουν την δυνατότητα να καλύψουν μέρος της ζήτησης με υπερωρίες του υπάρχοντος εργατικού δυναμικού.

Όσον αφορά τη χρονική κατανομή των επιδράσεων στην απασχόληση εκτιμάται ότι το 74% της επίδρασης αυτής αφορά τη προ των αγώνων περίοδο έως το 2003. Το έτος των αγώνων η αύξηση της απασχόλησης μπορεί να φτάσει περίπου τις 12 χιλιάδες θέσεις εργασίας, ενώ στη μετά τους αγώνες περίοδο 2005-2007 εκτιμάται ότι μόνο ένα ποσοστό της τάξης του 5,2% της συνολικής επίπτωσης στην απασχόληση θα συντελεστεί.

Από αυτές τις θέσεις, ένα μεγάλο ποσοστό κατανέμεται στο νομό Μαγνησίας (4,25%). Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί, ότι ο αριθμός των θέσεων απασχόλησης αναφέρεται τόσο σε άμεσες όσο και σε έμμεσες θέσεις εργασίας. Συμπεριλαμβάνει δηλαδή και τις θέσεις που προέκυψαν δευτερογενώς από τις πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις των έργων σε όλους τους κλάδους και νομούς της χώρας. (ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: xii)

Η συνεκτίμηση του «Ελλάδα 2004» και συμπληρωματικών έργων οδηγεί σε σημαντική αύξηση των νέων ευκαιριών απασχόλησης στο σύνολο της χώρας (77.718)

και σε ιδιαίτερα μεγάλη αύξηση στο Νομό Μαγνησίας (4.463 στην προ των αγώνων περίοδο- 5.737 την περίοδο 2000-2007).

Πίνακας 24: Επίδραση στην Απασχόληση του «Ελλάδα 2004» και των συμπληρωματικών έργων (%)

	Χωρική κατανομή	Χωρική κατανομή%	Σωρευτική 2000-2003	Σωρευτική 2000-2003%	2004	2004%	Σωρευτική 2005-2007	2005-2007%
Νομός Μαγνησίας	5.737	7,38	4.463	77,79	1.151	20,05	121	2,12
Σύνολο Χώρας	77.718	100,00	57.114	73,49	16.321	21,00	4.240	5,46

Πηγή: ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: 215-216

3.3.4. ΟΔΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ, ΥΠΟΔΟΜΕΣ, ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ

Όπως αναφέρθηκε και κατά την περιγραφή και ανάλυση των κατασκευαζόμενων έργων, ιδιαίτερα θετικές επιπτώσεις αναμένονται στην αστική δομή και στη λειτουργία της πόλης. Τα οδικά έργα βελτίωσαν τις εσωτερικές και εξωτερικές μετακινήσεις. Αυτό σημαίνει περιορισμός του χρόνου μετακινήσεων, λιγότερες δαπάνες για μετακινήσεις και μικρότερη περιβαλλοντική επιβάρυνση. Η αναβάθμιση των πυλών εισόδου σε συνδυασμό με άλλα έργα εθνικής εμβέλειας δύναται να αναδείξουν την πόλη σε υπερτοπικό μεταφορικό κόμβο. Η κατασκευή των χώρων στάθμευσης συνέβαλλαν ουσιαστικά στην άμβλυνση των συγκοινωνιακών προβλημάτων της πόλης δεδομένου ότι το σημαντικότερο πρόβλημα αστικής κυκλοφορίας, είναι κατ' εξοχή το πρόβλημα της στάθμευσης. Οι αστικές αναπλάσεις στις εισόδους της πόλης αναβάθμισαν την εικόνα της και δημιούργησαν στους επισκέπτες θετικές εντυπώσεις, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην ποιότητα ζωής των κατοίκων. (Κότιος, 2005)

3.3.5. ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Η επέκταση και αναβάθμιση των αθλητικών υποδομών καθώς και το κλίμα συμμετοχής στους αγώνες αναμένεται να προσελκύσει ομάδες για προετοιμασία και να ενθαρρύνει την αθλητική δραστηριότητα των κατοίκων της πόλης. (Μαρινάγης, 2005)

3.3.6.ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Το πρόγραμμα «Ελλάδα 2004» καθώς και τα συμπληρωματικά έργα δεν προέβλεπαν τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων στην ξενοδοχειακή υποδομή της πόλης. Παρόλα αυτά πραγματοποιήθηκαν εργασίες αναβάθμισης των ξενοδοχείων της περιοχής από τους ιδιώτες. Η αναβάθμιση της τουριστικής υποδομής της πόλης προκύπτει και από τα οδικά έργα και τις αναπλάσεις, τα οποία βελτιώνουν σημαντικά τις αστικές λειτουργίες αλλά και τη συνολική εικόνα της πόλης. Ακόμη, τα αθλητικά έργα δημιουργούν τις προϋποθέσεις για αύξηση του αθλητικού τουρισμού μέσω της ανάληψης διεθνών αθλητικών αγώνων. (Κότιος, 2005)

3.3.7.ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Η αναβάθμιση της εικόνας της πόλης προκύπτει αφενός λόγω των έργων στις υποδομές και στις αναπλάσεις και αφετέρου από την ένταξη της πόλης στο πρόγραμμα των Ολυμπιακών Αγώνων. Μέσω ενός κατάλληλου σχεδίου μάρκετινγκ ο Βόλος είναι δυνατό να ενισχύσει τη διεθνή του εικόνα και να διεκδικήσει το κεντρικό ρόλο του στην περιοχή. (Κότιος, 2005)

3.4.ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Η σημαντικότερη επίπτωση κατά τη διάρκεια των αγώνων σχετίζεται με την αύξηση των επισκεπτών στην πόλη και τις συνεπαγόμενες επιδράσεις στη ζήτηση υπηρεσιών και αγαθών. Επίσης, οι αγώνες προσέφεραν στην πόλη μιας πρώτης τάξεως ευκαιρία να προβάλει διεθνώς τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα και να βελτιώσει τη διεθνή αναγνωρισιμότητα και ελκυστικότητά της ως τόπου επενδύσεων και τουριστικού προορισμού. Ακόμη, η εμπλοκή των παραγωγικών επιχειρήσεων της περιοχής στους αγώνες και ειδικότερα επιχειρήσεων όπως ξενοδοχείων, γραφείων ταξιδιών, ξεναγών, διαφήμισης, μεταφορών, επικοινωνιών, πληροφορικής, τροφοδοσίας, παραγωγής και πώλησης αναμνηστικών, αλλά και των διοικητικών υπηρεσιών της πόλης και των εθελοντών συνέβαλε στην απόκτηση τεχνογνωσίας και εμπειριών τα οποία θα έχουν διαχρονικά θετική επίδραση στην ανάπτυξη της περιοχής. (ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: xiii)

**3.4.1.ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΗ- ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΡΟΪΟΝ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ**

Η διενέργεια των προκριματικών αγώνων ποδοσφαίρου και γενικότερα ο χαρακτηρισμός της πόλης ως ολυμπιακής συνεπάγονται μια αναμενόμενη αύξηση αλλοδαπών και ημεδαπών επισκεπτών στην πόλη. Οι επισκέπτες αυτοί μπορούν να χωριστούν σε δύο κατηγορίες: σε αυτούς που έρχονται αποκλειστικά για τους αγώνες (άμεση επίδραση) και σε αυτούς που έρχονται με αφορμή τους αγώνες να δουν την πόλη χωρίς να ενδιαφέρονται άμεσα για αυτούς (έμμεση επίδραση). (Κότιος, 2005)

Γενικά, οι επισκέπτες της πόλης, κατά την διάρκεια των αγώνων, κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- Ολυμπιακή Οικογένεια
- Εκπρόσωποι Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας
- Χορηγοί
- Αθλητές/ Συνοδοί
- Θεατές (με παραμονή στην περιοχή)
- Παρακινούμενοι τουρίστες (ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: 227)

Λόγω δυσκολίας στην εύρεση στοιχείων τόσο για τον ακριβή αριθμό επισκεπτών όσο και για την τουριστική δαπάνη στο ΠΣΒ, στηριχθήκαμε σε εκτιμήσεις του κ. Παπανίκου (1999) αλλά και του Εργαστηρίου Περιφερειακών Οικονομικών Αναλύσεων και Προβλέψεων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (2002).

Σύμφωνα με το απαισιόδοξο σενάριο που χρησιμοποιεί ο Παπανίκος (1999), θεωρώντας δηλαδή ότι η παρακινούμενη ζήτηση θα είναι μηδενική, και με βάση την παραπάνω κατηγοριοποίηση, για το ΠΣΒ ο αναμενόμενος αριθμός επισκεπτών κατά την διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 25: Κατηγορίες και αναμενόμενος αριθμός επισκεπτών κατά την διάρκεια των Αγώνων στο ΠΣΒ

Κατηγορίες Επισκεπτών	Αναμενόμενος Αριθμός Επισκεπτών
Ολυμπιακή Οικογένεια	50
MME	300
Χορηγοί	150
Αθλητές/ Συνοδοί	300
Θεατές (με παραμονή στην περιοχή)	2.000
Παρακινούμενοι τουρίστες	3.000
Σύνολο	5.800

Πηγή: Παπανίκος, 1999

Σε ότι αφορά την αναμενόμενη τουριστική δαπάνη για το ΠΣΒ, κατά το έτος τέλεσης των Ολυμπιακών Αγώνων, οι εκτιμήσεις του Εργαστηρίου Περιφερειακών Οικονομικών Αναλύσεων και Προβλέψεων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας συνοψίζονται ως εξής:

Πίνακας 26: Αναμενόμενη τουριστική δαπάνη

Αριθμός επισκεπτών	5.800
Ημέρες διανυκτέρευσης	15
Σύνολο διανυκτερεύσεων	87.000
Ποσοστό επί συνολικών διανυκτερεύσεων έτους 2000	8,2%
Μέση δαπάνη ανά Διανυκτέρευση €	120
Σύνολο δαπάνης €	10.440.000

Πηγή: ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: 228

Τα οικονομικά οφέλη που προέκυψαν για την πόλη, κατά την διάρκεια των αγώνων, είναι άμεσα και προέρχονται από την αύξηση της απασχόλησης του τοπικού εργατικού δυναμικού για την εξυπηρέτηση των αναγκών των αγώνων, την αύξηση του συναλλάγματος από την έλευση ξένων θεατών, αλλά και από την πώληση των δικαιωμάτων αναμετάδοσης των Αγώνων και των χορηγιών.

Οι οικονομικοί κλάδοι που είχαν τα μεγαλύτερα οφέλη είναι αυτοί των ξενοδοχειακών υπηρεσιών, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών. (Κότιος, 2005)

3.4.2. ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Η διεξαγωγή των αγώνων συνεπάγεται τη διεθνή προβολή της πόλης ως τόπου προορισμού επισκεπτών, ανάληψης μεγάλων αθλητικών γεγονότων και κέντρου οικονομικής παραγωγής. Η προβολή αυτή επιτυγχάνεται είτε άμεσα μέσω της αύξησης του αριθμού των επισκεπτών είτε έμμεσα μέσω των ανταποκρίσεων των ΜΜΕ και ειδικότερα μέσω της τηλεοπτικής εικόνας. Τα στοιχεία που μπορούν να βελτιώσουν την εικόνα της πόλης σχετίζονται με τη φιλοξενία των κατοίκων και τη φιλική αντιμετώπιση των επισκεπτών, το αστικό περιβάλλον, τις συγκοινωνίες, την ψυχαγωγία, τις τιμές, την ποιότητα των αγαθών και την εξυπηρέτηση από τις εμπορικές επιχειρήσεις της περιοχής, τα αξιοθέατα, τις παράλληλες εκδηλώσεις κ.ά. . Το αποτέλεσμα εξαρτάται σημαντικά και από την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της στρατηγικής προβολής. (Κότιος, 2005)

3.4.3. ΑΛΛΕΣ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΙΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ- ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ

Παρόλο που είναι ιδιαίτερα δύσκολη η ποσοτική εκτίμηση των ως άνω επιδράσεων, είναι αναμφισβήτητο ότι η ανάληψη της διοργάνωσης ενός μεγάλου αθλητικού γεγονότος συνεπάγεται την απόκτηση νέων οργανωτικών γνώσεων και δεξιοτήτων. Αυτό αφορά όλους τους εμπλεκόμενους, όπως, τοπικές αρχές υπεύθυνες για την διοργάνωση των αγώνων, επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών (π.χ. ταξιδιωτικά γραφεία, ξενοδοχεία, ξεναγούς, μεταφορικές επιχειρήσεις, γαστρονομία και ψυχαγωγία, πληροφορική, επικοινωνίες), εργαζόμενους και εθελοντές. Η αποκτούμενη γνώμη και εμπειρία βελτιώνει το αίσθημα αυτοπεποίθησης των εμπλεκόμενων και διευκολύνει την πόλη στην ανάληψη στο μέλλον μεγάλων γεγονότων (π.χ. αθλητικών, εμπορικών εκθέσεων, τουριστικών, καλλιτεχνικών). Επίσης, οι νέες γνώσεις και εμπειρίες δύναται να συμβάλουν στην αύξηση της παραγωγικότητας των εμπλεκόμενων με θετικό αντίκτυπο στη συνολική οικονομική δραστηριότητα της πόλης. (ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: 230)

3.4.4. ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Προβλέφτηκε η ανάπτυξη συνδυασμένων δημοσίων μεταφορών, για την αποθάρρυνση της χρήσης ΙΧ μέσα στην πόλη. Παράλληλα, ειδική μέριμνα ελήφθη για τη δραστική και άμεση αύξηση των χώρων στάθμευσης, τόσο μέσα στην πόλη, όσο και κοντά στους χώρους του σταδίου. (Κότιος, 2005)

3.5. ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ

Τα έργα αθλητικών και αστικών υποδομών, τα συγκοινωνιακά έργα, η απόκτηση εξειδικευμένων γνώσεων και εμπειριών από φορείς, εργαζόμενους και εθελοντές, η προβολή της πόλης κ.ά. παράγουν διαχρονικά αποτελέσματα. Με άλλα λόγια, οι θετικές χωρικές και οικονομικές επιδράσεις των αγώνων, αν και σε

μικρότερο βαθμό, εξακολουθούν να υφίστανται και μετά τους αγώνες. Συνολικά, οι επιδράσεις αυτές αναφέρονται:

3.5.1. ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ, ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Μετά τους αγώνες, η πόλη του Βόλου έχει στη διάθεσή της ένα σύγχρονο στάδιο και άλλα στάδια ικανά να καλύψουν τις ανάγκες των ομάδων της περιοχής αλλά και να προσελκύσουν σε τακτά χρονικά διαστήματα εθνικές και διεθνείς αθλητικές διοργανώσεις καθώς και ξένες ομάδες για προπόνηση. Παράλληλα, η πόλη αποκτά περισσότερους χώρους στάθμευσης, νέες υποδομές για διάφορες εκδηλώσεις, καλύτερη εικόνα λόγω αναπλάσεων, πιο σύγχρονη τεχνολογία πληροφορικής και επικοινωνιών ειδικά στις αθλητικές της εγκαταστάσεις γεγονός που ενισχύει την ελκυστικότητά της. (ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: 230-231)

3.5.2. ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Ένα σύγχρονο αστικό κέντρο μεσαίου μεγέθους, είναι αδύνατο να ανταποκριθεί στο εθνικό και διεθνή ρόλο του εάν δεν διαθέτει σύγχρονες μεταφορικές υποδομές. Στην περίπτωση του Βόλου με αφορμή τους αγώνες βελτιώθηκαν σημαντικά οι εν λόγω υποδομές όπως το αεροδρόμιο της Νέας Αγχιάλου, το λιμάνι, οι εισοδοί/ έξοδοι της πόλης και ο περιφερειακός. Επίσης, οι νέοι χώροι στάθμευσης θα βελτιώσουν το κυκλοφοριακό σε ορισμένες περιοχές της. Με την υλοποίηση των έργων αυτών η πόλη θα έχει να επιδείξει ένα σύγχρονο προφίλ μεταφορικών υποδομών με αποτέλεσμα τη μείωση του χρόνου στις μετακινήσεις, τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και τη μείωση του κόστους μεταφοράς ανθρώπων και αγαθών. (Κότιος, 2005)

3.5.3. ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Τα έργα ανάπλασης και οδοποιίας βελτίωσαν σημαντικά την ποιότητα ζωής σε ορισμένες επιβαρημένες περιοχές της πόλης. Επίσης, κατά τη περίοδο διεξαγωγής

των Αγώνων αλλά και μετά το πέρας αυτών, οι περιοχές γύρω από τα γήπεδα θα υφίστανται λιγότερες αρνητικές επιβαρύνσεις από ότι κατά την περίοδο προ της εκτέλεσης των έργων. (Κότιος, 2005)

3.5.4.ΕΙΚΟΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Η επιτυχής διενέργεια των αγώνων, η εξυπηρέτηση των επισκεπτών, η δημιουργία θετικού κλίματος, η υλοποίηση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής προβολής κ.ά. κατά την διάρκεια των αγώνων θα έχει, σε συνδυασμό με τα έργα υποδομών και αναπλάσεων, θετικές επιδράσεις στη διεθνή εικόνα της πόλης μεταγενέστερα. Η αξιοποίηση του τίτλου “Ολυμπιακής Πόλης” δύναται να συνεχιστεί στο πλαίσιο μιας νέας στρατηγικής προβολής και μετά τους αγώνες. Στόχος της βελτιωμένης εικόνας και της στρατηγικής προβολής θα πρέπει να είναι η προσέλκυση τουριστών, η ανάληψη μεγάλων αθλητικών, πολιτιστικών και εμπορικών διοργανώσεων, η προώθηση των εξαγωγών της περιοχής και η προσέλκυση ξένων επενδύσεων. (ΕΠΟΑΙΠΠΘ, 2002: 229-230)

3.5.5.ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ

Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη παράγραφο, η επιτυχής διενέργεια των αγώνων, η εξυπηρέτηση των επισκεπτών, η δημιουργία θετικού κλίματος, η υλοποίηση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής προβολής κ.α. κατά την διάρκεια των αγώνων θα έχει, σε συνδυασμό με τα έργα υποδομών και αναπλάσεων, θετικές επιδράσεις στη διεθνή εικόνα της πόλης του Βόλου μεταγενέστερα.

Με βάση τα παραπάνω, αλλά και την εμπειρία άλλων πόλεων που διοργάνωσαν Ολυμπιακούς Αγώνες, η τουριστική ζήτηση μετά τους Αγώνες δύναται να διαμορφωθεί σύμφωνα με τον πίνακα 27. Σημειώνεται ότι σε πάρα πολλές περιπτώσεις η παρακινούμενη τουριστική ζήτηση είναι το πρώτο και δεύτερο έτος μετά τους αγώνες μεγαλύτερη από ότι κατά την διάρκεια των Αγώνων. Τρεις είναι οι κύριοι λόγοι που ερμηνεύουν αυτή την τάση: **Πρώτον** επειδή η έντονη προβολή που λαμβάνει η χώρα κατά την διάρκεια των αγώνων επηρεάζει την τουριστική ζήτηση της επόμενης περιόδου, **δεύτερο** επειδή πολλοί επισκέπτες επιθυμούν να επισκεφτούν την πόλη διοργάνωσης των αγώνων όχι κατά την διάρκειά τους αλλά κατά την

επόμενη περίοδο γιατί αναμένουν καλύτερες τιμές, λιγότερη συμφόρηση, μεγαλύτερη ασφάλεια κλπ και **τρίτον** επειδή η πόλη απέκτησε καλύτερες υποδομές, προφίλ κ.α. Οι προβλέψεις του εν λόγω πίνακα μπορούν να εκληφθούν και ως ελάχιστοι ποσοτικοί στόχοι της στρατηγικής προβολής του ΠΣΒ για τα 5 έτη μετά τους Αγώνες. (ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: 231-232)

Πίνακας 27: Εκτιμώμενες (πρόβλεψη-στόχος) παρακινούμενες συνολικές αφίξεις αλλοδαπών επισκεπτών στο διάστημα 2004-2009 (14 ημέρες η μέση διανυκτέρευση)

ΕΤΗ	ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ
2005	4.000	56.000
2006	4.000	56.000
2007	3.500	49.000
2008	3.000	42.000
2009	2.000	28.000

Πηγή: ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: 232

Πίνακας 28: Εκτιμώμενη τουριστική δαπάνη από την παρακινούμενη τουριστική ζήτηση μετά τους Αγώνες (μέση δαπάνη 120 € / διανυκτέρευση)

ΕΤΗ	ΔΑΠΑΝΕΣ
2004*	10.440.000
2005	6.720.000
2006	6.720.000
2007	5.880.000
2008	5.040.000
2009	3.360.000
Σύνολο 2004-2009	38.160.000

* Οι δαπάνες του 2004 συμπεριλαμβάνουν τις συνολικές δαπάνες (άμεσης και παρακινούμενης ζήτησης). Τα υπόλοιπα έτη ελλείπει Ολυμπιακών Αγώνων αναφέρονται μόνο στην παρακινούμενη ζήτηση.

Πηγή: ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: 232

3.6.ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ- ΟΦΕΛΟΥΣ

Σε μια προσπάθεια να θεωρηθούν συγκεντρωτικά οι επιπτώσεις από τη διοργάνωση των προκριματικών αγώνων ποδοσφαίρου στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου, επιχειρείται παρακάτω η δημιουργία ενός πίνακα Ανάλυσης Κόστους- Οφέλους κατά το «Ολυμπιακό» πρότυπο των Toohey και Veal . Στη στήλη του κόστους συμπεριλαμβάνονται και οι πιθανοί κίνδυνοι που αφορούν τη συγκεκριμένη επίπτωση.

Πίνακας 29: Ανάλυση Κόστους- Οφέλους των επιπτώσεων στο ΠΣΒ

	ΟΦΕΛΗ	ΚΟΣΤΟΣ / ΚΙΝΔΥΝΟΣ
Ολυμπιακή Προβολή	Δραστηριοποίηση και συντονισμός τουριστικών φορέων	Δέσμευση πόρων
	Οργανωμένη τουριστική εκστρατεία	
	Αύξηση τουριστικών υπηρεσιών	Μεταολυμπιακή αποδιοργάνωση
	Δημιουργία Κέντρου Τουριστικής Προβολής	
Τουρισμός	Αύξηση άμεσης και παρακινούμενης τουριστικής ζήτησης	Περιβαλλοντικό κόστος
	Έσοδα για την τοπική κοινωνία	Πληθωριστικές τάσεις στην τοπική οικονομία
	Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας	Βραχυπρόθεσμες ή εποχιακές θέσεις εργασίας
		Βραχυπρόθεσμες ρυθμίσεις στην πόλη (κυκλοφοριακές, αποκομιδή απορριμμάτων κ.ά.) που δε θα κρατήσουν και μετά τους Ολυμπιακούς
		Κυκλοφοριακή συμφόρηση
Απασχόληση και ΑΕΠ	Δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης	Βραχυπρόθεσμες ή εποχιακές θέσεις εργασίας
	Αύξηση του ΑΕΠ στο Ν. Μαγνησίας	
Κατασκευαστική δραστηριότητα και αγορά ακινήτων	Κατασκευή νέου κτιριακού αποθέματος	Βραχυπρόθεσμη ώθηση στις τιμές και τα ενοίκια
	Ανάδειξη περιοχών που αναβαθμίζονται λόγω ευκολότερης πρόσβασης ή ανάπλασης (π.χ. παραλία)	
Αλλαγή αστικού τοπίου	Λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση της παράκτιας ζώνης	Αποσπασματικές ρυθμίσεις που δεν λύνουν χρόνια προβλήματα (χώροι στάθμευσης κτλ)
	Κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση λόγω κατασκευής περιφερειακού	
	Αισθητικές παρεμβάσεις στον ιστό της πόλης	
Υποδομές	Αναβάθμιση των αθλητικών υποδομών της πόλης και δημιουργία του ΠΑΚΘ	Πρόβλημα μεταολυμπιακής βιωσιμότητας αθλητικών υποδομών και κυρίως του ΠΑΚΘ
	Αναβάθμιση και επέκταση μουσείου	
	Ολοκλήρωση Νοσοκομείου	Κίνδυνος επίσπευσης εργασιών μέχρι την Ολυμπιάδα και δραματικής επιβράδυνσης μετά το πέρας της
	Επέκταση Αερολιμένα	
	Επέκταση Συνεδριακού κέντρου	
Κυκλοφοριακές μεταβολές	Κατασκευή παράκαμψης ΠΣΒ	Αποσπασματικότητα ρυθμίσεων που δεν λύνει τα κυκλοφοριακά προβλήματα της πόλης
	Κυκλοφοριακές ρυθμίσεις στην είσοδο της πόλης και σε άλλα σημεία	

Περιβάλλον	Κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση, μείωση ηχορύπανσης και ατμοσφαιρικής ρύπανσης λόγω κατασκευής περιφερειακού	Επιβάρυνση του περιβάλλοντος κατά τη διάρκεια κατασκευής των έργων και από την έλευση μεγάλου αριθμού επισκεπτών
	Ρυθμίσεις καθαριότητας, αποκομιδής απορριμμάτων κατά την διάρκεια των Ολυμπιακών	
Ποιότητα ζωής	Αναβάθμιση υπηρεσιών	
	Βελτίωση υποδομών	
	Συνεργασία φορέων	
	Βελτίωση αστικού τοπίου	
Ανταγωνιστικότητα της πόλης-προσέλκυση επενδύσεων	Ύπαρξη εξοπλισμένων αθλητικών εγκαταστάσεων	Πιθανή άνοδος στις τιμές ακινήτων
	Ύπαρξη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού στον τομέα του αθλητισμού	
	Καλύτερη ποιότητα ζωής	

Πηγή: Μαντίδη, 2003:211-212, Ιδία Επεξεργασία

Παρατηρούμε, λοιπόν, στον πίνακα της Ανάλυσης Κόστους- Οφέλους, συγκεντρωτικά τις επιπτώσεις που τελέστηκαν ή που αναμένεται να τελεστούν τα επόμενα χρόνια στο ΠΣΒ.

Συγκεκριμένα, η Ολυμπιακή προβολή της πόλης θα αποφέρει σημαντικά οφέλη στο βαθμό που θα συντελεστεί μια οργανωμένη τουριστική εκστρατεία μέσα από το συντονισμό και την οργάνωση όλων των τουριστικών φορέων της περιοχής. Το Κέντρο Τουριστικής Προβολής σε συνδυασμό με την αύξηση των τουριστικών υπηρεσιών θα παγιάσουν ένα ανώτερο επίπεδο τουριστικής εξυπηρέτησης για την πόλη και θα προσελκύσουν μεγαλύτερη τουριστική κίνηση. Το κόστος είναι κατ' αρχήν χρηματικό ενώ κατά δεύτερο λόγο υπάρχει ο κίνδυνος της προσωρινής τουριστικής Ολυμπιακής έξαρσης την οποία θα ακολουθήσει η μεταολυμπιακή αποδιοργάνωση. (Μαντίδη, 2003: 213)

Σε ότι αφορά τον τουρισμό, το σημαντικότερο όφελος αναμένεται να είναι η άμεση και παρακινούμενη τουριστική ζήτηση η οποία θα αποφέρει χρηματικές εισροές και ενδέχεται να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας στην περιοχή. Η αύξηση της απασχόλησης που αναμένεται να προκληθεί με αυτόν τον τρόπο, συνήθως δεν έχει μόνιμο χαρακτήρα, και συνεπώς υπάρχει ο κίνδυνος οι νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται να είναι βραχυπρόθεσμες ή εποχιακές. Το γεγονός αυτό μπορεί να ενισχυθεί με τις ενδεχόμενες πληθωριστικές τάσεις που προκαλεί ο τουρισμός, με αποτέλεσμα την αποσταθεροποίηση της οικονομίας. Άλλοι κίνδυνοι είναι η ενδεχόμενη κυκλοφοριακή συμφόρηση και η περιβαλλοντική υποβάθμιση κατά την

διάρκεια των Ολυμπιακών. Τα παραπάνω μπορούν να αντιμετωπιστούν με ρυθμίσεις οι οποίες καλό θα ήταν να παραμείνουν και μετά το πέρας των Ολυμπιακών Αγώνων και να μη λειτουργήσουν μόνο ως «σωσίβια» για ακραίες καταστάσεις. (Μαντίδη, 2003: 213)

Οι Ολυμπιακές παρεμβάσεις στο ΠΣΒ μεταφράζονται σε αύξηση του ΑΕΠ για ολόκληρο το νομό Μαγνησίας, η οποία κορυφώνεται το έτος 2003 και κατόπιν μειώνεται σταδιακά. Σε ότι αφορά την απασχόληση, μεγάλη επίδραση συντελείται κατά την προολυμπιακή περίοδο λόγω της αυξημένης κατασκευαστικής δραστηριότητας. Η αύξηση της απασχόλησης συντελείται κυρίως στον τριτογενή τομέα. Ο μόνος κίνδυνος είναι οι βραχυπρόθεσμες θέσεις εργασίας οι οποίες δε θα ενισχύσουν την τοπική οικονομία. (Μαντίδη, 2003: 213)

Σε ότι αφορά την αγορά ακινήτων, το όφελος είναι ότι κατασκευάζεται νέο κτιριακό απόθεμα και αναβαθμίζονται αρκετές περιοχές στην πόλη. Υπάρχει όμως ο κίνδυνος της αύξησης των τιμών αγοράς και ενοικίασης, που θα αποτελέσει πρόσθετο κόστος για τους κατοίκους και τους επισκέπτες. Η ανάδειξη των επιμέρους περιοχών εντάσσεται στο γενικότερο πρόγραμμα αναβάθμισης του ΠΣΒ με κυριότερη δράση την κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση αλλά και την αισθητική και λειτουργική βελτίωση του σημαντικότερου συναθροιστικού χώρου στην πόλη, της παράκτιας ζώνης. (Μαντίδη, 2003: 213-214)

Η αναβάθμιση των αθλητικών υποδομών δίνει στην πόλη νέες προοπτικές για αθλητική δραστηριότητα αλλά και αθλητικό τουρισμό. Ο κίνδυνος έγκειται στην μεταολυμπιακή βιωσιμότητα των υποδομών και κυρίως του Πανθεσσαλικού Σταδίου. Η δημιουργία και αναβάθμιση ορισμένων σημαντικών αστικών υποδομών βελτιώνουν την κοινωνική πρόνοια, τις αστικές εξυπηρετήσεις, το πολιτιστικό απόθεμα και γενικώς βελτιώνουν την εικόνα της πόλης. Στην περίπτωση αυτών, ο κίνδυνος είναι η μεταολυμπιακή επιβράδυνση των εργασιών για την κατασκευή και αναβάθμισή τους αφού θα έχει τελειώσει η Ολυμπιάδα και μαζί η πίεση για επίσπευση. (Μαντίδη, 2003: 214)

Οι κυκλοφοριακές μεταβολές αποτελούν σημαντική παρέμβαση για το ΠΣΒ καθώς το κυκλοφοριακό αποτελεί χρόνιο πρόβλημα της πόλης. Παρόλα αυτά, η περιφερειακή οδός και οι υπόλοιπες τμηματικές παρεμβάσεις δεν συμβαδίζουν με την ταυτόχρονη λήψη μέτρων για όλη την περιοχή όπως αυτά έχουν διατυπωθεί στην κυκλοφοριακή μελέτη. Με τον τρόπο αυτό, δίνεται στα έργα αποσπασματικός

χαρακτήρας. Σε ότι αφορά το περιβάλλον, η κατασκευή του περιφερειακού- όπως και των υπόλοιπων έργων σε μικρότερο βαθμό- συνδέεται από το αναπόφευκτο περιβαλλοντικό κόστος. Όμως τα οφέλη που απορρέουν από αυτή όπως η κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση, η μείωση της ηχορύπανσης και της ατμοσφαιρικής ρύπανσης είναι ανεκτίμητα για τους κατοίκους του ΠΣΒ. Επιπλέον, τα μέτρα για την καθαριότητα εντός της πόλης κατά τη διάρκεια των αγώνων- τα οποία πάρθηκαν ώστε να αντιμετωπιστεί η περιβαλλοντική επιβάρυνση από την έλευση μεγάλου αριθμού επισκεπτών- μπορούν να συνεχίζουν να εφαρμόζονται και μετά το πέρας τους ως μια μορφή κληρονομιάς για το περιβάλλον. (Μαντίδη, 2003: 214)

Τα συγκεντρωτικά οφέλη των Ολυμπιακών Παρεμβάσεων στο ΠΣΒ αναβαθμίζουν την εικόνα της πόλης και την ποιότητα ζωής της βελτιώνοντας τις υπηρεσίες και τις υποδομές της, εξασφαλίζοντας σημαντικές συνεργασίες φορέων και βελτιώνοντας το αστικό τοπίο. Η βελτιωμένη πλέον εικόνα της πόλης μετά τους Ολυμπιακούς έχει περισσότερες πιθανότητες να προσελκύσει νέα επενδυτική δραστηριότητα που θα συνδεθεί με την ύπαρξη εξοπλισμένων αθλητικών εγκαταστάσεων και ειδικευμένου εργατικού δυναμικού, την καλύτερη ποιότητα ζωής και την πολύτιμη εμπειρία της πόλης από την σημαντική αθλητική διοργάνωση. Έτσι, δίνεται ισχυρή ώθηση στην αναπτυξιακή πορεία της την οποία και οφείλει να εκμεταλλευτεί παίρνοντας από τώρα σημαντικές αποφάσεις. (Μαντίδη, 2003: 213-215)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

4.1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα Ολυμπιακά Έργα στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου αποτελούσαν μέρος ενός ολοκληρωμένου προγράμματος παρεμβάσεων στις εκτός Αττικής περιοχές, που στόχο είχε την συμμετοχή ολόκληρης της χώρας και συνάμα της Ολυμπιακής Πόλης του Βόλου στην προετοιμασία ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

Για πρώτη φορά, χώρα διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων λαμβάνει αντισταθμιστικά μέτρα που να ενισχύουν και να ευνοούν άμεσα την υπόλοιπη χώρα. Αυτό δεν έγινε τυχαία. Αρκετά έγκαιρα, η Επιτροπή Διεκδίκησης των Ολυμπιακών Αγώνων ανέθεσε την εκπόνηση μελέτης η οποία διερεύνησε τις χωρικές επιπτώσεις των Αγώνων. Η μελέτη ανέδειξε ότι σε μια σειρά τομείς και κάτω από κάποιες προϋποθέσεις, οι Αγώνες θα ευνοούσαν τη θέση της Αθήνας, κυρίως στον τομέα των υποδομών και ειδικά στον τομέα των αθλητικών υποδομών. Οι Ολυμπιακές παρεμβάσεις έρχονται να αντισταθμίσουν αυτή την πιθανή εύνοια, εξασφαλίζοντας ότι από τη διοργάνωση των Αγώνων θα ωφεληθούν σημαντικά όχι μόνο η χώρα συνολικά, αλλά και κάθε νομός της χώρας ξεχωριστά. (ΕΠΟΑΠΠΘ, 2002: 2)

Συνεπώς, η υλοποίηση των Ολυμπιακών παρεμβάσεων, αποτελεί ένα σταθμισμένο συνδυασμό πολιτικών (α) επικεντρωμένης παρέμβασης και ενίσχυσης κεντρικών πόλων ανάπτυξης της περιφέρειας και (β) διασποράς των παρεμβάσεων στο σύνολο της επικράτειας. Με αυτή την έννοια, επιδιώκεται η συμβολή σε ένα ισόρροπο τρόπο ανάπτυξης της περιφέρειας.

Στόχος του κεφαλαίου αυτού, είναι η αξιολόγηση της στρατηγικής των Ολυμπιακών παρεμβάσεων για το ΠΣΒ τόσο συνολικά όσο και αποσπασματικά, και με κριτήρια την σκοπιμότητα των έργων αλλά και την συνάφεια, την αποτελεσματικότητα και την χρησιμότητα αυτών με τους προγραμματικούς στόχους που έχουν τεθεί.

4.2.ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Από τα όσα αναφέρθηκαν στην εισαγωγή του κεφαλαίου αυτού, αλλά και όσων προηγήθηκαν στο κεφάλαιο 2 («Τα Ολυμπιακά Έργα και οι Παρεμβάσεις στο

Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου»), προκύπτει ότι στρατηγικός στόχος του σχεδιασμού των Ολυμπιακών Παρεμβάσεων για το Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου, ήταν η επιτυχής διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων σε συνδυασμό με την ενίσχυση του ρόλου της πόλης του Βόλου αλλά και του Νομού Μαγνησίας. Οι βασικοί ενδιαμέσοι στόχοι, στους οποίους στηρίχθηκε η υλοποίηση του παραπάνω στρατηγικού στόχου είναι οι εξής:

- Η αισθητική αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος και η βελτίωση της ποιότητα ζωής
- Η ανάπτυξη απαραίτητων αθλητικών υποδομών
- Η δημιουργία πάγιων υποδομών
- Η ενίσχυση της συνοχής στο εσωτερικό του Νομού με την δημιουργία αλλά και την βελτίωση αθλητικών εγκαταστάσεων σε κάθε Δήμο
- Η βελτιωμένη εικόνα και προβολή της περιοχής τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και διεθνώς

4.3.ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΕΡΓΩΝ

4.3.1.ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

4.3.1.1.Πανθεσσαλικό Στάδιο Διεξαγωγής Προκριματικών Αγώνων Ποδοσφαίρου

Το έργο κρίθηκε σκόπιμο για την κάλυψη των αναγκών που απορρέουν από την διοργάνωση προκριματικών αγώνων ποδοσφαίρου σε συνδυασμό με την έλλειψη σύγχρονου ποδοσφαιρικού σταδίου ολυμπιακών προδιαγραφών [Ολυμπιακές προδιαγραφές: (α) Μεγάλη χωρητικότητα (περίπου 20.000-30.000 θεατών), (β) Εύκολη πρόσβαση, (γ) Ασφάλεια, (δ) Ευκολία στην εύρεση χώρου στάθμευσης, (ε) Ύπαρξη βοηθητικών χώρων όπως προπονητήρια, στίβος, βοηθητικό στάδιο, χώρος μυϊκής ενδυνάμωσης- χαλάρωσης κλπ].

Η κατασκευή του Πανθεσσαλικού Σταδίου στοίχισε σχεδόν 50εκατ. ευρώ και η συντήρησή του κοστίζει ετησίως περί το 1 με 1,5εκατ. ευρώ. Μια πιθανή ανακατασκευή του ΕΑΚ Βόλου θα κόστιζε περίπου 15εκατ. ευρώ ενώ το κόστος λειτουργίας του θα ήταν σχεδόν μηδενικό. Συνεπάγεται δηλαδή ότι η καλύτερη λύση

ήταν η ανακατασκευή του ΕΑΚ. Ωστόσο, η αδυναμία του να καλύψει τις προδιαγραφές των ΟΑ σε συνδυασμό με τον πληθυσμό της πόλης του Βόλου, οδήγησε στην απόφαση κατασκευής του Πανθεσσαλικού. (Παντελής & Μαρινάγης, 2005)

4.3.2.ΕΡΓΑ ΟΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

4.3.2.1.Περιφερειακός Π.Σ.Β.(από Α/Κ Λάρισας έως Κραυσίδωνα) και Συνδέσεις με Πανθεσσαλικό Στάδιο

Το έργο κρίθηκε σκόπιμο, από την οπτική γωνία των Ολυμπιακών Αγώνων, καθ' ότι εξασφαλίζει με τον βέλτιστο λειτουργικό τρόπο την υπερτοπική πρόσβαση στο Πανθεσσαλικό Στάδιο και επομένως την ομαλή διεξαγωγή του αγωνίσματος του ποδοσφαίρου.

Παράλληλα κρίθηκε ιδιαίτερα χρήσιμο για την πόλη, γιατί ο Περιφερειακός αποτελεί ένα από τα πλέον σημαντικά έργα για το Βόλο, που αναμένεται να λύσει σε μακροχρόνια βάση σοβαρά προβλήματα στον τομέα των μεταφορών και των κυκλοφοριακών εξυπηρετήσεων (ΠΑΘΕ, οικισμοί Πηλίου, ΑΓΕΤ...). (Υπουργείο Πολιτισμού, 2001: 15)

4.3.2.2.Κατασκευή Γέφυρας στις οδούς Γ. Δήμου- Παρασκευοπούλου στο Χείμαρρο Κραυσίδωνα

Το έργο κρίθηκε σκόπιμο, καθώς με την κατασκευή του συνδέει δύο περιοχές του Δήμου Βόλου και διευκολύνει την διέλευση των τοπικών κυρίως επισκεπτών στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο άμεσα χωρίς διέλευση από το κέντρο της πόλης. (Υπουργείο Πολιτισμού, 2001: 17)

4.3.2.3.Τουριστικός Λιμένας Βόλου(Αξιοποίηση αποθηκών)

Το έργο κρίθηκε σκόπιμο, καθώς οι υπάρχουσες υποτυπώδεις εγκαταστάσεις κρίθηκαν ως μη ικανοποιητικές για τις τότε ανάγκες, πόσο μάλλον κατά την διάρκεια

των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 που αναμενόταν σημαντική αύξηση των αφίξεων και αναχωρήσεων από το λιμάνι του Βόλου.

Παράλληλα, κρίθηκε ιδιαίτερα χρήσιμο για την πόλη, καθώς θα την «προικοδοτούσε» μια βασική υποδομή που καλύπτει πάγιες και αυξανόμενες ανάγκες, συνδεδεμένες τόσο με το ρόλο του Βόλου ως μεταφορικού κέντρου όσο και με τον τουριστικό του ρόλο. Επιπλέον βελτιώνει τη λειτουργία του λιμανιού και δημιουργεί χώρους στάθμευσης (χρήσιμους για τους ταξιδιώτες προς Σποράδες και ενδεχομένως και για την πόλη). (Υπουργείο Πολιτισμού, 2001: 19)

4.3.3.ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

4.3.3.1.Αισθητική και Λειτουργική Αναβάθμιση της Κεντρικής Παράκτιας Ζώνης Βόλου από Τελωνείο έως Γορίτσα

Η παραλία του Βόλου είναι ο κύριος χώρος αναψυχής και εκτόνωσης των κατοίκων και των επισκεπτών της πόλης. Το δεδομένο αυτό συνεκτιμήθηκε με τις απαιτήσεις ύπαρξης μεγάλων δημόσιων ελεύθερων χώρων στις πόλεις που φιλοξενούν αγωνίσματα Ολυμπιακών Αγώνων και προσελκύουν μεγάλο αριθμό ξένων επισκεπτών. Η ύπαρξη ορισμένων τέτοιων χώρων επέτρεψε την αντιμετώπιση, με τη χωρική εστίαση σε αυτούς, των αναγκών πληροφόρησης, οργάνωσης του ελεύθερου χώρου των επισκεπτών, και διοργάνωσης παράλληλων πολιτιστικών εκδηλώσεων, σε συνδυασμό με την επίλυση των ζητημάτων ασφάλειας και πρόσβασης, που θέτουν μεγάλης κλίμακας συμβάντα όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες.

Δεδομένου ότι η παραλία του Βόλου αποτελεί τον κύριο μεγάλο δημόσιο χώρο της πόλης, η σημασία του έργου για τους Αγώνες ήταν προφανής. Παράλληλα, έχει στρατηγική σημασία και για την πόλη γενικότερα, γιατί αξιοποιεί ένα συγκριτικό πλεονέκτημα όπως το θαλάσσιο μέτωπο, και αναβαθμίζει και τη λειτουργία μιας μείζονος σημασίας πολεοδομικής ζώνης. (Υπουργείο Πολιτισμού, 2001: 21)

4.3.3.2. Αναβάθμιση της Εισόδου της πόλης (κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, κατασκευές στον κόμβο Κραυσίδωνα, κέντρο τουριστικής προβολής μετά του περιβάλλοντα χώρου)

Το έργο κρίθηκε σκόπιμο για την βελτίωση της εισόδου της πόλης από Αθήνα και Λάρισα και την οδική σύνδεση με Νέα Ιωνία, Περιφερειακό και αθλητικές εγκαταστάσεις. Από την άλλη μεριά το Κέντρο τουριστικής προβολής θα χρησιμεύσει και μεταολυμπιακά για την αναβάθμιση της τουριστικής προβολής της πόλης. (Υπουργείο Πολιτισμού, 2001: 23)

4.3.3.3. Επέκταση και Βελτίωση του Αρχαιολογικού Μουσείου Βόλου

Η ύπαρξη ενός «σύγχρονου» Αρχαιολογικού Μουσείου στη πόλη του Βόλου κρίθηκε αναγκαία, με βάση το μέγεθος της πόλης και την τουριστική δυναμικότητα που αυτή παρουσιάζει. Επιπλέον κρίθηκε αναγκαίο, καθώς την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων θα μπορούσε να φιλοξενήσει μεγαλύτερο αριθμό ξένων και μη επισκεπτών.

4.3.3.4. Ολοκλήρωση Συνεδριακού Κέντρου Ιεράς Μητρόπολης Δημητριάδος

Η ύπαρξη ενός συνεδριακού κέντρου στη πόλη του Βόλου κρίθηκε αναγκαία, με βάση το μέγεθος της πόλης και την τουριστικής δυναμικότητα που αυτή παρουσιάζει. Ήταν αναγκαίο και για την περίοδο των Αγώνων, καθώς θα μπορούσε να φιλοξενήσει διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις σχετικά με αυτούς. (Υπουργείο Πολιτισμού, 2001: 33)

4.3.3.5. Αναστήλωση του Ιστορικού Ναού Αγίου Αθανασίου Μακρυνίτσας

Το έργο κρίθηκε σκόπιμο για την βελτίωση της αισθητικής της κεντρικής πλατείας της Μακρυνίτσας, καθώς λόγω της μικρής απόστασης που την χωρίζει από το Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου θα μπορούσε να αποτελέσει κατά την διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων αλλά και μετά, χώρο επισκέψεως μεγάλου αριθμού ξένων και μη τουριστών.

4.3.4.ΕΡΓΑ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ**4.3.4.1. Ολοκλήρωση Απαλλοτριώσεων στην υπόλοιπη έκταση του Πανθεσσαλικού Αθλητικού Κέντρου**

Το έργο κρίθηκε σκόπιμο για τη διενέργεια των Ολυμπιακών Αγώνων, γιατί περιλαμβάνει χώρους που βρίσκονται σε άμεση επαφή και/ή εξυπηρετούν το γήπεδο διεξαγωγής των αγώνων ποδοσφαίρου.

Για την πόλη το έργο είναι σημαντικό, γιατί συμβάλλει στην ολοκλήρωση ενός μεγάλης κλίμακας συμπλέγματος αθλητικών και κοινόχρηστων εγκαταστάσεων. (Υπουργείο Πολιτισμού, 2001: 25)

4.3.4.2. Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο

Το έργο κρίθηκε σκόπιμο για τη διενέργεια των Ολυμπιακών Αγώνων, γιατί επιτρέπει την εξυπηρέτηση της στάθμευσης του μεγάλου αριθμού των οχημάτων που θα μεταφέρουν θεατές στο γήπεδο, κατά τη διεξαγωγή των αγώνων ποδοσφαίρου.

Για την πόλη το έργο είναι σημαντικό, γιατί συμβάλλει στην ολοκλήρωση ενός μεγάλης κλίμακας συμπλέγματος αθλητικών και κοινόχρηστων εγκαταστάσεων. (Υπουργείο Πολιτισμού, 2001: 27)

4.3.4.3. Ξενώνας Αθλητών στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο

Το έργο κρίθηκε χρήσιμο για τη διενέργεια των Ολυμπιακών Αγώνων, γιατί περιλαμβάνει χώρους που βρίσκονται σε άμεση επαφή και/ή εξυπηρετούν το γήπεδο διεξαγωγής των αγώνων ποδοσφαίρου.

Για την πόλη το έργο είναι σημαντικό, γιατί συμβάλλει στην ολοκλήρωση ενός μεγάλης κλίμακας συμπλέγματος αθλητικών και κοινόχρηστων εγκαταστάσεων. (Υπουργείο Πολιτισμού, 2001: 29)

4.3.4.4. Εξοπλισμός Ξενώνα στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο

Το έργο κρίθηκε σκόπιμο για την όσο το δυνατόν καλύτερη ολοκλήρωση (κυρίως ποιοτικά) του ξενώνα φιλοξενίας των αθλητών των Ολυμπιακών Αγώνων.

4.3.4.5. Διαμόρφωση Περιβάλλοντα χώρου στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο (πράσινο, προσπέλαση στο αθλητικό κέντρο)

Το έργο κρίθηκε σκόπιμο για τη διενέργεια των Ολυμπιακών Αγώνων, γιατί περιλαμβάνει χώρους που βρίσκονται σε άμεση επαφή και/ή εξυπηρετούν το γήπεδο διεξαγωγής των αγώνων ποδοσφαίρου.

Για την πόλη το έργο είναι σημαντικό, γιατί συμβάλλει στην ολοκλήρωση ενός μεγάλης κλίμακας συμπλέγματος αθλητικών και κοινόχρηστων εγκαταστάσεων. (Υπουργείο Πολιτισμού, 2001: 31)

4.3.5.ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΑ

Το έργο κρίθηκε σκόπιμο, για τη διενέργεια των Ολυμπιακών Αγώνων, γιατί περιλαμβάνει την βελτίωση αθλητικών χώρων που βρίσκονται σε άμεση επαφή και/ή εξυπηρετούν το ποδοσφαιρικό Ολυμπιακό τουρνουά.

Για την πόλη το έργο είναι σημαντικό, γιατί μεταολυμπιακά οι ανακαινισμένες αυτές εγκαταστάσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους τοπικούς συλλόγους.

4.3.6.ΠΡΟΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΑ

Οι εγκαταστάσεις αυτές θα φιλοξενούσαν αθλητικές αποστολές των ξένων χωρών ώστε να εγκλιματιστούν στην Ελλάδα κατά την διάρκεια της προετοιμασίας τους για τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Γι' αυτό, το έργο κρίθηκε χρήσιμο, για τη διενέργεια των Ολυμπιακών Αγώνων.

Για την πόλη το έργο είναι σημαντικό, γιατί μεταολυμπιακά οι ανακαινισμένες αυτές εγκαταστάσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους τοπικούς συλλόγους.

4.3.7.ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΝΟΜΟΥ

Το έργο κρίθηκε σκόπιμο καθώς δημιουργούνται αθλητικές υποδομές σε κάθε Δήμο.

4.3.8.ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Το έργο κρίθηκε σκόπιμο, για την αρτιότερη και ασφαλέστερη διεξαγωγή των Αγώνων.

4.3.9.ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΕΠΙΣΠΕΥΤΗΚΑΝ ΕΝΟΨΕΙ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ 2004

4.3.9.1.Αεροδρόμιο Νέας Αγχιάλου

Το έργο κρίθηκε σκόπιμο για τη διενέργεια των Ολυμπιακών Αγώνων αλλά και για την πόλη μεταγενέστερα, γιατί παρέχει μεγαλύτερη ευκολία στη πρόσβαση-μεταφορά επισκεπτών από το εξωτερικό στη πόλη του Βόλου αλλά και μεγαλύτερη πλέον ασφάλεια από πλευράς αεροδρομίου.

4.3.9.2.Νομαρχιακό Γενικό Νοσοκομείο Βόλου

Το έργο κρίθηκε σκόπιμο για τη διενέργεια των Ολυμπιακών Αγώνων αλλά και για την πόλη μεταγενέστερα, γιατί μπορεί να παρέχει ποιοτικότερες υπηρεσίες (νοσοκομειακή περίθαλψη) σε μεγαλύτερο αριθμό «επισκεπτών», σε καλύτερο εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον και με πιο σύγχρονο ιατρικό εξοπλισμό.

**4.3.10.ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΕΝΟΨΕΙ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ 2004**

Το έργο κρίθηκε σκόπιμο, τόσο για την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων όσο και μεταολυμπιακά, καθώς η προβολή των οικοτουριστικών χαρακτηριστικών της περιοχής μέσω (α) δράσεων ενημέρωσης τοπικών φορέων, (β) εκδηλώσεων ανάδειξης φυσικού περιβάλλοντος και προβολής οικοτουριστικών προγραμμάτων και (γ) προβολής και προώθησης οικοτουρισμού με χρήσης διαφόρων μέσων πληροφόρησης (CD-roms, Info-kiosks, δημιουργία ιστοσελίδας κτλ), θα συνέβαλε και θα συμβάλλει σημαντικά στην αύξηση της τουριστικής ζήτησης.

4.4.ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Σε γενικές γραμμές, οι αξιολογήσεις οφείλουν να ασχολούνται με σειρά ειδικών θεμάτων, ώστε να καθίσταται δυνατή η λεπτομερής εκτίμηση της παρεχόμενης αρωγής. Στον πίνακα 30 παρουσιάζεται ο τρόπος πραγμάτευσης των ανωτέρω ζητημάτων εντός δεδομένου πλαισίου προγραμματισμού (Μιχαηλίδης, 2003: 5).

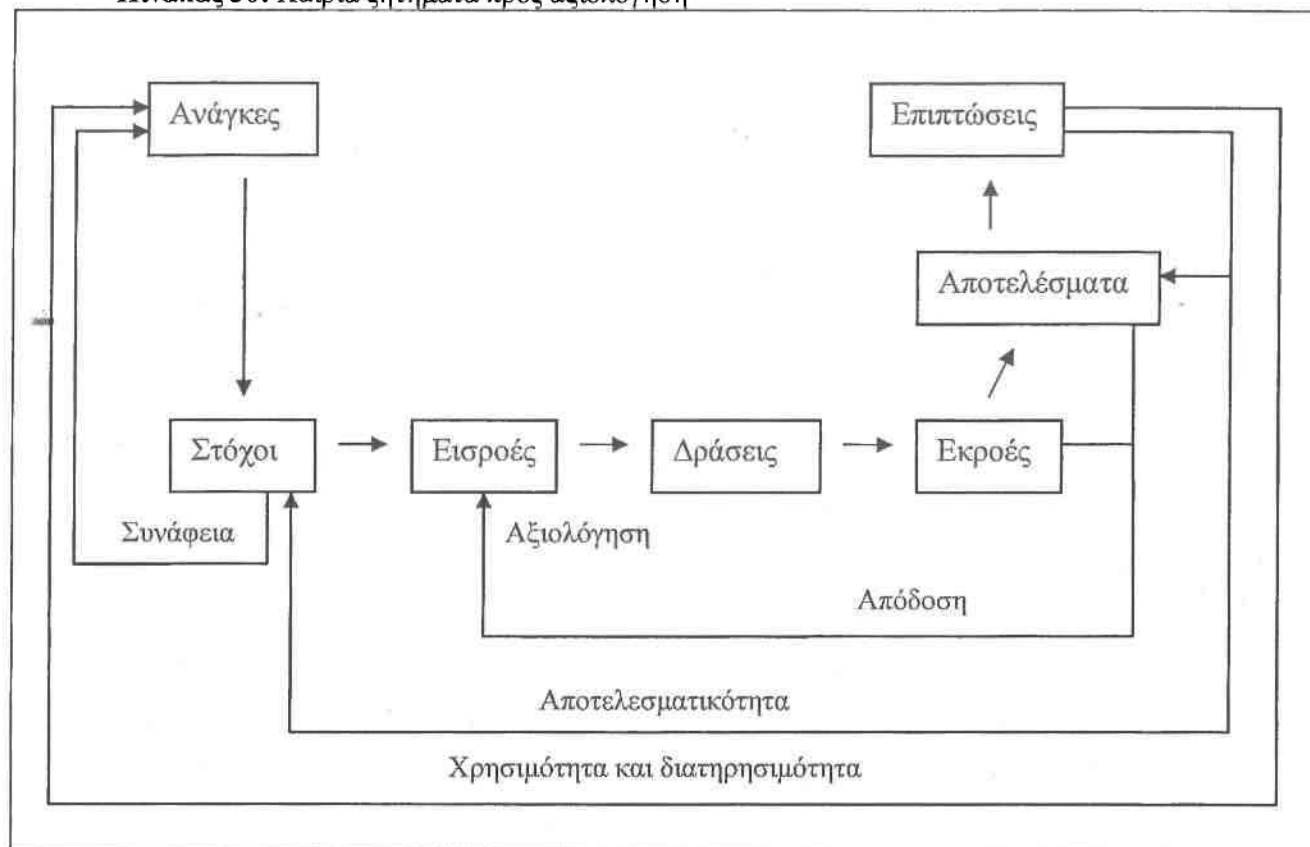
Συνάφεια: Σε ποια έκταση οι προγραμματικοί στόχοι έχουν σχέση με τις εξελισσόμενες ανάγκες και προτεραιότητες σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο ΕΕ

Απόδοση: Ποιος ήταν ο τρόπος κατά τον οποίο οι πόροι (εισροές) μετατράπηκαν σε εκροές ή αποτελέσματα

Αποτελεσματικότητα: Σε ποιο βαθμό το πρόγραμμα συνέτεινε στην επίτευξη των ειδικών και γενικών του στόχων

Χρησιμότητα: Είχαν το πρόγραμμα επιπτώσεις στις στοχευόμενες ομάδες ή στους στοχευόμενους πληθυσμούς σε σχέση με τις ανάγκες τους

Διατηρησιμότητα: Σε ποια έκταση αναμένεται να διαρκέσουν οι αλλαγές (ή τα οφέλη) αφού ολοκληρωθεί το πρόγραμμα (Μιχαηλίδης, 2003: 5).

Πίνακας 30: Καίρια ζητήματα προς αξιολόγηση

Πηγή: Μιχαηλίδης, 2003: 6

Βασικός στόχος του κεφαλαίου αυτού είναι η αξιολόγηση της στρατηγικής των Ολυμπιακών παρεμβάσεων. Για το λόγο αυτό και με βάση τα όσα αναφέρθηκαν στην αρχή αυτής της παραγράφου, η αξιολόγησή τους έγινε με έξι διαφορετικούς δείκτες.

Στη συνέχεια γίνεται περιγραφή κάθε δείκτη και ο τρόπος βαθμολόγησης κάθε Ολυμπιακής παρέμβασης ως προς τον δείκτη αυτό σε μία κλίμακα από 1 έως 3 όπου 1 ο χαμηλότερος βαθμός και 3 ο υψηλότερος. Ταυτόχρονα αναφέρεται και η συγκριτική βαρύτητα κάθε δείκτη σε μία κλίμακα ειδικού βάρους από 1 έως 3, όπου 1 το μικρότερο βάρος και 3 το μεγαλύτερο. Η χρήση των δεικτών βαρύτητας είναι απαραίτητη επειδή θεωρείται ότι οι 6 δείκτες δεν παίζουν τον ίδιο σημαντικό ρόλο.

➤ **Κριτήριο 1: Δείκτης Χρηματοοικονομικής Βαρύτητας**

Αρχικά, παρουσιάζεται η χρηματοοικονομική βαρύτητα των Ολυμπιακών παρεμβάσεων τόσο σε ποσοστό επί του συνόλου όσο και σε ποσοστό επί της κατηγορίας που είναι ενταγμένα. Στη συνέχεια βαθμολογείται με τον δείκτη τριτοβάθμιας κλίμακας. Το κριτήριο αυτό αποτελεί σημαντικό στοιχείο στην αξιολόγηση της στρατηγικής των ολυμπιακών παρεμβάσεων καθώς παρουσιάζει την βαρύτητα που δόθηκε μεταξύ των έργων στην υλοποίηση των προγραμματικών στόχων. Η κατηγοριοποίηση έγινε σε τρεις τάξεις, οι οποίες ορίζονται ως εξής:

- 1^η τάξη
Ποσοστό επί του συνόλου > 5% και
Ποσοστό επί του υποπρογράμματος > 60% Βαθμός 3
- 2^η τάξη
Ποσοστό επί του συνόλου μεταξύ 2 – 5% και
Ποσοστό επί του υποπρογράμματος μεταξύ 30 – 60% Βαθμός 2
- 3^η τάξη
Ποσοστό επί του συνόλου < 2% και
Ποσοστό επί του υποπρογράμματος < 30% Βαθμός 1

Το ειδικό βάρος του κριτηρίου αυτού θεωρείται 2 σε κλίμακα 1 - 3.

➤ **Κριτήριο 2: Δείκτης Συνάφειας**

Αναλύεται η συνάφεια που έχουν οι Ολυμπιακές παρεμβάσεις σε σχέση με τους προγραμματικούς στόχους. Το κριτήριο αυτό αποτελεί σημαντικό στοιχείο στην αξιολόγηση της στρατηγικής των ολυμπιακών παρεμβάσεων καθώς παρουσιάζει την έκταση της άμεσης σύνδεσης μεταξύ έργων και στόχων. Η κατηγοριοποίηση έγινε σε τρεις τάξεις, οι οποίες ορίζονται ως εξής:

- 1^η τάξη: Υψηλός βαθμός συνάφειας Βαθμός 3
- 2^η τάξη: Μέτριος βαθμός συνάφειας Βαθμός 2
- 3^η τάξη: Χαμηλός βαθμός συνάφειας Βαθμός 1

Το ειδικό βάρος του κριτηρίου αυτού θεωρείται 3 σε κλίμακα 1 - 3.

➤ Κριτήριο 3: Δείκτης Απόδοσης

Αναλύεται ο τρόπος κατά τον οποίο οι πόροι (εισροές) μετατράπηκαν σε εκροές ή αποτελέσματα. Το κριτήριο αυτό αποτελεί σημαντικό στοιχείο στην αξιολόγηση της στρατηγικής των ολυμπιακών παρεμβάσεων καθώς εξετάζει τον λόγο μεταξύ εκροών, αποτελεσμάτων ή/και επιπτώσεων και των χρησιμοποιούμενων εισροών (ιδιαίτερα οικονομικών πόρων) για την επίτευξή τους. Η κατηγοριοποίηση έγινε σε τρεις τάξεις, οι οποίες ορίζονται ως εξής:

• <u>1^η τάξη</u> : Υψηλή απόδοση	Βαθμός 3
• <u>2^η τάξη</u> : Μέτρια απόδοση	Βαθμός 2
• <u>3^η τάξη</u> : Χαμηλή απόδοση	Βαθμός 1

Το ειδικό βάρος του κριτηρίου αυτού θεωρείται 2 σε κλίμακα 1 - 3.

➤ Κριτήριο 4: Δείκτης Αποτελεσματικότητας

Αναλύεται ο βαθμός στον οποίο οι Ολυμπιακές παρεμβάσεις συνέτειναν στην επίτευξη των προγραμματικών στόχων. Το κριτήριο αυτό αποτελεί σημαντικό στοιχείο στην αξιολόγηση της στρατηγικής των ολυμπιακών παρεμβάσεων καθώς συγκρίνει εκείνο που έγινε με ό,τι είχε αρχικώς προγραμματιστεί, δηλαδή συγκρίνει τις πραγματικές με τις προσδοκώμενες ή εκτιμώμενες εκροές, αποτελέσματα ή/και επιπτώσεις. Η κατηγοριοποίηση έγινε σε τρεις τάξεις, οι οποίες ορίζονται ως εξής:

• <u>1^η τάξη</u> : Υψηλή αποτελεσματικότητα	Βαθμός 3
• <u>2^η τάξη</u> : Μέτρια αποτελεσματικότητα	Βαθμός 2
• <u>3^η τάξη</u> : Χαμηλή αποτελεσματικότητα	Βαθμός 1

Το ειδικό βάρος του κριτηρίου αυτού θεωρείται 3 σε κλίμακα 1 - 3.

➤ Κριτήριο 5: Δείκτης Χρησιμότητας

Αναλύεται ο βαθμός στον οποίο οι Ολυμπιακές παρεμβάσεις είχαν επιπτώσεις στις στοχευόμενες ομάδες ή στους στοχευόμενους πληθυσμούς σε σχέση με τις ανάγκες τους. Η κατηγοριοποίηση έγινε σε τρεις τάξεις, οι οποίες ορίζονται ως εξής:

• <u>1^η τάξη</u> : Υψηλός βαθμός χρησιμότητας	Βαθμός 3
• <u>2^η τάξη</u> : Μέτριος βαθμός χρησιμότητας	Βαθμός 2
• <u>3^η τάξη</u> : Χαμηλός βαθμός χρησιμότητας	Βαθμός 1

Το ειδικό βάρος του κριτηρίου αυτού θεωρείται 2 σε κλίμακα 1 - 3.

➤ Κριτήριο 6: Δείκτης Διατηρησιμότητας

Αναλύεται η έκταση στην οποία αναμένεται να διαρκέσουν οι αλλαγές (ή τα οφέλη) με την υλοποίηση των παρεμβάσεων. Η κατηγοριοποίηση έγινε σε τρεις τάξεις, οι οποίες ορίζονται ως εξής:

• <u>1^η τάξη</u> : Μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα	Βαθμός 3
• <u>2^η τάξη</u> : Μεσοπρόθεσμη διατηρησιμότητα	Βαθμός 2
• <u>3^η τάξη</u> : Βραχυπρόθεσμη διατηρησιμότητα	Βαθμός 1

Το ειδικό βάρος του κριτηρίου αυτού θεωρείται 1 σε κλίμακα 1 - 3.

Τα αποτελέσματα της βαθμολόγησης ως προς τους 6 δείκτες παρουσιάζονται στον Πίνακα 31. Η συνολική βαθμολογία προκύπτει από τον μαθηματικό τύπο:

$$B = \sum x_i \cdot f_i \quad \text{όπου:}$$

B	=	ο συνολικός βαθμός της Ολυμπιακής παρέμβασης
x_i	=	ο βαθμός της Ολυμπιακής παρέμβασης ως προς κάθε δείκτη(i)
f_i	=	το ειδικό βάρος κάθε δείκτη(i)

Πρόκειται δηλαδή για μια απλή μορφή πολυκριτηριακής αξιολόγησης με βαρύτητες δεικτών. Σημειώνεται ότι τόσο οι βαθμολογικές κλίμακες και βαρύτητες των κριτηρίων όσο και ο βαθμός αξιολόγησης των Ολυμπιακών παρεμβάσεων ανά δείκτη, αποτελούν την προσωπική άποψη του συγγραφέα. Συνεπώς γίνεται εύκολα αντιληπτό το σημαντικό μειονέκτημα της μεθόδου αυτής, που απορρέει από την ευκολία παρεμβολής αυθαίρετων βαθμολογικών κλιμάκων και εισαγωγής βαρών και συντελεστών με ad hoc συλλογισμούς. Ωστόσο, εφαρμόζοντας τις αυθαίρετες εκτιμήσεις κατά τρόπο ενιαίο, διευκολύνονται οι συγκρίσεις παρά το γεγονός ότι παραμένει το πρόβλημα του ουσιαστικού περιεχομένου της αξιολόγησης.

Πίνακας 31: Αξιολόγηση Ολυμπιακών παρεμβάσεων

α/α	ΕΡΓΟ	Π/Υ (εκατ. ευρώ)	Χρηματοοικονομική Βαρύτητα			Συνάφεια	Απόδοση	Αποτελεσματικότητα	Χρησιμότητα	Διατηρησιμότητα	Βαθμολογία
			% Συνολικά	% Υποπρογράμματος	Δείκτης						
						Ειδικό βάρος κριτηρίου					
					2	3	2	3	2	1	
1. ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ											
1.1.	Πανθεσσαλικό Στάδιο διεξαγωγής προκριματικών αγώνων ποδοσφαίρου	49,890	23,48%	100%	3	3	3	3	3	3	39
2. ΕΡΓΑ ΟΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ											
2.1.	Περιφερειακός Π.Σ.Β. (από Α/Κ Λάρισας έως Κραυσίδωνα) και συνδέσεις με Πανθεσσαλικό Στάδιο	38,004	17.88%	93.37%	3	3	3	2	3	3	36
2.2.	Κατασκευή γέφυρας στις Οδούς Γ. Δήμου-Παρασκευοπούλου στο χείμαρρο Κραυσίδωνα	0,587	0.28%	1.44%	1	2	1	3	2	3	26
2.3.	Τουριστικός Λιμένας Βόλου (Αξιοποίηση αποθηκών)	2,113	0.99%	5.19%	1	2	1	2	3	3	25
3. ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ											
3.1.	Αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση της κεντρικής παράκτιας ζώνης Βόλου από τελωνείο έως Γορίτσα	1,174	0.55%	16.90%	1	3	2	3	3	3	33
3.2.	Αναβάθμιση της εισόδου της πόλης (κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, κατασκευές	1,761	0.83%	25.35%	1	3	2	3	3	3	33

	στον κόμβο Κραυσίδωνα, κέντρο τουριστικής προβολής μετά του περιβάλλοντα χώρου)										
3.3.	Επέκταση και βελτίωση του Αρχαιολογικού Μουσείου Βόλου	2,809	1.32%	40.43%	1	2	2	3	2	3	28
3.4.	Ολοκλήρωση Συνεδριακού Κέντρου Ιεράς Μητρόπολης Δημητριάδος	0,880	0.41%	12.67%	1	1	1	3	1	3	21
3.5.	Αναστήλωση του Ιστορικού Ναού Αγίου Αθανασίου Μακρυνίτσας	0,324	0,15%	4,66%	1	1	1	1	1	3	15
4. ΕΡΓΑ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ											
4.1.	Ολοκλήρωση απαλλοτριώσεων στην υπόλοιπη έκταση του Πανθεσσαλικού Αθλητικού Κέντρου	6,911	3.25%	50.26%	2	3	2	3	3	3	35
4.2.	Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο	1,174	0.55%	8.54%	1	2	2	3	3	3	30
4.3.	Ξενώνας αθλητών στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο	2,348	1.10%	17.08%	1	3	2	3	3	3	33
4.4.	Εξοπλισμός ξενώνα στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο	0,382	0.18%	2.78%	1	2	2	3	3	3	30
4.5.	Διαμόρφωση περιβάλλοντα χώρου στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο (πράσινο, προσπέλαση στο αθλητικό κέντρο)	2,935	1.38%	21.35%	1	2	2	3	3	3	30
5. ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΑ											
5.1.	Εθνικό Στάδιο Βόλου	0.843	0.40%	31.94%	1	3	1	2	3	2	27
5.2.	Γήπεδο Νεάπολης	1.060	0.50%	40.17%	1	3	1	1	3	2	24
5.3.	Γήπεδο Νίκης Βόλου 'Παντελής Μαγουλάς' (αναπληρωματικό Ολυμπιακό προπονητήριο)	0.736	0.35%	27.89%	1	3	1	3	3	2	30
6. ΠΡΟΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΑ											
6.1.	Δημοτικό Στάδιο Αλμυρού	0,366	0.17%	23.22%	1	2	1	2	2	2	22
6.2.	Κλειστό Γυμναστήριο Δήμου Αλμυρού	0,140	0.07%	8.88%	1	2	1	2	2	2	22
6.3.	Γήπεδο Αντισφαίρισης ΕΑΚ Βόλου	0,202	0.10%	12.82%	1	2	1	2	2	2	22

	6.4.	Κλειστό Γυμναστήριο ΕΑΚ Βόλου	0,302	0.14%	19.16%	1	2	1	2	2	2	22
	6.5.	Εθνικό Κολυμβητήριο ΕΑΚ Βόλου	0,223	0.10%	14.15%	1	2	1	2	2	2	22
	6.6.	Δημοτικό Κλειστό Γυμναστήριο Νέας Ιωνίας	0,343	0.16%	21.76%	1	2	1	2	2	2	22
7. ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΠΟΝΗΤΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΝΟΜΟΥ												
Δήμος Αγριάς	7.1.	Κατασκευή κλειστού γυμναστηρίου	0,264	0.12%	1.62%	1	1	1	1	1	2	14
Δήμος Αισωνίας	7.2.	Βελτίωση υπαρχόντων υποδομών	0,088	0.04%	0.54%	1	1	1	1	1	2	14
Δήμος Αλμυρού	7.3.	Συμπλ. Έργα στο ανοικτό στάδιο Αλμυρού (ελαστικός τάπητας στίβου 6 διαδρομών)	0,528	0.25%	3.24%	1	1	1	1	1	1	13
	7.4.	Συμπληρωματικές εργασίες στο κλειστό στάδιο Αλμυρού (συμπλ. εργασίες)	0,146	0.07%	0.90%	1	1	1	1	1	1	13
	7.5.	Μετατροπή του κλειστού γυμναστ. του Γυμνασίου σε χώρο πολλαπλών χρήσεων (για λοιπά αθλήματα)	0,234	0.11%	1.44%	1	1	1	1	1	2	14
	7.6.	Δ.Δ. Ευξεινούπολης: α) Ανακατασκευή χλοοτάπητα γηπ. (20 εκ.), β) Συμπλ. εργασίες γηπ. (10 εκ.), γ) Αποπεράτωση κλειστού	0,146	0.07%	0.90%	1	1	1	1	1	2	14
	7.7.	Δ.Δ. Πλατάνου: α) Κατασκευή κερκίδων (30 εκ.) και β) Συμπληρωματικές εργασίες γηπ. (10εκ.)	0,117	0.06%	0.72%	1	1	1	1	1	2	14
	7.8.	Δ.Δ. Κροκίου: κατασκευή γηπ. Μίνι ποδοσφαίρου 5x5 στην 111 πτέρυγα μάχης	0,117	0.06%	0.72%	1	1	1	1	1	2	14
	7.9.	Αισθητικό δάσος Κουρί: κατασκευή γηπ. Μίνι ποδοσφαίρου 5x5 (40 εκ.)	0,117	0.06%	0.72%	1	1	1	1	1	2	14
Δήμος Αλοννήσου	7.10.	Κατασκευή κλειστού γυμναστηρίου	0,316	0.15%	1.94%	1	1	1	1	1	2	14
Δήμος Αργαλαστής	7.11.	Βελτίωση υπάρχοντος γηπέδου ποδοσφαίρου (περίφραξη, ηλεκτροφωτισμός, κερκίδες)	0,132	0.06%	0.81%	1	1	1	1	1	2	14

	7.12.	Ευθεία στίβου μήκους 130μ., 6 διαδρόμων	0,044	0.02%	0.27%	1	1	1	1	1	2	14
Δήμος Αρτέμιδας	7.13.	Συμπληρωματικά έργα ολοκλήρωσης αθλητικού κέντρου Αρτέμιδας (κ. Λεχώνια)	0,146	0.07%	0.90%	1	1	1	1	1	1	13
	7.14.	Αθλητικές εγκαταστάσεις στα Άνω Λεχώνια (Αρμαγέϊκο)	0,073	0.03%	0.45%	1	1	1	1	1	1	13
	7.15.	Αθλητικές εγκαταστάσεις στον Αγ. Βλάσιο και Αγ. Λαυρέντιο	0,073	0.03%	0.45%	1	1	1	1	1	1	13
Δήμος Αφειτών	7.16.	Κατασκευή υπαίθριου γηπέδου καλαθοσφαίρισης- πετοσφαίρισης στο Δ.Δ. Νεοχωρίου Δήμου Αφειτών	0,058	0.03%	0.36%	1	1	1	1	1	2	14
	7.17	Αποπεράτωση γηπέδου ποδοσφαίρου στο Δ.Δ. Συκής Δήμου Αφειτών	0,058	0.03%	0.36%	1	1	1	1	1	2	14
	7.18.	Συντήρηση αθλητικών εγκαταστάσεων των Δ.Δ. του Δήμου Αφειτών	0,058	0.03%	0.36%	1	1	1	1	1	2	14
Δήμος Βόλου	7.19.	ΕΑΚ Βόλου- κατασκευή μηχανοστασίου ανοικτού κολυμβητηρίου- ανακατασκευή συνθετικού τάπητα- χλοοτάπητα- ανακατασκευή κλειστού κολυμβητηρίου	2,870	1.35%	17.61%	1	3	2	2	2	3	28
	7.20.	Κλειστό γυμναστήριο βαρέων αθλημάτων-πολλαπλών χρήσεων	0,410	0.19%	2.52%	1	1	1	3	1	2	20
	7.21.	Ναυταθλητικές εγκαταστάσεις Αναύρου	0,293	0.14%	1.80%	1	1	1	3	1	2	20
	7.22.	Συμπληρωματικές εγκαταστάσεις στο σκοπευτήριο	0,586	0.28%	3.60%	1	1	1	3	1	2	20
Δήμος Ζαγοράς	7.23.	Κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων στο Δήμο Ζαγοράς (βελτίωση αθλητικών εγκαταστάσεων «Λάκκας Κωλέτη»)	0,293	0.14%	1.80%	1	1	1	1	1	2	14
	7.24.	Κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων στο Δήμο Ζαγοράς (διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου κλειστού γυμναστηρίου)	0,058	0.03%	0.36%	1	1	1	1	1	2	14
Δήμος Ιωλκού	7.25.	Κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων στη θέση Πλάϊ	0,146	0.07%	0.90%	1	1	1	1	1	2	14

Δήμος Κάρλας	7.26.	Αποδυτήρια στο Δ.Δ. Στεφανοβικείου Δ. Κάρλας	0,073	0.03%	0.45%	1	1	1	1	1	2	14
	7.27.	Ανακατασκευή γηπ. Καλαθοσφαίρισης στο Δημοτικό Σχολείο Στεφανοβικείου Δ. Κάρλας	0,029	0.01%	0.18%	1	1	1	1	1	2	14
	7.28.	Αποδυτήρια στο Δ.Δ. Ριζόμυλου Δ. Κάρλας	0,073	0.03%	0.45%	1	1	1	1	1	2	14
	7.29.	Αποδυτήρια στο Δ.Δ. Καναλιών Δ. Κάρλας	0,073	0.03%	0.45%	1	1	1	1	1	2	14
	7.30.	Επισκευή αποδυτηρίων στο Δ.Δ. Κερασιάς Δ. Κάρλας	0,058	0.03%	0.36%	1	1	1	1	1	2	14
	7.31.	Βελτιώσεις λοιπών αθλητικών εγκαταστάσεων Δ. Κάρλας	0,058	0.03%	0.36%	1	1	1	1	1	1	13
Δήμος Μηλέων	7.32.	Βελτίωση αθλητικών εγκαταστάσεων Δ.Δ. Καλών Νερών: α)Κατασκευή γηπ. Καλαθοσφαίρισης- πετοσφαίρισης, β) κατασκευή κερκίδων	0,117	0.06%	0.72%	1	1	1	1	1	1	13
	7.33.	Βελτίωση αθλητικών εγκαταστάσεων Μηλέων (αποστραγγιστικό, επίστρωση με χλοοτάπητα, ΗΦ νέου γηπ. Ποδοσφ.- περίφραξη)	0,146	0.07%	0.90%	1	1	1	1	1	1	13
Δήμος Μουρεσίου	7.34.	Δημοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις (κατασκευή 1 γηπέδου μίνι ποδοσφαίρου 5x5, 1 γήπεδο καλαθοσφαίρισης)	0,220	0.10%	1.35%	1	1	1	1	1	2	14
	7.35.	Γηπ. Μίνι ποδοσφαίρου 5x5 στο Δ.Δ. Κισσού	0,117	0.06%	0.72%	1	1	1	1	1	2	14
Δήμος Νέας Αγχιάλου	7.36.	Κλειστό γυμναστήριο εξωτερικών διαστάσεων 35μ. x 47μ.	0,763	0.36%	4.68%	1	1	1	1	1	2	14
Δήμος Νέας Ιωνίας	7.37.	Αποπεράτωση ημιτελούς κλειστού γυμναστηρίου	2,641	1.24%	16.21%	1	1	1	1	1	2	14
Δήμος Πορταριάς	7.38.	Συμπληρωματικές εργασίες στο Αθλητικό Κέντρο Δ.Δ. Πορταριάς (ανακατασκευή χλοοτάπητα, γηπ. μίνι ποδοσφαίρου 5x5)	0,102	0.05%	0.63%	1	1	1	1	1	1	13

	7.39.	Συμπληρωματικές εργασίες στις αθλητικές εγκαταστάσεις Δ.Δ. Άλλης Μεριάς (χλοοτάπητας, αποδυτήρια, περίφραξη, γηπ. μίνι ποδοσφαίρου 5x5)	0,146	0.07%	0.90%	1	1	1	1	1	1	13
	7.40.	Βελτίωση αθλητικών εγκαταστάσεων	0,088	0.04%	0.54%	1	1	1	1	1	1	13
Δήμος Πτελεού	7.41.	Κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων Πτελεού	0,088	0.04%	0.54%	1	1	1	1	1	2	14
	7.42.	Κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων Αχιλλείου	0,088	0.04%	0.54%	1	1	1	1	1	2	14
Δήμος Σηπιάδας	7.43.	Βελτίωση- ολοκλήρωση του γηπέδου καλαθοσφαίρισης στον Πλατανιά	0,073	0.03%	0.45%	1	1	1	1	1	1	13
Δήμος Σκιάθου	7.44.	Κατασκευή κλειστού γυμναστηρίου T11	0,792	0.37%	4.86%	1	1	1	1	1	2	14
	7.45.	Αναβάθμιση εθνικού σταδίου Σκιάθου (και προσθήκη νέων αθλητικών χώρων- γηπέδων)	0,146	0.07%	0.90%	1	1	1	1	1	2	14
Δήμος Σκοπέλου	7.46.	Κατασκευή ανοικτού κολυμβητηρίου	1,173	0.55%	7.20%	1	1	1	1	1	2	14
Δήμος Σούρπης	7.47.	Κατασκευή δημοτικού αθλητικού κέντρου στο Δ.Δ. Σούρπης	0,176	0.08%	1.08%	1	1	1	1	1	2	14
	7.48.	Βελτιώσεις στο Δ.Δ. Βρύναινας	0,029	0.01%	0.18%	1	1	1	1	1	1	13
	7.49.	Κατασκευή γηπέδου 5x5 Αμαλιάπολης	0,117	0.06%	0.72%	1	1	1	1	1	2	14
Δήμος Φερρών	7.50.	Κατασκευή κλειστού γυμναστηρίου	0,792	0.37%	4.86%	1	1	1	1	1	2	14
	7.51.	Αναβάθμιση Δημοτικού Σταδίου Βελεστίνου	0,293	0.14%	1.80%	1	1	1	1	1	2	14
Κοινότητα Ανάβρας	7.52.	Ολοκλήρωση εργασιών γηπ. ποδοσφαίρου	0,088	0.04%	0.54%	1	1	1	1	1	1	13
	7.53.	Ολοκλήρωση εργασιών γηπ. καλαθοσφαίρισης	0,029	0.01%	0.18%	1	1	1	1	1	1	13
	7.54.	Ολοκλήρωση εργασιών γηπ. πετοσφαίρισης	0,014	0.01%	0.09%	1	1	1	1	1	1	13
Κοινότητα Κεραμιδίου	7.55.	Αθλητικές εγκαταστάσεις	0,088	0.04%	0.54%	1	1	1	1	1	1	13

Κοινότητα Μακρυνίτσας	7.56.	Αποπεράτωση αθλητικών εγκαταστάσεων συνοικίας Αγ. Γεωργίου κοιν. Μακρυνίτσας	0,088	0.04%	0.54%	1	1	1	1	1	1	13
Κοινότητα Τρικερίου	7.57.	Βελτίωση- ολοκλήρωση του κοινοτικού γηπ. ποδοσφαίρου	0,102	0.05%	0.63%	1	1	1	1	1	1	13
	7.58.	Βελτίωση, ολοκλήρωση κοινοτικού γηπ. καλαθοσφαίρισης, πετοσφαίρισης	0,029	0.01%	0.18%	1	1	1	1	1	1	13
	7.59.	Βελτίωση- ολοκλήρωση του γηπέδου καλαθοσφαίρισης, πετοσφαίρισης	0,014	0.01%	0.09%	1	1	1	1	1	1	13
8. ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ												
	8.1.	Ελληνική Αστυνομία	6,985	3.29%	23.80%	2	3	3	3	3	3	37
	8.2.	Πυροσβεστικό Σώμα	10,008	4.71%	34.10%	2	3	3	2	3	3	34
	8.3.	Λιμενικό Σώμα	12,356	5.81%	42.10%	2	3	3	2	3	3	34
9. ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΕΠΙΣΠΕΥΤΗΚΑΝ ΕΝΟΨΕΙ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ 2004												
	9.1.	Αεροδρόμιο Νέας Αγχιάλου	11,739	5.52%	22.86%	2	3	3	2	3	3	34
	9.2.	Νομαρχιακό Γενικό Νοσοκομείο Βόλου	39,618	18.64%	77.14%	3	3	3	2	3	3	36
10. ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ ΕΝΟΨΕΙ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ 2004			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<p>Αναφέρθηκε νωρίτερα, ότι τόσο οι βαθμολογικές κλίμακες και βαρύτητες των κριτηρίων όσο και ο βαθμός αξιολόγησης των Ολυμπιακών παρεμβάσεων ανά δείκτη, αποτελούν την προσωπική άποψη του συγγραφέα. Ωστόσο, η αξιολόγηση των Ολυμπιακών παρεμβάσεων με βάση το κριτήριο της αποτελεσματικότητας, πραγματοποιήθηκε σε συνεννόηση με τον κ. Δερβένη Δ. στα πλαίσια της προσωπικής συνέντευξης που μου παραχώρησε.</p>												

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

4.4.1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την πολυκριτηριακή αξιολόγηση που πραγματοποιήθηκε παραπάνω, προκύπτει η συνολική βαθμολογία των Ολυμπιακών Παρεμβάσεων στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου. Η διακύμανση της συνολικής βαθμολογίας είναι της τάξης των 26 μονάδων, με 13 και 39 βαθμούς αντίστοιχα για την χαμηλότερη και υψηλότερη τιμή της. Τα αποτελέσματα κατηγοριοποιούνται σε τρεις κλάσεις, ίσου εύρους, ως εξής:

➤ **1^η κλάση:** Με συνολική βαθμολογία από 13 έως 21 βαθμούς

Οι Ολυμπιακές παρεμβάσεις που ανήκουν στην κλάση αυτή, αποτελούν στην πραγματικότητα δράσεις που δεν είχαν καμία χρησιμότητα στην διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων για την πόλη του Βόλου. Τα κονδύλιά τους και η χρηματοδότησή τους προήλθαν μέσα από πολιτικές πιέσεις και παρ' ότι δεν είχαν κανέναν Ολυμπιακό χαρακτήρα, εντάχθηκαν στο στρατηγικό πλαίσιο των παρεμβάσεων γιατί θα μπορούσαν πολύ άνετα να συμβάλλουν, στην πόλη του Βόλου, αναπτυξιακά. Στη περίπτωση αυτή, οι δράσεις κρίνονται ως μη αναγκαίες.

Στην κλάση αυτή ανήκουν δράσεις όπως:

- Η «Ολοκλήρωση Συνεδριακού Κέντρου Ιεράς Μητρόπολης Δημητριάδος» (Υποπρόγραμμα «Έργα Ανάπλασης Πολιτιστικής και Τουριστικής Υποδομής»),
- Η «Αναστήλωση του Ιστορικού Ναού Αγίου Αθανασίου Μακρυνίτσας» (Υποπρόγραμμα «Έργα Ανάπλασης Πολιτιστικής και Τουριστικής Υποδομής») και
- Όλα σχεδόν τα έργα που εντάσσονται στο υποπρόγραμμα «Δίκτυο Προπονητηρίων σε επίπεδο Νομού»

➤ **2^η κλάση:** Με συνολική βαθμολογία από 22 έως 30 βαθμούς

Οι Ολυμπιακές παρεμβάσεις που ανήκουν στην κλάση αυτή, αποτελούν δράσεις που συντέλεσαν στην διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων αλλά σε δεύτερο επίπεδο. Αποτέλεσαν συμπληρωματικά έργα αυτών της 3^{ης} κλάσης, τόσο σε επίπεδο αθλητικών όσο και σε επίπεδο οδικών, μεταφορικών, πολιτιστικών και τουριστικών υποδομών. Ωστόσο, δεν μπορούμε να παραλείψουμε να αναφερθούμε

και στον υψηλό αναπτυξιακό χαρακτήρα που παρουσιάζουν. Στη περίπτωση αυτή, οι δράσεις κρίνονται ως χρήσιμες ή/και απαραίτητες.

Στην κλάση αυτή ανήκουν δράσεις όπως:

- Η «Κατασκευή γέφυρας στις Οδούς Γ. Δήμου- Παρασκευοπούλου στο χείμαρρο Κραυσίδωνα» και ο «Τουριστικός Λιμένας Βόλου (Αξιοποίηση αποθηκών)» (Υποπρόγραμμα «Έργα Οδικής Υποδομής και Υποδομής Μεταφορών»),
- Η «Επέκταση και βελτίωση του Αρχαιολογικού Μουσείου Βόλου» (Υποπρόγραμμα «Έργα Ανάπλασης Πολιτιστικής και Τουριστικής Υποδομής»),
- Η «Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο», ο «Εξοπλισμός ξενώνα στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο» και η «Διαμόρφωση περιβάλλοντα χώρου στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο» (Υποπρόγραμμα «Έργα Αθλητικής Υποδομής»),
- Όλα τα έργα που εντάσσονται στα υποπρογράμματα «Ολυμπιακά Προπονητήρια» και «Προολυμπιακά Προπονητήρια» και
- Η «Κατασκευή μηχανοστασίου ανοικτού κολυμβητηρίου-ανακατασκευή συνθετικού τάπητα- χλοοτάπητα- ανακατασκευή κλειστού κολυμβητηρίου στο ΕΑΚ Βόλου» (Υποπρόγραμμα «Δίκτυο Προπονητηρίων σε επίπεδο Νομού»)

➤ **3^η κλάση:** Με συνολική βαθμολογία από 31 έως 39 βαθμούς

Οι Ολυμπιακές παρεμβάσεις που ανήκουν στην κλάση αυτή, αποτελούν δράσεις που «κάλυψαν» τις Ολυμπιακές ανάγκες του Βόλου. Το βάρος της τέλεσης των Ολυμπιακών Αγωνισμάτων, της Μεταφοράς- Μετακίνησης των θεατών, της Αναβάθμισης της πόλης του Βόλου και της Ασφάλειας θεατών και αθλητών, «έφεραν στις πλάτες τους» αυτές οι παρεμβάσεις. Χαρακτηρίζονται ως έργα που έπρεπε υποχρεωτικά να υλοποιηθούν και που παρουσιάζουν τεράστιο αναπτυξιακό χαρακτήρα, τόσο σε επίπεδο πόλης όσο και σε επίπεδα νομού ή/και περιφέρειας.

Στην κλάση αυτή ανήκουν δράσεις όπως:

- Η «Κατασκευή του Πανθεσσαλικού Σταδίου διεξαγωγής προκριματικών αγώνων ποδοσφαίρου» (Υποπρόγραμμα «Αθλητική Υποδομή»),

- Η «Κατασκευή του Περιφερειακού Π.Σ.Β. (από Α/Κ Λάρισας έως Κραυσίδωνα) και οι συνδέσεις με Πανθεσσαλικό Στάδιο» (Υποπρόγραμμα «Έργα Οδικής Υποδομής και Υποδομής Μεταφορών»),
- Η «Αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση της κεντρικής παράκτιας ζώνης Βόλου από τελωνείο έως Γορίτσα» και η «Αναβάθμιση της εισόδου της πόλης (κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, κατασκευές στον κόμβο Κραυσίδωνα, κέντρο τουριστικής προβολής μετά του περιβάλλοντα χώρου)» (Υποπρόγραμμα «Έργα Ανάπλασης Πολιτιστικής και Τουριστικής Υποδομής»),
- Η «Ολοκλήρωση απαλλοτριώσεων στην υπόλοιπη έκταση του Πανθεσσαλικού Αθλητικού Κέντρου» και η «Κατασκευή Ξενώνα αθλητών στο Πανθεσσαλικό Αθλητικό Κέντρο» (Υποπρόγραμμα «Έργα Αθλητικής Υποδομής»),
- Όλα τα έργα που εντάσσονται στα υποπρογράμματα «Ολυμπιακή Ασφάλεια» και «Έργα που επισπεύτηκαν ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004».

Θέλοντας να εξάγουμε ένα γενικό συμπέρασμα και ολοκληρώνοντας την αξιολόγηση της στρατηγικής που ακολουθήθηκε για την Ολυμπιακή πόλη του Βόλου, θα λέγαμε ότι οι παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν αποτέλεσαν προϊόν ενός ολοκληρωμένου προγράμματος αστικής αναβάθμισης και όχι ενός τυχαίου καταλόγου αποσπασματικών έργων. Ενός προγράμματος που ενώ θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «Σχέδιο τριών ταχυτήτων», είχε σαφή τόσο Ολυμπιακό όσο και αναπτυξιακό προσανατολισμό. (Δερβένης, 2005)

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΜΕΤΑΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ****5.1. ΝΟΜΟΣ 3342/2005 ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΟΛΥΜΠΙΑΚΗ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ*****5.1.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΝΟΜΟ 3342/2005***

Στις 14 Απριλίου του 2005 η κυβέρνηση της χώρας κατέληξε στην σύνταξη νομοσχεδίου, όσον αφορά την μεταολυμπιακή αξιοποίηση των εγκαταστάσεων, με τίτλο «Βιώσιμη ανάπτυξη και κοινωνική αξιοποίηση των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων, αδειοδότηση, χρήσεις, λειτουργίες τους - Διάρθρωση, οργάνωση και λειτουργία Γενικής Γραμματείας Ολυμπιακής Αξιοποίησης», το οποίο και κατέθεσε στη Βουλή προς ψήφιση (Ευμολπίδης, 2005: 69).

Το σχέδιο νόμου ψηφίστηκε από την Βουλή στις 19 Μαΐου 2005 (ΡΕΣΤ' Συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής) και δημοσιεύτηκε στις 6 Ιουνίου, ο Νόμος 3342/2005 (ΦΕΚ 131). Σύμφωνα με το Νόμο, βασικός στόχος της μεταολυμπιακής αξιοποίησης των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων είναι το τρίπτυχο «ανάπτυξη, θέσεις εργασίας, ποιότητα ζωής» (Ν.3342/2005: 4). Στο περιεχόμενό του, ο νέος Νόμος, αναφέρεται σε τρία βασικά ζητήματα ώστε να προωθηθεί η καλύτερη αξιοποίηση της υλικής και άυλης κληρονομιάς των Αγώνων:

- Στην διατήρηση της ειδικής υπηρεσίας της Γενικής Γραμματείας Ολυμπιακών Αγώνων 2004, η οποία μετονομάζεται σε Γενική Γραμματεία Ολυμπιακής Αξιοποίησης (ΓΓΟΑ),
- Στην προώθηση της διαδικασίας αδειοδότησης των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων και
- Στην παροχή στις Ολυμπιακές εγκαταστάσεις συγκεκριμένων χρήσεων και λειτουργιών (στρατηγική των «μεικτών» χρήσεων) (Ν.3342/2005: 1-2).

Τέλος αναφέρεται ότι, η αποκλειστική αξιοποίηση, χρήση, διαχείριση και εκμετάλλευση των Ολυμπιακών συγκροτημάτων, πλην του συγκροτήματος ΟΑΚΑ, του ΣΕΦ, του Γηπέδου Καραϊσκάκη και του παλαιού Ιπποδρόμου Αθηνών, ανατίθεται στην ανώνυμη Εταιρεία «Ολυμπιακά Ακίνητα Α.Ε.». Τα 4 αυτά

συγκροτήματα που αναφέρθηκαν, εξαιρούνται επειδή έχουν δική τους διαχειριστική αρχή (Ν.3342/2005: 13).

5.1.2. ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΓΓΟΑ)

Με τον Νόμο 3342/2005, η Γενική Γραμματεία Ολυμπιακών Αγώνων 2004 του Υπουργείου Πολιτισμού μετονομάζεται σε «Γενική Γραμματεία Ολυμπιακής Αξιοποίησης» (ΓΓΟΑ) και έχει ως έργο της, την αξιοποίηση της ολυμπιακής κληρονομιάς, υλικής και άυλης, το συντονισμό όλων των δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην ανάδειξη και προώθηση στην Ελλάδα και το εξωτερικό του κλασικού Ολυμπιακού Ιδεώδους και των αξιών που το συνοδεύουν, καθώς και την ανάπτυξη και εφαρμογή υπηρεσιών και δραστηριοτήτων, που άμεσα ή έμμεσα συνδέονται με την προστασία και αξιοποίηση της υλικής και άυλης κληρονομιάς των ΟΑ στην Ελλάδα. Στο έργο της ΓΓΟΑ περιλαμβάνεται και η εποπτεία της τήρησης των όρων και προϋποθέσεων υπό τις οποίες εκδίδονται οι άδειες λειτουργίας Ολυμπιακών εγκαταστάσεων (Ν.3342/2005: 27).

Η ΓΓΟΑ αποτελείται από μία Γενική Διεύθυνση στην οποία υπάγονται η Διεύθυνση Ολυμπισμού, η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και η Διεύθυνση Οικονομικών και Διοικητικής Μέριμνας (Ν.3342/2005: 28):

■ **Η Διεύθυνση Ολυμπισμού** αναλαμβάνει το έργο της υποστήριξης των ολυμπιακών ιδεωδών και της εδραίωσης των θεσμών της Ολυμπιακής Παιδείας σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και της Ολυμπιακής Εκεχειρίας. Επίσης, είναι αρμόδια για την προσέλκυση, διοργάνωση και προβολή γεγονότων ιδιαίτερης συμβολικής αξίας, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, τα οποία συνδέονται με την προβολή του Ολυμπιακού Ιδεώδους (Ν.3342/2005: 28).

■ **Η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών** είναι αρμόδια για την τήρηση των όρων και των προϋποθέσεων υπό τις οποίες εκδόθηκαν οι άδειες λειτουργίας των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων και τη δημιουργία εντός του IBC του Μουσείου των Ελληνικών Ολυμπιακών Αγώνων και του Παγκόσμιου Μουσείου Κλασικού Αθλητισμού (Ν.3342/2005: 28).

■ **Τέλος, η Διεύθυνση Οικονομικών και Διοικητικής Μέριμνας** είναι αρμόδια για τα θέματα προσωπικού, τα οικονομικά ζητήματα της λειτουργίας της ΓΓΟΑ και τη νομική υποστήριξη των δραστηριοτήτων των υπηρεσιών της, καθώς και τη

λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος που χρησιμοποιεί η ΓΓΟΑ (Ν.3342/2005: 28).

5.1.3. ΑΔΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Σύμφωνα με το Νόμο, η έκδοση Άδειας Λειτουργίας Εγκατάστασης θα γίνεται ύστερα από κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Πολιτισμού, στην οποία θα καθορίζονται οι προϋποθέσεις χρήσης και συντήρησης των εγκαταστάσεων. Για την έκδοση της σχετικής άδειας θα πρέπει να προηγείται γνωμοδότηση και εισήγηση, μετά από έλεγχο της πληρότητας του φακέλου αδειοδότησης, της Ειδικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής υπηρεσιακών παραγόντων της Δημόσιας Διοίκησης. Επίσης, καθιερώνεται σύντομη προθεσμία σαράντα (40) ημερών για τη λήψη της άδειας λειτουργίας. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη εκδίδεται μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών υποχρεωτικά προσωρινή άδεια από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, μέσα στα διοικητικά όρια της οποίας βρίσκεται η εγκατάσταση, με την οποία λειτουργεί νομίμως αυτή, μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης, για την αποτροπή παρανομιών που οφείλονται στην αδυναμία της κρατικής μηχανής. Ειδικότερα, για την εξασφάλιση της ενιαίας λειτουργίας καταστημάτων εμπορικών χρήσεων υπάρχει η δυνατότητα χορήγησης ενιαίας άδειας λειτουργίας (Ν.3342/2005: 16).

Σημαντικό στοιχείο του Νόμου είναι η θέσπιση νέου ειδικού φόρου υπέρ των ΟΤΑ. Πιο συγκεκριμένα, απαλλάσσονται τα Ολυμπιακά συγκροτήματα από την καταβολή κάθε δημοτικού φόρου ή τέλους, κατά ρητή παρέκκλιση από τις ισχύουσες διατάξεις, και για την αντιστάθμιση της έλλειψης των εσόδων προσδιορίζεται ο νέος ειδικός φόρος ύψους 2% επί των εισπράξεων των πάσης φύσεως εμπορικών καταστημάτων αλλά και εν γένει εμπορικών χρήσεων, υπέρ των ΟΤΑ α' βαθμού εντός της διοικητικής περιφέρειας των οποίων βρίσκονται οι Ολυμπιακές εγκαταστάσεις (Ν.3342/2005: 19).

**5.1.4. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΧΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ****5.1.4.1. ΓΕΝΙΚΑ**

Στο Νόμο ορίζεται ότι στα Ολυμπιακά συγκροτήματα επιτρέπονται γενικά οι αθλητικές χρήσεις και στους αμιγώς αθλητικούς χώρους επιτρέπονται περιστασιακά βραχυχρόνιες εμπορικές χρήσεις (Ν.3342/2005: 20).

Για όλες τις εγκαταστάσεις στις επιτρεπόμενες χρήσεις και λειτουργίες εντάσσονται και αυτές που είχαν δοθεί κατά την Ολυμπιακή περίοδο στην εκάστοτε εγκατάσταση.

Σε ορισμένες από τις Ολυμπιακές εγκαταστάσεις προβλέπονται ως δυνατότητες χρήσης «θεματικά πάρκα» είτε «θεματικοί χώροι ψυχαγωγίας», που ορίζονται ως εξής:

- «Θεματικό πάρκο»: υπαίθριος χώρος αναψυχής, ο οποίος προορίζεται για την παρουσίαση ενός ή περισσότερων θεμάτων, σε μία ή περισσότερες περιοχές του όπως ενυδρείο, ζωολογικός κήπος, λούνα πάρκ, υδροπάρκο, μίνι γκολφ.
- «Θεματικός χώρος ψυχαγωγίας»: στεγασμένος χώρος αναψυχής, ο οποίος προορίζεται για την ανάπτυξη χώρων συνάθροισης και εστίασης κοινού, όπως κινηματογράφοι, θέατρα, εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, αναψυκτήρια (Ν.3342/2005: 20).

Όσον αφορά τους συντελεστές δόμησης στα Ολυμπιακά Συγκροτήματα, σύμφωνα με τους οποίους μπορούν να ανεγερθούν νέες μόνιμες εγκαταστάσεις, που θα εξυπηρετήσουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις και λειτουργίες, ορίζεται ότι δεν μπορούν να υπερβαίνουν αθροιστικά:

- το 10% του συντελεστή δόμησης που έχει χορηγηθεί, στις περιπτώσεις των ΟΑΚΑ, Παμπελοποννησιακού Σταδίου, Πανθεσσαλικού Σταδίου, Ολυμπιακού Κέντρου Νίκαιας και Ολυμπιακού Κέντρου Άνω Λιοσίων
- το 10% του τυχόν υπολειπόμενου συντελεστή δόμησης που έχει χορηγηθεί στις περιπτώσεις των ΣΕΦ και Καυτανζόγλειου Σταδίου
- το 20% του συντελεστή δόμησης που έχει χορηγηθεί στην περίπτωση του Παγκρήτιου Σταδίου.

Δεν τίθεται σχετικός περιορισμός στις περιπτώσεις των Ολυμπιακού Κέντρου Γαλατσίου, Διεθνούς Κέντρου Ραδιοτηλεόρασης, Ολυμπιακού Πόλου Φαλήρου, Ολυμπιακού Πόλου Ελληνικού, Ολυμπιακού Κέντρου Ιστιοπλοΐας Αγίου Κοσμά, Ολυμπιακού Σκοπευτηρίου Μαρκόπουλου, Ολυμπιακού Ιππικού Κέντρου Μαρκόπουλου.

Πρέπει να σημειωθεί ότι στους παραπάνω περιορισμούς δεν συμπεριλαμβάνονται οι προσωρινές και οι λυόμενες κατασκευές (Ευμολπίδης, 2005: 72-73).

5.1.4.2.ΕΙΔΙΚΑ

■ Πανθεσσαλικό Στάδιο

Το Πανθεσσαλικό Στάδιο αποτελεί ένα σημαντικό έργο για την περιοχή και ως τέτοιο αντιμετωπίζεται από τον παρόντα Νόμο (Ν. 3342/2005). Οι λειτουργικές του ανάγκες είναι επίσης μεγάλες, ωστόσο οι χρήσεις που χωροθετούνται, δεδομένου και του περιορισμού του ποσοστού εμπορικών χρήσεων, αποσκοπούν στο να καλύψουν τόσο τις ανάγκες της εγκατάστασης, όσο και την πρόθεση της Πολιτείας για την προσφορά στις τοπικές κοινωνίες νέων χώρων αθλητισμού και πολιτισμού (Ν.3342/2005: 6-7).

Σύμφωνα με τον Νόμο, τώρα, στο Πανθεσσαλικό Στάδιο επιτρέπονται, πέραν των χρήσεων που δόθηκαν για την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων και οι εξής λειτουργίες και χρήσεις:

- Εμπορικά καταστήματα, χώροι εστίασης κοινού.
- Πολιτιστικές εκδηλώσεις.
- Προπονητικό κέντρο.
- Διοργάνωση εκθέσεων σε προσωρινές, λυόμενες κατασκευές.

Οι εμπορικές λειτουργίες και χρήσεις δεν μπορούν να υπερβαίνουν αθροιστικά το 10% του συντελεστή δόμησης που έχει χορηγηθεί. Εξαιρούνται από τον παραπάνω περιορισμό οι προσωρινές, λυόμενες κατασκευές, η καλυπτόμενη επιφάνεια και οριοθέτηση των οποίων εγκρίνονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Πολιτισμού (Ν.3342/2005: 22-23).

5.2.ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΜΕΤΑΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ο Νόμος 3342/2005 θέτει τις βάσεις και τις ρυθμίσεις που είναι απαραίτητες για την μεταολυμπιακή αξιοποίηση των Ολυμπιακών αθλητικών εγκαταστάσεων, και περιγράφει για κάθε εγκατάσταση τις εναλλακτικές χρήσεις που υποστηρίζουν και προωθούν αυτήν την εκμετάλλευση. Ο Νόμος όμως δεν προσδιορίζει με πιο τρόπο και από ποιους θα γίνει η εκμετάλλευση αυτή και ποια είναι τα κριτήρια αξιοποίησης. Στη συνέχεια γίνεται αναφορά σ' αυτά ακριβώς τα θέματα.

5.2.1. ΜΟΝΤΕΛΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Οι δυνατότητες αξιοποίησης της κληρονομιάς των εγκαταστάσεων των ΟΑ διαχωρίζονται ανάλογα με τη συμμετοχή του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Γενικότερα, όσο μεγαλύτερη ζήτηση αναμένεται να έχει μία εγκατάσταση, τόσο μεγαλύτερο είναι και το ενδιαφέρον του ιδιωτικού τομέα να συμμετάσχει στην εκμετάλλευση. Άλλος ένας σημαντικός παράγοντας που αναμένεται να καθορίσει τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα είναι το κόστος συντήρησης και λειτουργίας των εγκαταστάσεων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το κόστος συντήρησης και λειτουργίας του συνόλου των νέων Ολυμπιακών αθλητικών εγκαταστάσεων εκτιμάται σε 25 εκατομμύρια € (πλην ΟΑΚΑ και ΣΕΦ) (Καρτάλης, 2004, παρουσίαση).

Θεωρείται ότι η Σύμπραξη Δημοσίου - Ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) αποτελεί το βασικό μοντέλο αξιοποίησης των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων. Είναι ευτυχής συγκυρία ότι πολύ πρόσφατα (31/5/2005) η Κυβέρνηση υπέβαλε στην Βουλή σχέδιο νόμου για τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα. Μάλιστα ο νόμος αυτός αφορά «έργα» ή συμπράξεις με συνολικό ύψος μέχρι 200 εκ. €, ποσό που θεωρείται ότι υπερκαλύπτει την προοπτική ένταξης της αξιοποίησης των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων στις διατάξεις του υπό ψήφιση νόμου. Οι συμβάσεις ΣΔΙΤ καλύπτουν ένα ευρύτατο φάσμα δυνατοτήτων συμμετοχής των ιδιωτών σε αξιοποίηση - εκμετάλλευση υφιστάμενων εγκαταστάσεων -όπως οι Ολυμπιακές- ή νέων. Το φάσμα αυτό μπορεί να κυμαίνεται από την ολοκληρωτική παραχώρηση μέχρι την απλή ενοικίαση για εκμετάλλευση (Ευμολπίδης, 2005: 82).

Το μοντέλο ολοκληρωτικής παραχώρησης εγκαταστάσεων στον ιδιωτικό τομέα, μέσω συγκεκριμένων συμβάσεων, μπορεί να αξιοποιηθεί και να λειτουργήσει

στις περιπτώσεις όπου παρουσιάζεται μεγάλη ελκυστικότητα και τα καθαρά έσοδα αναμένεται να είναι σημαντικά ώστε και οι αντίστοιχοι κίνδυνοι που αναλαμβάνει ο παραχωρησιούχος να είναι αντιμετωπίσιμοι. Σε αυτές τις περιπτώσεις η εταιρεία Ολυμπιακά Ακίνητα Α.Ε. που είναι αρμόδια για τη διαχείριση των εγκαταστάσεων θα πρέπει πιθανόν να έχει τη δυνατότητα -κατά περίπτωση- να προσδώσει ακόμη ευνοϊκότερους όρους (π.χ. δόμησης) στους χώρους, κάτι το οποίο απουσιάζει από το Νόμο 3342/2005, ώστε οι ιδιώτες να μπορέσουν, μέσω κατάλληλων εκμεταλλεύσεων και εμπορικών χρήσεων, να υπερκαλύψουν τα κόστη συντήρησης και λειτουργίας (Ευμολπίδης, 2005: 82-83).

Στην περίπτωση που ο ιδιωτικός τομέας δεν είναι διατιθέμενος να αναλάβει το πλήρες κόστος ανάπτυξης συμπληρωματικών εγκαταστάσεων, συντήρησης των υφιστάμενων και λειτουργίας του συνόλου των εγκαταστάσεων, η σύμβαση σύμπραξης προσδιορίζει τα ποσοστά συμμετοχής κάθε μέρους στην εκμετάλλευση με σκοπό την βιωσιμότητα και κερδοφόρα λειτουργία της εγκατάστασης (π.χ. το δημόσιο μπορεί να αναλάβει τη συντήρηση) (Ευμολπίδης, 2005: 83).

Τέλος, υπάρχουν εγκαταστάσεις που είτε δεν παρουσιάζουν ελκυστικότητα προς τον ιδιωτικό τομέα, είτε «πρέπει» να παραμείνουν κρατικές για την αξιοποίησή τους από το ευρύ κοινό άνευ οικονομικού ανταλλάγματος. Σε μια τέτοια περίπτωση το κράτος οφείλει να διατηρήσει το δημόσιο χαρακτήρα τους και να εξασφαλίσει την ελεύθερη πρόσβασή τους από το κοινό (Ευμολπίδης, 2005: 83).

5.2.2.ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η διαχειριστική αρχή των ολυμπιακών εγκαταστάσεων, Ολυμπιακά Ακίνητα Α.Ε., πρέπει να αποφασίσει για τον χαρακτήρα που τελικά θα επιλεγεί να δοθεί στις εγκαταστάσεις και για τα κριτήρια με τα οποία θα κριθεί ο τρόπος αξιοποίησής τους.

Από την μία πλευρά προβάλλουν τα καθαρά χρηματοοικονομικά κριτήρια, με στόχο την μεγιστοποίηση των καθαρών εσόδων από την διαχείριση, ώστε να καλυφθεί και ένα μέρος του σημαντικού κόστους διοργάνωσης των Αγώνων. Η λύση αυτή όμως καθιστά τις εγκαταστάσεις προσβάσιμες και αξιοποιήσιμες από, εύπορες κυρίως, ομάδες κατοίκων που θα μπορούν να πληρώσουν το κόστος χρήσης τους. Τα χρηματοοικονομικά κριτήρια αναμένεται να επικρατήσουν στις αποφάσεις που αφορούν την διαχείριση και τη λειτουργία εγκαταστάσεων που παρουσιάζουν μεγάλη

ζήτηση από τον ιδιωτικό τομέα, καθώς η συμβολή του τελευταίου είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την δημιουργία κέρδους της επιχείρησης, δηλαδή καταβολή οικονομικής αξίας προς χρήση και εκμετάλλευση (Ευμολπίδης, 2005: 84).

Από την άλλη πλευρά προβάλλουν τα κοινωνικά κριτήρια και οφέλη που μπορούν να δημιουργήσουν τέτοιου είδους εγκαταστάσεις. Ο αθλητικός και ψυχαγωγικός χαρακτήρας των τελευταίων σε συνδυασμό με το μείγμα πολιτιστικών χρήσεων και χρήσεων αναψυχής που αναμένεται να δημιουργηθεί, ενισχύει την προοπτική ελεύθερης χρήσης και πρόσβασης των κατοίκων της πόλης σε τέτοιες δραστηριότητες. Πρέπει να σημειωθεί όμως ότι η ανάδειξη προτεραιότητας στα κοινωνικά οφέλη συνεπάγεται μεγαλύτερη συμμετοχή του δημόσιου τομέα στη λειτουργία και εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων (Ευμολπίδης, 2005: 84).

Συνεπώς, η εταιρεία Ολυμπιακά Ακίνητα Α.Ε. (και άλλες διαχειριστικές αρχές για άλλες εγκαταστάσεις π.χ. ΟΑΚΑ) πρέπει να βρει τη χρυσή τομή που χρειάζεται ώστε να ικανοποιηθούν τόσο οι κοινωνικές ανάγκες του συνόλου των κατοίκων, όσο και οι οικονομικές απαιτήσεις για την συντήρηση των εγκαταστάσεων αλλά και για την κάλυψη μέρους τους κόστους της διοργάνωσης των Αγώνων.

Είναι προφανές ότι σε περίπτωση αδυναμίας κάλυψης των δαπανών συντήρησης και λειτουργίας των εγκαταστάσεων δημιουργείται ο τεράστιος κίνδυνος απαξίωσής τους (Ευμολπίδης, 2005: 84-85).

5.2.3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΝΘΕΣΣΑΛΙΚΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ

Βασικός στόχος του κεφαλαίου αυτού είναι η αξιολόγηση των δυνατοτήτων αξιοποίησης του Πανθεσσαλικού Σταδίου. Για το λόγο αυτό, η αξιολόγησή του έγινε με διάφορα κριτήρια που ομαδοποιούνται σε 3 κατηγορίες:

- **Λειτουργικά Κριτήρια:** Είναι αυτά που αφορούν τη λειτουργία και αποδοχή της εγκατάστασης ως έχει, δηλαδή ως προς την αθλητική τους χροιά. Περιλαμβάνουν το κριτήριο της χωρητικότητας για θεατές και το κριτήριο της αποδοχής - ζήτησης του συγκεκριμένου αθλήματος.
- **Πολεοδομικά Κριτήρια:** Είναι αυτά που αφορούν τη χρήση της εγκατάστασης, τη θέση της στο Βόλο και τη δυνατότητα δόμησης που έχει.

Περιλαμβάνουν το κριτήριο της πολεοδομικής θέσης, της προσβασιμότητας και των περιθωρίων δόμησης που υπάρχουν.

➤ **Κριτήρια Νέων Χρήσεων:** Είναι αυτά που δημιουργούνται στα πλαίσια του Νόμου 3342/2005 για κάθε εγκατάσταση.

Το Πανθεσσαλικό Στάδιο θα αξιολογηθεί ως προς τα κριτήρια αυτά σε ποιοτική βάση. Στα πλαίσια της εργασίας αυτής δεν είναι δυνατό να γίνει αξιολόγηση με κριτήρια που είναι μεν ποσοτικοποιήσιμα, όπως π.χ. η χρηματοοικονομική ή ακόμη και η κοινωνικοοικονομική αξιολόγηση της εγκατάστασης, καθώς για το λόγο αυτό απαιτούνται λεπτομερείς μελέτες που δεν υπάρχουν.

Στη συνέχεια γίνεται περιγραφή κάθε κριτηρίου και ο τρόπος βαθμολόγησης της κάθε εγκατάστασης ως προς το κριτήριο αυτό σε μία κλίμακα από 1 έως 3 όπου 1 ο χαμηλότερος βαθμός και 3 ο υψηλότερος. Ταυτόχρονα αναφέρεται και η συγκριτική βαρύτητα του κάθε κριτηρίου σε μία κλίμακα ειδικού βάρους από 1 έως 5, όπου 1 το μικρότερο βάρος και 5 το μεγαλύτερο. Η χρήση των δεικτών βαρύτητας είναι απαραίτητη επειδή θεωρείται ότι τα 6 κριτήρια δεν είναι το ίδιο σημαντικά για την αξιοποίηση των εγκαταστάσεων.

➤ **Κριτήριο 1: Δείκτης Χωρητικότητας**

Αρχικά, αναλύεται η χωρητικότητα της εγκατάστασης σε θεατές και στη συνέχεια βαθμολογείται με τον δείκτη τριτοβάθμιας κλίμακας. Το κριτήριο αυτό αποτελεί σημαντικό στοιχείο στην αξιοποίηση μιας εγκατάστασης καθώς παρουσιάζει την φέρουσα ικανότητα κάθε εγκατάστασης στην υποδοχή συγκεκριμένου κοινού για την παρακολούθηση της εκάστοτε αθλητικής, ψυχαγωγικής ή πολιτιστικής εκδήλωσης. Η κατηγοριοποίηση των χωρητικοτήτων έγινε σε τρεις τάξεις, οι οποίες ορίζονται ως εξής:

• 1 ^η τάξη: χωρητικότητα μεγαλύτερη των 10.000 θεατών	Βαθμός 3
• 2 ^η τάξη: χωρητικότητα μεγαλύτερη των 5.000 θεατών αλλά μικρότερη των 10.000	Βαθμός 2
• 3 ^η τάξη: χωρητικότητα μικρότερη των 5.000 θεατών	Βαθμός 1

Το ειδικό βάρος του κριτηρίου αυτού θεωρείται 2 σε κλίμακα 1 - 5.

➤ Κριτήριο 2: Αποδοχή - Ζήτηση Αθλήματος

Αναλύεται η ζήτηση και η αποδοχή των αθλημάτων που μπορεί να υποδεχθεί η εγκατάσταση. Αυτά είναι τα αγωνίσματα του ποδοσφαίρου και του στίβου. Η ενδεχόμενη μεγάλη ζήτηση συγκεκριμένων αθλημάτων από τους πολίτες θα προσδιορίσει σε ένα μεγάλο ποσοστό και την μεταολυμπιακή αξιοποίηση της εγκατάστασης. Η ιεράρχηση και βαθμολόγηση της ζήτησης γίνεται ως εξής:

• 1 ^η τάξη: αυξημένη ζήτηση	Βαθμός 3
• 2 ^η τάξη: περιορισμένη ζήτηση	Βαθμός 2
• 3 ^η τάξη: ελάχιστη έως μηδενική ζήτηση	Βαθμός 1

Το ειδικό βάρος του κριτηρίου αυτού θεωρείται 1 σε κλίμακα 1 - 5.

➤ Κριτήριο 3: Πολεοδομική Θέση Εγκατάστασης

Αναλύεται η πολεοδομική θέση της εγκατάστασης με βάση τη χωροθέτησή της στην ευρύτερη περιοχή του ΠΣΒ. Το κριτήριο αυτό αποτελεί έναν από τους βασικούς παράγοντες συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στην αξιοποίηση των εγκαταστάσεων, καθώς η ευνοϊκότερη θέση χωροθέτησης ερμηνεύεται ως έχουσα τη μεγαλύτερη ελκυστικότητα για χρήση. Η οργάνωση των τριών τάξεων έχει την εξής μορφή:

• 1 ^η τάξη: ευνοϊκή θέση εντός πολεοδομικού ιστού Βόλου (περιοχή ευρύτερων αναπλάσεων, παραθαλάσσια μέτωπα)	Βαθμός 3
• 2 ^η τάξη: εκτός πολεοδομικού ιστού Βόλου (μη πυκνοκατοικημένη περιοχή με δυνατότητα δόμησης σε γειτνιάζουσες – περιμετρικές εκτάσεις)	Βαθμός 2
• 3 ^η τάξη: εντός πολεοδομικού ιστού Βόλου (πυκνοκατοικημένες περιοχές)	Βαθμός 1

Το ειδικό βάρος του κριτηρίου αυτού θεωρείται 4 σε κλίμακα 1 - 5.

➤ Κριτήριο 4: Προσβασιμότητα Εγκατάστασης

Αναλύεται η προσβασιμότητα της εγκατάστασης βάσει των μέσων μεταφοράς που την εξυπηρετούν και των οδικών ή δικτύων σταθερής τροχιάς που την προσεγγίζουν. Ο δείκτης αυτός χρησιμοποιείται καθώς όσο καλύτερη προσβασιμότητα παρουσιάζει μία εγκατάσταση τόσο ευκολότερα θα μπορεί το κοινό

να την επισκέπτεται και να την αξιοποιεί. Η κατηγοριοποίηση έγινε επίσης σε τρεις διακριτές τάξεις, όπου:

• 1 ^η τάξη: πρόσβαση και με μέσα σταθερής τροχιάς (μετρό, προαστιακός, τραμ)	Βαθμός 3
• 2 ^η τάξη: πρόσβαση μόνο μέσω οδικού δικτύου ταχείας κυκλοφορίας	Βαθμός 2
• 3 ^η τάξη: πρόσβαση μόνο μέσω οδικού δικτύου χαμηλότερης τάξεως	Βαθμός 1

Το ειδικό βάρος του κριτηρίου αυτού θεωρείται 4 σε κλίμακα 1 - 5.

➤ Κριτήριο 5: Περιθώρια Δόμησης

Ανάλυση των όρων δόμησης (συντελεστής δόμησης, ποσοστό κάλυψης) που έχει η εγκατάσταση και ποια περιθώρια υπάρχουν. Το κριτήριο της περαιτέρω δόμησης στην εγκατάσταση αναμένεται να διαδραματίσει ισχυρό ρόλο στον τρόπο αξιοποίησής της και στις ενδεχόμενες επενδύσεις που μπορούν να λάβουν χώρα. Η κατηγοριοποίηση στο συγκεκριμένο δείκτη γίνεται με την παρακάτω μορφή:

• 1 ^η τάξη: μεγάλα περιθώρια δόμησης (>20% διαθεσιμότητα συντελεστή δόμησης και κάλυψης)	Βαθμός 3
• 2 ^η τάξη: περιορισμένα περιθώρια δόμησης (<20% διαθεσιμότητα συντελεστή δόμησης και κάλυψης)	Βαθμός 2
• 3 ^η τάξη: απαγόρευση περαιτέρω δόμησης	Βαθμός 1

Το ειδικό βάρος του κριτηρίου αυτού θεωρείται 3 σε κλίμακα 1 - 5.

➤ Κριτήριο 6: Δυνατότητα Υποδοχής Νέων Χρήσεων

Ανάλυση της δυνατότητας υποδοχής νέων χρήσεων, όπως αυτή ορίζεται από το νέο νόμο (3342/2005) για την μεταολυμπιακή αξιοποίηση των εγκαταστάσεων. Η δυνατότητα αυτή θα αποτελέσει βασικό προσδιοριστικό παράγοντα στην απόφαση του ιδιωτικού τομέα να επενδύσει στην εν λόγω περιοχή(εμπορικές χρήσεις), ώστε να μπορέσει να αποκομίσει σημαντικά έσοδα από την ανάληψη της εκμετάλλευσής της. Πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το νόμο όλες οι αθλητικές εγκαταστάσεις έχουν την δυνατότητα υποδοχής αθλητικών χρήσεων, καθώς και όσες είχαν προβλεφθεί κατά την Ολυμπιακή περίοδο. Η ιεράρχηση των δυνατοτήτων οργανώνεται σε 3 τάξεις ως εξής:

- 1^η τάξη: αυξημένη δυνατότητα υποδοχής νέων χρήσεων
(ψυχαγωγικές, τουριστικές, πολιτιστικές και εμπορικές χρήσεις) Βαθμός 3
- 2^η τάξη: περιορισμένη δυνατότητα υποδοχής νέων χρήσεων
(πολιτιστικές και εμπορικές χρήσεις) Βαθμός 2
- 3^η τάξη: μηδενική δυνατότητα υποδοχής νέων χρήσεων Βαθμός 1

Το ειδικό βάρος του κριτηρίου αυτού θεωρείται 5 σε κλίμακα 1 - 5.

Όσον αφορά την δεύτερη τάξη, οι πολιτιστικές και οι εμπορικές χρήσεις κατατάσσονται σε αυτήν διότι, σύμφωνα με το νόμο, στις περισσότερες εγκαταστάσεις προβλέπεται η δυνατότητα υποδοχής των εν λόγω χρήσεων.

Τα αποτελέσματα της βαθμολόγησης ως προς τα 6 κριτήρια παρουσιάζονται στον Πίνακα 32. Η συνολική βαθμολογία προκύπτει από τον μαθηματικό τύπο:

$$B = \sum x_i \cdot f_i \quad \text{όπου:}$$

- B = ο συνολικός βαθμός της εγκατάστασης
 x_i = ο βαθμός της εγκατάστασης ως προς κάθε κριτήριο (i)
 f_i = το ειδικό βάρος κάθε κριτηρίου (i)

Πρόκειται δηλαδή για μια απλή μορφή πολυκριτηριακής αξιολόγησης με βαρύτητες κριτηρίων. Σημειώνεται ότι τόσο οι βαθμοί όσο και οι βαρύτητες αποτελούν την προσωπική άποψη του συγγραφέα. Τέλος, ακόμη καλύτερα αποτελέσματα μπορούν να προκύψουν αν συμπεριληφθεί στα κριτήρια και ένα για χρηματοοικονομική ή κοινωνικοοικονομική αξιολόγηση γεγονός που όπως ήδη αναφέρθηκε προϋποθέτει την ύπαρξη μιας αναλυτικής οικονομοτεχνικής μελέτης για την εγκατάσταση. Τέτοιες μελέτες δεν υπάρχουν αλλά θα πρέπει να γίνουν πριν προχωρήσει η Πολιτεία στην «παραχώρηση» της εκμετάλλευσης κάθε εγκατάστασης.

Πίνακας 32: Αξιολόγηση Ολυμπιακής Εγκατάστασης Πανθεσσαλικού Σταδίου

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΚΡΙΤΗΡΙΑ						ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ
	ΔΕΙΚΤΗΣ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΑΠΟΔΟΧΗ-ΖΗΤΗΣΗ ΑΘΛΗΜΑΤΟΣ	ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΘΕΣΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΠΕΡΙΘΩΡΙΑ ΔΟΜΗΣΗΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΝΕΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	
	ΕΙΔΙΚΟ ΒΑΡΟΣ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ						
	2	1	4	4	3	5	
Πανθεσσαλικό Στάδιο	3	3	2	2	2	2	41

Δείκτης Χωρητικότητας (ειδικό βάρος 2):	3=πολύμεγάλη(>10.000 θεατές), 2=καλή(>5.000 θεατές), 1=μέτρια(<5.000 θεατές)
Αποδοχή- Ζήτηση Αθλήματος (ειδικό βάρος 1):	3=μεγάλη, 2=μέτρια, 1=μικρή
Πολεοδομική Θέση Εγκατάστασης (ειδικό βάρος 4):	3=πολύ καλή(ευνοϊκή θέση εντός πολεοδομικού ιστού), 2=καλή(εκτός πολεοδομικού ιστού), 1=μέτρια(εντός πυκνοκατοικημένης περιοχής)
Προσβασιμότητα Εγκατάστασης (ειδικό βάρος 4):	3=πολύ καλή(μέσα σταθερής τροχιάς), 2=καλή(οδικοί άξονες ταχείας κυκλοφορίας), 1=μέτρια(λοιπές οδικές συνδέσεις)
Περιθώρια Δόμησης (ειδικό βάρος 3):	3=μεγάλα περιθώρια, 2=περιορισμένα περιθώρια, 1= απαγόρευση περαιτέρω δόμησης
Δυνατότητα Υποδοχής Νέων Χρήσεων(ειδικό βάρος 5):	3=αυξημένη, 2=μικρή, 1=μηδενική (σύμφωνα με το νομοσχέδιο)

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

5.2.4.ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΗ

Από την πολυκριτηριακή αξιολόγηση που πραγματοποιήθηκε παραπάνω, προκύπτει η συνολική βαθμολογία της αθλητικής εγκατάστασης του Πανθεσσαλικού Σταδίου. Η διακύμανση της συνολικής βαθμολογίας είναι της τάξης των 38 μονάδων, με 19 και 57 βαθμούς αντίστοιχα για την χαμηλότερη και υψηλότερη τιμή της. Τα αποτελέσματα κατηγοριοποιούνται σε τρεις κλάσεις, ίσου εύρους, ως εξής:

➤ **1^η κλάση:** Με συνολική βαθμολογία από 19 έως 31 βαθμούς

Αν η εγκατάσταση ανήκει στην κλάση αυτή, δεν αναμένεται να παρουσιάσει ενδιαφέρον για ιδιωτικές επενδύσεις, με αποτέλεσμα να καθίσταται αναγκαία η κάλυψη των εξόδων συντήρησης και λειτουργίας της από δημόσιους πόρους.

➤ **2^η κλάση:** Με συνολική βαθμολογία από 32 έως 44 βαθμούς

Αν η εγκατάσταση ανήκει στην κλάση αυτή, αναμένεται να προσελκύσει ιδιωτικές εταιρίες, όχι όμως διατεθειμένες να αναλάβουν την πλήρη διαχείρισή της. Στην περίπτωση αυτή προτείνεται ένα μεικτό σχήμα διαχείρισης και διοίκησης, στο οποίο θα συμμετέχει τόσο ο ιδιωτικός όσο και ο δημόσιος τομέας. Συνήθως, ο πρώτος αναλαμβάνει το κόστος λειτουργίας, την οργάνωση και διαμόρφωση της εγκατάστασης και ο δεύτερος το κόστος συντήρησης.

➤ **3^η κλάση:** Με συνολική βαθμολογία από 45 έως 57 βαθμούς

Αν η εγκατάσταση ανήκει στην κλάση αυτή, η ζήτηση για πλήρη αξιοποίησή της από τον ιδιωτικό τομέα αναμένεται να είναι μεγάλη. Πρόκειται για εγκατάσταση χωροθετημένη σε προνομιακή θέση, σε περιοχή ευρύτερων αναπλάσεων και με αυξημένους δείκτες προσβασιμότητας και υποδοχής νέων χρήσεων. Επίσης, προσφέρει τη δυνατότητα δόμησης σημαντικών εκτάσεων, γεγονός που αναμένεται να προσελκύσει ιδιωτικές επενδύσεις στους χώρους αυτούς. Στην περίπτωση αυτή προτείνεται η παραχώρηση της εγκατάστασης σε ιδιώτες παραχωρησιούχους για συγκεκριμένες χρονικές περιόδους εκμετάλλευσης με κατάλληλες προς τούτο συμβάσεις.

Παρατηρώντας όσα προαναφέρθηκαν, προκύπτει ότι η Ολυμπιακή Εγκατάσταση του Πανθεσσαλικού Σταδίου ανήκει στην 2^η κλάση. Δηλαδή, αναμένεται να προσελκύσει ιδιωτικές εταιρείες, όχι όμως διατεθειμένες να αναλάβουν πλήρως την διαχείρισή του. Στην περίπτωση αυτή προτείνεται ένα μεικτό σχήμα διαχείρισης και διοίκησης, στο οποίο θα συμμετέχει τόσο ο ιδιωτικός όσο και ο δημόσιος τομέας. Ο πρώτος θα αναλάβει το κόστος λειτουργίας, οργάνωσης και διαμόρφωσης της εγκατάστασης και ο δεύτερος το κόστος συντήρησης. Στην περίπτωση του δημοσίου προτείνεται η διαμόρφωση Επιτροπής Διαχείρισης που θα αποτελείται από εκπροσώπους της Περιφέρειας Θεσσαλίας, της Νομαρχίας Μαγνησίας, των Δήμων Βόλου και Νέας Ιωνίας, του Υπουργείου Πολιτισμού και της Εταιρείας Ολυμπιακά Ακίνητα.

Με βάση αυτό το μοντέλο και σε συνδυασμό των αθλητικών χρήσεων με τις λειτουργίες που θέτει ο Νόμος 3342/2005, όπως Εμπορικά καταστήματα- χώροι εστίασης κοινού, Πολιτιστικές εκδηλώσεις, Προπονητικό κέντρο και Διοργάνωση εκθέσεων σε προσωρινές- λυόμενες κατασκευές, το Πανθεσσαλικό Στάδιο μπορεί να αποτελέσει πέρα από λειτουργική και μια βιώσιμη εγκατάσταση.

Κάτι τέτοιο φαίνεται να έχει στο μυαλό της και η ελληνική κυβέρνηση, **αποδεικνύοντας την δυναμική της πολυκριτηριακής αξιολόγησης που εφαρμόστηκε, αλλά και των συμπερασμάτων της που παρουσιάστηκαν λίγο παραπάνω.**

Σύμφωνα με άρθρα των Θεοδωροπούλου (2005: 9) και Σαμακόβλη (2005: 4) που είδαν το φως της δημοσιότητας στον Τοπικό Τύπο (εφημερίδες «Πρώτη» & «Νέος Τύπος»), η κυβέρνηση εξασφάλισε χρηματοδότηση 3.500.000 € για το Πανθεσσαλικό Στάδιο. Η λογική της χρηματοδότησης αυτής έγκειται στην κάλυψη του κόστους συντήρησης και φύλαξης του Σταδίου, αποτελώντας παράλληλα κίνητρο για την προσέλκυση ιδιωτικών εταιρειών- κεφαλαίων που θα καλύψουν το κόστος λειτουργίας. Σύμφωνα πάντα με τα ίδια δημοσιεύματα, ήδη η ποδοσφαιρική ομάδα Νίκη Βόλου ενδιαφέρεται να αναλάβει τη χρήση του Σταδίου ενώ έπεσε στο τραπέζι και η πρόταση από κοινού χρήσης του, με το ποδοσφαιρικό σωματείο του Ολυμπιακού Βόλου. Προτάθηκε η διαμόρφωση Επιτροπής Διαχείρισης του Πανθεσσαλικού Σταδίου καθώς και η δημιουργία Μουσείου Ολυμπιακών Αγώνων (πρόταση Δήμου Βόλου) και Μουσείου Ελιάς (πρόταση ΝΑΜ).

Αντιλαμβανόμενη ότι είναι δύσκολη η επίτευξη εξ' ολοκλήρου ιδιωτικής διαχείρισης, η κυβέρνηση «ανοίγει» το Πανθεσσαλικό Στάδιο μειώνοντας ταυτόχρονα σημαντικά το κόστος του γι' αυτήν, καθώς πλέον ως στόχο έχει να επωμίζεται μόνο αυτό (κόστος) της συντήρησης.

Συνεπώς, η εγκατάσταση του Πανθεσσαλικού και ο περιβάλλοντας χώρος του, φαίνεται να διατηρούν τον δημόσιο χαρακτήρα τους και να αξιοποιούνται ως κοινωνικά αγαθά στα οποία έχει ρόλο ο ιδιωτικός τομέας και όχι ως εμπορικά-ιδιωτικά αγαθά στα οποία θα ενσωματωθούν όποιες κοινωνικές χρήσεις ή ανάγκες χωράνε στις επενδυτικές πρωτοβουλίες.

5.3.ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΠΟΛΗΣ (City Marketing)

5.3.1.ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΠΟΛΗΣ

Σύμφωνα με την Τσεγενίδη (2001: 12), το Μάρκετινγκ πόλης (City Marketing) κατά τους Kotler κ.ά. (1993: 18), είναι η διαδικασία μέσω της οποίας ενδυναμώνετε η ικανότητα των πόλεων να προσαρμόζονται στη συνεχώς εξελισσόμενη αγορά, να εκμεταλλεύονται ευκαιρίες και να διατηρούν την ζωτικότητα τους. Το Μάρκετινγκ πόλης (City Marketing) είναι αποτελεσματικό όταν οι πολίτες, οι εργαζόμενοι και οι επιχειρήσεις μένουν ικανοποιημένοι από την πόλη τους και όταν οι επισκέπτες, οι νέες επιχειρήσεις και οι επενδυτές βρίσκουν εκεί ένα περιβάλλον το οποίο είναι ανάλογο με τις προσδοκίες τους.

Ο Page (1995: 18) (σύμφωνα με την Τσεγενίδη, 2001:12-13) αναφέρει ότι η επιστήμη του μάρκετινγκ προέκυψε από τις πρακτικές του ιδιωτικού τομέα και τις επιδιώξεις του για κέρδη και ανταλλαγή προϊόντων και υπηρεσιών. Η έννοια του Μάρκετινγκ του τόπου (Place Marketing) γενικά αλλά και της πόλης ειδικότερα είναι ένα κράμα τριών διαφορετικών παραδοσιακών τύπων marketing:

➤ **Του Μάρκετινγκ μη κερδοσκοπικών οργανισμών:** Η χρήση του από δημόσιους και ημιδημόσιους φορείς έχει διαφορετικούς στόχους από αυτούς του ιδιωτικού τομέα. Η σημαντικότερη διαφορά είναι ότι οι δημόσιες αρχές δεν κινητοποιούνται από άμεσα κερδοσκοπικά κίνητρα όταν το χρησιμοποιούν. Οι ιδιωτικοί οργανισμοί εφαρμόζουν το μάρκετινγκ κυρίως σε προϊόντα, τη στιγμή που οι μη κερδοσκοπικοί προωθούν ιδέες. Εντούτοις, και στις δύο περιπτώσεις είναι απαραίτητες ενέργειες που να καθορίζουν ποιες είναι οι αγορές και ποιοι οι καταναλωτές- στόχοι.

➤ **Του κοινωνικού Μάρκετινγκ:** Στοχεύει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα. Μέσω αυτού διευρύνεται το πεδίο επιρροής του μάρκετινγκ, λαμβάνοντας υπόψη συμπεριφορές πέρα από την καθαρά «καταναλωτική» και αντιμετωπίζονται οι άνθρωποι όχι ως απλοί αγοραστές αλλά ως όντα, τόσο με υλικές όσο και με πνευματικές ανάγκες. Και εδώ αντικείμενο προώθησης είναι μια κοινωνική ιδέα.

► **Προώθησης της εικόνας μέσω του Μάρκετινγκ (Image marketing):** Η έννοια αυτή αναπτύχθηκε στη δεκαετία του '60. Τότε προωθούνταν εικόνες πολιτικών προσώπων με μικρές αναφορές στην πολιτική τους δράση. Στηριζόμενο στο παραπάνω, το μάρκετινγκ διευρύνεται προωθώντας μια εικόνα, δηλαδή κάτι που μπορεί να είναι αρκετά αόριστο και προσπαθεί να επηρεάσει ένα συγκεκριμένο κοινό. Η εικόνα αυτή μπορεί να αντιστοιχεί στην πραγματικότητα, μπορεί όμως και όχι.

Με το Μάρκετινγκ πόλης (City Marketing) η πόλη αντιμετωπίζεται ως μια «επιχείρηση», στην οποία προσπαθούμε να επιτύχουμε με την βοήθεια διαφόρων δράσεων, διαχείριση και συμβιβασμό συμφερόντων. Δίνει την δυνατότητα, μέσω του μακροχρόνιου (για 10-15 χρόνια) στρατηγικού σχεδιασμού που εφαρμόζει, να συμβιβαστούν μεταξύ τους οι διάφορες επιθυμίες, στόχοι, συμφέροντα και οράματα των διαφόρων ομάδων συμφερόντων⁴ που δρουν στην πόλη και να διατυπωθούν οι συνολικοί στόχοι για την ανάπτυξη της επιχείρησης «πόλη». Η βάση αυτών των συνολικών στόχων έχει προέλθει από τη διαπραγμάτευση με κάθε ξεχωριστή ομάδα συμφερόντων (Τσεγενίδη, 2001: 13).

Σύμφωνα με την Τσεγενίδη (2001: 13), στο Μάρκετινγκ πόλης (City Marketing) περιλαμβάνονται και έννοιες, όπως «διαφήμιση», συνεργασία δημόσιου-ιδιωτικού τομέα» και «αντιμετώπιση της πόλης ως επιχείρησης παροχής υπηρεσιών». Στόχος του είναι να διατυπώσει προτάσεις για την αστική ανάπτυξη, ώστε να βελτιώσει την ελκυστικότητα και την εικόνα της πόλης, καθώς και το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων της (Fusshoeller κ.ά., 1995: 10). Η καινοτομία του είναι ότι εισάγει και τον παράγοντα «επικοινωνία», δηλαδή το διάλογο και την ανταλλαγή ιδεών μεταξύ των διαφόρων ομάδων συμφερόντων, ώστε να δημιουργηθεί κατόπιν μια παλέτα με τους συνολικούς στόχους, επιθυμίες, οφέλη και κίνητρα. (Fusshoeller κ.ά., 1995: 11)

Η πόλη που αποφασίζει ένα τέτοιο εγχείρημα πρέπει να λάβει υπόψη της ορισμένους βασικούς παράγοντες που θα συντελέσουν στην επιτυχία του. Πρώτον, οφείλει να διασφαλίσει ότι παρέχονται οι βασικές υπηρεσίες και υποδομές που ικανοποιούν τις επιχειρήσεις, τους κατοίκους και τους επισκέπτες. Δεύτερον, κρίνεται σκόπιμο να εξετάσει την ανάγκη εξεύρεσης νέων πόλων έλξης αλλά και δράσεων και

⁴Μια ομάδα συμφερόντων μπορεί να είναι για παράδειγμα ένας ιδιωτικός ή δημόσιος φορέας, μια πρωτοβουλία πολιτών, ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός και γενικά μια ομάδα ατόμων, η οποία δρα στην πόλη και συμβάλλει με κάποιο τρόπο στην ανάπτυξή της.

μέτρων για την συγκράτηση των υπαρχόντων επιχειρήσεων και την προσέλκυση νέων επενδύσεων. Τρίτον, η πόλη έχει ανάγκη να προβάλλει τα βελτιωμένα χαρακτηριστικά της και την προσφερόμενη ποιότητα ζωής μέσα από ένα πρόγραμμα παρουσίας της εικόνας της. Τελευταίο και σημαντικότερο πρέπει να εξασφαλιστεί η υποστήριξη και η συνεργασία των πολιτών, της διοίκησης και των σχετικών φορέων. (Μαντίδη, 2003: 223)

Στην περίπτωση του Βόλου δίνεται η μοναδική ευκαιρία στην πόλη να θέσει τις βάσεις για μια στρατηγική Μάρκετινγκ πόλης μέσα από την επιτυχή διοργάνωση των ΟΑ. Το μάρκετινγκ, χάρη στην οργάνωση που διαθέτει, τη διαφάνεια αλλά και την προώθηση της συμμετοχικότητας, μπορεί να συμβάλλει θετικά στο σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός αναπτυξιακού σχεδίου για την μεταολυμπιακή περίοδο που διανύει η πόλη του Βόλου. Επιπρόσθετα, τα αναμενόμενα οφέλη από την διοργάνωση των ΟΑ αλλά και την υλοποίηση των ολυμπιακών έργων, μπορούν να αποκτήσουν μακροχρόνιο χαρακτήρα μέσα από ένα Σχέδιο Μάρκετινγκ πόλης. Η περιοχή μπορεί έτσι να προβάλλει τα ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά της και συνάμα να εμφανιστεί, μέσα από κατάλληλες δράσεις, ως τόπος διασκέδασης, δημιουργικότητας και ασφάλειας με έμφαση στις πολιτιστικές, τουριστικές και αθλητικές δραστηριότητες.

Μια τέτοια προσπάθεια δεν είναι μόνο επιθυμητή αλλά επιβεβλημένη καθώς η διοργάνωση των προκριματικών και ημιτελικών αγώνων ποδοσφαίρου μπορεί να σταθεί αφορμή για την διεθνή προβολή της περιοχής. Οφείλουν λοιπόν οι αρμόδιοι φορείς να οργανώσουν μια επιτυχημένη προώθηση της πόλης όχι απλά μέσα από μια συμβατική τουριστική διαφήμιση αλλά μέσα από ένα προγραμματισμό δράσεων και την προβολή αυτών σύμφωνα με τις απαιτήσεις των ομάδων- στόχων (κατοίκων και κυρίως επισκεπτών).

5.3.2.ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΒΟΛΟΥ

Στα πλαίσια μιας διπλωματικής εργασίας είναι εξαιρετικά δύσκολο εγχείρημα η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου σχεδίου μάρκετινγκ για μια πόλη. Αυτό διότι ένας τέτοιος σχεδιασμός απαιτεί πολύ χρόνο, πραγματοποιείται από ομάδα μελετητών και

με τη συνεργασία πολλών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, τόσο με τους μελετητές όσο και μεταξύ τους σε ομάδες εργασίας. Ωστόσο, γίνεται μια προσπάθεια καταγραφής κάποιων κατευθύνσεων- ιδεών, με βάση κάποιες παλαιότερες προτάσεις καθώς και την εμπειρία από την πενταετή διαμονή μου στην πόλη του Βόλου.

Σύμφωνα με την Μαντίδη (2003: 224), ένα σχέδιο μάρκετινγκ κατά την Τσεγενίδη (2001) μπορεί να αφορά τη συνολική ανάπτυξη της πόλης, αλλά και επιμέρους τομείς, όπως την οικονομία, τις μεταφορές, το κέντρο πόλης, τα τοπικά κέντρα και την οικιστική ανάπτυξη, τον ελεύθερο χρόνο, τον τουρισμό και τον αθλητισμό, τον πολιτισμό και την εκπαίδευση, την κοινωνική ζωή καθώς και το περιβάλλον. Με τη βοήθεια αυτού δημιουργείται η «ταυτότητα της πόλης» (city identity), η οποία αποτελείται από ένα σύνολο χαρακτηριστικών, τα οποία την αντιπροσωπεύουν, όπως η προσωπικότητα έναν άνθρωπο. Είναι άξιο να σημειωθεί ότι ταυτότητα δεν διαθέτουν όλες οι πόλεις, παρά το γεγονός ότι διαθέτουν στοιχεία αναγνώρισης (city identification), όπως είναι οι γεωγραφικές συντεταγμένες ή το μέγεθος.

Στην παρούσα φάση, λοιπόν, η περιοχή του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Βόλου μπορεί να αξιοποιήσει και να προωθήσει την «Ολυμπιακή ταυτότητα» η οποία λειτουργεί ως ένα βαθμό, ως τίτλος πιστοποίησης της ποιότητας ζωής στην πόλη με την έννοια ότι οι Ολυμπιακές Πόλεις χαίρουν πλεονεκτημάτων που άλλες πόλεις δεν είχαν ποτέ την ευκαιρία να δημιουργήσουν. Στην περίπτωση του Βόλου τα πλεονεκτήματα αυτά οφείλονται στις Ολυμπιακές παρεμβάσεις και στην εμπειρία που αποκτά η πόλη από την φιλοξενία ενός μεγάλου αθλητικού γεγονότος, όπως τυγχάνει να αποτελούν οι ΟΑ. Η εμπειρία έγκειται κυρίως στην απόκτηση ικανότητας συντονισμού και οργάνωσης της πόλης καθώς και της ικανότητας υποδοχής και οργάνωσης μεγάλου ρεύματος επισκεπτών. Μέσα από την αξιοποίηση και προβολή των πλεονεκτημάτων αυτών η πόλη θα μπει στη διαδικασία του Μάρκετινγκ πόλης και θα υιοθετήσει το εργαλείο αυτό σε κάθε φάση της εξελικτικής της πορείας (Μαντίδη, 2003: 225).

Για το ΠΣΒ, ο φορέας διαχείρισης του Μάρκετινγκ πόλης θα μπορούσε να είναι το Συντονιστικό Όργανο των ΟΑ για το Βόλο, μια υπηρεσία που να ανήκει στη Τουριστική Δημοτική Επιχείρηση Δήμου Βόλου ή ακόμα και ένας κατά σύσταση αυτόνομος φορέας (Τσεγενίδη, 2001: 114). Αντικείμενο αυτού του φορέα θα είναι το «Μεταολυμπιακό Μάρκετινγκ», διεξάγοντας γόνιμες συζητήσεις με φορείς όπως το

ΤΕΕ, η ΝΑΜ, η ΑΝΕΜ, η ΔΗΤΕΒ, ο ΕΟΤ, ο ΟΛΒ, η Ένωση Ξενοδόχων Μαγνησίας, η ΔΕΜΕΚΑΒ, το ΚΕΚΑΝΑΜ, τον Καλλιτεχνικό Οργανισμό Δήμου Βόλου, τον Αθλητικό Οργανισμό Δήμου Βόλου, οι Περιβαλλοντικοί Σύλλογοι, οι Εφορείες Αρχαιοτήτων, οι Ενώσεις καταστηματαρχών κ.ά., προσδίδοντας στις Ολυμπιακές δράσεις την ευρύτερη της μεταολυμπιακής κληρονομιάς μέσα από το πρίσμα της βιωσιμότητας. (Μαντίδη, 2003: 225)

Στο πλαίσιο των επαφών των φορέων που αναφέρθηκαν παραπάνω, με τον φορέα διαχείρισης του Μάρκετινγκ πόλης, γίνονται προτάσεις και δίνονται απαραίτητες κατευθύνσεις σε τομείς που θεωρούνται ότι μπορούν να προσφέρουν σε αυτό το εγχείρημα.

Κατά την γνώμη μου, τώρα, οι τομείς αυτοί που θεωρούνται ότι συνδέονται άμεσα με τις Ολυμπιακές παρεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν στο ΠΣΒ και μπορούν να συνεισφέρουν στην αναπτυξιακή φυσιογνωμία του, μέσα από ένα στρατηγικό σχεδιασμό Μάρκετινγκ πόλης, είναι οι εξής:

- Βιωσιμότητα αθλητικών υποδομών
- Οργάνωση της κυκλοφορίας στην πόλη- αποσυμφόρηση
- Εκστρατεία της εικόνας της πόλης – Τουριστικής προβολής

5.3.2.1.Βιωσιμότητα αθλητικών υποδομών

Η διοργάνωση των προκριματικών και ημιτελικών αγώνων ποδοσφαίρου άφησε μια σημαντική κληρονομιά αθλητικής υποδομής. Σε επίπεδο ΠΣΒ, πέραν της κατασκευής του Πανθεσσαλικού Σταδίου, αναβαθμίστηκαν και εξοπλίστηκαν εγκαταστάσεις όπως το ΕΑΚ Βόλου, το γήπεδο Νεάπολης, το γήπεδο Νίκης Βόλου «Παντελής Μαγουλάς», το Δημοτικό κλειστό γυμναστήριο Νέας Ιωνίας. Σε επίπεδο νομού Μαγνησίας, δημιουργήθηκε ένα δίκτυο αθλητικών εγκαταστάσεων, με την κατασκευή νέων αλλά και την βελτίωση παλαιότερων, σχεδόν σε κάθε δήμο. Οι εγκαταστάσεις αυτές αποτελούν ένα κοινωνικό αγαθό, αυξημένης σημασίας τόσο για τις μικρές όσο και για τις μεγαλύτερες κοινωνίες. Πέρα από την ικανότητά τους να «δεχθούν» (κυρίως οι νέες εγκαταστάσεις) προγράμματα μαζικού, πανεπιστημιακού, σχολικού, εργασιακού και ειδικού αθλητισμού, αποτελούν σημαντικούς πόρους για την οικονομική και όχι μόνο ανάπτυξη της περιοχής.

Στο ζήτημα του κόστους συντήρησης και λειτουργίας του Πανθεσσαλικού Σταδίου αναφερθήκαμε διεξοδικά στην αρχή αυτού του κεφαλαίου. Όσον αφορά τα αντίστοιχα κόστη για τις υπόλοιπες αθλητικές εγκαταστάσεις, θα στηριχθούμε στα λεγόμενα του κ. Μαρινάγη (2005), που μας ανέφερε χαρακτηριστικά ότι αυτά χαρακτηρίζονται ως μηδενικά. Ωστόσο, απαιτείται η ανάληψη οργανωμένης δράσης από τον φορέα διαχείρισης του Μάρκετινγκ πόλης ώστε οι αθλητικές υποδομές να γίνουν κομμάτι της φυσιογνωμίας της πόλης και πηγή αθλητικής δραστηριότητας. (Μαντίδη, 2003: 230)

Για να καταστούν βιώσιμες και αποδοτικές οι αθλητικές υποδομές της πόλης οφείλουν οι αρμόδιοι φορείς να προάγουν την αθλητική δραστηριότητα σε όλες τις μορφές της και να ενθαρρύνουν προγράμματα άθλησης για όλες τις ηλικίες. Η υποστήριξη στην άθληση και την αναψυχή πρέπει να ξεκινά στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής δραστηριότητας. Με άλλα λόγια, όλες οι βαθμίδες της εκπαίδευσης μπορούν να συνεργάζονται με τα αθλητικά σωματεία και τους φορείς διαχείρισης των αθλητικών εγκαταστάσεων με σκοπό την ενασχόληση των μαθητών και φοιτητών με τον αθλητισμό μέσα από τη διοργάνωση μαθητικών και φοιτητικών αγώνων και άλλων αθλητικών εκδηλώσεων. Επίσης, οι δήμοι θα μπορούσαν να οργανώνουν προγράμματα δωρεάν ή αντί συμβολικού ποσού άθλησης για όλες τις ηλικίες. Με τον τρόπο αυτό οι κάτοικοι θα αποκτήσουν αθλητική παιδεία και θα εκτιμήσουν την αθλητική κληρονομιά της πόλης τους. (Μαντίδη, 2003: 230-231)

Επιπλέον, ο φορέας διαχείρισης του Μάρκετινγκ πόλης, θα μπορούσε να προβεί σε ενέργειες διεκδίκησης της ανάληψης αθλητικών γεγονότων μικρής ή μεγάλης εμβέλειας, διοργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων όπως συναυλίες, φεστιβάλ εντός των εγκαταστάσεων ή και διαφήμισης αυτών (κυρίως αυτών του Βόλου) ως τόπου προετοιμασίας ποδοσφαιρικών και όχι μόνο σωματείων, τόσο κατά την θερινή όσο και κατά την χειμερινή περίοδο.

5.3.2.2. Οργάνωση της κυκλοφορίας στην πόλη- αποσυμφόρηση

Κατά την Μαντίδη (2003: 202), η ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης της Γενικής Μελέτης Μεταφορών και Κυκλοφορίας (Παπαβασιλείου και συνεργάτες, 1999) για την πόλη του Βόλου, κατέδειξε τα εξής, ως σημαντικότερα κυκλοφοριακά προβλήματα:

- Το «δίδυμο φράγμα» που δημιουργείται από τον Κραυσίδωνα και την σιδηροδρομική γραμμή με αποτέλεσμα την έλλειψη δακτυλίων συνεχούς ροής και την ύπαρξη περιορισμένου αριθμού διόδων με έντονη κυκλοφοριακή φόρτιση (οδός Λαμπράκη)
- Η θέση του στρατοπέδου της Νέας Ιωνίας που προκαλεί την έντονη φόρτιση της οδού Μαιάνδρου
- Η ύπαρξη μεγάλου αριθμού καθέτων στην παραλία με ασαφή ιεράρχηση αλλά παρόμοιες διατομές και κυκλοφοριακούς φόρτους
- Η έντονη διαμπερής κυκλοφορία σε περιφερειακές συνοικίες
- Η δυσχερής κίνηση των πεζών στα κέντρα των Δήμων Βόλου και Νέας Ιωνίας λόγω του μικρού πλάτους των πεζοδρομίων και της έλλειψης διαβάσεων
- Η έλλειψη ποδηλατοδρόμων
- Το ποσοστό χαμηλής χρήσης αστικού λεωφορείου (7% των εσωτερικών μετακινήσεων)
- Η αυξημένη κίνηση βαρέων οχημάτων από το κέντρο της πόλης με κατεύθυνση την ΑΓΕΤ
- Η αυξημένη πίεση στάθμευσης σε ορισμένα σημεία της πόλης ενώ μερικοί οργανωμένοι χώροι στάθμευσης υπολειτουργούν
- Οι μεγάλοι κυκλοφοριακοί φόρτοι και η αυξημένη επικινδυνότητα σε ορισμένα σημεία του αστικού δικτύου.

Λύση σε αυτά τα προβλήματα, προσπάθησαν να δοθεί και μέσα από τα Ολυμπιακά έργα κυκλοφοριακής φύσεως. Η όσο το δυνατόν καλύτερη προετοιμασία της πόλης του Βόλου για την διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, προέβλεψε και την κατασκευή σημαντικών συγκοινωνιακών υποδομών, τεράστιου αποθέματος για το «μεταολυμπιακό» Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου. Η αναβάθμιση των λιμενικών και αεροπορικών εγκαταστάσεων, βελτίωσαν την προσπελασιμότητα της πόλης και αύξησαν τα επίπεδα εξυπηρέτησης των κατοίκων και των επισκεπτών της, δίνοντας παράλληλα μια επιπλέον αναπτυξιακή ώθηση στις οικονομικές της δραστηριότητες.

Επιπλέον, με την διάνοιξη της οδού Παρασκευοπούλου και την σύνδεσή της με την Γ. Δήμου μέσω της κατασκευής της αντίστοιχης γέφυρας, την διαμόρφωση χώρων στάθμευσης και τον Περιφερειακό, βελτιώθηκαν και διευκολύνθηκαν η κίνηση και η κυκλοφορία ενώ μειώθηκαν και οι χρονοαποστάσεις μέσα στην πόλη.

Στοχεύοντας έτσι στην οργάνωση της κυκλοφορίας αλλά και στην αποσυμφόρηση της πόλης, οι αρμόδιοι οφείλουν να αξιοποιήσουν και να ολοκληρώσουν τις Ολυμπιακές μεταφορικές- οδικές παρεμβάσεις και να εκμεταλλευτούν τα γενικότερα οφέλη που παρουσιάστηκαν στον τομέα αυτό κατά την διάρκεια των Αγώνων. Ειδικότερα, η ολοκλήρωση της περιφερειακής οδού, θα επιλύσει ένα μακροχρόνιο πρόβλημα της πόλης. Αποτρέποντας την κίνηση των βαρέων οχημάτων από τους βασικούς αστικούς οδικούς άξονες, θα αποφορτιστεί το κέντρο της πόλης, γεγονός που θα συντελέσει στην βελτίωση της ποιότητας του αστικού περιβάλλοντος (μείωση επιπέδων ηχορύπανσης και μόλυνσης) και θα αυξηθεί το αίσθημα ασφάλειας των πολιτών, όταν μετακινούνται μέσα στην πόλη.

Παράδειγμα προς μίμηση, ωστόσο, θα μπορούσε να ήταν και η κυκλοφοριακή πολιτική που ακολουθήθηκε κατά την διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων. Για παράδειγμα απαγόρευση της στάθμευσης σε δρόμους υψηλού φόρτου, απαγόρευση αριστερών στροφών, αυστηρή εφαρμογή του θεσμού των λεωφοριολωρίδων.

5.3.2.3. Εκστρατεία της εικόνας της πόλης – Τουριστικής προβολής

Από την σύντομη ανάλυση σχετικά με τις τουριστικές δραστηριότητες της πόλης στο κεφάλαιο της αναπτυξιακής φυσιογνωμίας του ΠΣΒ (>>1.6.2.), συμπεραίνονται τα εξής: Η σημερινή τουριστική ζήτηση κρίνεται μειωμένη λόγω της γενικότερης τουριστικής ύφεσης που παρατηρείται εξαιτίας των πολεμικών συρράξεων, της τρομοκρατίας αλλά και του παγκόσμιου ασταθούς κλίματος και λόγω των διαρροών σε μεγάλο βαθμό επισκεπτών στην ευρύτερη περιοχή (Πήλιο, Βόρειες Σποράδες). Σε συνδυασμό με την ελλιπή προβολή, την έλλειψη σημείων αναφοράς στην πόλη και την έλλειψη ξενοδοχειακών μονάδων υψηλών προδιαγραφών, η κατάσταση αυτή δεν φαίνεται να αλλάζει.

Κρίνεται λοιπόν σκόπιμο, η πόλη να προβεί σε μια ολοκληρωμένη Εκστρατεία Μεταολυμπιακής – Τουριστικής προβολής, εκμεταλλευόμενη έτσι με τον καλύτερο τρόπο τόσο τις Ολυμπιακές παρεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν όσο και τα γενικότερα οφέλη από την διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων. Στόχος αυτής της εκστρατείας είναι η ανάπτυξη ενός εκτεταμένου προγράμματος δημοσίων σχέσεων ώστε να μεγιστοποιηθεί κάθε δυνατότητα δημόσιας προβολής του τουριστικού προϊόντος της περιοχής.

Η διεθνής εμπειρία έχει δείξει σε πάρα πολλές περιπτώσεις, ότι η τουριστική ζήτηση τα πρώτα χρόνια μετά τους αγώνες είναι μεγαλύτερη από ότι κατά την διάρκεια τους (>>3.5.5.). Οι λόγοι που συμβαίνει κάτι τέτοιο είναι οι εξής: **Πρώτον** επειδή η έντονη προβολή που λαμβάνει η χώρα κατά την διάρκεια των αγώνων επηρεάζει την τουριστική ζήτηση της επόμενης περιόδου, **δεύτερο** επειδή πολλοί επισκέπτες επιθυμούν να επισκεφτούν την πόλη διοργάνωσης των αγώνων όχι κατά την διάρκειά τους αλλά κατά την επόμενη περίοδο γιατί αναμένουν καλύτερες τιμές, λιγότερη συμφόρηση, μεγαλύτερη ασφάλεια κλπ και **τρίτον** επειδή η πόλη απέκτησε καλύτερες υποδομές, προφίλ κ.α. . Αυτό το φαινόμενο καλείται να εκμεταλλευτεί και η πόλη του Βόλου.

Σε εγχώριο επίπεδο επιβεβλημένη θεωρείται η συμμετοχή τόσο των ταξιδιωτικών γραφείων όσο και των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Αυτή η συμμετοχή μπορεί να ενισχυθεί με την προετοιμασία φωτογραφικού και κινηματογραφικού υλικού από τους αρμόδιους φορείς, το οποίο θα προβάλλει την περιοχή και τα δρώμενα και θα διανεμηθεί σε ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς, ταξιδιωτικά πρακτορεία και περιοδικό τύπο.

Σε διεθνές επίπεδο τα πράγματα είναι περισσότερο περίπλοκα. Ο Βόλος ως Ολυμπιακή πόλη είχε την ευκαιρία να προσεγγίσει την διεθνή τουριστική αγορά ξεφεύγοντας από τα μέχρι τώρα εγχώρια δεδομένα. Ρόλος των αρμόδιων φορέων και πιο συγκεκριμένα του φορέα διαχείρισης του Μάρκετινγκ πόλης είναι η ανάληψη πρωτοβουλιών για την αύξηση των επισκέψεων και της αρθρογραφίας ξένων δημοσιογράφων με την εξασφάλιση στοιχείων, βίντεο, κειμένων και φωτογραφικού υλικού της περιοχής. Επίσης κρίνεται σκόπιμη η εκστρατεία ενδυνάμωσης των σχέσεων της περιοχής με ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς μέσα από την αποστολή διαφημιστικού υλικού σε μορφή πρόσκλησης για επίσκεψη της μετά Ολυμπιακών Αγώνων πόλης του Βόλου. (Μαντίδη, 2003: 228)

Γενικότερα, για να μπορέσει η πόλη να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της διεθνούς τουριστικής αγοράς πρέπει να υπάρχουν οι απαραίτητες υποδομές και υπηρεσίες για την εξυπηρέτηση τόσο των ημεδαπών όσο και των αλλοδαπών τουριστών. Οφείλει να προβλέψει, αυτές οι υποδομές και υπηρεσίες να καλύπτουν διαφορετικές κατηγορίες τουριστών και ηλικιακές ομάδες. Προς αυτήν την κατεύθυνση, οφείλει να εξεταστεί η κατασκευή περισσότερων ξενοδοχειακών μονάδων αλλά και καταλυμάτων για νέους με προσιτές τιμές σε μορφή ξενώνων

νεότητας (Youth Hostels). Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται και η συγκράτηση των επισκεπτών εντός του ΠΣΒ μειώνοντας τις διαρροές στην ευρύτερη περιοχή (Πήλιο, Βόρειες Σποράδες). (Μαντίδη, 2003: 228-9)

Με την κατασκευή του Κέντρου Τουριστικής Προβολής, οι τουριστικές υπηρεσίες αναβαθμίστηκαν. Κατά την διάρκεια των ΟΑ, ειδικά καταρτισμένοι υπάλληλοι παρείχαν τουριστικές πληροφορίες σε πολλές γλώσσες και τροφοδοτούσαν τα τουριστικά γκρουπ με συνοδούς. Στην μεταολυμπιακή περίοδο, οφείλει να μετατραπεί σε ένα οργανωμένο Κέντρο Τουριστικής Προβολής συντονίζοντας κάθε τουριστική δράση για την πόλη. Μπορεί να προωθήσει την προβολή της πόλης και την εξυπηρέτηση των επισκεπτών μέσω διαδικτύου καθώς και την διαδικασία των on- line κρατήσεων σε ξενοδοχειακές κλίνες και τουριστικά πακέτα. Αυτές οι πρόσθετες ευκολίες μπορούν να προσελκύσουν μεγάλο ποσοστό επισκεπτών, οι οποίοι οργανώνουν τις διακοπές τους αποκλειστικά μέσω διαδικτύου και μέχρι σήμερα δεν είχαν την δυνατότητα να εντάξουν το Βόλο στους τουριστικούς τους προορισμούς. (Μαντίδη, 2003: 229)

Η ολοκλήρωση του Συνεδριακού Κέντρου Ιεράς Μητρόπολης Δημητριάδος, ανέδειξε την ανάγκη για ειδική μέριμνα στην ανάπτυξη εξειδικευμένων υποδομών υψηλών προδιαγραφών, με στόχο την προσέλκυση υπηρεσιών, συνεδρίων και τουρισμού υψηλού επιπέδου. Οι διαθέσιμοι χώροι για την διεξαγωγή συνεδρίων, συναντήσεων και συνελεύσεων για την πόλη του Βόλου είναι πέραν του Συνεδριακού Κέντρου, το (ιδιωτικό) Forum και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Κινούμενη προς την κατεύθυνση προσέλκυσης τουρισμού υψηλού επιπέδου, η πόλη θα πρέπει να μεριμνήσει για την κατασκευή ενός πραγματικά μεγάλου συνεδριακού κέντρου, βάσει των διεθνών προτύπων και προδιαγραφών.

Η επέκταση και βελτίωση του Αθανασάκειου Αρχαιολογικού Μουσείου Βόλου, ανέδειξε και αυτή με τη σειρά της, την ανάγκη για εναλλακτικές μορφές πακέτων που να ικανοποιούν τις απαιτήσεις κάθε επισκέπτη. Στα πρότυπα των μεγάλων ευρωπαϊκών πόλεων, θα μπορούσαν να οργανωθούν τουριστικές περιηγήσεις είτε μέσα στην πόλη είτε έξω από αυτή. Δημιουργώντας ένα δίκτυο χαρακτηριστικών σημείων τόσο εντός όσο και εκτός πόλης, μπορεί να προσελκύσει επισκέπτες, παρέχοντάς τους γρήγορη και εύκολη γνωριμία με τα σημαντικότερα αξιοθέατα της πόλης του Βόλου. Για παράδειγμα μια διαδρομή θα μπορούσε να είναι «Επίσκεψη στο Αθανασάκειο Αρχαιολογικό Μουσείο Βόλου- Περιήγηση στους

Αρχαιολογικούς Χώρους της ευρύτερης περιοχής- Επίσκεψη στις Ολυμπιακές Εγκαταστάσεις- Γνωριμία με τα γραφικά χωριουδάκια του Πηλίου».

Όλα τα παραπάνω αποτελούν μερικές πρώτες και βασικές κατευθύνσεις- ιδέες, στα πλαίσια ενός σχεδίου Μάρκετινγκ πόλης, που αξιοποιώντας τις Ολυμπιακές παρεμβάσεις αλλά και τα γενικότερα οφέλη από την διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, στοχεύουν στην προσέλκυση επισκεπτών αλλά και στην διεθνή προβολή της πόλης του Βόλου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την έρευνα και την ανάλυση που έγινε στα πλαίσια της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι τα εξής:

1. Ο Βόλος αποτελεί μία πόλη που χαρακτηρίζεται από ευνοϊκές προοπτικές ανάπτυξης. Αυτό το συμπέρασμα το καταμαρτυρούν οι εξής λόγοι:

- Η «κεντρική» γεωγραφική του θέση ως προς το σύνολο της χώρας και η τοποθέτησή του στον αναπτυξιακό άξονα «S», Αθήνας- Θεσσαλονίκης
- Η διαχρονική αύξηση του πληθυσμού του, παρόλη την συνεχόμενη μείωση του ρυθμού της.
- Η πολυτομεακή παραγωγική δραστηριότητά του, παρουσιάζοντας την βασική ιδιομορφία, του συνδυασμού Βιομηχανίας- Τουρισμού
- Η «στενή επαφή» του με βουνό και θάλασσα
- Η ικανοποιητική κατάσταση τεχνικών, οδικών και μεταφορικών υποδομών
- Το πλούσιο πολιτιστικό του περιβάλλον
- Το κατάλληλο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, με ένα αισθητικά ενδιαφέρον και ελκυστικό αστικό τοπίο
- Η δυνατότητα κάλυψης τουριστικών απαιτήσεων- αναγκών, παρότι οι ενέργειες που γίνονται οδηγούν σε άκρως αντίθετα αποτελέσματα
- Η πληθώρα των αθλητικών υποδομών

2. Χαρακτηριστικά όπως αυτά που αναφέρθηκαν παραπάνω, δηλαδή το πληθυσμιακό μέγεθος, η κρίσιμη μάζα των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων και λειτουργιών καθώς και η ύπαρξη ικανοποιητικού επιπέδου υποδομών, αποτέλεσαν μια εγγύηση για την δυνατότητα της πόλης να υποστηρίξει ένα τόσο σημαντικό γεγονός, όπως η διοργάνωση μέρους των προκριματικών και ημιτελικών αγώνων του Ολυμπιακού ποδοσφαιρικού τουρνουά.

3. Τα θετικά οφέλη από την διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, δεν περιορίστηκαν μόνο στην πρωτεύουσα, αλλά διαχύθηκαν σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια. Η διάχυση αυτή, υλοποιήθηκε με την μορφή των Ολυμπιακών

παρεμβάσεων. Ο Βόλος ως Ολυμπιακή πόλη και στα πλαίσια των υποχρεώσεων που του έθεσε αυτός ο τίτλος, ανέπτυξε ένα ελάχιστο επίπεδο υποδομών για την γενικότερη εξυπηρέτηση των αγώνων, μέσα από έργα:

- Αθλητικής υποδομής
- Οδικής υποδομής και υποδομής μεταφορών
- Ανάπλασης πολιτιστικής και τουριστικής υποδομής
- Ασφάλειας.

4. Η επιλογή των κατάλληλων- απαραίτητων έργων έπρεπε να συνδυαστεί και με μία απόφαση εγκατάστασης, είτε χωρικά συγκεντρωμένων είτε κατάλληλα κατανεμημένων παρεμβάσεων.

Οι επιλογές χωροθέτησης κρίνονται λογικές, θέτοντας ταυτόχρονα ισχυρές βάσεις για την ανάπτυξη και την αειφορία της ευρύτερης περιοχής.

5. Οι Ολυμπιακές Παρεμβάσεις και γενικότερα κάθε είδους έργα, συνεπάγονται και κάποιες επιπτώσεις. Στην προκειμένη περίπτωση, προσέφεραν στον Βόλο άπλετα οφέλη, όπως:

- Αύξηση των επενδύσεων και των κατασκευών με άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις στην ζήτηση και την παραγωγή
- Αύξηση του ΑΕΠ και της απασχόλησης
- Αύξηση του αθλητικού, αστικού και τεχνολογικού αποθέματος
- Βελτίωση του οδικού δικτύου και των μεταφορικών υποδομών
- Βελτίωση των αθλητικών και τουριστικών υποδομών
- Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής
- Βελτίωση της εικόνας και της προβολής

6. Το ερώτημα που τίθεται είναι: «Τα οφέλη αυτά μέχρι πότε θα παραμείνουν ή αλλιώς ο Βόλος μέχρι πότε θα χαίρει της παρουσίας τους;».

Οι απόψεις είναι αντιφατικές σχετικά με την διάρκεια των επιπτώσεων. Π.χ. ορισμένες έρευνες διαπιστώνουν ότι οι επιπτώσεις στο εισόδημα και την απασχόληση είναι βραχύβιες και εξανεμίζονται με την ολοκλήρωση των αγώνων. Άλλες μελέτες διαπιστώνουν μια σχετικά μακροχρόνια θετική επίδραση, η οποία υπολείπεται σημαντικά των επιδράσεων σε κατασκευαστικό κλάδο και τουρισμό.

Σαφής απάντηση δεν υπάρχει αλλά εξαρτάται από το πλάνο με το οποίο τις αξιοποιεί κάθε πόλη.....

7. Η αξιολόγηση της στρατηγικής των Ολυμπιακών παρεμβάσεων απέδειξε συνάμα και την επιτυχία της. Απεδείχθη ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα αστικής αναβάθμισης και όχι ένας κατάλογος αποσπασματικών έργων. Είχε σαφή Ολυμπιακό προσανατολισμό αλλά δεν άφησε απ' έξω και τα έργα αναπτυξιακής φύσεως.

8. Ωστόσο, η πολυκριτηριακή αξιολόγηση των παρεμβάσεων ανέδειξε μια αισθητά διαφορετική ταξινόμηση για αυτά:

- Υπήρξαν έργα που ο ρόλος τους ήταν καθαρά για να στηρίξουν την διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων,
- Έργα συμπληρωματικά που αποτέλεσαν στήριγμα για τα καθαρά Ολυμπιακά, και
- Έργα που ουδεμία σχέση είχαν με την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων στον Βόλο, αλλά παρουσίαζαν καθαρά αναπτυξιακά χαρακτηριστικά.

9. Μελετώντας τα μοντέλα μεταολυμπιακής αξιοποίησης και αξιολογώντας το Πανθεσσαλικό Στάδιο, καταλήξαμε στα εξής δύο αλληλοεξαρτώμενα- αμφίδρομα συμπεράσματα:

- Πρώτον, το Πανθεσσαλικό Στάδιο αποτελεί μία εγκατάσταση που δεν είναι ιδιαίτερα ελκυστική αλλά ταυτόχρονα αναμένεται να παρουσιάσει κάποιο ενδιαφέρον.
- Δεύτερον, το λειτουργικό και βιώσιμο μοντέλο αξιοποίησής του σταδίου, είναι αυτό της Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού τομέα, με τον έναν να αναλαμβάνει το κόστος λειτουργίας και τον άλλον το κόστος συντήρησης. Αρωγός σ' αυτήν την πρόταση είναι ο ειδικός νόμος που προωθεί η κυβέρνηση για να γίνονται πλέον εφικτά τέτοιου είδους εγχειρήματα.

10. Η μελέτη μοντέλων αξιοποίησης καθώς και η απόφαση προώθησης στρατηγικής City Marketing, καταδεικνύουν τα εξής:

- Έλλειψη στρατηγικής που να θέτει βάσεις για περαιτέρω εξέλιξη και ανάπτυξη, βασιζόμενη στα πρότυπα παλαιότερων Ολυμπιακών πόλεων και εκμεταλλευόμενη την ευκαιρία μιας νέας εικόνας που προσέγγισε περισσότερο τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.
- Αδυναμία εκμετάλλευσης των υπόλοιπων Ολυμπιακών παρεμβάσεων
- Απουσία συνολικού σχεδιασμού για μεταολυμπιακή αξιοποίηση των αθλητικών εγκαταστάσεων έναν χρόνο μετά την διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**

1. **ECOS ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ Α.Ε (2001):** «Μελέτη περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για την Κατασκευή του Πανθεσσαλικού Σταδίου στην Νέα Ιωνία»
2. **Ανατολίτη, Ζ. & Πολυδωρόπουλος, Ι. (1997):** «Πολυκριτηριακή αξιολόγηση του Περιφερειακού Αυτοκινητόδρομου του Βόλου», Διπλωματική Εργασία, Τμήμα Μηχανικών, Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.
3. **Αραβαντινός, Α. (1997):** «Πολεοδομικός σχεδιασμός– Για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου», Εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα.
4. **Βαρβέρης, Α. και Συνεργάτες (2001):** «Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων από την κατασκευή του Πανθεσσαλικού Σταδίου Νέας Ιωνίας Βόλου», ECOS Μελετητική, Βόλος.
5. **Δασκαλάκης, Κ. & Τσακίρης, Σ. (1999):** «Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Θεσσαλίας– α', β' και γ' φάση», ΥΠΕΧΩΔΕ- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον», Αθήνα.
6. **Δέφνερ, Α. (1999/2004):** «Πολιτιστικός Τουρισμός και Δραστηριότητες Ελεύθερου Χρόνου: Η Επίδραση στις Λειτουργίες των Πόλεων», στο Δ. Οικονόμου και Γ. Πετράκος (επιμέλεια) «Η Ανάπτυξη των Ελληνικών Πόλεων: Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις Αστικής Ανάλυσης και Πολιτικής», Αθήνα/ Βόλος: Gutenberg/ Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας.
7. **Δέφνερ, Α. (2002):** «Σχεδιασμός για τον ελεύθερο χρόνο (Τουρισμός– Πολιτισμός– Αθλητισμός) - Πανεπιστημιακές παραδόσεις», Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, Βόλος.
8. **Ενημερωτικό φυλλάδιο Υπουργείου Πολιτισμού (2004):** «Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»– Βόλος: Ολυμπιακή Πόλη».
9. **Εργαστήριο Περιφερειακών Οικονομικών Αναλύσεων και Προβλέψεων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (2002):** «Οι χωρικές και αναπτυξιακές επιπτώσεις του Προγράμματος 'Ελλάδα 2004'», Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, Βόλος.

10. **Εργαστήριο Περιφερειακών Οικονομικών Αναλύσεων και Προβλέψεων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (2005):** «Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Μαγνησίας- α' φάση», Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, Βόλος.
11. **Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (2003):** «Μεταολυμπιακή αξιοποίηση των Ολυμπιακών έργων- Δεύτερος άξονας: Πρόταση μεταολυμπιακής χρήσης των Ολυμπιακών έργων- Τελική έκθεση», Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, Βόλος.
12. **Καρτάλης, Κ. (2004):** «Η μεταολυμπιακή αξιοποίηση των αθλητικών εγκαταστάσεων», Εισήγηση σε συνέδριο με θέμα 'Σχεδιασμός, Αποτελέσματα και Αξιοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας' στις 18 Νοεμβρίου, Βόλος.
13. **Μαλούτας, Θ. & Συνεργάτες (1995):** «Βόλος: Αναζήτηση της κοινωνικής ταυτότητας», Εκδόσεις Παρατηρητής, Αθήνα.
14. **Μιχαηλίδης, Γ. (2003):** «Αξιολόγηση και Διαχείριση Προγραμμάτων: Διδακτικό Βοήθημα Ακαδημαϊκού Έτους 2003-2004, χειμερινό εξάμηνο», Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, Βόλος.
15. **N3342/2005,** «Βιώσιμη ανάπτυξη και κοινωνική αξιοποίηση των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων, αδειοδότηση, χρήσεις, λειτουργίες τους - Διάρθρωση, οργάνωση και λειτουργία Γενικής Γραμματείας Ολυμπιακής Αξιοποίησης», ΦΕΚ 131/Α'
16. **Παπανίκος, Γ. (1999):** «Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 και οι Επιπτώσεις στον Ελληνικό Τουρισμό», Κέντρο Τουριστικών Ερευνών Ινστιτούτου Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων, Αθήνα.
17. **Σκάγιαννης, Π. (1994):** «Πολιτική προγραμματισμού των υποδομών», Εκδόσεις Α. Σταμούλης, Αθήνα- Πειραιάς.
18. **Σκυργιάννης, Χ. & Σκάγιαννης, Π (2003):** «Αερομεταφορές και Τουρισμός- ο ρόλος του αεροδρομίου Νέας Αγχιάλου», Ερευνητική εργασία Τμήματος Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.
19. **Στεφάνου, Ι. (2000):** «Η Φυσιογνωμία της ελληνικής πόλης», Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα.
20. **Τσεγενίδη, Κ. (2001):** «Marketing πόλεων: από τη γερμανική εμπειρία στην ελληνική πραγματικότητα», Διπλωματική Εργασία, Τμήμα Μηχανικών,

Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.

21. **Υπουργείο Πολιτισμού (2001):** «Τεύχος παρουσίασης: Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»- Έργα και παρεμβάσεις στις Ολυμπιακές πόλεις ποδοσφαίρου- Βόλος», Εργαστήριο Πολεοδομικού και Χωροταξικού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Βόλος.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

22. **Antoniou, E. (2002):** «*Urban Environmental Planning in Greek Cities: Case study the city of Volos*», Development Planning Unit, University College London, London.
23. **Cashman, R. (2003):** «*Impact of the games on Olympic host cities*», <http://www.blues.uab.es/olympic.studies/lessons/fl8.htm>
24. **Fotopoulos, G. & Petrakos, G. & Psycharis, Y. (2002):** «*Olympic Games and Regional Policy in Greece: an ex- ante assessment*», Department of Planning and Regional Development, School of Engineering, University of Thessaly, Volos.
25. **Fusshoeller, M. & Honert, S. & Kendschek, H. (1995):** «*Stadtmarketing- ein Leitfaden für die Praxis*», Deutsches Seminar für Städtebau und Wirtschaft (DSSW) im Deutschen Verband für Wohnungswesen, Städtebau und Raumordnung e.V., Bonn
26. **Kotler, P. & Haider, D. & Rein, I. (1993):** «*Marketing Places: Attracting investment, industry and tourism to cities, states and nations*», New York: The free press.
27. **Olympic Bid Committee (1996):** «*Athens 2004: Candidate City*», Vol. 1,2,3, Athens.
28. **Page, S. (1995):** «*Urban Tourism*», London: Routhledge
29. **Toohy, K. and Veal, A.J. (2000):** «*The Olympic Games- A social science perspective*», CABI Publishing: Sydney.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΚΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

30. **Θεοδωροπούλου, Ε. (2005):** «Χρηματοδότηση 3.500.000 € για το Πανθεσσαλικό Στάδιο», άρθρο της 9^{ης} Σεπτεμβρίου στην Εφημερίδα Πρώτη, Βόλος.
31. **Κρουστάλλη, Δ. (2004):** «Τι θα γίνουν οι αθλητικές εγκαταστάσεις – οι μελέτες, τα σενάρια, ο ρόλος των ιδιωτών και τα αντίστοιχα παραδείγματα από το εξωτερικό», άρθρο της 19^{ης} Σεπτεμβρίου στην Εφημερίδα Το Βήμα, Αθήνα.
32. **Μαρούτσης, Η. (2005):** «Τα 4 «ατού» που έγιναν ελλείμματα», άρθρο της 7^{ης} Αυγούστου στην Εφημερίδα Έθνος της Κυριακής, Αθήνα.
33. **Μπεσκένης, Β. (2005):** «Αξιοποίηση με στόχο την ανάπτυξη», άρθρο της 31^{ης} Μαρτίου στην Εφημερίδα Ελεύθερος Τύπος, Αθήνα.
34. **Σαμακόβλη, Β. (2005):** «Πανθεσσαλικό: «Ζωντανεύουν» σύντομα οι εγκαταστάσεις του», άρθρο της 9^{ης} Σεπτεμβρίου στην Εφημερίδα Νέος Τύπος, Βόλος.
35. **Σκουρής, Β. (2005):** «Στους ιδιώτες δίνεται η προίκα των Αγώνων», άρθρο της 7^{ης} Αυγούστου στην Εφημερίδα Έθνος της Κυριακής, Αθήνα.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

36. **Αντωνίου, Ε. (2001):** «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις ελληνικές πόλεις: εφαρμογές και επιπτώσεις στην πόλη του Βόλου», Διπλωματική Εργασία, Τμήμα Μηχανικών, Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.
37. **Ευμολπίδης, Ι. (2005):** «Ολυμπιακές Εγκαταστάσεις- Σχεδιασμός και Μεταολυμπιακή Αξιοποίηση», Διπλωματική Εργασία, Τμήμα Μηχανικών, Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.
38. **Κακλίδης, Α., Καρτσιούνης, Α. & Κυριακοπούλου, Δ. (2003):** «Βόλος- Ολυμπιακή πόλη 2004», Εργασία στο πλαίσιο του μαθήματος Προγραμματισμός & Σχεδιασμός Υποδομών, Τμήμα Μηχανικών, Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.
39. **Καλογήρου, Α. & Σγούρας, Τ. (2002):** «Παράκαμψη και είσοδος πόλεως Βόλου (από Ε.Ο. Βόλου- Μικροθηβών)», Εργασία στο πλαίσιο του μαθήματος

- Προγραμματισμός & Σχεδιασμός Υποδομών, Τμήμα Μηχανικών, Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.
40. **Καλογήρου, Α. & Σγούρας, Τ. (2003):** «Ο Περιφερειακός Δακτύλιος του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Βόλου», Εργασία στο πλαίσιο του μαθήματος Πολεοδομία ΙΙΙ: Πολεοδομική Πολιτική, Τμήμα Μηχανικών, Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.
41. **Καρβούνης, Α. (2000):** «Το Ολυμπιακό Χωριό της Αθήνας: αξιολόγηση σεναρίων Μεταολυμπιακής χρήσης και Χωρικές Επιπτώσεις», Διπλωματική Εργασία, Τμήμα Μηχανικών, Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.
42. **Κουτσιανά, Γ. (2001):** «Αστικός Τουρισμός: μια δυναμικά αναπτυσσόμενη ειδική μορφή τουρισμού. Η περίπτωση του Βόλου Ολυμπιακής πόλης το 2004», Διπλωματική Εργασία, Τμήμα Μηχανικών, Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.
43. **Κρητικού, Χ. (2003):** «Στρατηγικά Σχέδια Ανάπτυξης σε Πόλεις Μεσαίου Μεγέθους: προκαταρκτική ανάλυση και Συμμετοχικός Σχεδιασμός, στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου», Διπλωματική Εργασία, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Τμήματος Μηχανικών, Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.
44. **Μαντίδη, Α. (2003):** «Ολυμπιακοί Αγώνες 2004 – Οι κοινωνικοοικονομικές και χωρικές επιπτώσεις στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου», Διπλωματική Εργασία, Τμήμα Μηχανικών, Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.
45. **Σύελη, Χ. (2001):** «Βόλος: Στρατηγικές Πολεοδομικές Παρεμβάσεις για την ενδυνάμωση της Αναπτυξιακής Πολιτικής της πόλης», Διπλωματική Εργασία, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Τμήματος Μηχανικών, Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.
46. **Σολιδάκης, Ι. (2002):** «Ρυθμιστικό Σχέδιο Βόλου: μεθοδολογική και πραγματολογική προσέγγιση», Διπλωματική Εργασία, Τμήμα Μηχανικών, Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.

ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ

47. **Συνέντευξη με τον κ. Δερβένη Δ.**, Συντονιστή Λειτουργιών Ολυμπιακής Πόλης Βόλου, στις 16 Σεπτεμβρίου 2005 στο γραφείο της Στατιστικής Υπηρεσίας Μαγνησίας, στο Βόλο.
48. **Συνέντευξη με τον κ. Κότιο Α.**, Δρ. Οικονομολόγο- Επίκουρο Καθηγητή Διεθνών Οικονομικών στο τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, στις 23 Ιουνίου 2005 στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, κτίριο Πεδίον του Άρεως στο Βόλο.
49. **Συνέντευξη με τον κ. Μαρινάγη Τ.**, Πρόεδρο του Εθνικού Αθλητικού Κέντρου Βόλου, στις 8 Ιουνίου 2005 στα γραφεία του ΕΑΚ.
50. **Συνέντευξη με τον κ. Παντελή Δ.**, Διευθυντή Τεχνικών Υπηρεσιών Δήμου Βόλου, στις 8 Ιουνίου 2005 στο Δημαρχείο Βόλου.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

51. <http://62.103.162.162/ypponet.gr>
52. <http://www.9dim-volou.mag.sch.gr>
53. <http://www.asda.gr>
54. <http://www.athens2004.com>
55. <http://www.business2005.gr>
56. <http://www.culture.gr>
57. <http://www.danilopoulos.gr>
58. <http://www.demka.gr>
59. <http://www.disabled.gr>
60. <http://www.e-city.gr>
61. <http://www.ecocrete.gr>
62. <http://www.explo.gr>
63. <http://www.express.gr>
64. <http://www.forthnet.gr>
65. <http://www.giamakos.gr>
66. <http://www.greek-ecotourism.gr>
67. <http://www.imd.gr>

68. <http://www.magnesia.gr>
69. <http://www.mpa.gr>
70. <http://www.mpa.gr/specials/erga/cities.html>
71. <http://www.neostypos.gr>
72. <http://www.nikivolou.magnesia.gr>
73. <http://www.oikoen.gr>
74. <http://www.orthokentavros.gr>
75. <http://www.pelionet.gr>
76. <http://www.periferiakianaptixi.gr/periferies/thessalia/index.html>
77. <http://www.portal.tce.gr>
78. <http://www.spiroart.gr>
79. <http://www.stadia.gr>
80. <http://www.statistics.gr>
81. <http://www.traveldailynews.gr>
82. <http://www.traveltimes.gr>
83. <http://www.volos-city.gr>
84. <http://www.volos-m.gr>
85. <http://www.volos-m.gr/volos2004/mnimonio.htm>
86. <http://www.ypodomi.gr>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Εικόνα 1: Λογότυπα Ολυμπιακής πόλης Βόλου

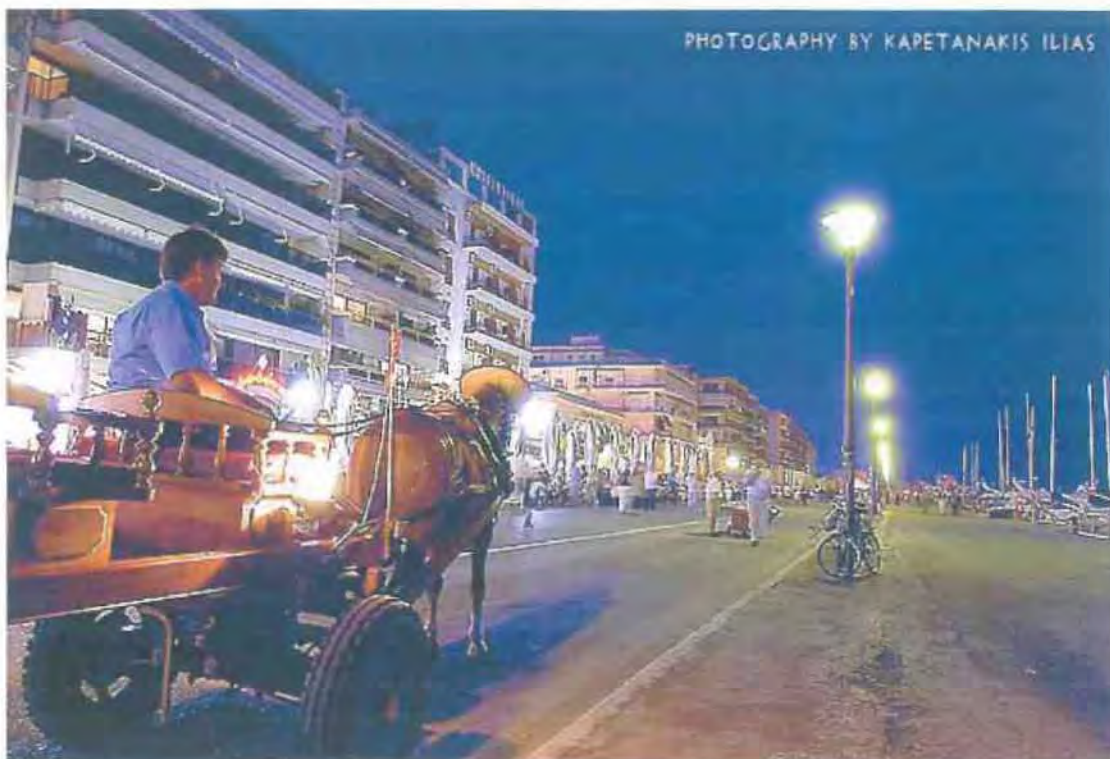
Πηγή: <http://www.volos-city.gr>

Εικόνα 2: Άποψη της εικόνας του Βόλου κατά την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων

Πηγή: <http://www.2004.gr>

Εικόνα 3: Η «διαδρομή» της προκυμαίας του Βόλου

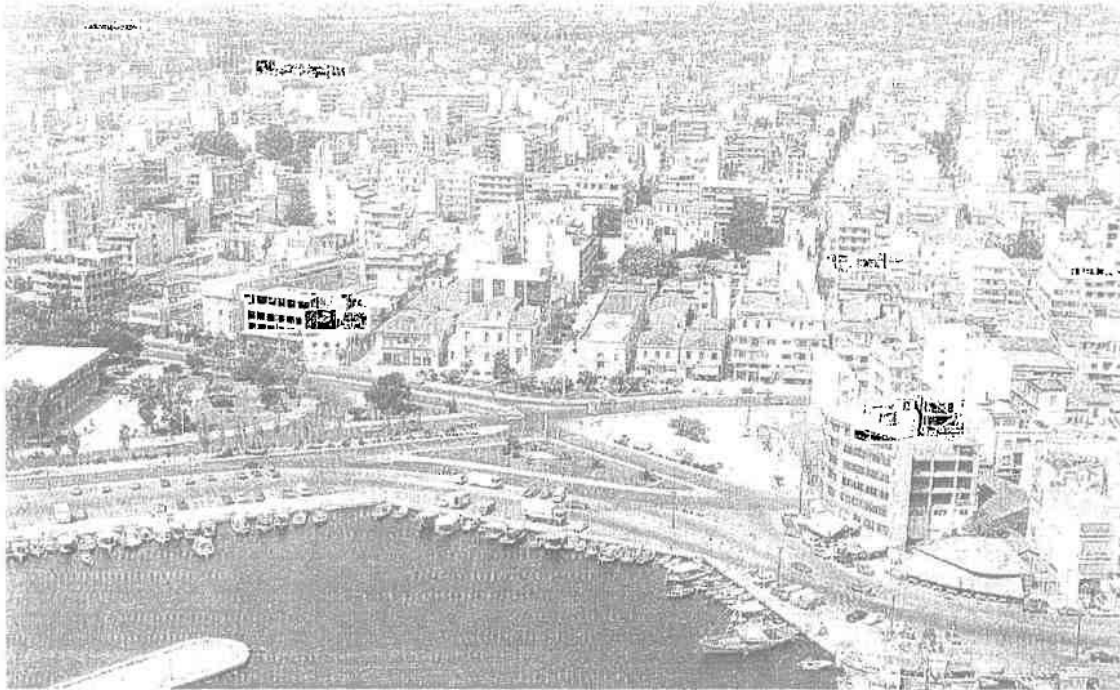
Πηγή: <http://www.pelionet.gr>

Εικόνα 4: Η διαδρομή της παραλίας κατά μήκος του πάρκου Αγίου Κωνσταντίνου

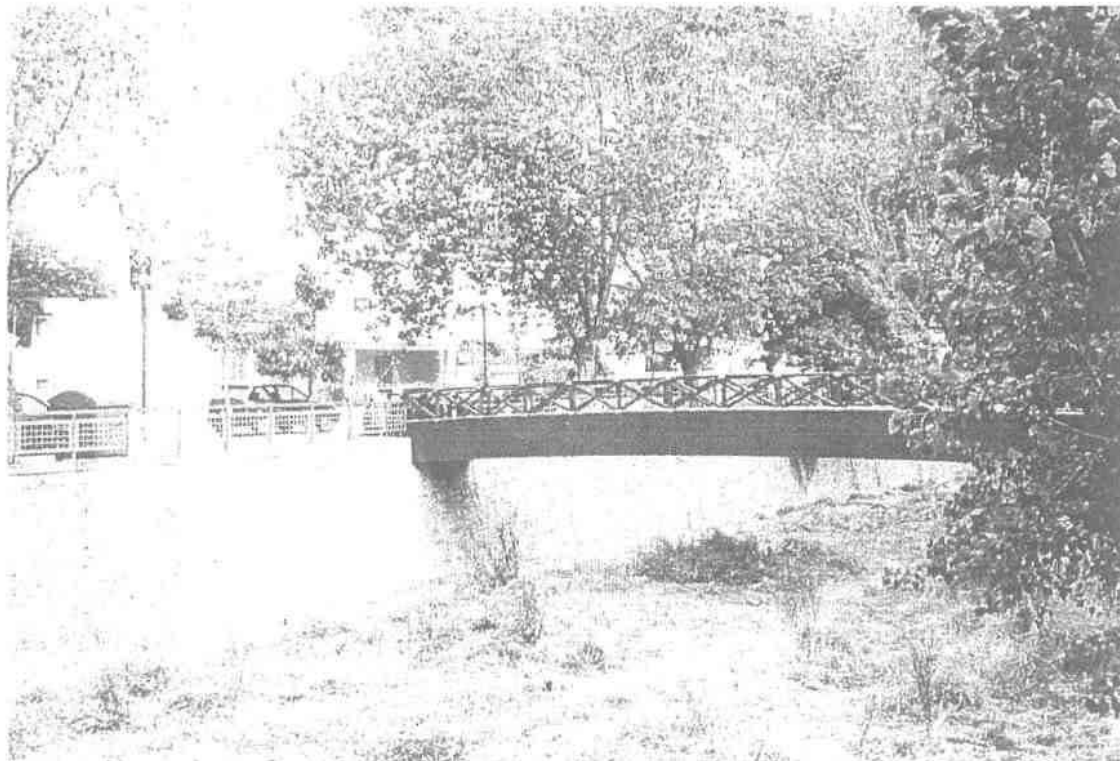
Πηγή: Μαντίδη, 2003: 88

Εικόνα 5: Η πόλη και το «όριο» της θάλασσας – άποψη από το δημαρχείο έως την αρχή της Ιάσονος

Πηγή: Μαντίδη, 2003: 89

Εικόνα 6: Η κοίτη του Κραυσίδωνα ως όριο των πολεοδομικών ενοτήτων Βόλου - Νέας Ιωνίας

Πηγή: Μαντίδη, 2003: 89

Εικόνα 7: Το Δημαρχείο Βόλου ως τοπόσημο

Πηγή: Σολιδάκης, 2002: 113

Εικόνα 8: Το κτίριο Παπαστράτου και η τοξωτή γέφυρα ως τοπόσημα.

Πηγή: <http://www.spiroart.gr>

Εικόνα 9: Ο σιδηροδρομικός σταθμός Βόλου

Πηγή: <http://www.spiroart.gr>

Εικόνα 10: Διαχωρισμός του αστικού ιστού από τις σιδηροδρομικές γραμμές

Πηγή: Σολιδάκης, 2002: 112

Εικόνα 11: Τμήμα του λιμανιού του Βόλου

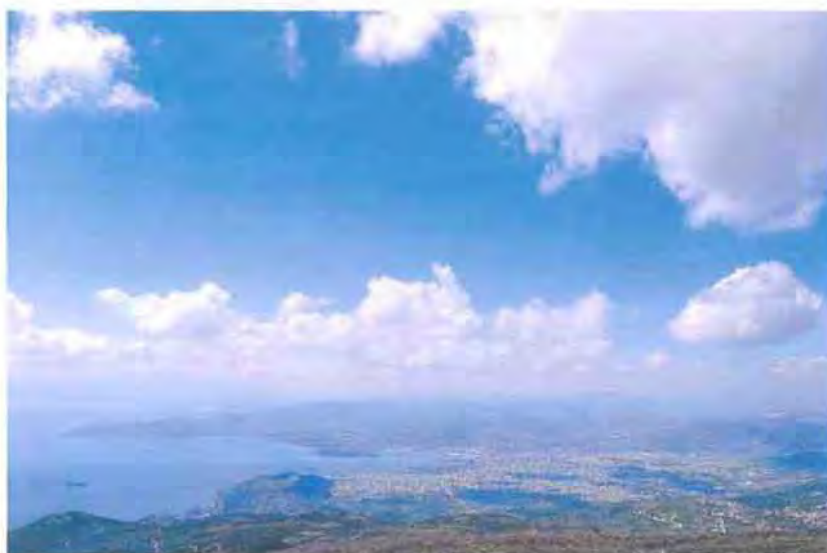
Πηγή: Σολιδάκης, 2002: 107

Εικόνα 12: Άποψη των ανατολικών αποθηκών της κεντρικής προβλήτας

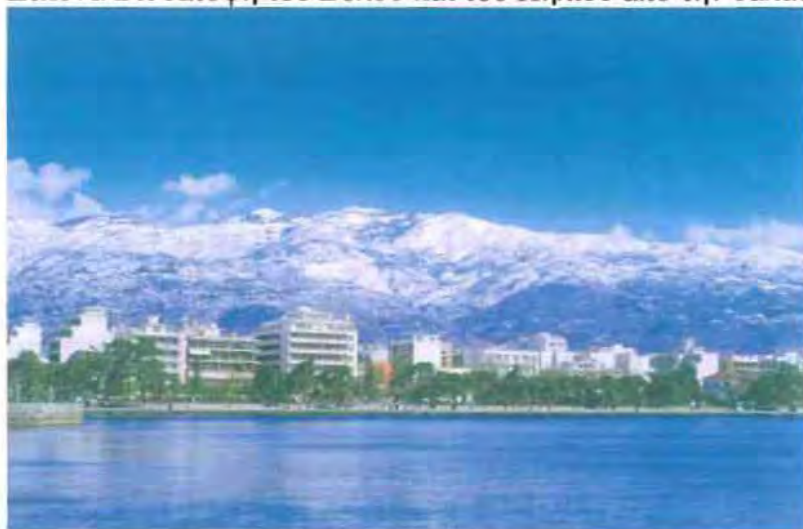
Πηγή: Μαντίδη, 2003: 132

Εικόνα 13: Πανοραμική άποψη του Βόλου

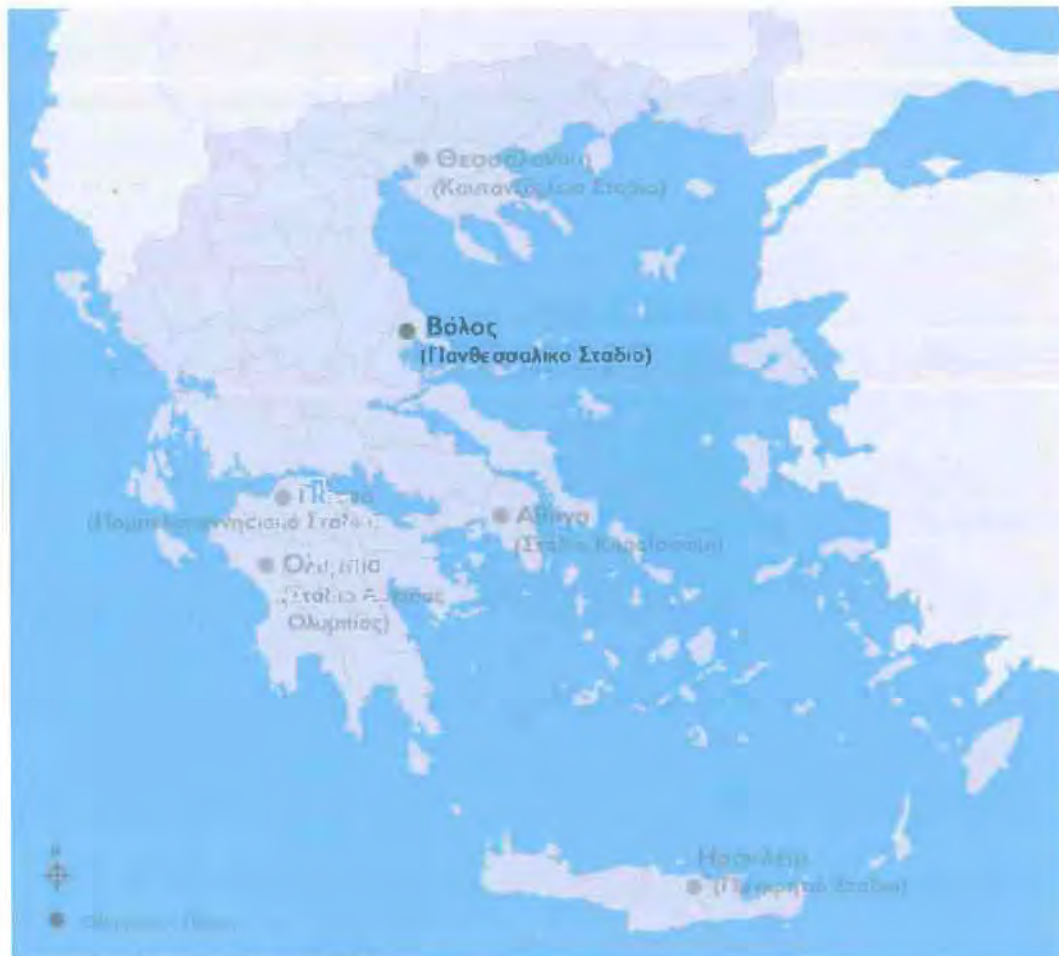
Πηγή: <http://www.pelionet.gr>

Εικόνα 14: Άποψη του Βόλου και του Πηλίου από την θάλασσα

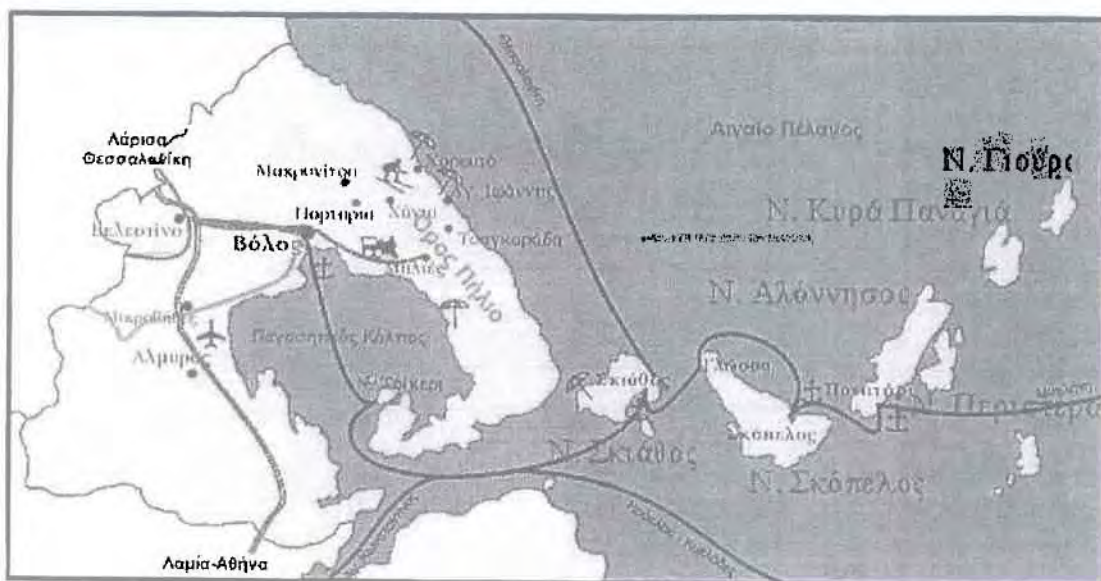
Πηγή: <http://www.pelionet.gr>

Εικόνα 15: Οι Ολυμπιακές πόλεις και τα γήπεδα που φιλοξένησαν το Ολυμπιακό άθλημα του ποδοσφαίρου

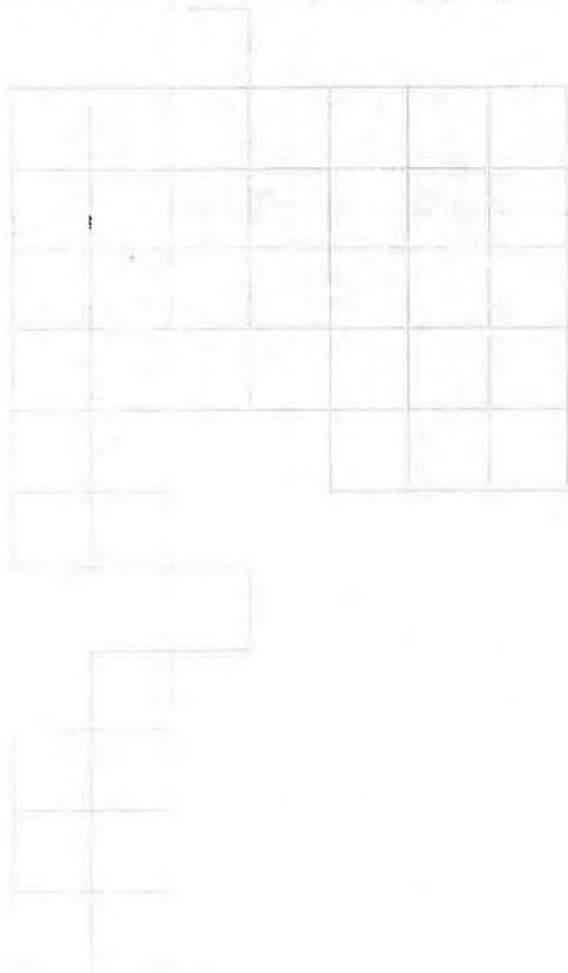
Πηγή: <http://www.athens2004.com>

Εικόνα 16: Ο νομός Μαγνησίας

Πηγή: Μαντίδη, 2003: 118

Εικόνα 17: Το Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου

Πηγή: Μαντίδη, 2003: 119

Εικόνα 18: Το Πανθεσσαλικό Στάδιο Βόλου σε μακέτα

Πηγή: <http://www.sportsnet.gr>

Εικόνα 19: Πανοραμική όψη του ΠΑΚΘ κατά την περίοδο κατασκευής

Πηγή: Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Κατασκευής Πανθεσσαλικού Σταδίου στην Νέα Ιωνία Βόλου, 2001(ECOS Μελετητική ΑΕ).

Εικόνα 20: Πανθεσσαλικό Σταδίο Βόλου υπό κατασκευή (άποψη του γηπέδου από τα νοτιο- δυτικά)

Πηγή: Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Κατασκευής Πανθεσσαλικού Σταδίου στην Νέα Ιωνία Βόλου, 2001(ECOS Μελετητική ΑΕ).

Εικόνα 21: Πανθεσσαλικό Στάδιο Βόλου υπό κατασκευή(άποψη του σταδίου και του βοηθητικού γηπέδου από αεροφωτογραφία)

Πηγή: Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Κατασκευής Πανθεσσαλικού Σταδίου στην Νέα Ιωνία Βόλου, 2001(ECOS Μελετητική ΑΕ).

Εικόνα 22: Περιβάλλοντας χώρος ΠΑΚΘ (υπό κατασκευή)

Πηγή: Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Κατασκευής Πανθεσσαλικού Σταδίου στην Νέα Ιωνία Βόλου, 2001(ECOS Μελετητική ΑΕ).

Εικόνα 23: Ξενώνας αθλητών ΠΑΚΘ (υπό κατασκευή)

Πηγή: Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Κατασκευής Πανθεσσαλικού Σταδίου στην Νέα Ιωνία Βόλου, 2001 (ECOS Μελετητική ΑΕ).

Εικόνα 24: Κολυμβητήριο ΠΑΚΘ (υπό κατασκευή)

Πηγή: Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Κατασκευής Πανθεσσαλικού Σταδίου στην Νέα Ιωνία Βόλου, 2001 (ECOS Μελετητική ΑΕ).

Εικόνα 25: Πανθεσσαλικό Στάδιο Βόλου

Πηγή: Olympic Bid Committee, 1996: 152

Εικόνα 26: Πανθεσσαλικό Στάδιο Βόλου

Πηγή: <http://www.stadia.gr>

Εικόνα 27: Πανθεσσαλικό Στάδιο Βόλου (άποψη του γηπέδου από τα ανατολικά)

Πηγή: <http://www.stadia.gr>

Εικόνα 28: Πανθεσσαλικό Στάδιο Βόλου (άποψη του σταδίου και του βοηθητικού γηπέδου από αεροφωτογραφία)

Πηγή: <http://www.stadia.gr>

Εικόνα 29: Πανθεσσαλικό Στάδιο Βόλου (άποψη του γηπέδου από τα νοτιο-δυτικά, πανω από τη γέφυρα πρόσβασης)

Πηγή: <http://www.stadia.gr>

Εικόνα 30: Πανθεσσαλικό Στάδιο Βόλου (άποψη της δυτικής διώροφης εξέδρας)

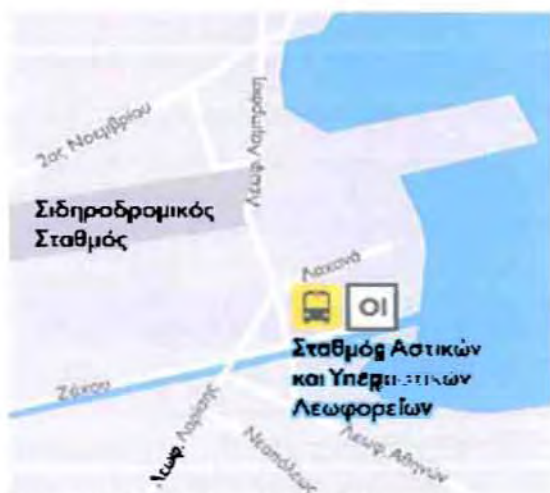
Πηγή: <http://www.stadia.gr>

Εικόνα 31: Χάρτης του Πανθεσσαλικού Σταδίου- Βόλος που απεικονίζει τα σημεία από/επιβίβασης λεωφορείων, ταξί, τους χώρους στάθμευσης δικύκλων και τους χώρους στάθμευσης και μετεπιβίβασης.

Ολυμπιακή Λεωφορειακή Γραμμή O1

Χώρος Στάθμευσης και Μετεπιβίβασης
Κ.Τ.Ε.Ο. Βόλου

Πηγή: <http://www.athens2004.com>

Εικόνα 32: Η πρώτη χάραξη του περιφερειακού δρόμου σύμφωνα με το Ρυθμιστικό Σχέδιο (1976)

Πηγή: Καλογήρου, Α. & Σγούρας, Τ. (2003: 3)

Εικόνα 33: Η χάραξη του περιφερειακού δρόμου σύμφωνα με τη Κυκλοφοριακή Μελέτη Βόλου (1999)

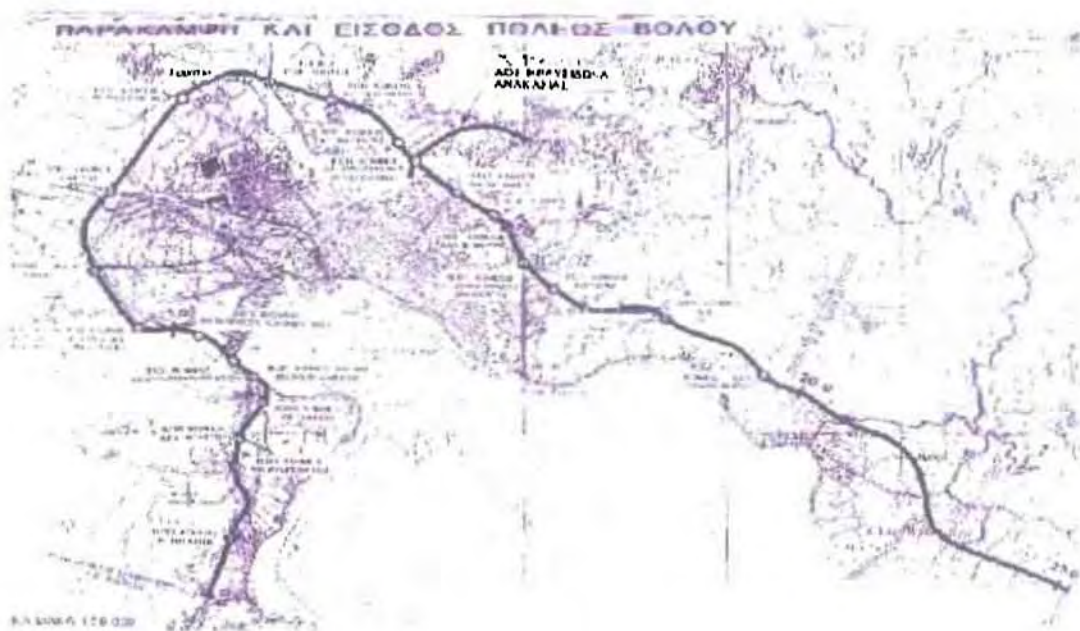
Πηγή: Καλογήρου, Α. & Σγούρας, Τ. (2003: 3)

Εικόνα 34: Η χάραξη του περιφερειακού δρόμου με τις εναλλακτικές λύσεις για το τμήμα Ν. Παγασές – Βιολογικός καθαρισμός και οι θέσεις των αρχαιολογικών χώρων

Πηγή: Καλογήρου, Α. & Σγούρας, Τ., 2002: 43

Εικόνα 35: Η χάραξη του περιφερειακού δρόμου με τις θέσεις των ισόπεδων και ανισόπεδων κόμβων που προβλέπονται

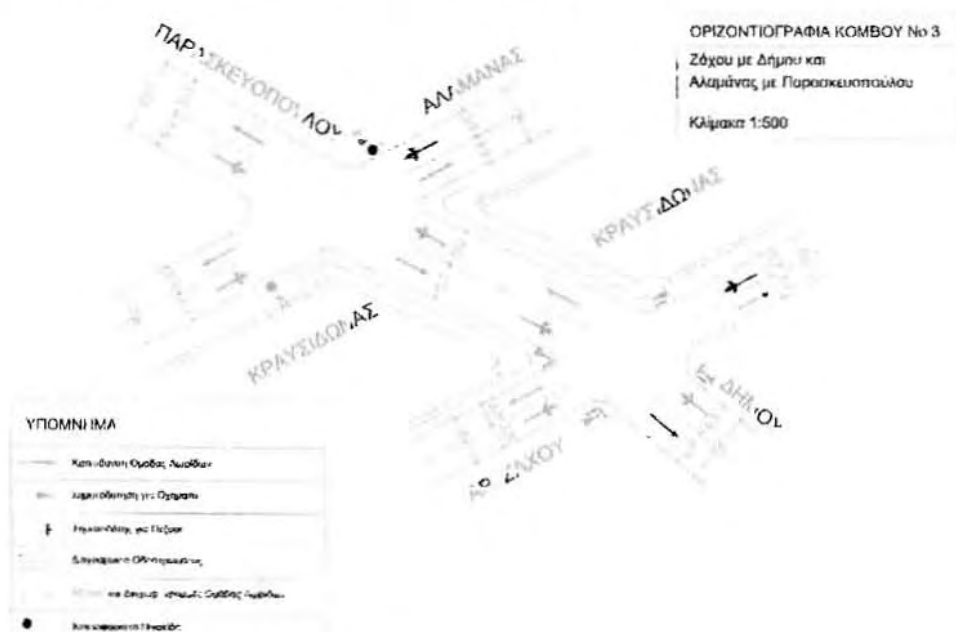
Πηγή: Καλογήρου, Α. & Σγούρας, Τ., 2002: 68

Εικόνα 36: Μερική άποψη από την κατασκευή του περιφερειακού

Πηγή: Καλογήρου, Α. & Σγούρας, Τ., 2002: 220-221

Εικόνα 37: Οριζοντιογραφία κόμβου στην γέφυρα Παρασκευοπούλου με Γ. Δήμου

Πηγή: Μαντίδη, 2003: 129

Εικόνα 38: Εργασίες για την κατασκευή της γέφυρας Παρασκευοπούλου με Γ. Δήμου, Αύγουστος 2003

Πηγή: Μαντίδη, 2003: 129

Εικόνα 39: Η κατασκευή της γέφυρας, Αύγουστος 2003

Πηγή: Μαντίδη, 2003: 130

Εικόνα 40: Εθνικό Στάδιο Βόλου

Πηγή: <http://www.stadia.gr>

Εικόνα 41: Εθνικό Στάδιο Βόλου (άποψη της κεντρικής εξέδρας)

Πηγή: <http://www.stadia.gr>

Εικόνα 42: Εθνικό Στάδιο Βόλου (άποψη του ανατολικού πετάλου του γηπέδου)

Πηγή: <http://www.stadia.gr>

Εικόνα 43: Γήπεδο Γυμναστικού Συλλόγου Νίκης Βόλου "Παντελής Μαγουλάς"

Πηγή: <http://www.nikivolou.magnesia.gr>

Εικόνα 44: Δημοτικό Γυμναστήριο Νέας Ιωνίας

Πηγή: <http://www.nea-ionia-today.gr>

Εικόνα 45: Δημοτικό Στάδιο Νεάπολης

Πηγή: <http://www.volos-city.gr>

Εικόνα 46: Αθλητικό κέντρο "Αδαμόπουλου"

Πηγή: <http://www.volos-city.gr>

Εικόνα 47: Ναυταθλητικές Εγκαταστάσεις Ν.Ο.ΒΑ

Πηγή: <http://www.volos-city.gr>

Εικόνα 48: Κλειστό Γυμναστήριο Βόλου

Πηγή: <http://www.volos-city.gr>

Εικόνα 49: Κολυμβητήριο Βόλου

Πηγή: <http://www.volos-city.gr>

Εικόνα 50: Σκοπευτήριο Βόλου

Πηγή: <http://www.volos-city.gr>

Εικόνα 51: Εγκαταστάσεις beach volley Αλυκές

Πηγή: <http://www.volos-city.gr>

Εικόνα 52: Αθανασάκειον Μουσείο Βόλου

Πηγή: <http://www.spiroart.gr>

Εικόνα 53: Αθανασάκειον Μουσείο Βόλου

Πηγή: <http://www.culture.gr>

Εικόνα 54: Το κτίριο του Κέντρου Τουριστικής προβολής (άποψη από την οδό Λαμπράκη)

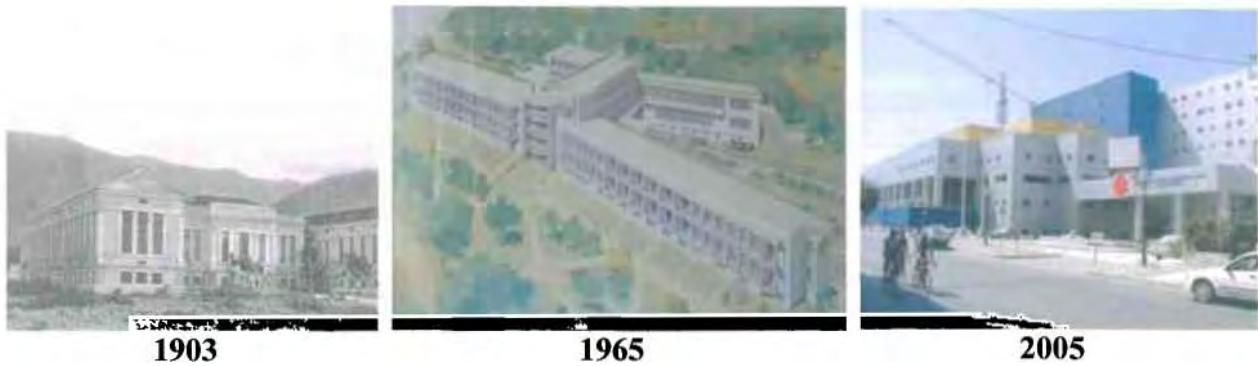
Πηγή: Μαντίδη, 2003: 133

Εικόνα 55: Μουσείο Αλέκου Κ. Δάμτσα στο Κέντρο Τέχνης Τζιόρτζιο Ντε Κίρικο

Πηγή: <http://www.volos-city.gr>

Εικόνα 56: Αχίλλοπούλειο Νοσοκομείο Βόλου

Πηγή: <http://www.orthokentavros.gr>

Εικόνα 57: Άποψη του κτιρίου και του αερολιμένα του πολιτικού αεροδρομίου Νέας Αγχιάλου

Πηγή: Μαντίδη, 2003: 135

Εικόνα 58: Εξωτερική όψη του Συνεδριακού Κέντρου Ιεράς Μητρόπολης Δημητριάδος στην περιοχή του Φυτόκο

Πηγή: Μαντίδη, 2003: 136

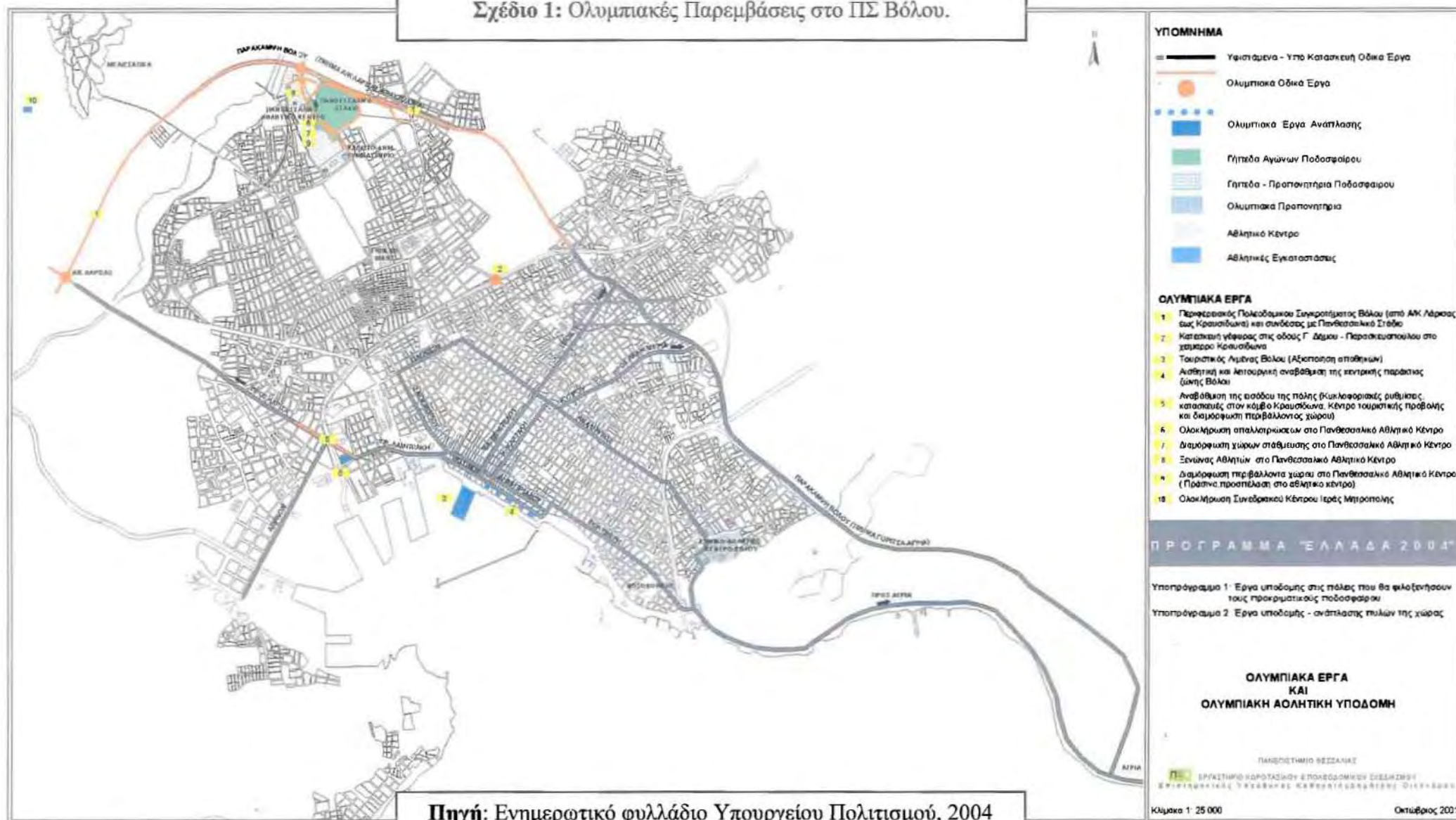
Εικόνα 59: Το αμφιθέατρο του Συνεδριακού Κέντρου

Πηγή: Μαντίδη, 2003: 136

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II: ΣΧΕΔΙΑ

Σχέδιο 1: Ολυμπιακές Παρεμβάσεις στο ΠΣ Βόλου.

Πηγή: Ενημερωτικό φυλλάδιο Υπουργείου Πολιτισμού, 2004

Σχέδιο 2: Περιφερειακό Αθλητικό Κέντρο Θεσσαλίας

Σχέδιο 3: Αναβάθμιση του παραλιακού μετώπου

Πηγή: Μαντίδη, 2003: 137

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- ☐ Νεος ταπητας ασφαλτου
- ☐ Νεος ταπητας ασφαλτου
- ☐ Ποδηλατοδρομος
- ☐ Ανακαινιση πρασινου
- ☐ Κυβολιθοι
- ☐ Τσιμεντοπλακες
- ☐ Βοτσαλοπλακες
- ☐ Πλακοστρωση μαρμαρου
- ☐ Υδατινα στοιχεια
- ☐ Γραμμωτο δαπεδο αντιολησθητικο

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

**ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

**ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 2004
ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΕΣ ΕΠΗΤΩΣΕΙΣ
ΣΤΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ**

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ:

**ΔΕΦΝΕΡ ΑΛΕΞΙΟΣ
ΨΥΧΑΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ**

ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΑ:

ΛΟΗΣΑ ΜΑΝΤΙΔΗ

ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ:

**ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
ΣΤΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ
ΒΟΛΟΥ**

ΚΑΙΝΟΤΟΜΑ ΣΧΕΔΙΑ:

1: 500

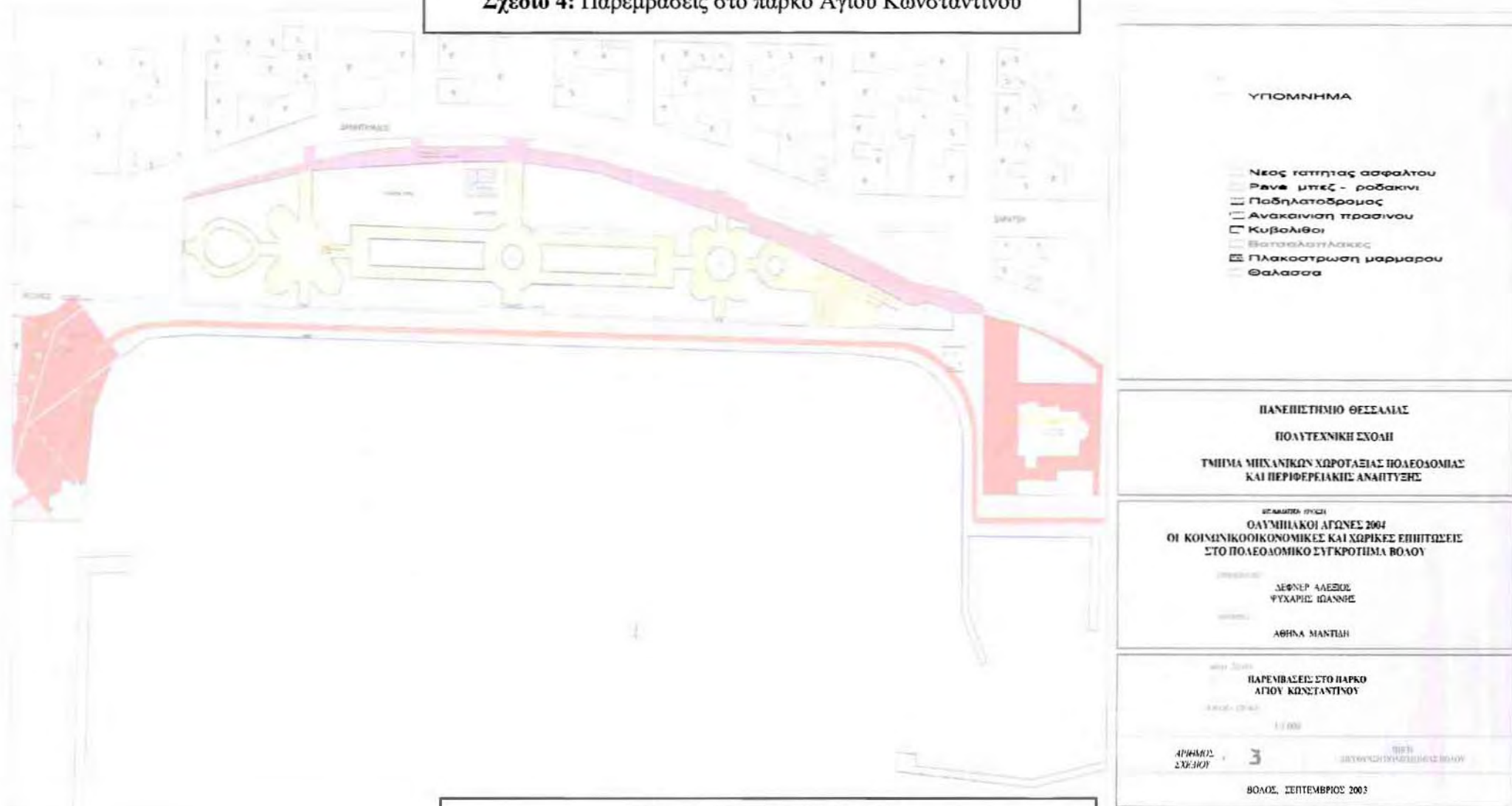
**ΑΡΙΘΜΟΣ
ΣΧΕΔΙΟΥ**

1

**ΠΗΓΗ: ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΒΟΛΟΥ**

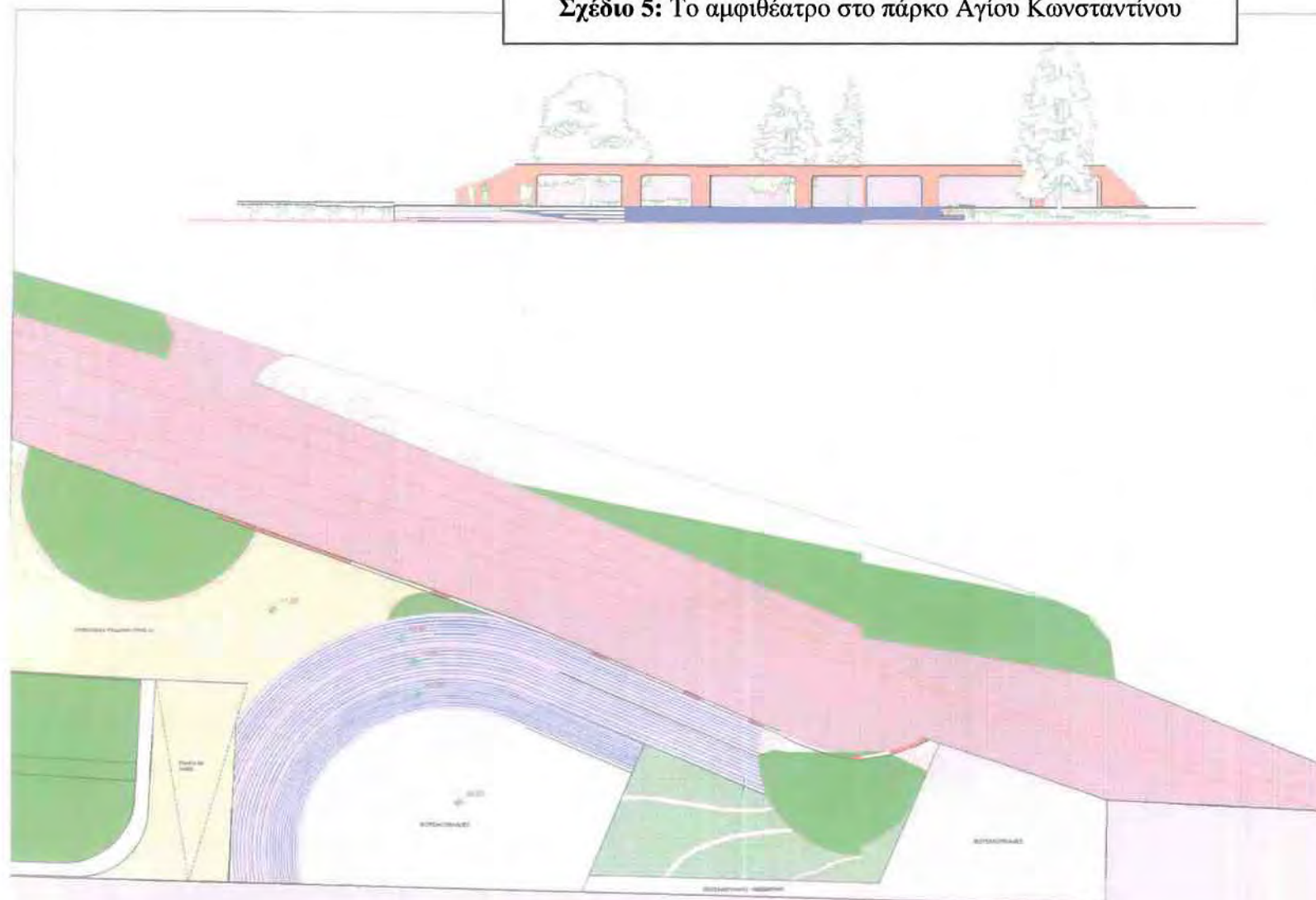
ΒΟΛΟΣ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2003

Σχέδιο 4: Παρεμβάσεις στο πάρκο Αγίου Κωνσταντίνου

Πηγή: Μαντίδη, 2003: 138

Σχέδιο 5: Το αμφιθέατρο στο πάρκο Αγίου Κωνσταντίνου

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 2004

ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΧΩΡΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ
ΒΟΛΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΟΣ

ΔΕΦΝΕΡ ΑΛΕΞΙΟΣ
ΨΥΧΑΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΚΩΔΗΤΗΡΑ

ΑΘΗΝΑ ΜΑΝΤΙΔΗ

ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΣΤΟ ΠΑΡΚΟ ΑΓ.
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΚΑΙΜΑΚΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

1:200

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΣΧΕΔΙΟΥ

4

ΠΗΓΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ
ΒΟΛΟΥ

ΒΟΛΟΣ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2003

Πηγή: Μαντίδη, 2003: 139